

Zakon o privrednim društvima

Zakon je objavljen u „Sl. glasniku RS“, broj [36/2011](#), [99/2011](#), [83/2014](#)-dr.zakon i 5/2015

NAPOMENA: Prečišćeni tekst zaključno sa izmenama objavljenim u „Sl. glasniku RS“, br. 5/15, koje su u primeni od 21. januara 2015. god.

DEO PRVI

OSNOVNE ODREDBE PREDMET

ZAKONA

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se pravni položaj privrednih društava, a naročito njihovo osnivanje, upravljanje, statusne promene, promene pravne forme, prestanak i druga pitanja od značaja za njihov položaj, kao i pravni položaj preduzetnika.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i na oblike obavljanja privredne delatnosti koji su osnovani i posluju u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je tim zakonom drugačije propisano.

1. Osnovni pojmovi

Pojam privrednog društva

Član 2.

Privredno društvo (u daljem tekstu: društvo) je pravno lice koje obavlja delatnost u cilju sticanja dobiti.

Sticanje svojstva pravnog lica

Član 3.

Društvo stiče svojstvo pravnog lica registracijom u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata (u daljem tekstu: zakon o registraciji).

Delatnosti

Član 4.

Društvo ima pretežnu delatnost, koja se registruje u skladu sa zakonom o registraciji, a može obavljati i sve druge delatnosti koje nisu zakonom zabranjene nezavisno od toga da li su određene osnivačkim aktom, odnosno statutom.

Posebnim zakonom može se usloviti registracija ili obavljanje određene delatnosti izdavanjem prethodnog odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa.

Registracija

Član 5.

Registracija društava i preduzetnika, odnosno registracija podataka i dokumenata propisanih ovim zakonom obavlja se u skladu sa zakonom o registraciji.

Dejstvo registracije prema trećim licima

Član 6.

Treća lica koja se u pravnom prometu pouzdaju u registrovane podatke ne mogu snositi štetne pravne posledice proistekle iz netačno registrovanih podataka.

Smatra se da su treća lica upoznata sa registrovanim podacima počev od narednog dana od dana objavljivanja registracije tih podataka u skladu sa zakonom o registraciji.

Treća lica mogu dokazivati da je za njih bilo nemoguće da se tokom perioda od 15 dana od dana objavljivanja registrovanih podataka upoznaju sa tim podacima.

Društvo može dokazivati da su treća lica bila upoznata ili su morala biti upoznata sa dokumentima društva i podacima o društvu i pre njihove registracije u skladu sa zakonom o registraciji.

Mesna nadležnost suda

Član 7.

U parničnim i vanparničnim postupcima pokrenutim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, kao i u sporovima koji proizlaze iz ovog zakona, nadležan je sud određen zakonom kojim se uređuje nadležnost sudova prema sedištu privrednog društva ili preduzetnika, odnosno prema mestu poslovanja ogranka stranog pravnog lica, osim ako je ovim zakonom predviđena mesna nadležnost drugog suda.

Pravne forme

Član 8.

Pravne forme društva su:

- 1) ortačko društvo;
- 2) komanditno društvo;
- 3) društvo s ograničenom odgovornošću;
- 4) akcionarsko društvo.

Članovi društva

Član 9.

Lica koja osnivaju društvo i lica koja mu naknadno pristupe su:

- 1) u ortačkom društvu - ortaci;
- 2) u komanditnom društvu - komplementari i komanditori;
- 3) u društvu s ograničenom odgovornošću - članovi društva s ograničenom odgovornošću;
- 4) u akcionarskom društvu - akcionari.

Zajednički naziv za lica iz stava 1. ovog člana je član društva.

Član društva može biti fizičko i pravno lice.

Ortaci, komplementari, komanditori i članovi društva s ograničenom odgovornošću i podaci o njima, registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Vreme trajanja društva

Član 10.

Društvo se može osnovati na određeno ili neodređeno vreme.

Smatra se da je društvo osnovano na neodređeno vreme ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno.

Ako osnivačkim aktom odnosno statutom nije drugačije određeno, društvo koje je osnovano na određeno vreme može produžiti vreme trajanja društva ili nastaviti poslovanje kao društvo osnovano na neodređeno vreme ako do isteka vremena na koje je osnovano, odnosno do okončanja postupka likvidacije u skladu sa ovim zakonom:

- 1) u slučaju ortačkog društva i komanditnog društva o tome odluku donesu svi ortaci, odnosno komplementari jednoglasno i ta odluka bude u istom roku registrovana u skladu sa zakonom o registraciji;
- 2) u slučaju društva s ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva o tome odluku donese skupština dvotrećinskom većinom glasova svih članova društva i ta odluka bude u istom roku registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

2. Osnivački akt, statut i ugovori u vezi sa društvom Osnivački akt i statut

Član 11.

Osnivački akt je konstitutivni akt društva koji ima formu odluke o osnivanju ako društvo osniva jedno lice ili ugovora o osnivanju ako društvo osniva više lica.

Prilikom osnivanja društva, potpisi na osnivačkom aktu overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

U ortačkom društvu, komanditnom društvu i društvu s ograničenom odgovornošću osnivačkim aktom se uređuje upravljanje društvom i druga pitanja u skladu sa ovim zakonom za svaku pojedinu pravnu formu društva.

Akcionarsko društvo pored osnivačkog akta ima i statut kojim se uređuje upravljanje društvom i druga pitanja u skladu sa ovim zakonom, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Lice koje naknadno pristupi društvu osnivački akt društva, odnosno statut društva obavezuje od dana sticanja svojstva člana društva u skladu sa ovim zakonom.

Osnivački akt i statut sačinjavaju se u pisanoj formi i registruju se u skladu sa zakonom o registraciji. **Izmene osnivačkog akta i statuta**

Član 12.

Osnivački akt ortačkog društva, komanditnog društva i društva s ograničenom odgovornošću menja se odlukom ortaka, komanditora i komplementara, odnosno skupštine, u skladu sa ovim zakonom.

Odluku iz stava 1. ovog člana potpisuju članovi društva koji su za nju glasali, a ta odluka overava se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa, ako je to predviđeno osnivačkim aktom i ako je ta obaveza registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

Osnivački akt akcionarskog društva ne menja se.

Statut akcionarskog društva menja se odlukom skupštine, odnosno drugog organa određenog ovim zakonom, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Zakonski zastupnik društva je u obavezi da nakon svake izmene osnivačkog akta, odnosno statuta sačini i potpiše prečišćeni tekst tih dokumenata.

Izmene osnivačkog akta i statuta, kao i prečišćeni tekstovi tih dokumenata nakon svake takve izmene, registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Ništavost osnivačkog akta

Član 13.

Osnivački akt ništav je ako:

- 1) nema formu propisanu ovim zakonom ili
- 2) je delatnost društva koja se navodi u osnivačkom aktu suprotna prinudnim propisima ili javnom poretku ili
- 3) ne sadrži odredbe o poslovnom imenu društva, ulozima članova, iznosu osnovnog kapitala ili pretežnoj delatnosti društva ili
- 4) su svi potpisnici, u trenutku zaključenja osnivačkog akta, bili pravno ili poslovno nesposobni.

Osim iz razloga propisanih u stavu 1. ovog člana, osnivački akt ne može se oglasiti ništavim po drugom osnovu.

Postupak za utvrđenje i dejstvo ništavosti

Član 14.

Ništavost osnivačkog akta utvrđuje nadležni sud.

Ako razlozi ništavosti ne budu otklonjeni do zaključenja glavne rasprave, sud će presudom utvrditi ništavost osnivačkog akta.

Ako je privredno društvo registrovano, presudu kojom se utvrđuje ništavost osnivačkog akta društva sud po pravnosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata, radi pokretanja postupka prinudne likvidacije društva u skladu sa ovim zakonom.

Ništavost osnivačkog akta društva nema dejstvo na pravne poslove društva sa savesnim trećim licima.

Komanditori, članovi društva s ograničenom odgovornošću i akcionari dužni su da uplate, odnosno unesu upisani kapital i izvrše druge obaveze preuzete prema društvu, u meri u kojoj je to potrebno radi izmirenja obaveza društva prema savesnim trećim licima.

Ortaci i komplementari odgovaraju solidarno i neograničeno za obaveze društva prema savesnim trećim licima.

Ugovori u vezi sa društvom

Član 15.

Član društva može zaključiti ugovor sa jednim ili više članova istog društva kojim se regulišu njihovi međusobni odnosi u vezi sa društvom, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se u pisanoj formi.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana članovi društva koji su ga zaključili mogu urediti:

- 1) posebne obaveze tih članova prema društvu;
- 2) prava i obaveze tih članova u vezi sa prenosom udela odnosno akcija;
- 3) kako će glasati u skupštini, po određenim ili svim pitanjima;
- 4) način preraspodele dobiti između tih članova;
- 5) način rešavanja blokade u odlučivanju;
- 6) druga pitanja od značaja za njihove međusobne odnose.

Ugovor iz stava 1. ovog člana proizvodi dejstvo isključivo između članova društva koji su ga zaključili.

Ugovor iz stava 1. ovog člana u slučaju ortačkog društva naziva se ugovor ortaka, u slučaju komanditnog društva i društva s ograničenom odgovornošću ugovor članova, a u slučaju akcionarskog društva ugovor akcionara.

Povraćaj troškova u vezi sa osnivanjem društva

Član 16.

Društvo može članovima izvršiti povraćaj troškova u vezi sa osnivanjem društva isključivo ako je to predviđeno osnivačkim aktom.

U slučaju iz stava 1. ovog člana osnivačkim aktom se mora odrediti ili proceniti iznos tih troškova.

3. Odgovornost za obaveze društva Odgovornost članova

Član 17.

Članovi društva odgovaraju za obaveze društva u skladu sa odredbama ovog zakona koje uređuju pojedine pravne forme društva, kao i u slučajevima iz člana 18. ovog zakona.

Probijanje pravne ličnosti

Član 18.

Komanditor, član društva s ograničenom odgovornošću i akcionar, kao i zakonski zastupnik tog lica ako je ono poslovno nesposobno fizičko lice, koji zloupotrebi pravilo o ograničenoj odgovornosti odgovara za obaveze društva.

Smatraće se da postoji zloupotreba iz stava 1. ovog člana naročito ako to lice:

- 1) upotrebi društvo za postizanje cilja koji mu je inače zabranjen;
- 2) koristi imovinu društva ili njome raspolaže kao da je njegova lična imovina;
- 3) koristi društvo ili njegovu imovinu u cilju oštećenja poverilaca društva;
- 4) radi sticanja koristi za sebe ili treća lica umanjuje imovinu društva, iako je znalo ili moralo znati da društvo neće moći da izvršava svoje obaveze.

Poverilac društva može podneti tužbu protiv lica iz stava 1. ovog člana nadležnom sudu prema sedištu društva u roku od šest meseci od dana saznanja za zloupotrebu, a najkasnije u roku od pet godina od dana zloupotrebe.

U slučaju da potraživanje poverioca iz stava 3. ovog člana nije dospelo u trenutku saznanja za zloupotrebu, rok od šest meseci počinje da teče od dana dospeća potraživanja.

4. Sedište društva i prijem pošte Sedište

Član 19.

Sedište društva je mesto na teritoriji Republike Srbije iz koga se upravlja poslovanjem društva i koje je kao takvo određeno osnivačkim aktom ili odlukom skupštine.

Ako društvo trajno obavlja svoju delatnost u mestu različitom od svog sedišta, treća lica mogu protiv društva zasnovati nadležnost suda i prema tom mestu.

Odluku o promeni sedišta donosi skupština, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno.

Adresa sedišta društva registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Dostavljanje i adresa za prijem pošte

Član 20.

Dostavljanje se vrši na adresu sedišta društva.

Izuzetno, društvo može da ima posebnu adresu za prijem pošte koja je registrovana u registru privrednih subjekata na koju se vrši dostavljanje.

Ako je dostava pismena društvu na adresu za prijem pošte, odnosno na adresu sedišta društva ako društvo nema registrovanu adresu za prijem pošte, putem preporučene pošiljke u smislu zakona kojim se uređuju poštanske usluge bila bezuspešna, smatraće se da je dostava te pošiljke uredno izvršena istekom roka od osam dana od dana drugog slanja te pošiljke, pod uslovom da je između ta dva slanja proteklo najmanje 15 dana.

Dostava pismena u sudskom, upravnom, poreskom i drugim postupcima vrši se u skladu sa posebnim zakonima.

Adresa za prijem elektronske pošte

Član 21.

Društvo može da ima adresu za prijem elektronske pošte, koja se registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Urednost dostavljanja elektronskog dokumenta društvu određuje se u skladu sa zakonom koji uređuje elektronski dokument.

5. Poslovno ime Poslovno ime

Član 22.

Privredno društvo posluje i učestvuje u pravnom prometu pod poslovnim imenom koje je registrovalo u skladu sa zakonom o registraciji.

Poslovno ime obavezno sadrži naziv, pravnu formu i mesto u kome je sedište društva. Naziv je karakteristični deo poslovnog imena po kome se to društvo razlikuje od drugih društava.

Pravna forma se u poslovnom imenu označava na sledeći način:

- 1) za ortačko društvo: „ortačko društvo” ili skraćenicom „o.d.” ili „od”.
- 2) za komanditno društvo: „komanditno društvo” ili skraćenicom „k.d.” ili „kd”.
- 3) za društvo s ograničenom odgovornošću: „društvo s ograničenom odgovornošću” ili skraćenicom „d.o.o.” ili „doo”.
- 4) za akcionarsko društvo: „akcionarsko društvo” ili skraćenicom „a.d.” ili „ad”.

Uz poslovno ime privrednog društva u postupku likvidacije dodaje se oznaka „u likvidaciji”.

Poslovno ime može da sadrži i opis predmeta poslovanja društva.

Poslovno ime sadrži i druge elemente ako je to propisano zakonom.

Skraćeno poslovno ime

Član 23.

Društvo može u poslovanju, pored poslovnog imena, da koristi i skraćeno poslovno ime, pod istim uslovima pod kojima koristi poslovno ime.

Skraćeno poslovno ime obavezno sadrži naziv i pravnu formu i registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Jezik i pismo poslovnog imena društva

Član 24.

Poslovno ime društva je na srpskom jeziku, na ćiriličkom ili latiničkom pismu.

Izuzetno, naziv društva može biti na stranom jeziku ili može da sadrži pojedine strane reči ili karaktere, na latiničkom pismu engleskog jezika, kao i arapske ili rimske brojeve.

Društvo može u poslovanju koristiti prevod poslovnog imena ili prevod skraćenog poslovnog imena na jeziku nacionalne manjine ili stranom jeziku, pri čemu se naziv ne prevodi.

Prevod poslovnog imena iz stava 3. ovog člana registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Upotreba poslovnog imena, pečata i drugih podataka u dokumentima

Član 25.

Poslovna pisma i drugi dokumenti društva, uključujući i one u elektronskoj formi, koji su upućeni trećim licima sadrže poslovno ili skraćeno poslovno ime, sedište, adresu za prijem pošte ako se razlikuje od sedišta, matični broj i poreski identifikacioni broj društva.

Društvo može uz poslovno ime da upotrebljava grb, zastavu, amblem, oznaku ili drugi simbol Republike Srbije ili strane države, domaće teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine, međunarodne organizacije, uz saglasnost nadležnog organa te države, domaće teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine ili međunarodne organizacije.

Društvo nije dužno da upotrebljava pečat u poslovnim pismima i drugim dokumentima društva, ako zakonom nije drugačije propisano. Društvo ne može isticati prema trećim savesnim licima nedostatke u pogledu forme poslovnih pisama i drugih dokumenata propisane ovim članom.

Ograničenja prenosa i korišćenja naziva

Član 26.

Naziv društva ne može se preneti na drugo društvo, osim kao posledica statusne promene u kojoj taj naziv preuzima društvo sticalac od društva prenosioca koje statusnom promenom prestaje da postoji.

Ako pravno lice član privrednog društva čiji je naziv sadržan u nazivu društva prestane da bude član tog društva, naziv tog društva može nastaviti da sadrži taj naziv samo uz saglasnost tog lica.

Ograničenja u pogledu poslovnog imena

Član 27.

Poslovno ime društva ne može biti takvo da:

- 1) vređa javni moral;
- 2) može izazvati zablude u pogledu pravne forme društva;
- 3) može izazvati zablude u pogledu pretežne delatnosti društva.

Poslovno ime koje ne ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana ne može se registrovati u registru privrednih subjekata.

U slučaju povrede odredbe iz stava 1. tačka 1) ovog člana republički javni pravobranilac može tužbom nadležnom sudu protiv društva koje vrši tu povredu (u daljem tekstu: društvo prekršilac) zahtevati promenu naziva društva prekršioca.

Postupak po tužbi iz stava 2. ovog člana je hitan.

Presudu kojom se nalaže promena naziva društva prekršioca sud po pravnosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata radi registracije.

Ako društvo prekršilac u roku od 30 dana od pravnosnažnosti presude iz stava 4. ovog člana ne izvrši promenu naziva, registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti pokreće postupak prinudne likvidacije društva prekršioca.

Zaštita naziva društva

Član 28.

Naziv društva ne sme biti istovetan nazivu drugog društva.

Naziv društva mora se razlikovati od naziva drugog pravnog lica tako da ne izaziva zablude o identitetu sa drugim društvom.

U slučaju povrede odredaba st. 1. i 2. ovog člana zainteresovano lice može tužbom protiv društva koje vrši tu povredu (u daljem tekstu: društvo prekršilac) zahtevati:

- 1) promenu naziva društva prekršioca i/ili
- 2) naknadu nastale štete.

Tužba iz stava 3. ovog člana može se podneti u roku od tri godine od dana registracije naziva društva prekršioca u skladu sa zakonom o registraciji.

Postupak po tužbi iz stava 3. ovog člana je hitan.

Presudu kojom se nalaže promena naziva društva prekršioca sud po pravnosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata radi registracije.

Ako društvo prekršilac u roku od 30 dana od pravnosnažnosti presude iz stava 6. ovog člana ne izvrši promenu naziva, registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti pokreće postupak prinudne likvidacije društva prekršioca.

Odredbe ovog člana ne utiču na prava zainteresovanog lica iz stava 3. ovog člana po osnovu propisa o nelojalnoj konkurenciji i propisa o zaštiti intelektualne svojine.

Ograničenja korišćenja nacionalnih ili službenih imena i znakova

Član 29.

Poslovno ime društva može da sadrži naziv Republike Srbije ili njene teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa, u skladu sa zakonom.

Poslovno ime društva može da sadrži naziv strane države ili međunarodne organizacije, uz saglasnost nadležnog organa te države ili međunarodne organizacije.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana odnose se i na nazive na stranom jeziku, kao i na pridevske oblike istih.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, saglasnost nije potrebna ako poslovno ime osnivača sadrži naziv te države, domaće teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine ili međunarodne organizacije.

Na zahtev države, domaće teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine ili međunarodne organizacije čiji je naziv sastavni deo poslovnog imena društva, u registru privrednih subjekata izvršiće se brisanje njenog naziva iz poslovnog imena društva.

Ograničenja korišćenja ličnih imena

Član 30.

Poslovno ime društva može da sadrži lično ime fizičkog lica uz njegovu saglasnost, a ako je to lice umrlo uz saglasnost njegovih zakonskih naslednika.

Ako član privrednog društva čije je lično ime sadržano u nazivu društva prestane da bude član tog društva, naziv tog društva može nastaviti da sadrži to lično ime samo uz saglasnost tog lica, a ako je to lice umrlo uz saglasnost njegovih zakonskih naslednika.

U slučaju povrede odredbe st. 1. i 2. ovog člana, fizičko lice, a ako je to lice umrlo njegovi zakonski naslednici, ostvaruju zaštitu u skladu sa članom 28. ovog zakona.

Bez obzira na postojanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana, ako društvo svojim poslovanjem ili na drugi način povređuje čast i ugled lica čije je ime uneto u njegovo poslovno ime, to lice, a ako je to lice umrlo njegovi zakonski naslednici, može tužbom nadležnom sudu da zahteva brisanje njegovog imena iz poslovnog imena društva i naknadu eventualne štete koja mu je pričinjena.

6. Zastupanje i zastupnici

6.1. Zastupnici

Zakonski (statutarni) zastupnici društva

Član 31.

Zakonski (statutarni) zastupnici društva u smislu ovog zakona su lica koja su ovim zakonom kao takva određena za svaki pojedini oblik društva.

Zakonski zastupnik društva može biti fizičko lice ili društvo registrovano u Republici Srbiji.

Društvo mora imati najmanje jednog zakonskog zastupnika koji je fizičko lice.

Društvo koje ima funkciju zakonskog zastupnika, tu funkciju vrši preko svog zakonskog zastupnika koji je fizičko lice ili fizičkog lica koje je za to ovlašćeno posebnim punomoćjem izdatim u pisanoj formi.

Zakonski zastupnici društva i lica iz stava 4. ovog člana registruju se u skladu sa zakonom o registraciji. **Ostali zastupnici**

Član 32.

Osim zakonskih zastupnika, zastupnici društva u smislu ovog zakona su i lica koja su aktom ili odlukom nadležnog organa društva ovlašćena da zastupaju društvo i kao takva registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako društvo u kontinuitetu prihvata da neko lice postupa kao zastupnik na način kojim treća lica dovodi u uverenje da ima pravo na zastupanje, smatraće se da je društvo konkludentno to lice ovlástilo na zastupanje, osim ako društvo ne dokaže da je treće lice znalo ili moralo znati za nepostojanje ovlašćenja za zastupanje tog lica.

Ograničenja ovlašćenja zastupnika

Član 33.

Zastupnik je dužan da postupa u skladu sa ograničenjima svojih ovlašćenja koja su utvrđena aktima društva ili odlukama nadležnih organa društva.

Ograničenja ovlašćenja zastupnika ne mogu se isticati prema trećim licima.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, ograničenja ovlašćenja zastupnika u vidu obaveznog supotpisa mogu se isticati prema trećim licima, ako su registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

Punomoćnici po zaposlenju

Član 34.

Lica koja kao zaposleni u društvu rade na poslovima čije obavljanje u redovnom poslovanju uključuje i zaključenje ili ispunjenje određenih ugovora ili preduzimanje drugih pravnih radnji, ovlašćena su da kao punomoćnici društva zaključuju i ispunjavaju te ugovore, odnosno preduzimaju te pravne radnje u granicama poslova na kojima rade bez posebnog punomoćja.

Pod pojmom zaposlenog u smislu ovog zakona smatra se fizičko lice koje je u radnom odnosu u društvu, kao i lice koje nije u radnom odnosu u društvu, ako obavlja funkciju u društvu.

6.2. Prokura

Pojam prokure

Član 35.

Prokura je poslovno punomoćje kojim društvo ovlašćuje jedno ili više fizičkih lica (u daljem tekstu: prokurista) da u njegovo ime i za njegov račun zaključuju pravne poslove i preduzimaju druge pravne radnje.

Izuzetno, prokura se može izdati i samo za ogranak društva.

Prokura je neprenosiva i prokurista ne može dati punomoćje za zastupanje drugom licu.

Izdavanje prokure

Član 36.

Prokura se izdaje odlukom ortaka, komanditora i komplementara, odnosno skupštine, ako osnivačkim aktom odnosno statutom nije drugačije određeno.

Prokurista se registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Vrste prokure

Član 37.

Prokura može biti pojedinačna ili zajednička prokura.

Ako je prokura izdata za dva ili više lica bez naznake da se radi o zajedničkoj prokuri, svaki prokurista postupa samostalno.

Ako je prokura izdata kao zajednička prokura, pravni poslovi koje zaključuju ili pravne radnje koje preduzimaju prokuristi punovažni su uz izričitu saglasnost svih prokurista, osim ako je u prokuri navedeno da je za punovažnost dovoljna saglasnost tačno određenog broja prokurista.

Saglasnost iz stava 3. ovog člana može biti data kao prethodna ili naknadna.

Izjava volje ili pravna radnja učinjena prema jednom prokuristi ima pravno dejstvo kao da je učinjena prema svim prokuristima.

Ograničenja prokure

Član 38.

Prokurista ne može bez posebnog ovlašćenja da:

- 1) zaključuje pravne poslove i preduzima pravne radnje u vezi sa sticanjem, otuđenjem ili opterećenjem nepokretnosti i udela i akcija koje društvo poseduje u drugim pravnim licima;

- 2) preuzima menične obaveze i obaveze jemstva;
- 3) zaključuje ugovore o zajmu i kreditu;
- 4) zastupa društvo u sudskim postupcima ili pred arbitražom.

Ograničenja prokure koja nisu izričito predviđena ovim zakonom nemaju dejstvo prema trećim licima.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, dozvoljeno je ograničiti ovlašćenja prokuriste supotpisom zakonskog zastupnika društva ili drugog prokuriste (zajednička prokura).

Opoziv i otkaz prokure

Član 39.

Društvo može opozvati prokuru u svako doba.

Društvo ne može da se odrekne prava da opozove prokuru, niti se to pravo na bilo koji način može ograničiti ili usloviti. Prokurista može otkazati prokuru u svako doba, uz obavezu da u narednih 30 dana računajući od dana dostave otkaza društvu zaključuje pravne poslove i preuzima druge pravne radnje ako je to potrebno radi izbegavanja nastanka štete za društvo.

Prokura preduzetnika

Član 40.

Preduzetnik izdaje prokuru lično i ne može preneti ovlašćenje za izdavanje prokure na drugo lice.

6.3. Odgovornost i ograničenja za zastupnike, punomoćnike po zaposlenju i prokuriste

Prekoračenje ovlašćenja

Član 41.

Zastupnik društva, punomoćnik po zaposlenju i prokurista odgovaraju za štetu koju nanesu društvu prekoračenjem granica svojih ovlašćenja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, lica iz stava 1. ovog člana ne odgovaraju za štetu ako su postupala u skladu sa odlukom nadležnog organa društva, odnosno ako su njihove radnje naknadno odobrene od strane tog organa.

Ograničenja zaključenja ugovora u ime društva

Član 42.

Zastupnik društva, punomoćnik po zaposlenju i prokurista ne može bez posebnog ovlašćenja nastupati kao druga ugovorna strana i sa društvom zaključivati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za račun drugog lica, niti u ime i za račun drugog lica.

Ovlašćenje iz stava 1. ovog člana daje se odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine, osim ako je osnivačkim aktom, odnosno statutom drugačije određeno.

Ograničenje iz stava 1. ovog člana ne primenjuje se na zakonskog zastupnika koji je istovremeno i jedini član društva.

Potpisivanje

Član 43.

Svaki zastupnik društva i prokurista prilikom potpisivanja dokumenata u ime društva dužan je da uz svoj potpis navede svoju funkciju u društvu.

Navođenje funkcije u skladu sa stavom 1. ovog zakona nije formalni uslov za validnost potpisanog dokumenta.

7. Imovina i kapital društva

7.1. Osnovni pojmovi

Imovina, neto imovina i osnovni kapital

Član 44.

Imovinu društva u smislu ovog zakona čine stvari i prava u vlasništvu društva, kao i druga prava društva. Neto imovina (kapital) društva u smislu ovog zakona jeste razlika između vrednosti imovine i obaveza društva.

Osnovni (registrovani) kapital društva je novčana vrednost upisanih uloga članova društva u društvo koja je registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

7.2. Ulozi u društvo Vrste

uloga

Član 45.

Ulozi u društvo mogu da budu novčani i nenovčani i izražavaju se u dinarima.

Ako se uplata novčanog uloga vrši u stranoj valuti u skladu sa zakonom koji uređuje devizno poslovanje, dinarska protivvrednost uloga obračunava se po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan uplate uloga.

Nenovčani ulozu mogu biti u stvarima i pravima, ako ovim zakonom za pojedine forme društava nije drugačije određeno.

Obaveza uplate, odnosno unosa uloga

Član 46.

Lica koja su osnivačkim aktom ili na drugi način preuzela obavezu da uplate odnosno unesu u društvo određeni ulog odgovaraju društvu za izvršenje te obaveze i u obavezi su da naknade štetu koja mu je prouzrokovana propuštanjem ili kašnjenjem izvršenja te obaveze.

Novčani i nenovčani ulog prilikom osnivanja društva ili povećanja osnovnog kapitala mora se uplatiti, odnosno uneti u roku određenom u osnivačkom aktu, odnosno odluci o povećanju kapitala, s tim da se taj rok računa od dana donošenja osnivačkog akta, odnosno odluke o povećanju kapitala i ne može biti duži od:

- 1) u slučaju povećanja kapitala akcionarskog društva koje je javno društvo po osnovu uspešno izvršene javne ponude akcija, ili čije su akcije uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno na multilateralnoj trgovačkoj platformi, u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala (u daljem tekstu: javno akcionarsko društvo) novčanim ulogom putem javne ponude - odmah po okončanju roka za upis akcija, u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala, a u ostalim slučajevima dve godine;
- 2) pet godina za ostala društva osim u slučaju kada se akcije izdaju u postupku javne ponude u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala kojom akcionarsko društvo postaje javno akcionarsko društvo, kada se ulog mora uplatiti odmah po okončanju roka za upis akcija.

Društvo ne može da oslobodi lica iz stava 1. ovog člana obaveze da uplate odnosno unesu ulog u društvo, osim u postupku smanjenja kapitala uz primenu odredaba člana 319. ovog zakona o zaštiti poverilaca.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, jednoglasnom odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine, osim ako je drugačija većina, ali ne manja od obične većine glasova svih članova društva, predviđena osnivačkim aktom, odnosno statutom, može se obaveza lica iz stava 1. ovog člana uz njegovu saglasnost zameniti drugom obavezom i to:

- 1) obaveza na uplatu novčanog uloga u društvo obavezom na unos nenovčanog uloga iste vrednosti, osim u slučaju javne ponude akcija;
- 2) obaveza na unos nenovčanog uloga u društvo obavezom na uplatu novčanog uloga iste vrednosti;
- 3) obaveza na unos jednog nenovčanog uloga u društvo obavezom na unos drugog nenovčanog uloga iste vrednosti.

Posledice preuzimanja obaveze na uplatu, odnosno unos uloga

Član 47.

Po osnovu preuzete obaveze lica iz člana 46. stav 1. ovog zakona stiču udeo u društvu, odnosno akcije društva.

Ulozi koji su uplaćeni, odnosno uneti u društvo postaju imovina društva.

Posledice neuplate, odnosno neunošenja uloga

Član 48.

Osnivačkim aktom, odnosno statutom u slučaju akcionarskog društva može se predvideti i obaveza plaćanja ugovorne kazne za slučaj neblagovremenog izvršenja, odnosno neizvršenja obaveze iz člana 46. stav 1. ovog zakona kada je u pitanju nenovčani ulog.

U slučaju da član društva propusti da izvrši svoju obavezu iz člana 46. stav 1. ovog zakona, društvo može da ga pozove pisanim putem da tu obavezu izvrši u naknadnom roku koji ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja tog poziva.

Izuzetno, javno akcionarsko društvo je dužno da uputi poziv iz stava 2. ovog člana u roku od 90 dana od dana isteka roka za izvršenje obaveze člana društva iz člana 46. stav 1. ovog zakona, ako kraći rok nije određen osnivačkim aktom, odnosno statutom.

Ako više članova društva nije izvršilo svoju obavezu iz člana 46. stav 1. ovog zakona, istovremeno im se dostavlja poziv iz st. 2. i 3. ovog člana kojim se određuje isti rok za izvršenje obaveze.

U pozivu iz st. 2. i 3. ovog člana društvo je u obavezi da upozori tog člana da će u slučaju da propusti da svoju obavezu izvrši i u tom naknadnom roku biti isključen iz društva.

Društvo je dužno da poziv iz st. 2. i 3. ovog člana u roku od tri dana od dana slanja poziva objavi i na internet stranici registra privrednih subjekata, u trajanju najmanje jednakom dužini trajanja roka iz st. 2. i 3. ovog člana.

Ako član društva iz st. 2. i 3. ovog člana propusti da svoju obavezu izvrši i u naknadnom roku, društvo može doneti odluku o isključenju tog člana iz društva, a javno akcionarsko društvo je u obavezi da donese tu odluku.

Odgovornost u slučaju prenosa udela, odnosno akcija

Član 49.

U slučaju prenosa udela, odnosno akcija, prenosilac i sticalac odgovorni su solidarno prema društvu za obaveze prenosioca u vezi sa ulogom nastale do tog prenosa, u skladu sa odredbama ovog zakona za svaku pojedinu formu društva.

Prava društva iz stava 1. ovog člana ostvaruju se tužbom nadležnom sudu, koju osim društva mogu podneti i članovi društva koji poseduju ili predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva.

Utvrđivanje vrednosti nenovčanog uloga

Član 50.

Vrednost nenovčanog uloga utvrđuje se:

- 1) sporazumno od strane svih članova društva;
- 2) putem procene, u skladu sa čl. 51. do 58. ovog zakona.

U javnim akcionarskim društvima vrednost nenovčanog uloga utvrđuje se isključivo putem procene u skladu sa čl. 51. do 58. ovog zakona.

Procena vrednosti nenovčanog uloga

Član 51.

Vrednost nenovčanog uloga u društvo procenjuje ovlašćeni sudski veštak, revizor ili drugo stručno lice koje je od strane nadležnog državnog organa Republike Srbije ovlašćeno da vrši procene vrednosti određenih stvari ili prava.

Procenu iz stava 1. ovog člana može vršiti i privredno društvo koje ispunjava zakonom propisane uslove da vrši procene vrednosti stvari ili prava koja su predmet procene.

Procena vrednosti iz stava 1. ovog člana ne može biti starija od godinu dana od dana unosa nenovčanog uloga.

Procena vrednosti iz st. 1. do 3. ovog člana registruje se i objavljuje u skladu sa zakonom o registraciji.

Sadržaj procene vrednosti

Član 52.

Procena vrednosti iz člana 51. ovog zakona sadrži naročito:

- 1) opis svake stvari odnosno prava koji čine nenovčani ulog;
- 2) korišćene metode procene;
- 3) izjavu da li je procenjena vrednost najmanje jednaka:

(1) nominalnoj vrednosti udela koji se stiču, u slučaju ortačkog društva, komanditnog društva i društva s ograničenom odgovornošću ili

(2) nominalnoj vrednosti akcija koje se stiču, odnosno računovodstvenoj vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti, uvećanoj za premiju koja se plaća za te akcije ako ona postoji, u slučaju akcionarskog društva.

Izbor procenitelja

Član 53.

U slučaju procene vrednosti nenovčanog uloga prilikom osnivanja društva, lice iz člana 51. st. 1. ili 2. ovog zakona biraju sporazumno članovi društva, a u ostalim slučajevima to lice bira odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno.

Izmenjene okolnosti

Član 54.

U slučaju da su od dana vršenja procene iz člana 51. ovog zakona pa do momenta unošenja nenovčanog uloga u društvo nastupile okolnosti koje umanjuju vrednost tog nenovčanog uloga, društvo je u obavezi da pre unosa tog uloga izvrši novu procenu vrednosti u skladu sa čl. 51. do 53. ovog zakona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana član društva koji unosi nenovčani ulog u obavezi je da društvu izvrši doplatu razlike u vrednosti u novcu u roku za unos nenovčanog uloga.

Prava članova društva ako nova procena nije izvršena

Član 55.

Ako društvo ne postupi u skladu sa članom 54. ovog zakona, članovi društva koji su posedovali udele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva na dan donošenja odluke o upisu udela odnosno izdavanju akcija putem tog nenovčanog uloga imaju pravo da sve do njegovog unosa u društvo pisanim putem od društva zahtevaju da izvrši procenu vrednosti tog nenovčanog uloga u skladu sa čl. 51. do 53. ovog zakona, pod uslovom da i u trenutku podnošenja tog zahteva poseduju udele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva.

Ako društvo ne postupi u skladu sa zahtevom iz stava 1. ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema tog zahteva, članovi društva iz stava 1. ovog člana imaju pravo da zahtevaju da nadležni sud u vanparničnom postupku utvrdi vrednost predmetnog nenovčanog uloga.

Zahtev nadležnom sudu iz stava 2. ovog člana može da se podnese do isteka roka od 90 dana od dana unosa nenovčanog uloga u društvo.

Izuzetak od obaveze procene vrednosti nenovčanog uloga koji ne čine hartije od vrednosti i instrumenti tržišta novca

Član 56.

Izuzetno od člana 51. ovog zakona, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ili drugi organ određen osnivačkim aktom, odnosno statutom, može doneti odluku da se ne vrši procena vrednosti nenovčanog uloga koji ne čine hartije od vrednosti i instrumenti tržišta novca, ako se tržišna vrednost pojedinačnih stvari i prava koje čine nenovčani ulog može utvrditi iz godišnjih finansijskih izveštaja lica koje unosi ulog, pod uslovom da su ti izveštaji bili predmet revizije, sa pozitivnim mišljenjem revizora, za godinu koja prethodi godini u kojoj se unosi nenovčani ulog.

U slučaju da su od datuma finansijskih izveštaja iz stava 1. ovog člana pa do momenta unošenja nenovčanog uloga u društvo nastupile okolnosti koje značajno menjaju vrednost tog nenovčanog uloga, shodno će se primeniti član 54. ovog zakona.

Članovi društva nesaglasni sa odlukom o nevršenju procene vrednosti nenovčanog uloga iz stava 1. ovog člana, koji su posedovali udele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva na dan donošenja odluke o upisu udela odnosno izdavanju akcija putem nenovčanog uloga imaju pravo da od društva odnosno nadležnog suda zahtevaju procenu vrednosti nenovčanog uloga shodnom primenom odredaba člana 55. ovog zakona.

Utvrđivanje vrednosti hartija od vrednosti i instrumenata tržišta novca

Član 57.

Ako nenovčani ulog čine hartije od vrednosti ili instrumenti tržišta novca, vrednost tog uloga utvrđuje se najkasnije 60 dana pre dana unosa tog nenovčanog uloga u društvo.

Vrednost nenovčanog uloga iz stava 1. ovog člana utvrđuje se kao ponderisana prosečna cena tih hartija od vrednosti, odnosno instrumenata tržišta novca ostvarena na regulisanom tržištu, odnosno multilateralnoj trgovačkoj platformi u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, u periodu od šest meseci koji prethodi danu utvrđivanja ove vrednosti, pod uslovom da je:

- 1) u tom periodu ostvareni obim prometa hartija od vrednosti, odnosno instrumenata tržišta novca čija se vrednost utvrđuje, iznosio najmanje 0,5% njihovog ukupno izdatog broja;
- 2) u najmanje tri meseca tog perioda ostvareni obim prometa hartija od vrednosti, odnosno instrumenata tržišta novca iznosio najmanje 0,05% njihovog ukupno izdatog broja na mesečnom nivou.

Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana ili ako su u periodu od dana utvrđivanja vrednosti iz stava 1. ovog člana do dana unosa nenovčanog uloga u društvo nastupile okolnosti koje značajno menjaju vrednost tog nenovčanog uloga, društvo je u obavezi da izvrši procenu njegove vrednosti u skladu sa članom 51. ovog zakona.

Ako društvo ne postupi u skladu sa stavom 3. ovog člana, članovi društva koji imaju udele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva imaju pravo da do isteka roka od 90 dana od dana unosa nenovčanog uloga u društvo zahtevaju da nadležni sud u vanparničnom postupku utvrdi vrednost tog nenovčanog uloga.

Društvo može odlučiti da vrednost nenovčanog uloga iz stava 1. ovog člana utvrdi procenom u skladu sa članom 51. ovog zakona i kada su ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana.

Obaveze društva ako procena vrednosti nenovčanog uloga nije vršena

Član 58.

Ako po osnovu čl. 56. i 57. ovog zakona nije vršena procena vrednosti nenovčanog uloga, predsednik odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, dužan je da izda potvrdu koja sadrži:

- 1) opis predmetnog nenovčanog uloga;
- 2) njegovu vrednost, način na koji je ta vrednost utvrđena i metode njene procene, ako je primenjivo;
- 3) izjavu da li je vrednost utvrđena primenom tih metoda najmanje jednaka ukupnoj nominalnoj, odnosno u odsustvu nominalne računovodstvenoj vrednosti uloga, odnosno akcija koje se stiču, uvećanoj za premiju koja se plaća za te akcije ako ona postoji; i
- 4) izjavu da nisu nastupile okolnosti koje značajno menjaju vrednost tog nenovčanog uloga.

Potvrda iz stava 1. ovog člana registruje se i objavljuje u skladu sa zakonom o registraciji.

Pobijanje sporazumno utvrđene vrednosti nenovčanog uloga

Član 59.

Ako je vrednost nenovčanog uloga utvrđena sporazumno od strane članova društva u skladu sa članom 50. stav 1. tačka 1) ovog zakona, a društvo nije u mogućnosti da izmiruje svoje obaveze u redovnom toku poslovanja, poverilac društva ima pravo da zahteva da nadležni sud u vanparničnom postupku utvrdi vrednost nenovčanog uloga u vreme unošenja tog uloga.

Ako sud u postupku iz stava 1. ovog člana utvrdi da je vrednost nenovčanog uloga bila manja od sporazumno utvrđene, sud će naložiti članu društva koji je uneo taj nenovčani ulog da razliku do sporazumno utvrđene vrednosti tog uloga isplati društvu i da solidarno sa društvom snosi troškove sudskog postupka iz stava 1. ovog člana.

Član društva koji je uneo nenovčani ulog za koji je sporazumno utvrđena vrednost, snosi teret dokazivanja vrednosti tog nenovčanog uloga.

Zahtev nadležnom sudu iz stava 1. ovog člana ne može se podneti po isteku roka od pet godina od dana unosa nenovčanog uloga u društvo.

Zabrana povraćaja uloga

Član 60.

Članovima društva ne može se izvršiti povraćaj uplaćenih, odnosno unetih uloga, niti im se može platiti kamata na ono što su uložili u društvo.

Plaćanje cene kod sticanja sopstvenih udela odnosno akcija, kao ni druga plaćanja članovima društva koja se vrše u skladu sa ovim zakonom, ne smatraju se vraćanjem uloga članovima društva.

8. Posebne dužnosti prema društvu Lica koja imaju posebne dužnosti prema društvu

Član 61.

Posebne dužnosti prema društvu imaju:

- 1) ortaci i komplementari;
- 2) članovi društva sa ograničenom odgovornošću koji poseduju značajno učešće u osnovnom kapitalu društva ili član društva sa ograničenom odgovornošću koji je kontrolni član društva u smislu člana 62. ovog zakona;
- 3) akcionari koji poseduju značajno učešće u osnovnom kapitalu društva ili akcionar koji je kontrolni akcionar društva u smislu člana 62. ovog zakona;

4) direktori, članovi nadzornog odbora, zastupnici i prokuristi;

5) likvidacioni upravnik.

Osnivačkim aktom odnosno statutom mogu se i druga lica odrediti kao lica koja imaju posebne dužnosti prema društvu.

Povezana lica

Član 62.

Povezanim licem u smislu ovog zakona u odnosu na određeno fizičko lice smatra se:

- 1) njegov krvni srodnik u pravoj liniji, krvni srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva, supružnik i vanbračni partner ovih lica;
- 2) njegov supružnik i vanbračni partner i njihovi krvni srodnici zaključno sa prvim stepenom srodstva;
- 3) njegov usvojlac ili usvojenik, kao i potomci usvojenika;
- 4) druga lica koja sa tim licem žive u zajedničkom domaćinstvu.

Povezanim licem u smislu ovog zakona u odnosu na određeno pravno lice smatra se:

- 1) pravno lice u kojem to pravno lice poseduje značajno učešće u kapitalu, ili pravo da takvo učešće stekne iz konvertibilnih obveznica, varanata, opcija i slično;
- 2) pravno lice u kojem je to pravno lice kontrolni član društva (kontrolisano društvo);
- 3) pravno lice koje je zajedno sa tim pravnim licem pod kontrolom trećeg lica;
- 4) lice koje u tom pravnom licu poseduje značajno učešće u kapitalu, ili pravo da takvo učešće stekne iz konvertibilnih obveznica, varanata, opcija i slično;
- 5) lice koje je kontrolni član tog pravnog lica;
- 6) lice koje je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora tog pravnog lica.

Značajno učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim deluju zajedno, poseduje više od 25% prava glasa u društvu.

Većinsko učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim deluju zajedno, poseduje više od 50% prava glasa u društvu.

Kontrola u smislu stava 2. ovog člana podrazumeva pravo ili mogućnost jednog lica, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički deluju, da vrši kontrolni uticaj na poslovanje drugog lica putem učešća u osnovnom kapitalu, ugovora ili prava na imenovanje većine direktora, odnosno članova nadzornog odbora.

Smatra se da je određeno lice kontrolni član društva uvek kada to lice samostalno ili sa povezanim licima poseduje većinsko učešće u osnovnom kapitalu društva.

Zajedničko delovanje postoji kada dva ili više lica, na osnovu međusobnog izričitog ili prećutnog sporazuma, koriste glasačka prava u određenom licu ili preduzimaju druge radnje u cilju vršenja zajedničkog uticaja na upravljanje ili poslovanje tog lica.

8.1. Dužnost pažnje

Pojam

Član 63.

Lica iz člana 61. stava 1. tač. 4) i 5) ovog zakona dužna su da u tom svojstvu izvršavaju svoje poslove savesno, sa pažnjom dobrog privrednika, i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu društva.

Pod pažnjom dobrog privrednika u smislu stava 1. ovog člana podrazumeva se stepen pažnje sa kojom bi postupalo razumno pažljivo lice koje bi posedovalo znanje, veštine i iskustvo koje bi se osnovano moglo očekivati za obavljanje te dužnosti u društvu.

Ako lice iz člana 61. stav 1. tač. 4) do 5) poseduje određena specifična znanja, veštine ili iskustvo, prilikom ocene stepena pažnje uzeće se u obzir i ta znanja, veštine i iskustvo.

Smatra se da lica iz člana 61. stav 1. tač. 4) do 5) ovog zakona mogu da svoje postupanje zasnivaju i na informacijama i mišljenjima lica stručnih za odgovarajuću oblast, za koje razumno veruju da su u tom slučaju savesno postupala.

Lice iz člana 61. stav 1. tač. 4) do 5) koje dokaže da je postupalo u skladu sa ovim članom nije odgovorno za štetu koja iz takvog postupanja nastane za društvo.

Tužba zbog povrede dužnosti pažnje

Član 64.

Društvo može podneti tužbu protiv lica iz člana 61. stav 1. tač. 4) do 5) ovog zakona za naknadu štete koju mu to lice prouzrokuje povredom dužnosti pažnje iz člana 63. ovog zakona.

8.2. Dužnost prijavljivanja poslova i radnji u kojima postoji lični interes

Pojam

Član 65.

Lice iz člana 61. ovog zakona dužno je da odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo obavesti o postojanju ličnog interesa (ili interesa sa njim povezanog lica) u pravnom poslu koji društvo zaključuje, odnosno pravnoj radnji koju društvo preduzima.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju društva koje ima jednog direktora obaveštenje iz stava 1. ovog člana upućuje se skupštini, odnosno nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomo.

Smatraće se da postoji lični interes lica iz člana 61. ovog zakona u slučaju:

- 1) zaključivanja pravnog posla između društva i tog lica (ili sa njim povezanog lica) ili
- 2) pravne radnje (preduzimanje radnji u sudskim i drugim postupcima, odricanje od prava i slično) koju društvo preduzima prema tom licu (ili prema sa njim povezanim licem) ili
- 3) zaključivanja pravnog posla između društva i trećeg lica, odnosno preduzimanja pravne radnje društva prema trećem licu, ako je to treće lice sa njim (ili sa njim povezanim licem) u finansijskom odnosu i ako se može očekivati da postojanje tog odnosa utiče na njegovo postupanje ili
- 4) zaključivanja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje društva iz koje treće lice ima ekonomski interes, ako je to treće lice sa njim (ili sa njim povezanim licem) u finansijskom odnosu i ako se može očekivati da postojanje tog odnosa utiče na njegovo postupanje.

Odobrenje pravnog posla ili radnje u slučaju postojanja ličnog interesa

Član 66.

U slučajevima iz člana 65. ovog zakona, kao i u drugim slučajevima određenim ovim zakonom, zaključivanje pravnog posla, odnosno preduzimanje pravne radnje odobrava se, ako drugačija većina nije određena osnivačkim aktom, odnosno statutom:

- 1) u slučaju ortačkog društva, odnosno komanditnog društva, većinom glasova svih ortaka, odnosno komplementara koji nemaju lični interes;

2) u slučaju društva s ograničenom odgovornošću, ako postoji lični interes direktora, običnom većinom glasova svih članova društva, odnosno od strane nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, a ako postoji lični interes člana nadzornog odbora, odnosno člana društva, običnom većinom glasova svih članova društva koji nemaju lični interes, odnosno običnom većinom glasova svih članova nadzornog odbora koji nemaju lični interes;

3) u slučaju akcionarskog društva, ako postoji lični interes direktora, običnom većinom glasova svih direktora koji nemaju lični interes, odnosno od strane nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, a ako postoji lični interes člana nadzornog odbora, običnom većinom glasova svih članova nadzornog odbora koji nemaju lični interes.

U slučaju iz stava 1. tačka 3) ovog člana, ako usled broja članova odbora direktora koji nemaju lični interes u predmetnom poslu ne postoji kvorum za glasanje, ili ako se zbog jednake podele glasova članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora odluka ne može doneti, predmetni posao odobrava skupština običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji nemaju lični interes u tom poslu.

Osnivačkim aktom, odnosno statutom može se odrediti da odobrenje iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana daje skupština.

U slučaju da u skladu sa stavom 1. tačka 3) ovog člana odbor direktora, odnosno nadzorni odbor odobri pravni posao u kome postoji lični interes, o tome se obaveštava skupština na prvoj narednoj sednici.

Obaveštenje iz stava 4. ovog člana mora sadržati detaljan opis pravnog posla, kao i prirode i obima ličnog interesa.

U pogledu donošenja odluke iz stava 1. ovog člana za potrebe utvrđivanja kvoruma kao ukupan broj glasova uzeće se ukupan broj glasova onih članova društva koji nemaju lični interes iz predmetnog posla.

Odobrenje iz stava 1. ovog člana nije potrebno u slučaju:

- 1) postojanja ličnog interesa jedinog člana društva;
- 2) postojanja ličnog interesa svih članova društva;
- 3) upisa, odnosno kupovine udela, odnosno akcija po osnovu prava prečeg upisa, odnosno prava preče kupovine članova društva;
- 4) pribavljanja sopstvenih udela, odnosno akcija od strane društva, ako se to pribavljanje vrši u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na sopstvene udele, odnosno akcije ili zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Tužba zbog povrede pravila o odobravanju poslova u kojima postoji lični interes

Član 67.

Ako nije pribavljeno odobrenje pravnog posla, odnosno pravne radnje u skladu sa članom 66. ovog zakona, ili ako nadležnom organu društva prilikom donošenja odluke o odobravanju pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje u skladu sa članom 66. ovog zakona nisu bile predstavljene sve činjenice od značaja za donošenje takve odluke, društvo može podneti tužbu za poništaj tog pravnog posla, odnosno radnje i naknadu štete od lica iz člana 61. ovog zakona koje je imalo lični interes u tom poslu, odnosno pravnoj radnji.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, pored lica iz člana 61. ovog zakona za štetu društvu neograničeno solidarno odgovaraju:

- 1) sa njime povezano lice, ako je ono bilo ugovorna strana u tom poslu, odnosno ako je prema njemu preduzeta pravna radnja;
- 2) treće lice iz člana 65. stav 3. tač. 3) i 4) ovog zakona, ako je znalo ili moralo znati za postojanje ličnog interesa u vreme zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju iz člana 65. stav 3. tač. 3) i 4) ovog zakona pravni posao, odnosno pravna radnja neće biti poništena ako treće lice iz člana 65. stav 3. tač. 3) i 4) ovog zakona nije znalo niti je moralo znati za postojanje ličnog interesa u vreme zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje.

Izuzetak od postojanja povrede pravila o odobravanju poslova u kojima postoji lični interes

Član 68.

Neće se smatrati da je došlo do povrede pravila o odobravanju poslova u kojima postoji lični interes ako se u postupku po tužbi iz člana 67. ovog zakona dokaže:

- 1) da je pravni posao, odnosno pravna radnja bila u interesu društva ili
- 2) da nije postojao lični interes u slučaju iz člana 65. stav 3. tač. 3) i 4) ovog zakona.

8.3. Dužnost izbegavanja sukoba interesa

Pojam

Član 69.

Lica iz člana 61. ovog zakona ne mogu da u svom interesu ili u interesu sa njima povezanih lica:

- 1) koriste imovinu društva;
- 2) koriste informacije do kojih su došli u tom svojstvu, a koje inače nisu javno dostupne;
- 3) zloupotrebe svoj položaj u društvu;
- 4) koriste mogućnosti za zaključenje poslova koje se ukažu društvu.

Dužnost izbegavanja sukoba interesa postoji nezavisno od toga da li je društvo bilo u mogućnosti da iskoristi imovinu, informacije ili zaključi poslove iz stava 1. ovog člana.

Izuzetak od povrede dužnosti izbegavanja sukoba interesa

Član 70.

Izuzetno od člana 69. ovog zakona, lice iz člana 61. ovog zakona može postupati suprotno odredbama člana 69. stav 1. tač. 1), 2) i 4) ako je pribavilo prethodno ili naknadno odobrenje u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Tužba zbog povrede dužnosti izbegavanja sukoba interesa

Član 71.

Društvo može podneti tužbu protiv lica iz člana 61. ovog zakona koje povredi dužnost izbegavanja sukoba interesa iz člana 69. ovog zakona, kao i protiv sa njim povezanog lica iz člana 69. stav 1. ovog zakona, kojom može tražiti:

- 1) naknadu štete;
- 2) prenos na društvo koristi koju je to lice, odnosno povezano lice iz člana 69. stav 1. ovog člana, ostvarilo kao posledicu te povrede dužnosti.

8.4. Dužnost čuvanja poslovne tajne

Pojam

Član 72.

Lica iz člana 61. ovog zakona, kao i lica zaposlena u društvu, dužna su da čuvaju poslovnu tajnu društva.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da poslovnu tajnu čuvaju i nakon prestanka tog svojstva, u periodu od dve godine od dana prestanka tog svojstva. Osnivačkim aktom, statutom, odlukom društva ili ugovorom zaključenim sa tim licima može se predvideti da taj period bude duži, ali ne duži od pet godina.

Poslovna tajna je podatak čije bi saopštavanje trećem licu moglo naneti štetu društvu, kao i podatak koji ima ili može imati ekonomsku vrednost zato što nije opšte poznat, niti je lako dostupan trećim licima koja bi njegovim korišćenjem ili saopštavanjem mogla ostvariti ekonomsku korist i koji je od strane društva zaštićen odgovarajućim merama u cilju čuvanja njegove tajnosti.

Poslovna tajna je i podatak koji je zakonom, drugim propisom ili aktom društva određen kao poslovna tajna.

Aktom društva iz stava 4. ovog člana se:

- 1) kao poslovna tajna može odrediti samo podatak koji ispunjava uslove iz stava 3. ovog člana i
- 2) ne mogu kao poslovna tajna odrediti svi podaci koji se odnose na poslovanje društva.

Podatak iz stava 3. ovog člana može biti proizvodni, tehnički, tehnološki, finansijski ili komercijalni, studija, rezultat istraživanja, kao i dokument, formula, crtež, objekat, metod, postupak, obaveštenje ili uputstvo internog karaktera i slično.

Izuzeci od dužnosti čuvanja poslovne tajne

Član 73.

Ne smatra se povredom dužnosti čuvanja poslovne tajne saopštavanje podataka iz člana 72. ovog zakona ako je to saopštavanje:

- 1) obaveza propisana zakonom;
- 2) neophodno radi obavljanja poslova ili zaštite interesa društva;
- 3) učinjeno nadležnim organima ili javnosti isključivo u cilju ukazivanja na postojanje dela kažnjivog zakonom.

Posledice povrede dužnosti čuvanja poslovne tajne

Član 74.

Društvo može podneti tužbu protiv lica iz člana 61. ovog zakona koje povredi dužnost čuvanja poslovne tajne, kojom može tražiti:

- 1) naknadu štete;
- 2) isključenje tog lica kao člana društva, ako je to lice član društva;
- 3) raskid radnog odnosa za to lice, ako je to lice zaposleno u društvu.

Podnošenje tužbe iz stava 1. ovog člana ne isključuje i ne uslovljava mogućnost otkaza radnog odnosa u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

Društvo je dužno da pruži potpunu zaštitu licu koje postupajući savesno u dobroj veri ukazuje nadležnim organima na postojanje informacije iz člana 73. stav 1. tačka 3) ovog zakona.

8.5. Dužnost poštovanja zabrane konkurencije

Pojam

Član 75.

Lice iz člana 61. stav 1. tač. 1) do 4) ovog zakona ne može bez pribavljenog odobrenja u skladu sa članom 66. ovog zakona:

- 1) imati svojstvo lica iz člana 61. stav 1. tač. 1) do 4) ovog zakona u drugom društvu koje ima isti ili sličan predmet poslovanja (u daljem tekstu: konkurentsko društvo);
- 2) biti preduzetnik koji ima isti ili sličan predmet poslovanja;
- 3) biti zaposlen u konkurentskom društvu;
- 4) biti na drugi način angažovan u konkurentskom društvu;
- 5) biti član ili osnivač u drugom pravnom licu koje ima isti ili sličan predmet poslovanja.

Osnivačkim aktom, odnosno statutom:

- 1) može se zabrana iz stava 1. ovog člana proširiti i na druga lica, čime se ne može dirati u stečena prava tih lica;
- 2) može se odrediti da zabrana iz stava 1. ovog člana važi i posle prestanka svojstva iz člana 61. stav 1. tač. 1) do 4) ovog zakona ali ne duže od dve godine;
- 3) mogu se odrediti poslovi, način ili mesto njihovog obavljanja koji ne predstavljaju povredu dužnosti poštovanja zabrane konkurencije.

Zabrana iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na jedinog člana društva.

Tužba zbog povrede pravila o zabrani konkurencije

Član 76.

Društvo može podneti tužbu protiv lica iz člana 61. stav 1. tač. 1) do 4) ovog zakona koje povredi pravila o zabrani konkurencije iz člana 75. ovog zakona za:

- 1) naknadu štete;
- 2) prenos na društvo koristi koju je to lice, odnosno konkurentsko društvo iz člana 75. ovog zakona ostvarilo kao posledicu te povrede;
- 3) isključenje tog lica kao člana društva, ako je to lice član društva;
- 4) meru zabrane obavljanja delatnosti za to lice, odnosno konkurentsko društvo iz člana 75. ovog zakona;
- 5) raskid radnog odnosa za to lice, ako je to lice zaposleno u društvu.

8.6. Pravila za podnošenje tužbi zbog povrede posebnih dužnosti Rok za podnošenje

tužbi

Član 77.

Tužba iz čl. 64, 67, 71, 74. i 76. ovog zakona može se podneti u roku od šest meseci od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od pet godina od dana učinjene povrede.

Tužba člana društva zbog povrede posebnih dužnosti (individualna tužba)

Član 78.

Član društva može podneti tužbu protiv lica iz člana 61. ovog zakona za naknadu štete koju mu to lice prouzrokuje povredom posebnih dužnosti prema društvu.

Derivativna tužba

Član 79.

Jedan ili više članova društva mogu podneti tužbu iz čl. 64, 67, 71, 74. i 76. ovog zakona u svoje ime, a za račun društva (u daljem tekstu: derivativna tužba), ako u trenutku podnošenja tužbe:

- 1) poseduju udele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva, nezavisno od toga da li je osnov za podnošenje derivativne tužbe nastao pre ili nakon sticanja svojstva člana društva;
- 2) ako su pre podnošenja derivativne tužbe pisanim putem zahtevali od društva da podnese tužbu po tom osnovu, a taj zahtev je odbijen, odnosno po tom zahtevu nije postupljeno u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Član društva koji je stekao udeo ili akcije u društvu od lica koje je podnelo derivativnu tužbu može, uz saglasnost tog lica, stupiti na njegovo mesto u sporu po toj tužbi do njegovog pravnosnažnog okončanja, kao i u postupku po vanrednom pravnom leku.

Stupanje člana društva u parnicu

Član 80.

Ako je društvo podnelo tužbu iz čl. 64, 67, 71, 74. i 76. ovog zakona, član društva koji je od društva zahtevao podnošenje te tužbe, može od suda pred kojim se vodi postupak zahtevati da mu dozvoli da stupi u parnicu kao umešač na strani tužioca.

Ako je član društva podneo tužbu iz čl. 64, 67, 71, 74. i 76. ovog zakona, u skladu sa članom 79. stav 1. ovog zakona, drugi član društva koji ispunjava uslov iz člana 79. stav 1. tačka 1) može od suda pred kojim se postupak vodi zahtevati da stupi u parnicu kao umešač na strani tužioca.

9. Pravo na informisanje članova društva

Pravo na informisanje i pristup aktima i dokumentima

Član 81.

Član društva ima pravo na pristup aktima i dokumentima društva u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član društva može pisanim putem zahtevati od društva pristup aktima ili dokumentima društva, pri čemu je u obavezi da u tom zahtevu navede:

- 1) svoje lične podatke i podatke koji ga identifikuju kao člana društva;
- 2) dokumente, akte i podatke koji se traže na uvid;
- 3) svrhu radi koje se traži uvid;
- 4) podatke o trećim licima kojima član društva koji traži uvid namerava da saopšti taj dokument, akt ili podatak, ako postoji takva namera.

Društvo može uskratiti pristup svim ili nekim od traženih akata ili dokumenata iz razloga propisanih ovim zakonom za svaku pojedinu pravnu formu društva.

Ako društvo ne postupi u skladu sa zahtevom iz stava 2. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema tog zahteva, član društva u narednom roku od 30 dana može tražiti nadležnom sudu da u vanparničnom postupku naloži društvu da mu omogući pristup tim aktima ili dokumentima.

Postupak iz stava 4. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Korišćenje akata ili dokumenata društva

Član 82.

Član društva koji u skladu sa članom 81. ovog zakona ostvari pristup aktima ili dokumentima društva dužan je da ih koristi isključivo u svrhe navedene u zahtevu iz člana 81. stav 2. tačka 3) ovog zakona.

Član društva ne može da objavi ili saopšti trećim licima akte odnosno dokumente iz stava 1. ovog člana, suprotno svrsi radi koje mu je pristup omogućen, niti na način koji nanosi štetu društvu, osim ako je na to obavezan zakonom.

Ako član društva iz stava 1. ovog člana akte, odnosno dokumenta društva kojima je ostvario pristup koristi suprotno toj svrsi ili ih saopšti trećim licima suprotno ograničenjima iz stava 2. ovog člana, odgovara za štetu koju je time naneo društvu.

Ne smatra se povredom odredbe stava 2. ovog člana objavljivanje ili saopštavanje trećim licima akata odnosno dokumenata iz stava 1. ovog člana ako je to saopštavanje obaveza propisana zakonom.

DEO DRUGI

PREDUZETNIK

Pojam preduzetnika

Član 83.

Preduzetnik je poslovno sposobno fizičko lice koje obavlja delatnost u cilju ostvarivanja prihoda i koje je kao takvo registrovano u skladu sa zakonom o registraciji.

Fizičko lice upisano u poseban registar, koje obavlja delatnost slobodne profesije, uređenu posebnim propisom, smatra se preduzetnikom u smislu ovog zakona ako je tim propisom to određeno.

Individualni poljoprivrednik nije preduzetnik u smislu ovog zakona, osim ako posebnim zakonom nije drugačije uređeno.

Vreme na koje se preduzetnik registruje

Član 84.

Preduzetnik se registruje na neodređeno ili na određeno vreme.

Imovina i odgovornost za obaveze

Član 85.

Preduzetnik za sve obaveze nastale u vezi sa obavljanjem svoje delatnosti odgovara celokupnom svojom imovinom i u tu imovinu ulazi i imovina koju stiče u vezi sa obavljanjem delatnosti.

Odgovornost za obaveze iz stava 1. ovog člana ne prestaje brisanjem preduzetnika iz registra.

Poslovno ime preduzetnika

Član 86.

Preduzetnik obavlja delatnost pod poslovnim imenom.

Poslovno ime preduzetnika obavezno sadrži ime i prezime preduzetnika, opis pretežne delatnosti, oznaku „preduzetnik” ili „pr” i sedište.

Poslovno ime iz stava 2. ovog člana može da sadrži i poseban naziv kao i oznake kojima se bliže određuje predmet poslovanja preduzetnika.

Poslovno ime preduzetnika mora da se razlikuje od naziva drugog preduzetnika tako da ne izaziva zablude o identitetu sa drugim preduzetnikom, odnosno zablude u pogledu predmeta poslovanja preduzetnika.

Poslovno ime preduzetnika registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Na poslovno ime preduzetnika shodno se primenjuju odredbe čl. 23. do 27. i čl. 29. i 30. ovog zakona.

Sedište preduzetnika i izdvojeno mesto obavljanja delatnosti

Član 87.

Sedište preduzetnika je mesto iz koga upravlja obavljanjem delatnosti.

Preduzetnik može obavljati delatnost i izvan sedišta, u skladu sa zakonom (izdvojeno mesto).

Izdvojeno mesto registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Preduzetnik može obavljati delatnost i van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) kada je po prirodi same delatnosti takvo obavljanje delatnosti jedino moguće ili uobičajeno.

Preduzetnik je dužan da istakne svoje poslovno ime u svom sedištu, kao i na svakom izdvojenom mestu, osim u slučaju iz stava 4. ovog člana.

Mesto obavljanja delatnosti mora ispunjavati uslove utvrđene propisima za obavljanje te delatnosti.

Adresa sedišta preduzetnika registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Delatnost preduzetnika

Član 88.

Na delatnost preduzetnika shodno se primenjuje član 4. ovog zakona o delatnostima društva.

Preduzetnik može da obavlja sve delatnosti koje nisu zakonom zabranjene za koje ispunjava propisane uslove, uključujući i stare i umetničke zanate i poslove domaće radinosti.

Ministar nadležan za poslove privrede bliže određuje poslove koji se u smislu ovog zakona smatraju starim i umetničkim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti, način sertifikovanja istih i vođenje posebne evidencije izdatih sertifikata.

Poslovođa i ostali zaposleni

Član 89.

Preduzetnik može pisanim ovlašćenjem poveriti poslovođenje poslovno sposobnom fizičkom licu (u daljem tekstu: poslovođa).

Poslovođenje iz stava 1. ovog člana može biti opšte ili ograničeno na jedno ili više izdvojenih mesta obavljanja delatnosti.

Poslovođa mora biti u radnom odnosu kod preduzetnika.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, ako je preduzetnik iz opravdanih razloga privremeno odsutan (bolest, školovanje, izbor na funkciju i sl.), a nema zaposlenog poslovođu, on može opšte poslovođenje poveriti članu svog porodičnog domaćinstva za vreme tog odsustva, bez obaveze da ga zaposli.

Poslovođa ima svojstvo zakonskog zastupnika u skladu sa ovim zakonom.

Ako su za obavljanje delatnosti preduzetnika propisani posebni uslovi u pogledu ličnih kvalifikacija preduzetnika, poslovođa mora da ispunjava te uslove.

Poslovođa se registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Lica koja rade za preduzetnika moraju biti u radnom odnosu kod preduzetnika ili angažovana od strane preduzetnika po drugom osnovu u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 8. ovog člana, član porodičnog domaćinstva preduzetnika može raditi kod tog preduzetnika bez zasnivanja radnog odnosa:

- 1) povremeno tokom dana i to isključivo u sedištu, ako je njegovo prisustvo neophodno zbog prirode delatnosti preduzetnika (da se trgovačka radnja preduzetnika ne bi zatvarala tokom radnog vremena, da bi se utovarila roba, da bi se očistio poslovni prostor i sl.);
- 2) privremeno tokom osposobljavanja za obavljanje delatnosti starih i umetničkih zanata, odnosno poslova domaće radinosti, ako preduzetnik obavlja tu delatnost;
- 3) u vreme kada preduzetnik koristi godišnji odmor u skladu sa zakonom. **Prekid obavljanja delatnosti**

Član 90.

Preduzetnik je u obavezi da o periodu prekida obavljanja delatnosti istakne obaveštenje na mestu u kome obavlja delatnost.

Prekid obavljanja delatnosti se registruje u skladu sa zakonom o registraciji i ne može se utvrđivati retroaktivno.

Gubitak svojstva preduzetnika i kontinuitet obavljanja delatnosti od strane naslednika

Član 91.

Preduzetnik gubi svojstvo preduzetnika brisanjem iz registra privrednih subjekata.

Brisanje preduzetnika iz registra vrši se zbog prestanka obavljanja delatnosti.

Preduzetnik prestaje sa obavljanjem delatnosti odjavom ili po sili zakona.

Preduzetnik odjavu ne može izvršiti sa danom koji je raniji od dana podnošenja prijave o prestanku rada nadležnom registracionom organu.

Brisanje iz registra se ne može vršiti retroaktivno.

Preduzetnik prestaje sa radom po sili zakona u sledećim slučajevima:

- 1) smrću ili trajnim gubitkom poslovne sposobnosti;
- 2) istekom vremena, ako je obavljanje delatnosti registrovano na određeno vreme;
- 3) ako mu je poslovni račun u blokadi duže od dve godine, na osnovu zahteva za brisanje preduzetnika iz registra koji podnese Narodna banka Srbije ili Poreska uprava;
- 4) ako je pravnosnažnom presudom utvrđena ništavost registracije preduzetnika;
- 5) ako mu je pravnosnažnom presudom, izvršnom odlukom nadležnog organa ili suda časti komore u koju je učlanjen izrečena mera zabrane obavljanja delatnosti;
- 6) u slučaju prestanka važenja odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa koji je u skladu sa članom 4. stav 2. ovog zakona posebnim zakonom propisan kao uslov za registraciju;
- 7) u drugim slučajevima propisanim zakonom.

U slučaju smrti ili gubitka poslovne sposobnosti preduzetnika, naslednik, odnosno član njegovog porodičnog domaćinstva (bračni drug, deca, usvojenici i roditelji) koji je pri tom i sam poslovno sposobno fizičko lice može nastaviti obavljanje delatnosti na osnovu rešenja o nasleđivanju ili međusobnog sporazuma o nastavku obavljanja delatnosti, koji potpisuju svi naslednici, odnosno članovi porodičnog domaćinstva.

Lice iz stava 7. ovog člana dužno je da u roku od 30 dana od dana smrti preduzetnika prijavi nastavak obavljanja delatnosti registru u skladu sa zakonom o registraciji.

Poslovno sposobni naslednik može nastaviti obavljanje delatnosti preduzetnika i za života preduzetnika ako to pravo vrši na osnovu raspodele zaostavštine za života u skladu sa propisima kojima se uređuje nasleđivanje.

Nastavak obavljanja delatnosti u formi privrednog društva

Član 92.

Preduzetnik može doneti odluku o nastavku obavljanja delatnosti u formi privrednog društva, pri čemu se shodno primenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju date forme društva.

Ako dva ili više preduzetnika obavlja delatnost zajednički u smislu člana 83. stav 2. ovog zakona, odluku iz stava 1. ovog člana donose jednoglasno.

Na osnovu odluke iz stava 1. ovog člana vrši se istovremeno brisanje preduzetnika iz registra privrednih subjekata i registracija osnivanja privrednog društva iz stava 1. ovog člana koje preuzima sva prava i obaveze preduzetnika nastale iz poslovanja do trenutka osnivanja tog privrednog društva.

Nakon gubitka svojstva preduzetnika u skladu sa stavom 3. ovog člana, to fizičko lice ostaje odgovorno celokupnom svojom imovinom za sve obaveze nastale u vezi sa obavljanjem delatnosti do trenutka brisanja preduzetnika iz registra.

DEO TREĆI

PRAVNEFORMEPRIVREDNIHDRUŠTAVA

GLAVA I

ORTAČKODRUŠTVO

1. Pojam i osnivanje

Pojam i odgovornost za obaveze

Član 93.

Ortačko društvo je društvo dva ili više ortaka koji su neograničeno solidarno odgovorni celokupnom svojom imovinom za obaveze društva.

Ako ugovor o osnivanju društva ili drugi ugovor između ortaka sadrži odredbu o ograničenju odgovornosti ortaka prema trećim licima, ta odredba nema pravno dejstvo.

Ugovor o osnivanju

Član 94.

Ugovor o osnivanju ortačkog društva sadrži naročito:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i prebivalište ortaka koji je domaće fizičko lice, odnosno ime, broj pasoša ili drugi identifikacioni broj i prebivalište ortaka koji je strano fizičko lice, odnosno poslovno ime, matični broj i sedište ortaka koji je domaće pravno lice, odnosno poslovno ime, broj registracije ili drugi identifikacioni broj i sedište ortaka koji je strano pravno lice;
- 2) poslovno ime i sedište društva;
- 3) pretežnu delatnost društva;
- 4) označenje vrste i vrednosti uloga svakog ortaka.

Ugovor o osnivanju može da sadrži i druge elemente od značaja za društvo i ortake.

Izmene i dopune ugovora o osnivanju društva vrše se jednoglasnom odlukom svih ortaka društva, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ugovor ortaka

Član 95.

Izuzetno od člana 15. ovog zakona, ugovor ortaka zaključuju svi ortaci društva.

2. Ulozi u društvo, ortački udeli i prenos udela Ulog i udeo

Član 96.

Ortaci u društvo unose uloge jednake vrednosti, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Izuzetno od člana 45. stav 3. ovog zakona, nenovčani ulog ortaka može biti i u radu i uslugama.

Ortaci stižu udele u društvu srazmerne svojim ulozima u društvo, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ortak nije dužan da poveća ulog iznad iznosa određenog ugovorom o osnivanju, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ortak ne može smanjiti svoj ulog bez saglasnosti svih ostalih ortaka.

Prenos udela

Član 97.

Udeo se prenosi pisanim ugovorom zaključenim između prenosioca i sticalaca, kao i na drugi način propisan zakonom.

Potpisi na ugovoru iz stava 1. ovog člana overavaju se u skladu sa zakonom koji uređuje overu potpisa.

Sticalac udela stiže udeo danom registracije prenosa udela u skladu sa zakonom o registraciji.

Prenos udela između ortaka

Član 98.

Prenos udela između ortaka je slobodan, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno. **Prenos udela trećim licima**

Član 99.

Ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno, ortak ne može bez saglasnosti ostalih ortaka:

- 1) preneti svoj udeo trećem licu, što obuhvata i unos tog udela kao nenovčanog uloga u drugo privredno društvo;
- 2) dati svoj udeo u zalogu trećem licu.

Ako ortaci ne daju saglasnost na prenos udela trećem licu, ortak kome je saglasnost za prenos udela uskraćena može istupiti iz društva, u skladu sa članom 121. ovog zakona.

Odgovornost kod prenosa udela

Član 100.

Prenosilac udela i sticalac udela odgovaraju neograničeno solidarno za sve obaveze prenosioca udela prema društvu na dan registracije prenosa udela u skladu sa zakonom o registraciji, osim ako se svi ortaci ne sporazumeju drugačije.

Zahtev društva iz stava 1. ovog člana, zastareva u roku od tri godine od dana registracije prenosa udela u skladu sa zakonom o registraciji.

3. Poslovođenje Opšte

pravilo

Član 101.

Svaki ortak ima ovlašćenje za obavljanje radnji u redovnom poslovanju društva (poslovođenje).

Radnje koje ne spadaju u redovno poslovanje društva nisu obuhvaćene ovlašćenjem iz stava 1. ovog člana i mogu se obavljati samo uz saglasnost svih ortaka, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je ugovorom o osnivanju ili ugovorom ortaka određeno da su jedan ili više ortaka ovlašćeni za poslovođenje, ostali ortaci nemaju ovlašćenje za poslovođenje.

Poslovođenje od strane više ortaka

Član 102.

Ako ovlašćenje za poslovođenje ima više ortaka, svaki ortak je ovlašćen da postupa samostalno, ali se drugi ortak ovlašćen za poslovođenje može usprotiviti preduzimanju određene radnje u kom slučaju ta radnja ne može biti preduzeta.

Ako je ugovorom o osnivanju određeno da ortaci ovlašćeni za poslovođenje postupaju zajedno:

- 1) za preduzimanje svake radnje potrebna je saglasnost svih ortaka ovlašćenih za poslovođenje, osim ako bi nepreduzimanje radnje usled nedostupnosti nekog od ortaka moglo prouzrokovati štetu društvu;
- 2) svaki ortak je dužan da postupa po instrukcijama svakog od ostalih ortaka ovlašćenih za poslovođenje.

U slučaju iz stava 2. tačka 2) ovog člana, ako ortak smatra da instrukcije drugog ortaka nisu primerene, o tome obaveštava sve ortake ovlašćene za poslovođenje radi zajedničkog odlučivanja, osim ako bi odlaganje radnje prouzrokovalo štetu društvu, kada može postupati samostalno, o čemu je dužan da bez odlaganja obavesti sve ostale ortake ovlašćene za poslovođenje.

Prenos ovlašćenja na poslovođenje

Član 103.

Ortak ovlašćen na poslovođenje može preneti svoje ovlašćenje na poslovođenje na treće lice ili drugog ortaka, ako se sa tim saglase svi ortaci društva.

Ortak koji prenese ovlašćenje na poslovođenje na treće lice odgovara za radnje tog lica u vršenju poslovođenja kao da ih je sam preuzeo.

Otkazivanje ovlašćenja za poslovođenje

Član 104.

Ortak ovlašćen za poslovođenje može otkazati ovlašćenje za poslovođenje ako za to postoji opravdan razlog.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ortak pisanim putem blagovremeno obaveštava sve ostale ortake društva o nameri da otkáže ovlašćenje za poslovođenje, kako bi omogućio ostalim ortacima da preduzmu ili organizuju preduzimanje radnji iz redovnog poslovanja društva.

Ako ortak otkáže ovlašćenje za poslovođenje suprotno st. 1. i 2. ovog člana, dužan je da društvu nadoknadi time prouzrokovanu štetu.

Oduzimanje ovlašćenja za poslovođenje ortaka

Član 105.

Ovlašćenje za poslovođenje ortaka može se oduzeti odlukom nadležnog suda po tužbi društva ili svakog od ortaka ako se utvrdi da za to postoje opravdani razlozi, a naročito:

- 1) nesposobnost ortaka da pravilno vodi poslove društva;
- 2) teža povreda dužnosti prema društvu.

4. Prava ortaka

Pravo na naknadu troškova

Član 106.

Ortak ima pravo na naknadu od društva svih troškova koje je imao u vezi sa poslovanjem ortačkog društva, a koji su s obzirom na okolnosti slučaja bili neophodni.

Raspodela dobiti

Član 107.

Dobit društva se raspodeljuje između ortaka na jednake delove, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Pravo na informisanje

Član 108.

Ortak ovlašćen za poslovođenje obavezan je da:

- 1) obaveštava sve druge ortake o poslovanju društva;
- 2) na zahtev drugog ortaka društva pruži informacije o poslovanju društva; i
- 3) preda finansijske izveštaje i drugu dokumentaciju na uvid svim ortacima.

Ortak ima pravo da se lično informiše o stanju i poslovanju društva, kao i na pristup i kopiranje poslovnih knjiga i druge dokumentacije društva, o svom trošku.

Na ostvarivanje prava ortaka na pristup i kopiranje knjiga i druge dokumentacije društva sudskim putem shodno se primenjuju o dredbe ovog zakona o ostvarivanju prava na informisanje člana društva s ograničenom odgovornošću.

Izuzetak od pravila o zabrani konkurencije

Član 109.

Ne postoji povreda pravila o zabrani konkurencije iz člana 75. ovog zakona ako je ostalim ortacima pri stupanju ortaka u društvo bilo poznato da taj ortak ima svojstvo člana u konkurentskom društvu ili drugi pravni odnos sa konkurentskim društvom, a pristupanje društvu mu nije bilo uslovljeno prestankom svojstva člana u konkurentskom društvu, odnosno prestankom drugog pravnog odnosa sa konkurentskim društvom.

Odlučivanje ortaka društva

Član 110.

Ortaci odluke donose jednoglasno, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ako je ugovorom o osnivanju određeno da se određene ili sve odluke donose većinom glasova, svaki ortak ima jedan glas, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Za donošenje odluke o pitanjima koja su izvan redovne delatnosti društva, kao i odluke o prijemu novog ortaka u društvo neophodna je saglasnost svih ortaka.

5. Pravni odnosi društva i ortaka prema trećim licima Zastupanje društva

Član 111.

Svaki ortak je ovlašćen da samostalno zastupa društvo, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ako su dva ili više ortaka ovlašćeni da zastupaju društvo zajedno:

- 1) oni mogu da ovlaste jednog ili više ortaka da zastupaju društvo u određenim poslovima ili određenoj vrsti poslova; i

2) izjava volje trećih lica učinjena bilo kom od ortaka ovlašćenih da zastupaju društvo zajedno smatraće se da je učinjena društvu.

Ugovorom o osnivanju može se odrediti da svaki ortak koji je ovlašćen da zastupa društvo može zastupati društvo samo zajedno sa prokuristom.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, ako je izjava volje trećeg lica učinjena prokuristi ili ortaku koji zastupa društvo zajedno sa prokuristom smatraće se da je učinjena društvu.

Otkaz ovlašćenja za zastupanje

Član 112.

Ortak može otkazati ovlašćenje za zastupanje društva, ako za to postoji opravdan razlog.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ortak pisanim putem blagovremeno obaveštava sve ostale ortake društva o nameri da otkáže ovlašćenje za zastupanje, kako bi omogućio ostalim ortacima da preuzmu poslove zastupanja društva.

Ako ortak otkáže ovlašćenje za zastupanje suprotno st. 1. i 2. ovog člana, dužan je da društvu nadoknadi time prouzrokovanu štetu.

Oduzimanje ovlašćenja za zastupanje

Član 113.

Ovlašćenje za zastupanje može se oduzeti odlukom nadležnog suda po tužbi društva ili svakog od ortaka ako se utvrdi da za to postoje opravdani razlozi, kojima se naročito smatra:

1) nesposobnost ortaka da zastupa društvo; 2) teža povreda

dužnosti prema društvu.

Zastupanje društva u sporu sa ortakom koji je ovlašćen za zastupanje

Član 114.

Ortak koji je ovlašćen za zastupanje ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana, a u slučaju da društvo nema drugog ortaka koji je ovlašćen za zastupanje to punomoćje izdaju svi preostali ortaci zajednički.

Prigovori i kompenzacija

Član 115.

Ako poverilac društva zahteva od ortaka ispunjenje obaveze društva:

1) ortak može istaći lične prigovore kao i prigovore koje može istaći i samo društvo;

2) ortak može odbiti ispunjenje obaveze ako poverilac može namiriti svoje potraživanje kompenzacijom sa društvom.

Odgovornost novog ortaka

Član 116.

Lice koje posle osnivanja društva stekne svojstvo ortaka odgovara za obaveze društva kao i postojeći ortaci, uključujući i obaveze nastale pre njegovog pristupanja društvu.

Odredbe ugovora o osnivanju koje su u suprotnosti sa stavom 1. ovog člana nemaju pravno dejstvo prema trećim licima.

6. Prestanak ortačkog društva i svojstva ortaka

Član 117.

Ortačko društvo prestaje brisanjem iz registra privrednih subjekata u slučaju:

1) likvidacije društva usled:

- (1) isteka vremena na koje je osnovano;
- (2) odluke ortaka;
- (3) sudske odluke;
- (4) otvaranja stečaja nad ortakom koji je pravno lice, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno;
- (5) ako je u društvu ostao samo jedan ortak, a u roku od tri meseca od dana kada je u društvu ostao jedan ortak društvu ne pristupi novi ortak;
- (6) nastupanja bilo kojeg drugog razloga određenog ugovorom o osnivanju.

2) zaključenja stečaja društva;

3) statusne promene.

Svojestvo ortaka u ortačkom društvu prestaje u slučaju:

- 1) smrti ortaka;
- 2) brisanja ortaka koji je pravno lice iz nadležnog registra, kao posledice likvidacije ili zaključenja stečaja;
- 3) istupanja ortaka;
- 4) isključenja ortaka;
- 5) u drugim slučajevima određenim ugovorom o osnivanju.

Sudska odluka o likvidaciji društva

Član 118.

Po tužbi nekog od ortaka nadležni sud donosi odluku o pokretanju postupka likvidacije društva kada za to postoji opravdan razlog.

Opravdan razlog u smislu stava 1. ovog člana postoji ako sud nađe da:

- 1) je ortak, sa namerom ili grubom nepažnjom, povredio svoju obavezu prema društvu ili drugim ortacima, što je imalo uticaja na poslovanje društva;
- 2) je ispunjenje obaveze iz tačke 1) ovog stava faktički nemoguće;
- 3) nije moguće da društvo drugačije nastavi poslovanje, a da to poslovanje bude u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o osnivanju.

Ništav je sporazum kojim se isključuje ili ograničava pravo ortaka na podnošenje tužbe iz stava 1. ovog člana.

Tužba iz stava 1. ovog člana podnosi se protiv društva i svih preostalih ortaka. **Nastavljanje društva sa naslednicima**

Član 119.

U slučaju smrti ortaka, udeo ortaka se ne nasleđuje već se raspoređuje srazmerno na preostale ortake, ako ugovorom o osnivanju nije određeno da društvo nastavlja da posluje sa naslednicima preminulog ortaka.

Ako je ugovorom o osnivanju određeno da društvo nastavlja da posluje sa naslednicima preminulog ortaka, a naslednici se sa time ne saglase, udeo ortaka se raspoređuje srazmerno na preostale ortake.

Ako je ugovorom o osnivanju određeno da društvo nastavlja da posluje sa naslednicima preminulog ortaka, naslednici se sa time mogu saglasiti tako da stupe na mesto preminulog ortaka ili da zahtevaju da ortačko društvo promeni pravnu formu u komanditno društvo, a da oni steknu status komanditora.

Ako naslednici zahtevaju da ortačko društvo promeni pravnu formu u komanditno društvo u skladu sa stavom 3. ovog člana, a preostali ortaci društva to odbiju, naslednici stupaju na mesto preminulog ortaka i mogu istupiti iz društva u skladu sa odredbama ovog zakona o istupanju ortaka.

Ako naslednici istupe iz društva u skladu sa stavom 4. ovog člana, oni odgovaraju za do tada nastale obaveze društva po propisima koji uređuju odgovornost naslednika za dugove ostavioca.

Ugovorom o osnivanju može se ugovoriti visina udela u dobiti za komanditore, u slučaju nastavljanja društva sa naslednicima i promene pravne forme društva u komanditno društvo, koja može biti različita od visine udela u dobiti koju je ostavilac imao kao ortak.

Isključenje ortaka

Član 120.

Na isključenje ortaka shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o isključenju člana društva s ograničenom odgovornošću.

Istupanje ortaka

Član 121.

Ortak može da istupi iz društva podnošenjem pisanog obaveštenja o istupanju ostalim ortacima.

Pisano obaveštenje iz stava 1. ovog člana podnosi se najmanje šest meseci pre isteka poslovne godine, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ortak koji podnese pisano obaveštenje o istupanju u skladu sa ovim članom istupa iz društva istekom poslovne godine u kojoj je obaveštenje dato (dan istupanja).

Pravo ortaka iz ovog člana ne može se ograničiti niti isključiti.

Posledice istupanja ortaka iz društva

Član 122.

Udeo ortaka koji istupi iz društva raspoređuje se srazmerno na preostale ortake, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Društvo je u obavezi da u roku od šest meseci od dana istupanja, osim ako je drugi rok određen ugovorom o osnivanju, isplati ortaku koji istupa iz društva u novcu ono što bi on primio u slučaju likvidacije društva na dan istupanja, ne uzimajući u obzir tekuće i nezavršene poslove.

Ako je vrednost imovine društva na dan istupanja nedovoljna za pokriće obaveza društva, ortak koji istupa iz društva je u obavezi da isplati društvu deo nepokrivenog iznosa srazmerno svom udelu u društvu u roku od šest meseci, ako ugovorom o osnivanju nije određen drugi rok.

Solidarna odgovornost ortaka koji istupa iz društva za obaveze društva nastale do dana istupanja prestaje po isteku perioda od pet godina od dana istupanja, ako ugovorom o osnivanju nije određen duži period.

Učešće ortaka koji je istupio iz društva u nezavršenim poslovima

Član 123.

Ortak koji istupa iz društva učestvuje u dobiti i gubitku iz poslova koji u vreme njegovog istupanja još nisu bili završeni, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno.

Ortak koji je istupio iz društva može na kraju svake poslovne godine zahtevati da se napravi obračun o poslovima završenim u toj godini, da mu se isplati ono što mu iz toga pripada i da mu se podnese izveštaj o stanju poslova koji još nisu završeni.

Zaštita poverilaca ortaka

Član 124.

Poverilac koji ima dospelo potraživanje prema ortaku po osnovu pravnosnažne i izvršne presude ima pravo da u pisanoj formi zahteva od društva da mu isplati u novcu ono što bi ortak primio u slučaju likvidacije društva, ali samo do visine svog potraživanja.

Društvo je dužno da bez odlaganja obavesti ortaka o prijemu zahteva iz stava 1. ovog člana.

Danom isplate poverioca od strane društva u skladu sa stavom 1. ovog člana ortak gubi svojstvo ortaka, a njegov udeo raspodeljuje se ostalim ortacima na jednake delove.

Ortak koji je izgubio to svojstvo u skladu sa stavom 3. ovog člana zadržava pravo na isplatu u novcu onoga što bi primio u slučaju likvidacije društva umanjeno za iznos isplaćen njegovom poveriocu.

U slučaju da u roku od šest meseci od dana dostave zahteva iz stava 1. ovog člana društvo ne izvrši isplatu poveriocu ortaka, poverilac ortaka može zahtevati pokretanje postupka prinudne likvidacije društva u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na prinudnu likvidaciju.

U postupku likvidacije iz stava 5. ovog člana poverilac ortaka ima pravo na isplatu likvidacionog ostatka koji bi pripao ortaku, ali samo do visine svog potraživanja, a ortak zadržava pravo na isplatu likvidacionog ostatka u meri u kojoj prelazi iznos potraživanja tog poverioca.

GLAVA II

KOMANDITNODRUŠTVO

1. Pojam, osnivanje i evidencija podataka o članovima društva Pojam i odgovornost

Član 125.

Komanditno društvo je privredno društvo koje ima najmanje dva člana, od kojih najmanje jedan za obaveze društva odgovara neograničeno solidarno (komplementar), a najmanje jedan odgovara ograničeno do visine svog neuplaćenog, odnosno neunetog uloga (komanditor).

Primena odredaba o ortačkom društvu

Član 126.

Na komanditno društvo primenjuju se odredbe ovog zakona o ortačkom društvu, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Komplementari imaju status ortaka ortačkog društva, u skladu sa ovim zakonom.

Ugovor o osnivanju

Član 127.

Pored elemenata iz člana 94. ovog zakona, ugovor o osnivanju komanditnog društva obavezno sadrži i oznaku koji je član društva komplementar, a koji je komanditor.

Evidencija podataka o članovima društva

Član 128.

Komanditno društvo dužno je da vodi evidenciju podataka o članovima društva, u skladu sa članom 144. ovog zakona.

2. Ulog, udeo i dobit i gubitak Ulog, udeo i

prenos udela

Član 129.

Na uloge i udele komplementara u društvu shodno se primenjuju odredbe člana 96. ovog zakona o ulozima i udelima ortaka. Na prenos udela komplementara shodno se primenjuju odredbe o prenosu udela ortaka iz čl. 97. do 100. ovog zakona.

Komanditor može slobodno preneti svoj udeo ili deo udela na drugog komanditora ili na treće lice. **Dobit i gubitak**

Član 130.

Komanditori i komplementari učestvuju u deobi dobiti i pokriću gubitka društva srazmerno svojim udelima u društvu, ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno.

3. Vođenje poslova, zastupanje društva i prava komanditora

Član 131.

Komplementari vode poslove društva i zastupaju ga.

Komanditori ne mogu voditi poslove društva niti ga zastupati.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, komanditor se može usprotiviti samo preduzimanju radnji ili zaključenju poslova od strane komplementara koji su van redovnog poslovanja društva, u kom slučaju komplementar ne može preduzeti tu radnju odnosno zaključiti taj posao.

Komanditoru se može dati prokura odlukom svih komplementara.

Komanditorovo pravo nadzora

Član 132.

Komanditor ima pravo da zahteva kopije godišnjih finansijskih izveštaja društva radi provere njihove ispravnosti, kao i da mu se u tu svrhu dozvoli uvid u poslovne knjige i dokumenta društva.

Ako komanditoru nije omogućeno vršenje prava iz stava 1. ovog člana u roku od osam dana od dana kada je podneo odgovarajući zahtev, komanditor može tražiti da sud u vanparničnom postupku naloži društvu da postupi po njegovom zahtevu.

Postupak iz stava 2. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Komanditor nema pravo na informisanje iz člana 108. ovog zakona.

Komanditor može imati i druga prava u pogledu pristupa dokumentima društva ako je to određeno ugovorom o osnivanju.

Isplata dobiti komanditoru

Član 133.

Udeo u dobiti isplaćuje se komanditoru srazmerno visini njegovog uloga, osim ako je ugovorom o osnivanju drugačije određeno, a u roku koji je određen ugovorom o osnivanju, odnosno odlukom komplementara ako taj rok nije određen ugovorom o osnivanju.

Ako u skladu sa stavom 1. ovog člana o roku za isplatu dobiti odlučuju komplementari, taj rok ne može biti duži od 90 dana računajući od dana usvajanja godišnjih finansijskih izveštaja društva.

4. Odgovornost komanditora

Odgovornost komanditora

Član 134.

Komanditor ne odgovara za obaveze društva ako je u celini uplatio ulog koji je preuzeo ugovorom o osnivanju.

Ako komanditor ne uplati u celini ulog na koji se obavezao ugovorom o osnivanju, on odgovara solidarno sa komplementarima poveriocima društva do visine neuplaćenog odnosno unetog uloga u društvo.

U pogledu visine uplaćenog odnosno unetog uloga u društvo u smislu stava 1. ovog člana merodavna je vrednost tog uloga koja je registrovana u skladu sa zakonom o registraciji.

Odredba ugovora između komplementara, odnosno komplementara i komanditora, kojom se komanditor oslobađa u celosti ili delimično obaveze uplate svoga uloga ili mu se ta obaveza odlaže, bez dejstva je prema poveriocima društva.

Slučajevi odgovornosti komanditora kao komplementara

Član 135.

Komanditor odgovara kao komplementar prema trećim licima ako je njegovo ime, uz njegovu saglasnost, uneto u poslovno ime komanditnog društva.

Odgovornost novog komanditora

Član 136.

Lice koje pristupi društvu kao komanditor odgovara u skladu sa odredbama člana 135. ovog zakona i za obaveze koje su nastale do trenutka njegovog pristupanja društvu.

5. Prestanak statusa člana društva i prestanak društva

Prestanak statusa komplementara i komanditora i promena pravne forme

Član 137.

Komanditno društvo ne prestaje u slučaju smrti komanditora, odnosno prestanka komanditora koji je pravno lice.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, naslednici komanditora stupaju na njegovo mesto odnosno pravni sledbenici, ako je u pitanju pravno lice.

Ako iz komanditnog društva istupe svi komplementari, a najmanje jedan novi komplementar nije primljen u roku od šest meseci od dana istupanja poslednjeg komplementara, komanditori mogu u tom roku doneti jednoglasno odluku o promeni pravne forme u društvo s ograničenom odgovornošću ili akcionarsko društvo, u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, ako komanditori ne donesu odluku o promeni pravne forme u roku propisanom u tom stavu pokreće se postupak prinudne likvidacije društva.

Ako iz komanditnog društva istupe svi komanditori, a najmanje jedan novi komanditor nije primljen u roku od tri meseca od dana istupanja poslednjeg komanditora, komplementari mogu u tom roku doneti jednoglasno odluku o promeni pravne forme u ortačko društvo, a u slučaju da je preostao samo jedan komplementar on može odlučiti i da postane preduzetnik, u skladu sa ovim zakonom.

Ako komplementari ne donesu odluku iz stava 5. ovog člana u roku propisanom u tom stavu pokreće se postupak prinudne likvidacije društva.

Izvršene promene iz st. 3. do 6. ovog člana registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Prestanak komanditnog društva

Član 138.

Na prestanak komanditnog društva shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prestanku ortačkog društva.

GLAVA III

DRUŠTVOSGRANIČENOM ODGOVORNOSTI

1. Pojam, odgovornost i sloboda ugovaranja Pojam i

odgovornost

Član 139.

Društvo s ograničenom odgovornošću je društvo u kome jedan ili više članova društva imaju udele u osnovnom kapitalu društva, s tim da članovi društva ne odgovaraju za obaveze društva osim u slučajevima predviđenim članom 18. ovog zakona.

Načelo slobode ugovaranja

Član 140.

Članovi društva s ograničenom odgovornošću svoje međusobne odnose u društvu, kao i odnose sa društvom, uređuju slobodno, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

1.1. Sadržina i izmene osnivačkog akta Sadržina osnivačkog

akta

Član 141.

Osnivački akt društva sadrži naročito:

- 1) lično ime i prebivalište, odnosno poslovno ime i sedište članova društva;
- 2) poslovno ime i sedište društva;
- 3) pretežnu delatnost društva;
- 4) ukupan iznos osnovnog kapitala društva;
- 5) iznos novčanog uloga, odnosno novčanu vrednost i opis nenovčanog uloga svakog člana društva;
- 6) vreme uplate, odnosno unošenja uloga u osnovni kapital društva;

- 7) udeo svakog člana društva u ukupnom osnovnom kapitalu izražen u procentima;
- 8) određivanje organa društva i njihovih nadležnosti.

Ako osnivački akt ne sadrži odredbe o nadležnostima organa društva, organi društva imaju nadležnosti predviđene ovim zakonom.

Izmene osnivačkog akta

Član 142.

Osnivački akt društva s ograničenom odgovornošću menja se običnom većinom glasova svih članova društva, ako osnivačkim aktom nije predviđena veća većina.

Odluka o izmenama osnivačkog akta kojom se umanjuju prava nekog člana društva može biti doneta samo uz saglasnost tog člana, a naročito u slučaju:

- 1) ukidanja ili ograničavanja prava prečeg upisa ili prava preče kupovine udela;
- 2) izmene većine potrebne za odlučivanje u skupštini;
- 3) uvođenja ili povećanja obaveze dodatnih uplata;
- 4) izmene pravila o povlačenju i poništenju udela;
- 5) izmene pravila o isključenju člana društva;
- 6) izmene pravila o imenovanju direktora, kao i članova nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, kojim se menjaju prava člana društva na predlaganje određenog broja tih lica.

1.2. Sticanje svojstva člana društva i evidencija podataka o članovima društva Sticanje i prestanak svojstva člana društva

Član 143.

Svojstvo člana društva stiče se danom registracije vlasništva nad udelom u skladu sa zakonom o registraciji.

Svojstvo člana društva prestaje danom registracije prestanka svojstva člana društva u skladu sa zakonom o registraciji.

Evidencija podataka o članovima društva i dostavljanje članovima društva

Član 144.

Društvo je dužno da vodi evidenciju o adresi koju svaki od članova, svaki od suvlasnika udela i zajednički punomoćnik suvlasnika udela odredi kao svoju adresu za prijem pošte od društva i o kojoj obavesti društvo, s tim da ta lica mogu kao svoju adresu za prijem pošte označiti adresu za prijem elektronske pošte (evidencija podataka o članovima društva).

Direktor odgovara društvu i licu iz stava 1. ovog člana za tačnost i blagovremenost unosa u evidenciju podataka o članovima društva, a o izvršenom unosu ili stanju te evidencije izdaje potvrdu na zahtev tog lica.

Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da o svojoj adresi za prijem pošte, kao i o svakoj promeni te adrese, obavesti društvo bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastupanja promene.

Dostavljanje članovima društva se vrši na adresu iz evidencije podataka o članovima društva shodnom primenom člana 20. stav 3. ovog zakona, osim ako je drugačije uređeno ovim zakonom.

2. Osnovni kapital

Minimalni osnovni kapital

Član 145.

Osnovni kapital društva iznosi najmanje 100 dinara, osim ako je posebnim zakonom predviđen veći iznos osnovnog kapitala za društva koja obavljaju određene delatnosti.

Povećanje osnovnog kapitala

Član 146.

Osnovni kapital povećava se:

- 1) novim ulozima postojećih članova ili člana koji pristupa društvu;
- 2) pretvaranjem rezervi ili dobiti društva u osnovni kapital;
- 3) pretvaranjem (konverzijom) potraživanja prema društvu u osnovni kapital; 4) statusnim promenama koje imaju za posledicu povećanje osnovnog kapitala;
- 5) pretvaranjem (konverzijom) dodatnih uplata u osnovni kapital.

Osnovni kapital povećava se na osnovu odluke skupštine.

Članovi društva imaju pravo prečeg upisa udela prilikom povećanja osnovnog kapitala novim ulozima u srazmeri sa svojim udelima, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Smanjenje osnovnog kapitala

Član 147.

Osnovni kapital društva može se smanjiti odlukom skupštine članova društva, ali ne ispod minimalnog osnovnog kapitala iz člana 145. ovog zakona.

Član 148.

-brisan-

Shodna primena i registracija

Član 149.

Odredbe ovog zakona o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva shodno se primenjuju i na povećanje i smanjenje osnovnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću.

Društvo je dužno da jednom godišnje, uz registraciju godišnjih finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom koji uređuje računovodstvo i reviziju, registruje visinu osnovnog kapitala ako je u prethodnoj poslovnoj godini došlo do promene osnovnog kapitala, u skladu sa zakonom o registraciji.

3. Udeli

3.1. Osnovna pravila

Pravna priroda udela

Član 150.

Udeli nisu hartije od vrednosti.

Udeli se ne mogu sticati, niti se njima može raspolagati upućivanjem javne ponude u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Sticanje udela

Član 151.

Član društva stiče udeo u društvu srazmerno vrednosti njegovog uloga u ukupnom osnovnom kapitalu društva, osim ako je osnivačkim aktom pri osnivanju društva ili jednoglasnom odlukom skupštine određeno drugačije.

Član društva može imati samo jedan udeo u društvu.

Ako član društva stekne više udela, ti udeli se spajaju i zajedno čine jedan udeo.

Prava po osnovu udela

Član 152.

Član društva po osnovu udela ima sledeća prava:

- 1) pravo glasa u skupštini;
- 2) pravo na učešće u dobiti društva; 3) pravo na učešće u likvidacionom ostatku;
- 4) druga prava predviđena ovim zakonom.

Prava člana društva iz stava 1. ovog člana srazmerna su učešću udela tog člana u osnovnom kapitalu društva, osim ako je osnivačkim aktom određeno drugačije.

Suvlasništvo na udelu

Član 153.

Udeo može pripadati većem broju lica (suvlasnici udela).

Suvlasnici udela svoja prava glasa po osnovu udela ostvaruju preko jednog zajedničkog punomoćnika, o čijem identitetu su dužni da obaveste društvo.

Suvlasnici udela se u odnosu prema društvu smatraju jednim članom i neograničeno solidarno odgovaraju društvu za sve obaveze u vezi sa tim udelom.

Pravne radnje i obaveštenja koje društvo preduzme, odnosno uputi zajedničkom punomoćniku iz stava 2. ovog člana imaju dejstvo prema svim suvlasnicima udela.

Do dana dostavljanja društvu obaveštenja o imenovanju zajedničkog punomoćnika iz stava 2. ovog člana:

- 1) udeo suvlasnika neće se računati za potrebe glasanja i utvrđivanja kvoruma na skupštini članova društva;
- 2) pravne radnje koje društvo preduzme prema jednom suvlasniku imaju dejstvo prema svim suvlasnicima.

Finansijska podrška društva za sticanje udela u društvu

Član 154.

Društvo ne može, neposredno ili posredno, pružati finansijsku podršku bilo koje vrste svojim članovima, zaposlenima ili trećim licima za sticanje udela u društvu, a naročito davati zajmove, garancije, jemstva, obezbeđenja i slično.

Pravni posao koji je suprotan odredbi stava 1. ovog člana ništav je.

Povlačenje i poništenje udela

Član 155.

Društvo može povući i poništiti udeo člana društva samo u slučajevima i na način izričito predviđen osnivačkim aktom, koji je važio na dan kada je član društva čiji se udeo povlači i poništava stekao taj udeo.

Društvo može povući i poništiti udeo člana društva i ako nije ispunjen uslov iz stava 1. ovog člana, ako je izmenom osnivačkog akta za koju je glasao taj član društva to predviđeno.

Odluku o povlačenju i poništenju udela člana društva donosi skupština.

Odluka o povlačenju i poništenju udela člana društva sadrži:

- 1) osnov povlačenja i poništenja;
- 2) činjenice iz kojih proizlazi da su ostvareni uslovi za donošenje odluke o povlačenju i poništenju udela;
- 3) iznos i rok za isplatu naknade za udeo članu društva čiji se udeo povlači i poništava, koji ne može biti duži od dve godine;
- 4) dejstvo poništenja udela na osnovni kapital društva.

Prilikom povlačenja i poništenja udela sprovodi se postupak smanjenja osnovnog kapitala društva, u kome nije potrebno donositi posebnu odluku o smanjenju kapitala.

Zabrana zalaganja udela u korist društva

Član 156.

Društvo ne može uzeti u zalogu udeo člana društva u tom društvu.

3.2. Sopstveni udeli društva Sticanje

sopstvenog udela

Član 157.

Sopstvenim udelom društva u smislu ovog zakona smatra se udeo ili deo udela koji društvo stekne od svog člana.

Društvo može sticati sopstvene udele na osnovu odluke skupštine:

- 1) besteretnim pravnim poslom;
- 2) po osnovu isključenja člana društva;
- 3) po osnovu istupanja člana društva;
- 4) otkupom udela ili dela udela od člana društva;
- 5) prinudnim otkupom udela preminulog člana, ako je to pravo društva predviđeno osnivačkim aktom;
- 6) po osnovu statusne promene, u skladu sa ovim zakonom.

Društvo može sticati sopstveni udeo samo ako je udeo koji stiče u celosti uplaćen, osim u slučaju iz stava 2. tač. 2), 5) i 6) ovog člana, kada društvo može steći udeo koji nije u celosti uplaćen.

Isplatu naknade po osnovu sticanja sopstvenog udela u slučaju iz stava 2. tačka 4) ovog člana društvo može vršiti samo iz rezervi koje se mogu koristiti za te namene.

Društvo ne može sticati sopstveni udeo tako da ostane bez članova društva.

Jednočlano društvo ne može sticati sopstveni udeo.

Sticanje udela društva od strane njegovog kontrolisanog društva smatraće se sticanjem sopstvenog udela u smislu ovog zakona.

Pravni posao kojim društvo stekne sopstveni udeo suprotno odredbama ovog člana ništav je. **Prava društva po osnovu sopstvenog udela**

Član 158.

Društvo po osnovu sopstvenih udela nema pravo glasa niti se ti udeli računaju u kvorum skupštine.

Sopstveni udeo ne daje pravo na učešće u dobiti.

Raspolaganje sopstvenim udelom

Član 159.

Društvo može sopstveni udeo:

- 1) raspodeliti članovima društva srazmerno učešću njihovih udela u osnovnom kapitalu društva, u skladu sa odlukom skupštine;
- 2) preneti članu društva ili trećem licu uz naknadu, u kom slučaju svaki član društva ima pravo preče kupovine srazmerno visini svog udela u društvu;
- 3) poništiti, kada je u obavezi da sprovede postupak smanjenja osnovnog kapitala.

Odluku o raspolaganju sopstvenim udelom skupština donosi običnom većinom glasova svih članova društva, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Izuzetno, sopstveni udeo se može raspodeliti članovima društva nesrazmerno učešću njihovih udela u osnovnom kapitalu društva samo na osnovu jednoglasne odluke skupštine, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

3.3. Sloboda prenosa udela Osnovno pravilo

Član 160.

Prenos udela je slobodan, osim ako je ovim zakonom ili osnivačkim aktom drugačije određeno.

Pravo preče kupovine

Član 161.

Članovi društva imaju pravo preče kupovine udela koji je predmet prenosa trećem licu, osim ako je to pravo isključeno osnivačkim aktom ili zakonom.

Postupak u vezi sa pravom preče kupovine

Član 162.

Prenosilac udela u obavezi je da pre prenosa udela trećem licu svoj udeo ponudi svim drugim članovima društva.

Ponuda iz stava 1. ovog člana daje se u pisanoj formi i sadrži sve bitne elemente ugovora o prenosu udela, adresu na koju član društva koji vrši pravo preče kupovine upućuje prihvat ponude, rok za zaključenje i overu ugovora o prenosu udela, kao i druge elemente predviđene osnivačkim aktom.

Smatraće se da ponuda koja ne sadrži sve elemente iz stava 2. ovog člana nije ni učinjena.

Član društva koji koristi pravo preče kupovine obavezan je da u pisanoj formi obavesti prenosioca udela o prihvatanju ponude iz stava 1. ovog člana u celosti, u roku od 30 dana od dana prijema ponude, osim ako je drugi rok, ali ne kraći od osam dana, niti duži od 180 dana, predviđen osnivačkim aktom.

Ako dva ili više članova društva prihvati ponudu i ako se između prenosioca udela i tih članova ne postigne sporazum o načinu raspodele udela koji se prenosi, raspodela se vrši tako što svaki član koji je prihvatio ponudu kupuje deo udela koji je srazmeran učešću njegovog udela u zbiru udela svih drugih članova društva koji su prihvatili ponudu.

Osnivačkim aktom može se postupak u vezi sa pravom preče kupovine urediti i na drugačiji način. **Povreda prava preče**

kupovine

Član 163.

Član društva koji ima pravo preče kupovine kome prenosilac udela nije dostavio ponudu u skladu sa ovim zakonom, odnosno na način određen osnivačkim aktom, može tužbom nadležnom sudu zatražiti:

- 1) poništaj ugovora ili drugog akta o prenosu udela;
- 2) obavezivanje tuženog člana društva na prenos udela tužiocu, odnosno da presuda zameni ugovor o prenosu udela između tužioca i tuženog člana društva.

Tužba iz stava 1. ovog člana može se podneti u roku od 30 dana od dana saznanja za zaključenje ugovora o prenosu udela, ali najkasnije istekom šestog meseca od dana registracije prenosa udela u registru privrednih subjekata.

Sud može u postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana, na zahtev tuženog, naložiti tužiocu da položi odgovarajuće obezbeđenje za isplatu kupoprodajne cene za slučaj uspeha u sporu u formi sudskog depozita, bankarske garancije ili drugog sredstva obezbeđenja koje se izdaje u skladu sa zakonom.

Ako tužilac ne postupi po nalogu suda iz stava 3. ovog člana, tužba se odbacuje.

Prenos udela ako postoji više prihvatilaca ponude

Član 164.

Ako postoji više članova društva koji su prihvatili ponudu, od kojih neki naknadno odbiju ili propuste, iz razloga za koje nije odgovoran prenosilac udela, da pristupe zaključenju i overi ugovora o prenosu udela u roku koji je u ponudi naveden, prenosilac udela zaključuje ugovor o prenosu udela sa članovima društva koji su pristupili zaključenju i overi, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno. Ako niko od članova društva koji su prihvatili ponudu ne pristupi zaključenju i overi ugovora o prenosu udela u roku koji je naveden u ponudi iz člana 162. ovog zakona, iz razloga za koje nije odgovoran prenosilac udela, prenosilac udela svoj udeo može preneti trećem licu pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji za to lice od uslova iz ponude iz člana 162. ovog zakona, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, prenosilac udela može umesto prenosa udela na treće lice, tužbom nadležnom sudu protiv jednog ili više članova koji su prihvatili ponudu, po svom izboru, zahtevati da sud donese presudu kojom će:

- 1) utvrditi da je svaki od tuženih stekao srazmerni deo udela koji je predmet prenosa koji odgovara učešću udela tog tuženog u zbiru udela svih tuženih;
- 2) svakog od tuženih obavezati na isplatu srazmernog dela cene udela koji je predmet prenosa koji odgovara stečenom delu tog udela u skladu sa tačkom 1) ovog stava.

Tužba iz stava 3. ovog člana može se podneti u roku od 30 dana od dana isteka roka koji je u ponudi iz člana 162. ovog zakona naveden kao rok za zaključenje i overu ugovora o prenosu udela. **Prenos udela trećem licu**

Član 165.

Ako ni jedan član društva koji ima pravo preče kupovine ne iskoristi to pravo u skladu sa odredbama ovog zakona i osnivačkog akta, prenosilac udela može u roku od 90 dana od dana isteka roka za prihvatanje ponude zaključiti ugovor o prenosu udela sa trećim licem, pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji od uslova iz ponude koja je dostavljena drugim članovima društva, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Izuzetak u slučaju postupka javne prodaje

Član 166.

Ako se udeo prodaje putem javnog prikupljanja ponuda, licitacije ili sličnog postupka (javna prodaja), član društva koji želi da koristi pravo preče kupovine to pravo može ostvariti samo u tom postupku, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Prenos udela uz saglasnost društva

Član 167.

Osnivačkim aktom može se predvideti da se udeo u društvu može preneti na lice koje nije član društva samo uz prethodnu saglasnost društva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, prenosilac udela u obavezi je da društvu podnese zahtev za saglasnost koji, osim identiteta lica na koje se prenosi udeo, sadrži i sve bitne elemente ugovora o prenosu udela koji namerava da zaključi.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština običnom većinom glasova svih članova društva, osim ako je osnivačkim aktom određena druga većina.

Ako u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za davanje saglasnosti društvo ne obavesti prenosioca udela o uskraćivanju saglasnosti, prenosilac udela je ovlašćen da udeo prenese u skladu sa uslovima iz tog zahteva.

Osnivačkim aktom prenos udela uz saglasnost društva može se urediti i na drugačiji način.

U slučaju prenosa udela protivno odredbama ovog člana, shodno se primenjuje član 163. ovog zakona.

Pravo društva na određivanje kupca udela

Član 168.

Društvo je ovlašćeno da umesto davanja saglasnosti iz člana 167. ovog zakona odredi treće lice na koje prenosilac udela može preneti udeo pod istim uslovima, u kom slučaju prenosilac udela može svoj udeo preneti isključivo na to treće lice pod tim uslovima.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština u skladu sa članom 167. stav 3. ovog zakona.

Ako treće lice iz stava 1. ovog člana ne pristupi zaključenju i overi ugovora o prenosu udela pod uslovima koji su navedeni u zahtevu iz člana 167. stav 2. ovog zakona u roku od 15 dana od dana kada je prenosilac udela obavешten o toj odluci društva, iz razloga za koje nije odgovoran prenosilac udela, prenosilac udela ima pravo da udeo proda trećem licu po svom izboru pod istim uslovima.

Ako treće lice određeno od strane društva zaključi i overi ugovor o prenosu udela, društvo odgovara prenosiocu udela solidarno za isplatu kupoprodajne cene zajedno sa tim licem.

U slučaju da društvo donese odluku iz stava 1. ovog člana, ako se udeo prenosi u postupku javne prodaje, shodno se primenjuje član 166. ovog zakona.

U slučaju prenosa udela protivno odredbama ovog člana, shodno se primenjuje član 163. ovog zakona. **Presuda koja zamenjuje**

saglasnost

Član 169.

Ako društvo obavesti prenosioca udela o tome da mu uskraćuje traženu saglasnost, pri čemu ne odredi treće lice u skladu sa članom 168. ovog zakona, prenosilac udela može tužbom protiv društva nadležnom sudu zahtevati donošenje presude koja će zameniti saglasnost društva.

Sud će prilikom ocene zahteva iz stava 1. ovog člana naročito uzeti u obzir da li su postojali opravdani razlozi na strani društva za uskraćivanje tražene saglasnosti, uključujući i mogućnost nastanka štete za društvo, ostale članove društva ili poverioce društva.

Ako sud donese presudu koja zamenjuje saglasnost društva, društvo ima pravo na određivanje kupca udela iz člana 168. ovog zakona, pri čemu se rok iz člana 168. stav 3. ovog zakona računa od dana pravnosnažnosti te presude.

Druga ograničenja za prenos udela

Član 170.

Osnivačkim aktom mogu se predvideti i druge vrste ograničenja za prenos udela.

Prodaja udela u izvršnom postupku ili postupku vansudskog namirenja

Član 171.

U slučaju prodaje udela u izvršnom postupku, ili u postupku sudskog ili vansudskog namirenja u skladu sa zakonom koji uređuje zalogu na pokretnim stvarima upisanim u registar:

- 1) članovi društva koji imaju pravo preče kupovine u odnosu na taj udeo zadržavaju to pravo;
- 2) ako je osnivačkim aktom predviđeno pravo društva na davanje prethodne saglasnosti na prenos udela, saglasnost društva za prodaju udela nije potrebna ali društvo ima pravo na određivanje kupca udela u skladu sa članom 168. ovog zakona.

Prenos udela putem nasleđa

Član 172.

U slučaju smrti člana društva naslednici tog člana stiču njegov udeo u skladu sa zakonom kojim se uređuje nasleđivanje.

Na zahtev društva ili jednog od naslednika preminulog člana društva, sud nadležan za sprovođenje ostavinskog postupka iza preminulog člana društva može postaviti privremenog staraoca zaostavštine koji će u ime i za račun naslednika preminulog člana društva vršiti članska prava u društvu.

Prinudni otkup udela od naslednika

Član 173.

Osnivačkim aktom može se predvideti pravo društva ili jednog ili više članova društva da u roku od šest meseci od smrti člana društva, a najkasnije u roku od tri meseca od dana registracije naslednika preminulog člana društva kao članova društva u skladu sa zakonom o registraciji, donesu odluku o prinudnom otkupu udela od njegovih naslednika.

Ako je pravo na prinudni otkup utvrđeno u korist društva, odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština običnom većinom glasova svih članova društva, pri čemu se za potrebe računanja kvoruma ne uračunava udeo preminulog člana, osim ako je osnivačkim aktom određena veća većina.

Ako je pravo na prinudni otkup utvrđeno u korist jednog ili više članova, taj član odnosno članovi u obavezi su da društvo u roku iz stava 1. ovog člana obaveste pisanim putem o vršenju tog prava.

Direktor je dužan da odluku iz stava 2. ovog člana odnosno obaveštenje iz stava 3. ovog člana odmah dostavi registru privrednih subjekata radi zabeležbe vršenja prava na prinudni otkup u tom registru.

Od dana upisa zabeležbe iz stava 4. ovog člana pa do dana isplate naknade za udeo naslednici preminulog člana ne mogu vršiti pravo glasa u skupštini.

Naknada za prinudni otkup udela

Član 174.

Ako je osnivačkim aktom predviđen prinudni otkup udela u skladu sa članom 173. ovog zakona, tim aktom mora se propisati i način utvrđenja naknade za otkup udela, kao i rok za njenu isplatu, a u suprotnom smatraće se da ovo pravo ne postoji.

Ako društvo ili član odnosno članovi društva odluče da vrše pravo na prinudni otkup udela, naslednici preminulog člana društva imaju pravo na isplatu naknade utvrđene u skladu sa osnivačkim aktom, u roku utvrđenom tim aktom.

Društvo ne može doneti odluku iz člana 173. stav 1. ovog zakona ako bi isplata naknade u skladu sa tom odlukom bila u suprotnosti sa odredbama ovog zakona o ograničenjima plaćanja.

Ako osnivačkim aktom ili odlukom iz člana 173. stav 1. ovog zakona nije drugačije određeno, rok za isplatu naknade za otkup udela preminulog člana društva počinje da teče od dana dostavljanja društvu pravnosnažnog ostavinskog rešenja kojim su oglašeni naslednici preminulog člana u pogledu njegovog udela.

Uslovi i posledice prenosa udela

Član 175.

Udeo se prenosi ugovorom u pisanoj formi sa overenim potpisima prenosioca i sticaoca, a može se preneti i na drugi način u skladu sa zakonom.

Prenosilac udela solidarno odgovara sa sticaocem udela za obaveze prema društvu po osnovu svog neuplaćenog odnosno neunetog uloga u osnovni kapital društva, kao i za obavezu dodatnih uplata u pogledu tog udela, prema stanju na dan prenosa udela.

Pravne radnje preduzete prema ili od strane prenosioca udela pre registracije prenosa udela u skladu sa zakonom o registraciji u pogledu tog udela ili odnosa u društvu smatraju se radnjama preduzetim prema, odnosno od strane sticaoca udela, osim ako je to nespojivo sa prirodom preduzete pravne radnje. **Deoba udela**

Član 176.

Udeo člana društva može se podeliti:

- 1) po osnovu ugovora o prenosu dela udela;
- 2) po osnovu pravnog sledbeništva;
- 3) ugovorom o podeli udela između suvlasnika;
- 4) u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

Osnivačkim aktom društva može se isključiti deoba udela, osim u slučaju nasleđivanja, ili se može dozvoliti samo u određenim slučajevima.

Odredbe ovog zakona o raspolaganju udelom shodno se primenjuju i na raspolaganje delom udela. **Zalaganje udela**

Član 177.

Član društva može založiti udeo ili deo udela, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Ako je osnivačkim aktom određeno da se prenos udela trećem licu može izvršiti samo uz prethodnu saglasnost društva, takva saglasnost neophodna je i za zalaganje udela ili dela udela, ali ne i za naknadnu prodaju udela u postupku naplate potraživanja iz vrednosti založenog udela.

Zalaganje udela vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaloga na pokretnim stvarima upisanim u registar.

4. Dodatne uplate i zajam društvu

Način utvrđivanja obaveze dodatne uplate

Član 178.

Osnivačkim aktom ili odlukom skupštine može se utvrditi obaveza članova društva da, pored uplate upisanog osnovnog kapitala, izvrše dodatne uplate društvu srazmerno visini svog udela u društvu. Osnivačkim aktom ili odlukom skupštine može biti određena drugačija srazmera.

Dodatnim uplatama ne povećava se osnovni kapital društva.

Dodatne uplate mogu biti samo u novcu.

Odluka skupštine kojom se utvrđuje obaveza na dodatne uplate donosi se jednoglasno, osim ako je osnivačkim aktom za donošenje te odluke predviđena druga većina.

Ako je osnivačkim aktom predviđeno da se odluka iz stava 4. ovog člana donosi i drugom većinom, ta odluka obavezuje samo članove koji su za nju glasali.

Osnivačkim aktom, odnosno odlukom skupštine može se, umesto određivanja tačnog iznosa dodatnih uplata, odrediti maksimalan iznos tih uplata.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, skupština donosi odluku o tačnom iznosu dodatnih uplata običnom većinom glasova svih članova društva, osim ako je osnivačkim aktom određena veća većina.

Posledice neizvršenja obaveze dodatne uplate

Član 179.

Član društva odgovara društvu za izvršenje obaveze dodatne uplate na način na koji odgovara za uplatu upisanog osnovnog kapitala.

Član društva koji je svoj udeo preneo pre izvršenja obaveze na dodatnu uplatu odgovara solidarno sa sticaocem udela za tu obavezu u periodu od tri godine od dana registracije prenosa udela u skladu sa zakonom o registraciji.

Član društva koji je u celosti uplatio, odnosno uneo svoj ulog može se osloboditi obaveze dodatne uplate ako u roku od 30 dana od dana dospelosti te obaveze ovlasti društvo da proda njegov udeo u postupku javnog nadmetanja ili na drugi način.

Ako prodajom udela člana društva na način iz stava 3. ovog člana, društvo ostvari cenu koja je, nakon odbitka troškova prodaje, niža od iznosa njegove obaveze dodatne uplate, član društva ostaje u obavezi da društvu doplati tu razliku, a ako društvo tom prodajom ostvari cenu koja, nakon odbitka troškova prodaje, prelazi iznos njegove obaveze dodatne uplate, društvo je dužno da tu razliku isplati tom članu društva.

Ako član društva ne ovlasti društvo da izvrši prodaju njegovog udela u skladu sa stavom 3. ovog člana ili ako njegov udeo ne bude prodat u roku od dve godine od dana dospelosti obaveze dodatne uplate, odnosno u roku određenom osnivačkim aktom ili ugovorenim rokom sa tim članom društva iz razloga za koje nije odgovorno društvo, skupština može u roku od 180 dana od dana isteka propisanog, odnosno određenog ili ugovorenog roka doneti odluku o isključenju tog člana iz društva bez prava na naknadu vrednosti njegovog udela, shodnom primenom člana 195. ovog zakona.

Ako su uslovi iz stava 5. ovog člana ispunjeni u odnosu na više članova društva koji su u docnji u pogledu obaveze na dodatnu uplatu, odluka o isključenju donosi se za sve te članove.

U slučaju isključenja u skladu sa ovim članom, isključeni član društva ostaje u obavezi prema društvu na dodatnu uplatu.

Vraćanje dodatnih uplata

Član 180.

Dodatne uplate mogu se vratiti članovima društva samo ako nisu neophodne za pokriće gubitaka društva ili za namirenje poverilaca društva.

Dodatne uplate se ne mogu vratiti članu društva pre uplate, odnosno unosa celokupnog upisanog uloga u društvo.

Vraćanje dodatnih uplata članovima društva vrši se shodnom primenom odredaba ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala društva.

U slučaju stečaja društva, potraživanje člana društva po osnovu dodatnih uplata namiruje se tek nakon punog namirenja stečajnih poverilaca društva sa pripadajućim kamatama.

Zajam i davanje obezbeđenja od strane člana društva

NAPOMENA: Odrebe čl. 181. prestale su da važe 13. avgusta 2014. god. stupanjem na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o stečaju („Sl. glasnik RS“, br. 83/2014)

Član 181.
-prestao da važi-

5. Isplate članovima društva Opšte pravilo

Član 182.

Društvo može vršiti isplatu dobiti svojim članovima, povraćaj dodatnih uplata, zajma i slično, kao i druga plaćanja po bilo kom osnovu, isključivo u skladu sa osnivačkim aktom i odredbama ovog zakona o ograničenjima plaćanja.

Pravo na isplatu dobiti

Član 183.

Na isplatu dobiti članovima društva shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o isplati dividende i međudividende akcionarima.

Osnivačkim aktom može se odrediti da se isplata dobiti ne vrši u srazmeri sa udelom članova u osnovnom kapitalu društva.

Ograničenja plaćanja

Član 184.

Odredbe člana 275. st. 1. do 4. ovog zakona o ograničenjima plaćanja za akcionarska društva shodno se primenjuju i na društvo s ograničenom odgovornošću.

Direktor, kao i član nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodumno, kojem je poznato da je u periodu između kraja prethodne poslovne godine i dana donošenja odluke skupštine o usvajanju godišnjih finansijskih izveštaja, imovinsko stanje društva zbog gubitaka ili smanjenja vrednosti osnovnog kapitala značajno i ne samo privremeno pogoršano, dužan je da o tome obavesti skupštinu, koja je po prijemu takvog obaveštenja u obavezi da iz raspodele dobiti isključi dobit u visini nastalog smanjenja imovine društva.

Ako direktor, odnosno član nadzornog odbora ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana, odgovoran je članovima i poveriocima društva za štetu koja nastane usled izvršene raspodele dobiti.

Odgovornost za nedopuštena plaćanja

Član 185.

Član društva kome je društvo izvršilo isplate suprotno odredbama člana 182. ovog zakona odgovoran je društvu za povraćaj tih isplata i društvo ga ne može osloboditi te obaveze.

Povraćaj isplata od savesnog člana društva može se zahtevati samo ako je to neophodno za podmirenje zahteva poverilaca društva.

Drugi članovi društva koji su te isplate odobrili putem glasanja na skupštini, kao i direktori, odnosno članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodumno, koji su ta plaćanja odobrili, i koji su znali ili su prema okolnostima slučaja mogli znati da su ta plaćanja

u suprotnosti sa odredbama ovog zakona o ograničenjima plaćanja, neograničeno solidarno su odgovorni društvu za povraćaj tih isplata i društvo ih ne može osloboditi te obaveze.

Pored lica iz stava 3. ovog člana, neograničeno solidarno odgovaraju i drugi direktori, odnosno članovi nadzornog odbora, kao i članovi društva, za koje se dokaže da su namerno ili grubom nepažnjom doprineli da društvo izvrši nedopušteno plaćanje. Zahtev društva prema licima iz ovog člana zastareva u roku od pet godina od dana izvršene isplate.

Zahtev društva prema članu društva koji je primio isplatu zastareva u roku od deset godina ako društvo dokaže da je znao ili morao znati da prima nedopušteno plaćanje.

6. Prestanak svojstva člana

Razlozi za prestanak svojstva člana

Član 186.

Članu društva prestaje to svojstvo:

- 1) smrću, ako je član fizičko lice, odnosno brisanjem iz odgovarajućeg registra, ako je član pravno lice;
- 2) istupanjem iz društva;
- 3) isključenjem iz društva;
- 4) prenosom celokupnog udela;
- 5) povlačenjem i poništenjem celokupnog udela.

6.1. Istupanje člana društva

Istupanje člana društva bez potraživanja naknade za udeo

Član 187.

Član društva može u svako doba istupiti iz društva, bez navođenja razloga za istupanje, ako ne zahteva naknadu za svoj udeo.

Član društva ne može istupiti iz društva ako:

- 1) ima neizmirene obaveze prema društvu po osnovu neuplaćenog odnosno neunetog uloga u društvo ili po osnovu dodatnih uplata ili
- 2) bi zbog tog istupanja, društvo prema redovnom toku stvari pretrpelo štetu ili
- 3) bi istupanjem član društva izbegao primenu pravila o poštovanju posebnih dužnosti prema društvu. Istupanje člana društva

iz opravdanog razloga

Član 188.

Član društva može istupiti iz društva iz opravdanih razloga.

Opravdani razlog za istupanje člana društva postoji naročito:

- 1) ako mu jedan ili više ostalih članova ili društvo svojim radnjama ili propuštanjem prouzrokuje štetu, ili ako je očigledno da će takva šteta, prema redovnom toku stvari, nastupiti; 2) ako je u značajnoj meri onemogućen da ostvaruje svoja prava u društvu;

3) ako mu društvo nameće nesrazmerne obaveze.

Osnivačkim aktom mogu se predvideti i drugi opravdani razlozi za istupanje člana društva, kao i propisati postupak istupanja i način određivanja naknade članu društva koji istupa.

Osnivačkim aktom ne može se unapred isključiti pravo člana društva da zahteva istupanje iz društva iz opravdanog razloga, niti se član društva tog prava može unapred odreći. **Postupak istupanja**

Član 189.

Član društva koji želi da istupi iz društva u skladu sa članom 188. ovog zakona dužan je da o tome dostavi pisani zahtev društvu, o kojem odlučuje skupština.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) razloge istupanja;
- 2) iznos koji se zahteva od društva na ime naknade za udeo;
- 3) rok u kome se zahteva isplata naknade za udeo, osim ako je taj rok određen osnivačkim aktom.

Skupština je dužna da donese odluku o zahtevu iz stava 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema i da u istom roku o tome obavesti člana društva koji istupa, a u suprotnom smatraće se da je zahtev usvojen u celini.

Skupština može samo usvojiti ili odbiti zahtev iz stava 1. ovog člana u celini.

Odluka iz stava 3. ovog člana donosi se običnom većinom glasova svih članova društva, osim ako je osnivačkim aktom predviđena veća većina.

Udeo člana društva koji je istupio iz društva postaje sopstveni udeo društva.

Istupanje člana iz društva i sticanje sopstvenog udela registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Zaloga kao obezbeđenje isplate naknade

Član 190.

Član društva može zahtevom za istupanje iz opravdanog razloga da traži da društvo pruži obezbeđenje za isplatu naknade za njegov udeo putem ustanovljavanja zaloge na sopstvenom udelu koji će društvo steći ako prihvati njegov zahtev za istupanje iz društva, u skladu sa zakonom koji uređuje zalogu na pokretnim stvarima upisanim u registar.

Član društva iz stava 1. ovog člana dužan je da nacrt ugovora o zalozi čije zaključenje predlaže dostavi društvu u prilogu zahteva za istupanje iz društva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana skupština može prihvatiti zahtev za istupanje samo ako istovremeno odobri zaključenje predloženog ugovora o zalozi u korist člana koji istupa ili, uz saglasnost člana društva koji istupa, pruži drugo odgovarajuće obezbeđenje.

Isplata naknade

Član 191.

Društvo može isplaćivati naknadu za udeo članu društva koji je istupio samo iz:

- 1) sredstava rezervi društva koje se mogu koristiti za te namene;
- 2) sredstava ostvarenih prodajom sopstvenog udela društva stečenog istupanjem tog člana društva.

Do potpune isplate naknade udela članu koji je istupio iz društva, društvo ne može deliti dobit svojim članovima i dužno je da:

- 1) svu ostvarenu dobit raspoređuje u rezerve iz stava 1. tačka 1) ovog člana;

2) sva sredstva društva iz stava 1. ovog člana koristi isključivo za isplatu te naknade.

Istupanje iz opravdanog razloga po odluci suda

Član 192.

Ako skupština odbije zahtev za istupanje iz člana 189. ovog zakona, odnosno propusti da o njemu odluči u roku od 60 dana od dana prijema zahteva, član društva može tužbom nadležnom sudu protiv društva zahtevati prestanak svojstva člana društva zbog postojanja opravdanog razloga i isplatu naknade za svoj udeo.

Sud će presudom kojom određuje prestanak svojstva člana društva odrediti i:

- 1) da udeo člana društva koji istupa postaje sopstveni udeo društva;
- 2) visinu naknade koju je društvo u obavezi da isplati članu društva koji istupa;
- 3) rok za isplatu naknade iz tačke 2) ovog stava;
- 4) ustanovljavanje zaloge u korist člana društva koji istupa na sopstvenom udelu društva iz tačke 1) ovog stava, ako je tužilac to zahtevao i ako sud nađe da je to nužno i opravdano radi obezbeđenja isplate naknade iz tačke 2) ovog stava.

Naknadu iz stava 2. ovog člana sud će odrediti prema tržišnoj vrednosti udela člana društva koji istupa na dan podnošenja tužbe, ali ne manje od srazmernog dela vrednosti neto imovine društva koji odgovara učešću udela tog člana u osnovnom kapitalu društva na dan podnošenja tužbe, osim ako je drugi način određivanja te naknade predviđen osnivačkim aktom.

Rok iz stava 2. ovog člana sud će odrediti uzimajući u obzir finansijsku situaciju u kojoj se društvo nalazi i očekivane prihode društva u redovnom toku poslovanja, s tim što taj rok ne može biti duži od dve godine od dana pravnosnažnosti presude, osim ako je osnivačkim aktom predviđen duži rok, ali ne duži od pet godina.

Sud presudu o istupanju iz društva po nastupanju pravnosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata radi registracije prestanka svojstva člana i registracije sopstvenog udela društva.

Danom registracije prestanka svojstva člana u skladu sa stavom 5. ovog člana članu društva koji je istupio prestaje svojstvo člana društva.

Tužba iz stava 1. ovog člana može se podneti u roku od šest meseci od dana saznanja za razlog za istupanje, a najkasnije u roku od tri godine od nastanka razloga za istupanje.

Isplata naknade određene od strane suda i naknada štete

Član 193.

Na isplatu naknade određene presudom u skladu sa članom 192. stav 2. ovog zakona primenjuju se odredbe člana 191. ovog zakona.

Članu koji je iz društva istupio iz opravdanih razloga pripada i pravo na naknadu štete koju je eventualno pretrpeo činjenjem ili nečinjenjem društva, koje može ostvariti tužbom kod nadležnog suda u posebnoj parnici.

Ako društvo ne isplati dosuđenu naknadu članu društva koji je istupio u roku određenom presudom, član društva koji je istupio može tražiti prinudno izvršenje samo prodajom sopstvenog udela koji je društvo od njega steklo, a za isplatu dosuđene naknade solidarno odgovaraju svojom imovinom i ostali članovi društva srazmerno svojim udelima u osnovnom kapitalu društva.

Obaveze člana društva na uplatu odnosno unos uloga

Član 194.

Član društva koji je istupio iz društva ostaje u obavezi da uplati odnosno unese upisani ulog i izvrši dodatne uplate na koje je bio obavezan, ako je to neophodno za namirenje poverilaca društva.

6.2. Isključenje člana društva

Isključenje člana odlukom skupštine

Član 195.

U slučaju iz člana 48. stav 7. ovog zakona, skupština odluku o isključenju člana društva donosi dvotrećinskom većinom glasova preostalih članova društva, osim ako je osnivačkim aktom određena druga većina.

Odluka iz stava 1. ovog člana može se doneti samo u odnosu na sve članove društva koji nisu izvršili svoju obavezu iz člana 46. stav 1. ovog zakona ni u naknadno ostavljenom roku iz člana 48. st. 1. i 2. ovog zakona.

Isključenjem člana društva udeo tog člana društva postaje sopstveni udeo društva, a isključeni član nema pravo na naknadu za svoj udeo.

Odluka iz stava 1. ovog člana predstavlja osnov za brisanje isključenog člana iz registra privrednih subjekata.

Isključeni član ostaje u obavezi da uplati odnosno unese upisani ulog i izvrši dodatne uplate na koje je bio obavezan, ako je to neophodno za namirenje poverilaca društva.

Za izvršenje obaveze iz stava 5. ovog člana društvu odgovara i prethodni vlasnik udela člana društva koji je isključen, u smislu člana 175. stav 2. ovog zakona.

Društvo zadržava pravo da tužbom nadležnom sudu od isključenog člana društva zahteva i naknadu štete. **Isključenje člana odlukom suda**

Član 196.

Društvo može tužbom koju podnosi nadležnom sudu zahtevati isključenje člana društva, iz razloga određenih osnivačkim aktom ili iz drugih opravdanih razloga, a naročito ako član društva:

- 1) namerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje štetu društvu;
- 2) ne izvršava posebne dužnosti prema društvu propisane ovim zakonom ili osnivačkim aktom;
- 3) svojim radnjama ili propuštanjem, protivno osnivačkom aktu, zakonu ili dobrim poslovnim običajima, sprečava ili u značajnoj meri otežava poslovanje društva.

Odluku o podnošenju tužbe iz stava 1. ovog člana donosi skupština većinom glasova prisutnih članova, osim ako je osnivačkim aktom određena veća većina.

Na zahtev društva sud može odrediti privremenu meru suspenzije prava glasa člana društva čije se isključenje traži, kao i drugih prava tog člana društva ili privremenu meru uvođenja prinudne uprave u društvo, ako nađe da je to nužno i opravdano radi sprečavanja nastanka štete za društvo.

Osnivačkim aktom ne može se unapred isključiti pravo društva da podnese tužbu za isključenje člana društva, niti pravo isključenog člana društva na naknadu vrednosti udela.

Tužba za isključenje člana društva može se podneti u roku od 180 dana od dana saznanja za razlog za isključenje, a najkasnije u roku od tri godine od nastanka razloga za isključenje.

Isključenjem člana društva udeo tog člana društva postaje sopstveni udeo društva.

Isključeni član ostaje u obavezi da uplati odnosno unese upisani ulog i izvrši dodatne uplate na koje je bio obavezan, ako je to neophodno za namirenje poverilaca društva.

Naknada za udeo u slučaju isključenja odlukom suda

Član 197.

Isključeni član društva može tužbom nadležnom sudu protiv društva tražiti naknadu vrednosti svog udela.

Tužba iz stava 1. ovog člana se može podneti u roku od 180 dana od dana pravnosnažnosti presude o isključenju člana društva.

Osim ako je osnivačkim aktom određeno drugačije, sud će naknadu iz stava 1. ovog člana odrediti u visini vrednosti dela likvidacionog ostatka koji bi pripao isključenom članu srazmerno njegovom udelu u osnovnom kapitalu društva, na dan pravnosnažnosti presude o isključenju tog člana iz društva, na koju se obračunava kamata u visini eskontne stope Narodne banke Srbije uvećane za 2% počev od dana pravnosnažnosti presude o isključenju.

Sud će prilikom određivanja naknade iz stava 1. ovog člana odrediti i rok za isplatu te naknade, uzimajući u obzir finansijsku situaciju u kojoj se društvo nalazi i očekivane prihode društva u redovnom toku poslovanja, s tim što taj rok ne može biti duži od dve godine od dana pravnosnažnosti presude, osim ako je osnivačkim aktom određen duži rok, ali ne duži od pet godina.

Na isplatu naknade određene presudom nadležnog suda iz stava 4. ovog člana primenjuju se odredbe člana 191. ovog zakona.

Ako društvo ne isplati dosuđenu naknadu članu društva koji je isključen u roku određenom presudom, član društva koji je isključen može tražiti prinudno izvršenje samo prodajom sopstvenog udela koji je društvo od njega steklo.

Ako sredstva ostvarena prodajom sopstvenog udela u izvršnom postupku nisu dovoljna za namirenje potraživanja člana društva koji je isključen u pogledu dosuđene naknade, preostali deo tog potraživanja se gasi.

Društvo ima pravo da od isključenog člana potražuje naknadu štete.

7. Upravljanje društvom Organi

društva

Član 198.

Upravljanje društvom može biti organizovano kao jednodomno ili dvodomo.

U slučaju jednodomnog upravljanja, organi društva su:

- 1) skupština;
- 2) jedan ili više direktora;

U slučaju dvodomnog upravljanja, organi društva su:

- 1) skupština;
- 2) nadzorni odbor;
- 3) jedan ili više direktora.

U jednočlanom društvu funkciju skupštine vrši jedini član društva.

U slučaju iz stava 4. ovog člana kada je jedini član društva pravno lice osnivačkim aktom može se odrediti organ tog člana društva koji u ime tog člana vrši funkciju skupštine, a u odsustvu takve odredbe smatra se da je to registrovani zastupnik tog člana.

Osnivačkim aktom određuje se da li je upravljanje društvom jednodomno ili dvodomo.

7.1. Skupština

7.1.1. Sastav i delokrug Sastav

skupštine

Član 199.

Skupštinu čine svi članovi društva.

Svaki član društva ima pravo glasa u skupštini srazmerno učešću njegovog udela u osnovnom kapitalu društva, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Delokrug skupštine

Član 200.

Ako osnivačkim aktom nije drugačije uređeno, skupština:

- 1) donosi izmene osnivačkog akta;
- 2) usvaja finansijske izveštaje, kao i izveštaje revizora ako su finansijski izveštaji bili predmet revizije;
- 3) nadzire rad direktora i usvaja izveštaje direktora, ako je upravljanje društvom jednodomno;
- 4) usvaja izveštaje nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 5) odlučuje o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala društva, kao i o svakoj emisiji hartija od vrednosti;
- 6) odlučuje o raspodeli dobiti i načinu pokrića gubitaka, uključujući i određivanje dana sticanja prava na učešće u dobiti i dana isplate učešća u dobiti članovima društva;
- 7) imenuje i razrešava direktora i utvrđuje naknadu za njegov rad odnosno načela za utvrđivanje te naknade, ako je upravljanje društvom jednodomno;
- 8) bira i razrešava članove nadzornog odbora i utvrđuje naknadu za njihov rad, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 9) imenuje revizora i utvrđuje naknadu za njegov rad;
- 10) odlučuje o pokretanju postupka likvidacije, kao i o podnošenju predloga za pokretanje stečajnog postupka od strane društva;
- 11) imenuje likvidacionog upravnika i usvaja likvidacione bilanse i izveštaje likvidacionog upravnika;
- 12) odlučuje o sticanju sopstvenih udela;
- 13) odlučuje o obavezama članova društva na dodatne uplate i o vraćanju tih uplata;
- 14) odlučuje o zahtevu za istupanje člana društva;
- 15) odlučuje o isključenju člana društva iz razloga neplaćanja, odnosno neunošenja upisanog uloga;
- 16) odlučuje o pokretanju spora za isključenje člana društva;
- 17) odlučuje o povlačenju i poništenju udela;
- 18) daje prokuru;
- 19) odlučuje o pokretanju postupka i davanju punomoćja za zastupanje društva u sporu sa prokuristom, kao i u sporu sa direktorom, ako je upravljanje društvom jednodomno, odnosno sa članom nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 20) odlučuje o pokretanju postupka i davanju punomoćja za zastupanje društva u sporu protiv člana društva;
- 21) odobrava ugovor o pristupanju novog člana i daje saglasnost na prenos udela trećem licu u slučaju iz člana 167. ovog zakona;
- 22) odlučuje o statusnim promenama i promenama pravne forme;

- 23) daje odobrenje na pravne poslove u kojima postoji lični interes, u skladu sa članom 66. ovog zakona;
- 24) daje saglasnost na sticanje, prodaju, davanje u zakup, zalaganje ili drugo raspolaganje imovinom velike vrednosti u smislu člana 470. ovog zakona;
- 25) donosi poslovnik o svom radu;
- 26) vrši druge poslove i odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa ovim zakonom i osnivačkim aktom.

7.1.2. Sednice skupštine

Vrste i održavanje sednica

Član 201.

Sednice skupštine mogu biti redovne i vanredne.

Na održavanje redovne sednice skupštine primenjuju se odredbe člana 364. ovog zakona koje uređuju održavanje redovne sednice skupštine akcionarskog društva.

Na održavanje vanredne sednice skupštine primenjuju se odredbe člana 371. ovog zakona koje uređuju održavanje vanredne sednice skupštine akcionarskog društva.

Sazivanje sednice

Član 202.

Sednicu skupštine saziva:

- 1) direktor, ako je upravljanje društvom jednodomno;
- 2) nadzorni odbor, ako je upravljanje društvom dvodomno.

Osnivačkim aktom može se predvideti da skupštinu može sazvati i član društva ili neko drugo lice.

Sednica skupštine obavezno se saziva kada to u pisanom obliku zahtevaju članovi društva koji imaju ili zastupaju najmanje 20% glasova, ako osnivačkim aktom nije određeno da to pravo imaju i članovi koji zajedno imaju ili zastupaju manji procenat glasova.

Ako direktor ne sazove sednicu skupštine u roku od tri dana od dana prijema zahteva iz stava 3. ovog člana, tako da dan održavanja sednice bude najkasnije 15 dana od dana prijema zahteva, podnosioci tog zahteva mogu sami sazvati sednicu skupštine u roku od osam dana od dana isteka tog roka za održavanje sednice skupštine.

Mesto održavanja sednice

Član 203.

Na mesto održavanja sednice skupštine primenjuju se odredbe člana 332. ovog zakona o mestu održavanja sednice skupštine akcionarskog društva, ako osnivačkim aktom ili odlukom skupštine nije drugačije određeno.

Obaveštenje i dnevni red

Član 204.

Sednica skupštine saziva se pisanim pozivom upućenim svakom članu društva na adresu člana društva iz evidencije podataka o članovima društva, a poziv se smatra dostavljenim danom slanja preporučene pošiljke poštom, osim ako je drugačiji način pozivanja određen osnivačkim aktom ili se sa drugačijim načinom pozivanja član društva pisanim putem saglasio.

Poziv za sednicu dostavlja se svakom članu društva najkasnije osam dana pre dana održavanja sednice skupštine, osim ako je drugi rok predviđen osnivačkim aktom.

Poziv za sednicu sadrži naročito:

- 1) dan slanja poziva;
- 2) vreme i mesto održavanja sednice;
- 3) predlog dnevnog reda sednice, sa jasnom naznakom o kojim tačkama dnevnog reda se predlaže da skupština donese odluku; 4) materijale za sednicu.

Odredbe čl. 367. i 374. ovog zakona o materijalima za redovnu i vanrednu sednicu skupštine akcionarskog društva primenjuju se i na materijale za redovnu i vanrednu sednicu skupštine društva s ograničenom odgovornošću.

Na sednici se može raspravljati i odlučivati o pitanjima na dnevnom redu, a o drugim pitanjima samo ako svi članovi prisustvuju sednici i ako se nijedan član tome ne protivi, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Pravo na stavljanje dodatnih tačaka na dnevni red

Član 205.

Jedan ili više članova društva koji poseduju ili zastupaju najmanje 10% udela u osnovnom kapitalu društva mogu putem pisanog obaveštenja društvu staviti dodatne tačke na dnevni red sednice, osim ako je osnivačkim aktom ovo pravo dato i članovima koji poseduju ili zastupaju i manji procenat udela u osnovnom kapitalu društva.

Članovi društva iz stava 1. ovog člana mogu obaveštenje iz stava 1. ovog člana dostaviti direktno i svim ostalim članovima društva na adrese iz evidencije podataka o članovima društva.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana može se uputiti najkasnije tri dana pre dana održavanja sednice skupštine, osim ako je osnivačkim aktom određen drugi rok.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana direktor je dužan da najkasnije narednog radnog dana od dana prijema uputi svim ostalim članovima društva.

Član društva koji nije prisustvovao sednici skupštine može pobijati odluke skupštine donete po tačkama dnevnog reda iz stava 1. ovog člana ako nije primio obaveštenje iz st. 2. ili 4. ovog člana do dana održavanja sednice skupštine, u skladu sa odredbama ovog zakona o pobijanju odluka skupštine.

Održavanje sednice bez sazivanja

Član 206.

Sednica se može održati i bez sazivanja ako joj prisustvuju svi članovi društva, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

Punomoćje za glasanje

Član 207.

Član društva ima pravo da putem pisanog punomoćja ovlasti određeno lice da u njegovo ime učestvuje u radu skupštine društva, uključujući i pravo da u njegovo ime glasa (punomoćje za glasanje).

Punomoćnik iz stava 1. ovog člana može biti svako poslovno sposobno lice.

Osnivačkim aktom može se predvideti da punomoćje za glasanje mora biti overeno u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Član društva ne može dati punomoćje za glasanje tako što će ga ograničiti na deo svog prava glasa po osnovu udela.

Na punomoćje za glasanje primenjuju se odredbe člana 344. st. 2. do 5. i st. 12 i st. 15. do 19. ovog zakona koje se odnose na punomoćje za glasanje.

Kvorum

Član 208.

Kvorum za sednicu skupštine čini obična većina od ukupnog broja glasova članova društva, ako osnivačkim aktom nije određen veći broj glasova.

Ako se sednica skupštine nije mogla održati zbog nedostatka kvoruma, ponovo se saziva sa istim predloženim dnevnim redom najranije deset dana a najkasnije 30 dana od dana kada je sednica trebalo da bude održana (ponovljena sednica).

Kvorum za održavanje ponovljene sednice čini 1/3 od ukupnog broja glasova članova društva, ako osnivačkim aktom nije određen veći broj glasova.

Način rada skupštine

Član 209.

Skupština može doneti poslovnik kojim bliže utvrđuje način rada i odlučivanja u skladu sa ovim zakonom i osnivačkim aktom.

Sednicom skupštine predsedava predsednik skupštine.

Na izbor i rad predsednika skupštine shodno se primenjuju odredbe člana 333. st. 1. do 3. ovog zakona o predsedniku skupštine akcionarskog društva.

Zapisnik

Član 210.

Svaka odluka skupštine društva unosi se u zapisnik koji vodi predsednik skupštine, odnosno zapisničar ako ga imenuje predsednik skupštine.

Predsednik skupštine je odgovoran za uredno sačinjavanje zapisnika.

Zapisnik sadrži:

- 1) mesto i dan održavanja sednice;
- 2) ime lica koje je vodilo zapisnik;
- 3) sažeti prikaz rasprave po svakoj tački dnevnog reda;
- 4) rezultat glasanja po svakoj tački dnevnog reda po kojoj je skupština odlučivala, kao i način glasanja svakog prisutnog člana društva;
- 5) druge elemente, u skladu sa osnivačkim aktom.

Sastavni deo zapisnika čini spisak lica koja su učestvovala u radu sednice skupštine.

Zapisnik potpisuju predsednik skupštine, zapisničar ako je određen, kao i sva lica koja su učestvovala u njenom radu, osim ako je osnivačkim aktom ili poslovnikom skupštine drugačije određeno.

Ako lice koje je učestvovalo u radu sednice ima primedbe na zapisnik ili odbije da potpiše zapisnik, lice koje vodi zapisnik će to konstatovati u zapisniku uz navođenje razloga za to odbijanje, s tim da lice koje ima primedbu može tu primedbu i samo uneti u zapisnik prilikom potpisivanja.

Nepostupanje u skladu sa odredbama ovog člana nema uticaja na punovažnost odluka donetih na sednici skupštine, ako se rezultat glasanja i sadržina tih odluka na drugi način može utvrditi. **Većina za odlučivanje**

Član 211.

Skupština donosi odluke običnom većinom glasova prisutnih članova koji imaju pravo glasa po određenom pitanju, osim ako je zakonom ili osnivačkim aktom za pojedina pitanja određen veći broj glasova.

Skupština odlučuje većinom od dve trećine od ukupnog broja glasova svih članova društva o:

- 1) povećanju ili smanjenju osnovnog kapitala;
- 2) statusnim promenama i promenama pravne forme;
- 3) donošenju odluke o likvidaciji društva ili podnošenju predloga za pokretanje stečaja;
- 4) raspodeli dobiti i načinu pokrivanja gubitka;
- 5) sticanju sopstvenih udela društva.

Skupština jednoglasno odlučuje o obavezi članova na dodatne uplate, kao i o vraćanju tih uplata.

Osnivačkim aktom može se predvideti i druga većina za donošenje odluka iz st. 2. i 3. ovog člana, ali ne manja od obične većine od ukupnog broja glasova članova društva koji imaju pravo glasa po određenom pitanju.

Telefonske sednice, pisano glasanje i odlučivanje bez sednice

Član 212.

Sednice skupštine mogu se održavati korišćenjem konferencijske veze ili druge audio i vizuelne komunikacijske opreme, tako da sva lica koja učestvuju u radu sednice mogu da međusobno istovremeno komuniciraju.

Smatra se da su lica koja na ovaj način učestvuju u radu sednice lično prisutna.

Član društva može glasati i pisanim putem, osim ako je osnivačkim aktom ili poslovnikom skupštine drugačije određeno i u tom slučaju, za potrebe izračunavanja kvoruma, smatra se da taj član društva prisustvuje sednici.

Svaka odluka može se doneti i van sednice, ako je potpišu svi članovi društva sa pravom glasa po tom pitanju.

Način glasanja

Član 213.

Glasanje na sednici skupštine društva je javno.

Isključenje prava glasa

Član 214.

Član društva ne može glasati u skupštini kad se donosi odluka o:

- 1) njegovom oslobađanju od obaveza prema društvu, ili o smanjenju tih obaveza;
- 2) njegovom istupanju ili isključenju iz društva;
- 3) pokretanju ili odustajanju od spora protiv njega i angažovanju punomoćnika društva za zastupanje u tim slučajevima;
- 4) odobravanju poslova između njega i društva u skladu sa članom 66. ovog zakona;
- 5) u drugim slučajevima određenim ovim zakonom ili osnivačkim aktom.

Član društva ne može glasati u skupštini ni kada se odlučuje o pitanjima iz stava 1. tač. 1, 3) i 4) ovog člana ako se odluke odnose na lica koja su povezana sa tim članom društva u smislu člana 62. ovog zakona.

Glasovi člana društva čije je pravo glasa isključeno ne uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja kvoruma za odlučivanje o pitanjima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Prisustvo drugih lica sednici

Član 215.

Sednicama skupštine dužni su da prisustvuju direktori i članovi nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno, ako ih blagovremeno pozove predsednik skupštine ili bilo ko od članova društva ili ako je tako određeno osnivačkim aktom.

7.1.3. Usvajanje finansijskih izveštaja Shodna primena

Član 216.

U pogledu posledica usvajanja odnosno neusvajanja godišnjih finansijskih izveštaja shodno se primenjuju odredbe člana 370. ovog zakona o posledicama usvajanja odnosno neusvajanja finansijskih izveštaja akcionarskog društva.

7.1.4. Pobijanje odluka skupštine Shodna primena

Član 217.

Odredbe čl. 376. do 381. ovog zakona o pobijanju odluka skupštine akcionarskog društva shodno se primenjuju i na pobijanje odluka skupštine društva s ograničenom odgovornošću.

7.2. Direktori

Broj direktora

Član 218.

Društvo ima jednog ili više direktora koji su zakonski zastupnici društva.

Broj direktora određuje se osnivačkim aktom ili odlukom skupštine.

Ako osnivačkim aktom ili odlukom skupštine nije određen broj direktora, društvo ima jednog direktora.

Direktor se registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Imenovanje direktora

Član 219.

Direktora imenuje skupština, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Prilikom osnivanja društva, direktor se može imenovati osnivačkim aktom.

Ako u odluci o imenovanju nije određeno drugačije, mandat direktora počinje danom donošenja odluke o imenovanju.

Ako osnivačkim aktom ili odlukom skupštine društva nije određeno drugačije, smatra se da mandat direktora nije ograničen.

Osnivačkim aktom ili odlukom skupštine mogu se odrediti uslovi koje neko lice treba da ispunjava da bi bilo imenovano za direktora.

Razrešenje i ostavka direktora

Član 220.

Skupština, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, razrešava direktora, pri čemu nije dužna da navede razloge za razrešenje osim ako je to izričito predviđeno osnivačkim aktom ili odlukom skupštine.

Na ostavku direktora društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 396. ovog zakona o ostavci direktora akcionarskog društva.

Zastupanje

Član 221.

Direktor zastupa društvo prema trećim licima u skladu sa osnivačkim aktom, odlukama skupštine društva i uputstvima nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno.

Ako društvo ima više od jednog direktora, svi direktori zastupaju društvo zajednički, ako osnivačkim aktom ili odlukom skupštine društva nije drugačije određeno.

Nezavisno od načina zastupanja iz stava 2. ovog člana, izjava volje učinjena prema jednom direktoru smatra se da je valjana učinjena prema društvu.

Ako društvo ostane bez direktora, do imenovanja direktora izjave volje upućene bilo kom članu nadzornog odbora, ako postoji, odnosno bilo kom članu društva ako društvo nema nadzorni odbor, obavezuju društvo.

Društvo stiče prava i preuzima obaveze iz poslova koje u njegovo ime zaključi direktor nezavisno od toga da li je posao izričito zaključen u ime društva ili iz okolnosti proizlazi da je volja učesnika u pravnom poslu bila da se taj pravni posao zaključi u ime društva.

Zastupanje društva u sporu sa direktorom

Član 222.

Direktor ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana on ili sa njim povezano lice.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, punomoćje izdaje skupština.

Nepotpun broj direktora

Član 223.

Ako se broj direktora koji društvo zastupaju pojedinačno smanji ispod broja direktora koji je određen osnivačkim aktom ili odlukom skupštine, preostali direktori nastavljaju da zastupaju društvo u okviru svojih ovlašćenja.

Ako se broj direktora koji imaju ovlašćenje na zajedničko zastupanje smanji ispod broja direktora koji je određen osnivačkim aktom ili odlukom skupštine, preostali direktori dužni su da bez odlaganja o tome obaveste skupštinu i nadzorni odbor, ako je upravljanje društvom dvodomno.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, skupština, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, vrši imenovanje nedostajućih direktora, a do tog imenovanja preostali direktori mogu obavljati samo hitne poslove, osim ako je osnivačkim aktom ili odlukom skupštine drugačije određeno. **Vođenje poslova društva**

Član 224.

Direktor vodi poslove društva u skladu sa osnivačkim aktom i odlukama skupštine, kao i sa uputstvima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

Ako društvo ima više od jednog direktora, svi direktori vode poslove društva zajednički, osim ako je osnivačkim aktom ili odlukom skupštine društva drugačije određeno.

Ako je osnivačkim aktom ili odlukom skupštine određeno da svaki direktor prilikom vođenja poslova društva postupa samostalno, direktor ne može preuzeti nameravanu radnju ako se tome protivi neki od preostalih direktora, ali je ovlašćen da u tom pogledu zahteva uputstvo skupštine društva, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

U društvu u kome je upravljanje jednodomno, direktori obavljaju sve poslove koji nisu u nadležnosti skupštine.

U društvu u kome je upravljanje dvodomno, direktori obavljaju sve poslove koji nisu u nadležnosti skupštine i nadzornog odbora.

Odgovornost za poslovne knjige, finansijske izveštaje i vođenje evidencije o odlukama skupštine

Član 225.

Direktor odgovara za uredno vođenje poslovnih knjiga društva.

Direktor odgovara za tačnost finansijskih izveštaja društva.

Direktor je u obavezi da vodi evidenciju o svim donetim odlukama skupštine, u koju svaki član društva može izvršiti uvid tokom radnog vremena društva.

Obaveza izveštavanja

Član 226.

Na obavezu direktora da izveštava skupštinu, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno shodno se primenjuju odredbe člana 399. ovog zakona.

Direktor društva je dužan da bez odlaganja obavesti svakog člana društva koji ima udeo koji predstavlja najmanje 10% osnovnog kapitala odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno o nastalim vanrednim okolnostima koje mogu biti od značaja za stanje ili poslovanje društva. **Naknada za rad direktora**

Član 227.

Na naknadu za rad direktora shodno se primenjuju odredbe člana 393. ovog zakona koje uređuju naknadu za rad direktora akcionarskog društva.

7.3. Nadzorni odbor

Nadležnost i sastav nadzornog odbora

Član 228.

Ako je upravljanje društvom dvodomno, društvo ima i nadzorni odbor, koji nadzire rad direktora.

Na pitanja ko može biti član nadzornog odbora i na sastav nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe čl. 432. i 433. ovog zakona o tome ko može biti član i o sastavu nadzornog odbora akcionarskog društva.

Imenovanje članova nadzornog odbora, trajanje mandata i odnosi s društvom

Član 229.

Član nadzornog odbora mora da ispunjava uslove propisane ovim zakonom za direktora akcionarskog društva i ne sme biti zaposlen u društvu.

Predsednika i članove nadzornog odbora bira skupština.

Prilikom osnivanja društva prvi predsednik i članovi nadzornog odbora mogu se imenovati osnivačkim aktom.

Na sva ostala pitanja koja se odnose na imenovanje, trajanje mandata i odnose sa društvom članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na imenovanje, trajanje mandata i odnose sa društvom članova nadzornog odbora akcionarskog društva.

Predsednik i članovi nadzornog odbora registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Naknada za rad članova nadzornog odbora

Član 230.

Na pitanja koja se odnose na određivanje naknade za rad članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 438. ovog zakona koje se odnose na naknadu za rad članova nadzornog odbora akcionarskog društva.

Razrešenje i ostavka članova nadzornog odbora

Član 231.

Na razrešenje članova nadzornog odbora od strane skupštine i na podnošenje ostavke članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe čl. 439. i 440. ovog zakona koje se odnose na razrešenje i ostavku članova nadzornog odbora akcionarskog društva.

Delokrug nadzornog odbora

Član 232.

Nadzorni odbor:

- 1) određuje poslovnu strategiju društva;
- 2) bira i razrešava direktora i utvrđuje naknadu za njegov rad, odnosno načela za utvrđivanje te naknade;
- 3) nadzire rad direktora i usvaja izveštaje direktora;
- 4) vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva;
- 5) vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja društva;
- 6) ustanovljava računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima;
- 7) daje nalog revizoru za ispitivanje godišnjih finansijskih izveštaja društva;
- 8) predlaže skupštini izbor revizora i nagradu za njegov rad;
- 9) kontroliše predlog raspodele dobiti i drugih plaćanja članovima;
- 10) odlučuje o pokretanju postupka i davanju punomoćja za zastupanje društva u sporu sa direktorom; 11) vrši i druge poslove određene osnivačkim aktom i odlukom skupštine.

Ako osnivačkim aktom ili odlukom skupštine nije drugačije određeno, nadzorni odbor daje prethodnu saglasnost za zaključenje sledećih poslova:

- 1) sticanje, otuđenje i opterećenje udela i akcija koje društvo poseduje u drugim pravnim licima;
- 2) sticanje, otuđenje i opterećenje nepokretnosti, ukoliko to ne spada u redovno poslovanje društva; 3) uzimanje kredita, odnosno uzimanje i davanje zajmova, davanje jemstava, garancija i obezbeđenja za obaveze trećih lica.

Pitanja iz nadležnosti nadzornog odbora ne mogu se preneti na direktore društva.

Nadzorni odbor odlučuje o davanju odobrenja u slučajevima postojanja ličnog interesa direktora u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Podnošenje godišnjeg izveštaja o poslovanju društva

Član 233.

Ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno, nadzorni odbor je dužan da jednom godišnje podnese skupštini u pisanoj formi izveštaj o poslovanju društva i sprovedenom nadzoru nad radom direktora.

Na ostala pitanja koja se odnose na podnošenje izveštaja o poslovanju društva i godišnjeg konsolidovanog izveštaja o poslovanju shodno se primenjuju odredbe člana 442. ovog zakona koje se odnose na nadzorni odbor akcionarskog društva.

Način rada i sednice nadzornog odbora

Član 234.

Na način rada nadzornog odbora, sazivanje sednica, prisustvovanje sednicama, odlučivanje i zapisnik o radu nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe čl. 444. i 445. ovog zakona koje se odnose na nadzorni odbor akcionarskog društva.

Odgovornost članova nadzornog odbora

Član 235.

Na pitanja koja se odnose na odgovornost članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 447. ovog zakona koje se odnose na nadzorni odbor akcionarskog društva.

Posebna i vanredna revizija po zahtevu članova društva

Član 236.

Na pitanja koje se odnose na posebnu i vanrednu reviziju po zahtevu članova društva shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na posebnu i vanrednu reviziju po zahtevu akcionara akcionarskog društva, osim ako je osnivačkim aktom drugačije određeno.

8. Unutrašnji nadzor poslovanja

Shodna primena

Član 237.

Društvo s ograničenom odgovornošću može urediti način sprovođenja i organizaciju rada unutrašnjeg nadzora poslovanja, shodnom primenom odredaba o unutrašnjem nadzoru poslovanja kod akcionarskih društava.

9. Prestanak društva Način

prestanka

Član 238.

Društvo prestaje da postoji brisanjem iz registra privrednih subjekata, po osnovu:

- 1) sprovedenog postupka likvidacije ili prinudne likvidacije u skladu sa ovim zakonom;

- 2) sprovedenog postupka stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj; 3) statusne promene koja ima za posledicu prestanak društva.

Prestanak društva na zahtev člana društva

Član 239.

Na prestanak društva i druge mere na zahtev člana društva shodno se primenjuju odredbe člana 469. ovog zakona o prestanku akcionarskog društva i drugim merama koje određuje sud na zahtev manjinskih akcionara.

10. Akti i dokumenti društva

Obaveza čuvanja akata i dokumenata

Član 240.

Društvo čuva sledeće akte i dokumenta:

- 1) osnivački akt;
- 2) rešenje o registraciji osnivanja društva;
- 3) opšte akte društva;
- 4) zapisnike sa sednica skupštine i odluke skupštine;
- 5) akt o obrazovanju svakog ogranka ili drugog organizacionog dela društva;
- 6) dokumenta koja dokazuju svojinu i druga imovinska prava društva;
- 7) zapisnike sa sednica nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 8) izveštaje direktora i nadzornog odbora društva, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 9) evidenciju o adresama direktora i članova nadzornog odbora;
- 10) evidenciju o adresama članova društva;
- 11) ugovore koje su direktori, članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno i članovi društva, ili sa njima povezana lica u smislu ovog zakona, zaključili sa društvom.

Društvo je dužno je da dokumenta i akte iz stava 1. ovog člana čuva u svom sedištu ili na drugom mestu koje je poznato i dostupno svim članovima društva.

Dokumenta i akte iz stava 1. tač. 1) do 7) i 11) ovog člana društvo čuva trajno, a ostala dokumenta i akte iz stava 1. ovog člana najmanje pet godina, nakon čega se čuvaju u skladu sa propisima o arhivskoj građi. **Pristup aktima i dokumentima društva**

Član 241.

Direktor je u obavezi da dokumente i akte iz člana 240. ovog zakona, finansijske izveštaje društva, kao i druga dokumenta vezana za poslovanje društva ili za ostvarivanje prava članova društva, stavi na raspolaganje svakom članu društva, kao i ranijem članu društva za period u kojem je bio član društva, na njegov pisani zahtev, radi vršenja uvida i kopiranja o svom trošku, tokom radnog vremena.

Pravo na informisanje

Član 242.

Svaki direktor je dužan da bez odlaganja obavesti svakog člana društva o relevantnim činjenicama vezanim za poslovanje društva ili za ostvarivanje prava članova društva.

Svaki član društva dužan je da po saznanju o činjenicama iz stava 1. ovog člana obavesti direktora bez odlaganja.

Lica iz st. 1. i 2. ovog člana odgovaraju društvu odnosno članovima društva za štetu koja nastane usled nepostupanja po odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Svaki član društva ima pravo da mu direktor na njegov pisani zahtev i o njegovom trošku bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahteva, dostavi kopiju svake donete odluke skupštine.

Uskraćivanje prava na pristup aktima i dokumentima društva i prava na informisanje

Član 243.

Članu društva direktor može uskratiti pravo iz čl. 241. i 242. ovog zakona ako:

- 1) postoji opravdana bojazan da bi ovo pravo bilo iskorišćeno za svrhe suprotne interesima društva, odnosno za svrhu koja nije u vezi sa njegovim članstvom u društvu;
- 2) bi time društvu ili njegovom povezanom društvu mogla biti pričinjena znatna šteta.

Pristup aktima i dokumentima po odluci suda

Član 244.

Ako direktor društva propusti da postupi po zahtevu iz člana 241. ovog zakona u roku od pet dana od dana prijema zahteva, podnosilac zahteva ima pravo da traži da sud u vanparničnom postupku naloži društvu da postupi po njegovom zahtevu.

Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

GLAVA IV

AKCIONARSKODRUŠTVO

1. Osnovna pravila

Pojam i odgovornost za obaveze

Član 245.

Akcionarsko društvo je društvo čiji je osnovni kapital podeljen na akcije koje ima jedan ili više akcionara koji ne odgovaraju za obaveze društva, osim u slučaju iz člana 18. ovog zakona.

Akcionarsko društvo odgovara za svoje obaveze celokupnom imovinom.

Statut

Član 246.

Statut akcionarskog društva sadrži naročito:

- 1) poslovno ime i sedište društva;
- 2) pretežnu delatnost društva;

- 3) podatke o visini upisanog i uplaćenog osnovnog kapitala, kao i podatke o broju i ukupnoj nominalnoj vrednosti odobrenih akcija, ako postoje;
- 4) bitne elemente izdatih akcija svake vrste i klase u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a kod akcija koje nemaju nominalnu vrednost i iznos dela osnovnog kapitala za koji su one izdate, odnosno računovodstvenu vrednost, uključujući i eventualne obaveze, ograničenja i privilegije vezane za svaku klasu akcija;
- 5) vrste i klase akcija i drugih hartija od vrednosti koje je društvo ovlašćeno da izda;
- 6) posebne uslovi za prenos akcija, ako postoje;
- 7) postupak sazivanja skupštine;
- 8) određivanje organa društva i njihovog delokruga, broja njihovih članova, bliže uređivanje načina imenovanja i opoziva tih članova, kao i načina odlučivanja tih organa;
- 9) druga pitanja za koja je ovim ili posebnim zakonom određeno da ih sadrži statut akcionarskog društva.

Društvo je dužno da najmanje jednom godišnje izvrši izmene i dopune statuta radi usklađivanja podataka iz stava 1. tač. 3) i 4) ovog člana, ako je u prethodnoj godini došlo do promene tih podataka.

Donošenje statuta i njegovih izmena i dopuna

Član 247.

Statut, kao i njegove izmene i dopune, donosi skupština običnom većinom glasova svih akcionara sa pravom glasa, osim ako je veća većina predviđena statutom.

Prvi statut društva donose akcionari koji osnivaju društvo, i može pored elemenata iz člana 246. sadržati i odredbu kojom se imenuju direktori, odnosno članovi nadzornog odbora.

2. Akcije i druge hartije od vrednosti Opšta pravila

Član 248.

Akcije koje izdaje društvo izdaju se u dematerijalizovanoj formi i glase na ime, a na registraciju u Centralnom registru, depou i kliringu hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar) njihovog izdavanja, zakonitih imalaca, prenosa akcija, prenosa prava iz akcija, ograničenja prava iz akcija i upis prava trećih lica na akcijama, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Akcija iz stava 1. ovog člana je nedeljiva.

Odluka o izdavanju akcija, odnosno drugih hartija od vrednosti mora da sadrži sve njihove bitne elemente, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala.

Izdavanje akcija i drugih hartija od vrednosti javnom ponudom vrši se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Jedinstvena evidencija akcionara

Član 249.

Akcionarom se u odnosu prema akcionarskom društvu i trećim licima smatra lice koje je kao zakoniti imalac akcije upisano u Centralni registar, a dan upisa u Centralni registar jeste dan sticanja akcije.

Centralni registar je dužan da akcionar na njegov zahtev, najkasnije narednog radnog dana od dana podnošenja zahteva u skladu sa pravilima poslovanja Centralnog registra, izda potvrdu o akcijama čiji je on zakoniti imalac, sa svim podacima u vezi sa tim akcijama o kojima evidenciju vodi Centralni registar.

Na izdavanje dokaza o vlasništvu nad akcijama primenjuju se propisi kojima se uređuje tržište kapitala. **Vrste i klase akcija**

Član 250.

Akcionarsko društvo može izdavati sledeće vrste akcija: obične i preferencijalne akcije.

U okviru svake vrste akcija, akcije koje daju ista prava čine jednu klasu akcija.

Sve obične akcije čine uvek jednu klasu akcija.

Društvo može izdavati akcije sa ili bez nominalne vrednosti.

Ako društvo izdaje akcije sa nominalnom vrednošću, sve akcije iste klase moraju imati istu nominalnu vrednost, a ako izdaje akcije bez nominalne vrednosti, sve akcije društva moraju biti bez nominalne vrednosti.

Obične akcije

Član 251.

Obična akcija je akcija koja imaocu daje:

- 1) pravo učešća i glasanja na skupštini, tako da jedna akcija uvek daje pravo na jedan glas;
- 2) pravo na isplatu dividende;
- 3) pravo učešća u raspodeli likvidacionog ostatka ili stečajne mase u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj;
- 4) pravo prečeg sticanja običnih akcija, i drugih finansijskih instrumenata zamenljivih za obične akcije, iz novih emisija;
- 5) druga prava u skladu sa ovim zakonom i statutom.

Obične akcije ne mogu se pretvoriti u preferencijalne akcije ili druge finansijske instrumente. **Delimično uplaćene akcije**

Član 252.

Delimično uplaćene akcije u smislu ovog zakona su obične akcije po osnovu kojih akcionar nije izvršio u celosti obavezu uplate odnosno unosa uloga u društvo.

Akcionar vrši prava po osnovu delimično uplaćenih akcija srazmerno uplaćenom, odnosno unetom ulogu, ako statutom nije drugačije određeno.

Akcionar delimično uplaćenih akcija javnog akcionarskog društva ne može, pre uplate odnosno unosa uloga po osnovu tih akcija u celosti u društvo:

- 1) te akcije prenositi ili njima na bilo koji način raspolagati;
- 2) ostvarivati pravo glasa po osnovu tih akcija.

Preferencijalne akcije

Član 253.

Preferencijalna akcija je akcija koja imaocu daje jedno ili više povlašćenih prava utvrđenih statutom i odlukom o izdavanju, kao što su:

- 1) pravo na dividendu u unapred utvrđenom novčanom iznosu ili u procentu od njene nominalne vrednosti, koja se isplaćuje prioritarno u odnosu na imaoce običnih akcija;

- 2) pravo da mu se neisplaćena dividenda iz stava 1. tačka 1) ovog člana kumulira i isplati pre isplate dividendi imaoima običnih akcija (kumulativna preferencijalna akcija);
- 3) pravo da participira u dividendi koja pripada imaoima običnih akcija, u svim slučajevima isplate dividende imaoima običnih akcija ili po ispunjenju određenih uslova (participativna preferencijalna akcija);
- 4) pravo prvenstva naplate iz likvidacionog ostatka ili stečajne mase u odnosu na imaoce običnih akcija;
- 5) pravo pretvaranja tih akcija u obične akcije ili u drugu klasu preferencijalnih akcija (zamenljive preferencijalne akcije);
- 6) pravo prodaje tih akcija akcionarskom društvu po unapred utvrđenoj ceni ili pod drugim uslovima.

Ukupna nominalna vrednost izdatih i odobrenih preferencijalnih akcija ne može biti veća od 50% osnovnog kapitala društva.

Akcionar sa preferencijalnim akcijama ima pravo učešća u radu skupštine, bez prava glasa, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Akcionar sa preferencijalnim akcijama ima pravo prečeg sticanja akcija iste klase iz novih emisija.

Akcionar sa preferencijalnim akcijama ima ista prava kao i akcionar sa običnim akcijama u pogledu pristupa aktima i dokumentima društva iz čl. 465. i 466. ovog zakona.

Preferencijalne akcije sa pravom otkupa od strane društva

Član 254.

Odlukom skupštine o izdavanju preferencijalnih akcija može se predvideti da društvo ima obavezu i/ili pravo na njihov otkup pod uslovima iz te odluke, ako su izdavanje ovakvih akcija i uslovi i način sprovođenja njihovog otkupa utvrđeni statutom.

Društvo može otkupiti akcije iz stava 1. ovog člana pod sledećim uslovima:

- 1) da su akcije u celosti uplaćene;
- 2) da se isplata cene za akcije vrši isključivo iz rezervi formiranih za ove namene;
- 3) da je ispunjen uslov iz člana 282. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Pravo glasa akcionara sa preferencijalnim akcijama

Član 255.

Akcionari sa preferencijalnim akcijama imaju i pravo jednog glasa po akciji na bilo kojoj skupštini akcionara u okviru svoje klase akcija o sledećim pitanjima:

- 1) povećanju ili smanjenju ukupnog broja odobrenih akcija te klase;
- 2) izmeni bilo kog povlašćenog prava akcija te klase;
- 3) utvrđivanju prava imalaca bilo kojih drugih hartija od vrednosti društva na zamenu ili konverziju njihovih hartija od vrednosti u akcije te klase;
- 4) podeli ili spajanju akcija te klase ili njihovoj zameni za akcije druge klase;
- 5) novoj emisiji iste klase preferencijalnih akcija, ili izdavanju nove klase akcija koje daju veća prava u odnosu na prava koja daju akcije te klase, ili izmeni prava iz akcija druge klase tako da daju jednaka ili veća prava u odnosu na prava koja daju akcije te klase;
- 6) ograničenju ili isključenju postojećeg prava prečeg upisa akcija te klase;
- 7) ograničenju ili isključenju postojećeg prava glasa iz akcija te klase ako je to pravo utvrđeno statutom u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Statutom akcionarskog društva može se odrediti da akcionari sa preferencijalnim akcijama koje se mogu zameniti za obične akcije imaju pravo glasa zajedno sa akcionarima koji imaju obične akcije, o svim ili o određenim pitanjima, kada imaju broj glasova jednak broju glasova običnih akcija u koje se mogu pretvoriti.

Statutom akcionarskog društva može se odrediti da akcionari sa preferencijalnim akcijama imaju pravo glasa zajedno sa akcionarima koji imaju obične akcije ako dividenda koja im pripada po odluci skupštine nije isplaćena, do isplate te dividende, srazmerno učešću tih preferencijalnih akcija u osnovnom kapitalu društva.

Akcije sa više vlasnika

Član 256.

Akcija može pripadati većem broju lica (u daljem tekstu: suvlasnici akcije).

Suvlasništvo na akciji stiče se na osnovu:

- 1) zakona (nasleđivanje i slično);
- 2) ugovora (poklon, kupoprodaja idealnog dela akcije i slično);
- 3) statusnih promena društva.

Suvlasnici akcije smatraju se jednim akcionarom u odnosu prema društvu i solidarno su odgovorni prema društvu za obaveze koje imaju po osnovu akcije.

Suvlasnici akcije ostvaruju pravo glasa i pravo na pristup aktima i dokumentima društva iz člana 464. ovog zakona samo preko zajedničkog punomoćnika koji se određuje sporazumom svih suvlasnika.

Potpisi suvlasnika na sporazumu iz stava 4. ovog člana overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa. Suvlasnici akcije o određivanju zajedničkog punomoćnika obaveštavaju društvo i upisuju zajedničkog punomoćnika u Centralni registar.

Pravne radnje preduzete prema zajedničkom punomoćniku imaju dejstvo kao da su preduzete prema svim suvlasnicima.

Do dana upisa zajedničkog punomoćnika u Centralni registar:

- 1) pravne radnje koje su preduzete prema jednom suvlasniku imaju dejstvo prema svim suvlasnicima;
- 2) akcija na kojoj postoji suvlasništvo ne daje pravo glasa i neće se računati u kvorum za održavanje skupštine.

Podela i spajanje akcija

Član 257.

Akcionarsko društvo može odlukom skupštine:

- 1) svaku akciju jedne klase podeliti na dve ili više akcija te klase, uz istovremeno smanjenje njihove nominalne vrednosti tako da osnovni kapital društva ostane nepromenjen;
- 2) spojiti dve ili više akcija jedne klase u jednu akciju te klase, uz istovremeno povećanje njene nominalne vrednosti tako da osnovni kapital društva ostane nepromenjen.

Društvo je u obavezi da u slučaju podele ili spajanja akcija istovremeno izmeni statut.

Ako bi kao rezultat spajanja ili podele akcija pojedinim akcionarima preostao deo akcije, ti akcionari imaju pravo da od društva pisanim putem u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stava 1. ovog člana zahtevaju da dokupe nedostajući deo akcije kako bi stekli jednu celu akciju ili da budu isplaćeni od strane društva za deo akcije koji bi im preostao.

Ako je akcionar zahtevao da dokupi nedostajući deo akcije kako bi stekao jednu celu akciju, u obavezi je da u roku iz stava 3. ovog člana uplati društvu tržišnu vrednost nedostajućeg dela akcije.

Ako je akcionar zahtevao da bude isplaćen od strane društva za deo akcije koji bi mu preostao, društvo je u obavezi da mu u daljem roku od 30 dana od dana prijema tog zahteva isplati taj deo akcije po tržišnoj vrednosti.

Tržišna vrednost iz st. 4. i 5. utvrđuje se u skladu sa odredbama člana 259. stav 1. i stav 2. tačka 1) ovog zakona.

Ako u slučaju iz stava 3. ovog člana dolazi do povećanja osnovnog kapitala, odnosno do smanjenja osnovnog kapitala, a koje u oba slučaja ne prelazi 1% osnovnog kapitala, društvo nije u obavezi da primeni odredbe ovog zakona o povećanju, odnosno smanjenju osnovnog kapitala, osim odredaba o registraciji tih promena u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako je društvo izdalo finansijske instrumente koji se mogu zameniti za obične akcije, u slučaju iz stava 1. ovog člana u obavezi je da istovremeno donese i odluku, odnosno preduzme drugu radnju koja će obezbediti da prava imalaca tih finansijskih instrumenata ostanu nepromenjena.

Ako društvo ne postupi u skladu sa stavom 8. ovog člana, svaki imalac finansijskog instrumenta može tužbom nadležnom sudu tražiti da se odluka iz stava 1. ovog člana stavi van snage.

Tužba iz stava 9. ovog člana može se podneti u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stava 1. ovog člana.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na akcije bez nominalne vrednosti.

Nominalna vrednost akcija

Član 258.

Nominalna vrednost akcije je vrednost koja je kao takva utvrđena odlukom o izdavanju akcija.

Sve akcije iste klase imaju istu nominalnu vrednost.

Nominalna vrednost jedne akcije ne može biti niža od 100 dinara.

Nominalna vrednost preferencijalnih akcija društva ne može biti niža od nominalne vrednosti običnih akcija tog društva.

Utvrđivanje tržišne vrednosti akcija

Član 259.

Tržišna vrednost akcija javnog akcionarskog društva utvrđuje se kao ponderisana prosečna cena ostvarena na regulisanom tržištu kapitala, odnosno multilateralnoj trgovačkoj platformi, u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, u periodu od šest meseci koji prethodi danu donošenja odluke kojom se utvrđuje tržišna vrednost akcija, pod uslovom da je u tom periodu ostvareni obim prometa akcijama te klase na tržištu kapitala predstavljao najmanje 0,5% ukupnog broja izdatih akcija te klase, i da je najmanje u tri meseca tog perioda ostvareni obim prometa iznosio najmanje 0,05% ukupnog broja izdatih akcija te klase na mesečnom nivou.

Izuzetno, tržišna vrednost akcija javnog akcionarskog društva može se utvrditi putem procene u skladu sa članom 51. ovog zakona pod uslovom da tako utvrđenu tržišnu cenu prihvati skupština na osnovu obrazloženog predloga odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno u kome se mora navesti i vrednost tih akcija utvrđena u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Tržišna vrednost akcija javnog akcionarskog društva utvrđuje se putem procene u skladu sa članom 51. ovog zakona ako je ispunjen jedan od sledećih uslova: 1) ako nije ostvaren obim prometa iz stava 1. ovog člana;

2) u slučaju izdavanja akcija nove klase.

Tržišna vrednost akcija utvrđena u skladu sa stavom 1. ovog člana, odnosno procena vrednosti iz stava 2. ovog člana važe tri meseca od dana utvrđivanja tržišne vrednosti, odnosno od dana na koji je procena izvršena, i u oba slučaja moraju biti važeće na dan donošenja odgovarajuće odluke skupštine ako se tržišna vrednost utvrđuje za potrebe donošenja te odluke.

Tržišna vrednost akcija društva koje nije javno akcionarsko društvo utvrđuje se u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana.

Emisiona cena akcija

Član 260.

Emisiona cena je vrednost po kojoj se izdaju akcije i utvrđuje se odlukom o izdavanju akcija.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština, osim u slučaju izdavanja odobrenih akcija u skladu sa članom 313. ovog zakona kada tu odluku donosi odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Ako odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština, tom odlukom može se utvrditi raspon emisione cene uz ovlašćenje odboru direktora, odnosno nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomno da posebnom odlukom utvrdi emisionu cenu u okviru tog raspona.

Emisiona cena ne može biti niža od tržišne vrednosti utvrđene u skladu sa članom 259. ovog zakona, osim u slučaju kada se akcije izdaju u postupku javne ponude u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala kojom akcionarsko društvo postaje javno akcionarsko društvo.

Emisiona cena ne može biti niža od nominalne vrednosti akcije, odnosno računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti.

Kada je emisiona cena po kojoj se izdaju akcije veća od njihove nominalne ili računovodstvene vrednosti, razlika između te dve vrednosti predstavlja emisionu premiju.

Društvo može odlukom o emisiji odrediti i popust na emisionu cenu, s tim da cena sa popustom ne može biti manja od nominalne vrednosti akcije, odnosno od računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti:

- 1) kod javne ponude, investicionom društvu koje pruža usluge pokroviteljstva u postupku te javne ponude akcija sa obavezom otkupa u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2) kod ponude koja nije javna ponuda, postojećim akcionarima radi ostvarivanja prava prečeg upisa iz člana 277. ovog zakona, ako statutom nije isključena mogućnost ostvarivanja ovog prava pod povlašćenim uslovima, pri čemu taj popust ne može biti veći od 10% emisione cene.

Prenos akcija i prava iz akcija

Član 261.

Akcije se mogu slobodno prenositi, osim ako je statutom prenos akcija ograničen pravom preče kupovine ostalih akcionara ili prethodnom saglasnošću društva.

Prenos akcija u društvima koja nisu javna akcionarska društva vrši se ugovorom koji se zaključuje u pisanoj formi i overava u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Prenos akcija u javnim akcionarskim društvima vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Prava koja akcionar daju akcije određene klase (u daljem tekstu: prava iz akcija), osim prava glasa, mogu se slobodno prenositi.

Statutom ili odlukom o izdavanju akcija može se prenos prava iz akcija ograničiti ili ukinuti.

Prenos akcija i prava iz akcija javnog akcionarskog društva ne može se ograničiti.

Na ograničenja u prenosu akcija iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na ograničenja u prenosu udela kod društva sa ograničenom odgovornošću.

Zamenljive obveznice i varanti

Član 262.

Zamenljive obveznice su obveznice koje imaocu, pod uslovima utvrđenim odlukom o izdavanju, daju pravo na zamenu za obične akcije društva.

Varanti su, u smislu ovog zakona, hartije od vrednosti koje njihovom imaocu daju pravo na sticanje određenog broja akcija određene vrste i klase po određenoj ceni, određenog dana ili u određenom periodu.

Zamenljive obveznice i varanti koji daju pravo na sticanje običnih akcija ne mogu se izdati ako broj običnih akcija na koje daju pravo, zajedno sa ukupnim brojem običnih akcija na koje daju pravo već izdate zamenljive obveznice i varanti, prelazi ukupan broj odobrenih običnih akcija.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, zamenljive obveznice i varanti mogu se izdati i ako broj običnih akcija na koje daju pravo, zajedno sa ukupnim brojem običnih akcija na koje daju pravo već izdate zamenljive obveznice i varanti, prelazi ukupan broj odobrenih običnih akcija, ako je za tu razliku skupština donela odluku o uslovnom povećanju osnovnog kapitala.

Određbe st. 3. i 4. ovog člana shodno se primenjuju na varante koji daju pravo na sticanje preferencijalnih akcija.

Odluku o izdavanju zamenljivih obveznica ili varanata donosi skupština.

Zamenljive obveznice i varanti mogu se upisati samo putem novčanog uloga.

Pravo prečeg upisa zamenljivih obveznica imaju akcionari sa običnim akcijama.

Pravo prečeg upisa varanata imaju akcionari klase akcija na čije sticanje ti varanti daju pravo.

Određbe člana 277. ovog zakona koje uređuju ostvarivanje prava prečeg upisa akcija shodno se primenjuju i na ostvarivanje prava prečeg upisa zamenljivih obveznica i varanata.

Emisiona cena zamenljivih obveznica i varanata

Član 263.

Emisiona cena zamenljivih obveznica i varanata je vrednost po kojoj se izdaju zamenljive obveznice i varanti i utvrđuje se odlukom o njihovom izdavanju.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi skupština, s tim što se tom odlukom može utvrditi raspon emisione cene uz ovlašćenje odboru direktora, odnosno nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomo, da posebnom odlukom utvrdi emisionu cenu u okviru tog raspona.

Emisiona cena zamenljivih obveznica ne može biti manja od:

- 1) nominalne vrednosti akcija za koje se mogu zameniti, odnosno u slučaju akcija bez nominalne vrednosti njihove računovodstvene vrednosti;
- 2) tržišne vrednosti akcija za koje se mogu zameniti, a koja se utvrđuje u skladu sa članom 259. ovog zakona.

3. Osnivanje društva

Osnivački akt i prvi statut društva

Član 264.

Akcionari koji osnivaju društvo potpisuju osnivački akt društva.

Potpisi na osnivačkom aktu overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Akcionari koji osnivaju društvo prilikom osnivanja društva potpisuju i prvi statut društva.

Sadržaj osnivačkog akta

Član 265.

Osnivački akt sadrži:

- 1) ime, jedinstveni matični broj i prebivalište akcionara koji je domaće fizičko lice, odnosno ime, broj pasoša ili drugi identifikacioni broj i prebivalište akcionara koji je strano fizičko lice, odnosno poslovno ime, matični broj i sedište akcionara koji je domaće pravno lice, odnosno poslovno ime, broj registracije ili drugi identifikacioni broj i sedište akcionara koji je strano pravno lice;
- 2) poslovno ime i sedište društva;
- 3) pretežnu delatnost društva;
- 4) ukupan iznos novčanog uloga, odnosno novčanu vrednost i opis nenovčanog uloga svakog od akcionara koji osnivaju društvo, rok uplate, odnosno unosa uloga;
- 5) podatke o akcijama koje upisuje svaki akcionar koji osniva društvo i to: broj akcija, njihovu vrstu i klasu, njihovu nominalnu vrednost, odnosno kod akcija bez nominalne vrednosti deo osnovnog kapitala za koji su one izdate; i
- 6) izjavu osnivača da osnivaju akcionarsko društvo i preuzimaju obavezu uplate odnosno unosa uloga po osnovu upisanih akcija.

Uplata, odnosno unos uloga kod osnivanja društva

Član 266.

Upisane akcije koje se u skladu sa osnivačkim aktom uplaćuju u novcu uplaćuju se pre registracije osnivanja društva na privremeni račun otvoren kod poslovne banke u Republici Srbiji.

Pre registracije društva akcionari koji osnivaju društvo dužni su da uplate, odnosno unesu uloge koji predstavljaju najmanje 25% osnovnog kapitala, pri čemu uplaćeni iznos novčanog dela osnovnog kapitala ne može biti niži od iznosa minimalnog osnovnog kapitala iz člana 293. ovog zakona.

Troškovi osnivanja društva i posebne pogodnosti

Član 267.

Prvim statutom može se odrediti da društvo snosi određene stvarno nastale troškove po osnovu osnivanja društva, ili da akcionari koji osnivaju društvo imaju pravo na naknadu tih troškova od društva, u kom slučaju se utvrđuje najviši iznos tih troškova.

Društvo neće biti u obavezi da nadoknadi bilo koji iznos troškova iz stava 1. ovog člana ako naknada tih troškova nije predviđena prvim statutom.

Ako se prilikom osnivanja društva akcionarima koji osnivaju društvo ili trećim licima koja su učestvovala u osnivanju društva ili pribavljanju potrebnih saglasnosti za obavljanje delatnosti daju posebne pogodnosti, u prvom statutu društva se navodi vrsta tih pogodnosti, period na koji se daju i lica kojima se daju.

Posebne pogodnosti mogu se ukinuti izmenom statuta.

Ugovori sa akcionarima nakon registracije društva

Član 268.

Ako javno akcionarsko društvo sa akcionarima koji su osnovali društvo u periodu od dve godine od dana registracije osnivanja društva zaključi ugovor na osnovu koga društvo stiče određene stvari ili prava po ceni koja je jednaka ili veća od 10% vrednosti osnovnog kapitala:

- 1) vrednost tih stvari i prava mora se proceniti u skladu sa čl. 51. do 58. ovog zakona; i
- 2) taj ugovor je podložan odobrenju skupštine, tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije određena veća većina.

Ugovor iz stava 1. ovog člana ne može stupiti na snagu pre pribavljanja odobrenja iz stava 1. tačka 2) ovog člana, i pravne radnje koje društvo preduzme u ispunjenju tog ugovora su bez pravnog dejstva do pribavljanja tog odobrenja.

Ugovor iz stava 1. ovog člana mora biti zaključen u pisanoj formi.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na:

- 1) ugovore zaključene u okviru redovnog poslovanja društva;
- 2) sticanje stvari ili prava u okviru upravnog ili sudskog postupka;
- 3) transakcije na tržištu kapitala u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala.

4. Odnos društva i akcionara Jednak

tretman akcionara

Član 269.

Svi akcionari se pod jednakim okolnostima tretiraju na jednak način. **Raspodela dobiti**

Član 270.

Po usvajanju finansijskih izveštaja za poslovnu godinu dobit te godine raspoređuje se sledećim redom:

- 1) za pokriće gubitaka prenesenih iz ranijih godina;
- 2) za rezerve, ako su one predviđene posebnim zakonom (zakonske rezerve).

Ako nakon raspoređivanja dobiti za svrhe iz stava 1. ovog člana preostane deo dobiti, skupština ga može raspodeliti za sledeće namene:

- 1) za rezerve, ako ih je društvo utvrdilo statutom (statutarne rezerve);
- 2) za dividendu, u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na dividendu

Član 271.

Plaćanje dividende akcionarima može se odobriti odlukom o raspodeli dobiti usvojenoj na redovnoj sednici skupštine, kojom se određuje i iznos dividende (odluka o isplati dividende).

Posle donošenja odluke o isplati dividende akcionar kome treba da bude isplaćena dividenda postaje poverilac društva za iznos te dividende.

Društvo je u obavezi da o odluci o isplati dividende obavesti akcionare kojima se isplaćuje dividenda u roku od 15 dana od dana donošenja te odluke, shodnom primenom odredaba ovog zakona o obaveštavanju akcionara o sednici skupštine.

Dividenda na akcije isplaćuje se akcionarima u skladu sa pravima koja proizilaze iz vrste i klase akcija koje poseduju na dan dividende, a srazmerno broju akcija koje poseduju u ukupnom broju akcija te klase.

Sporazum ili akt društva kojim se pojedinim akcionarima u okviru iste klase akcija daju posebne pogodnosti u pogledu isplate dividende, ništav je.

Način plaćanja dividende

Član 272.

Dividenda se može plaćati u novcu ili u akcijama društva, u skladu sa odlukom o isplati dividende.

Ako se plaćanje dividende vrši u akcijama društva:

- 1) takvo plaćanje mora biti odobreno od strane akcionara klase akcija kojoj se takvo plaćanje vrši po pravilima o glasanju akcionara u okviru klase akcija;
- 2) svakom akcionaru klase akcija koja ima pravo na dividendu plaćanje se vrši u akcijama te klase.

Izuzetno, dividenda se može platiti u akcijama druge vrste ili klase samo ako je takvo plaćanje odobreno tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara klase akcija kojoj se takvo plaćanje vrši i istom tolikom većinom glasova akcionara klase akcija u čijim akcijama se dividenda isplaćuje.

Društvo je u obavezi da akcionare kojima se isplaćuje dividenda obavesti o takvoj isplati neposredno pre ili nakon izvršene isplate, shodnom primenom odredaba ovog zakona o obaveštavanju akcionara o sednici skupštine.

Privremena dividenda (međuidividenda)

Član 273.

Ako statutom nije drugačije određeno, društvo može plaćati privremenu dividendu (međuidividenda) u bilo koje vreme između redovnih sednica skupštine ako:

- 1) izveštaji o poslovanju društva i njegovim finansijskim rezultatima sačinjeni za tu namenu jasno pokazuju da je društvo u periodu za koji se isplaćuje međuidividenda ostvarilo dobit i da su raspoloživa novčana sredstva društva dovoljna za plaćanje te međuidividue;
- 2) iznos međuidividue koji se isplaćuje nije veći od ukupne dobiti ostvarene nakon završetka prethodne poslovne godine za koju su sačinjeni finansijski izveštaji, uvećane za neraspoređenu dobit i iznose rezerve koje se mogu koristiti za te namene, a umanjene za utvrđene gubitke i iznos koji se mora uneti u rezerve u skladu sa zakonom ili statutom.

Plaćanje međuidividue akcionarima može se odobriti i odlukom odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, ako je to određeno statutom ili odlukom skupštine.

Ako se plaćanje međuidividue odobrava odlukom odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, međuidividenda se može platiti samo u novcu.

Dan dividende

Član 274.

Statutom može se odrediti dan, ili metod njegovog određivanja, na koji se utvrđuje spisak akcionara koji imaju pravo na dividendu, odnosno pravo na isplatu po osnovu smanjenja kapitala ili po osnovu likvidacionog ostatka (dan dividende).

Ako statutom nije određen dan dividende, taj dan se određuje odlukom o isplati dividende, u skladu sa metodom za njegovo određivanje ako je ona određena statutom.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, javno akcionarsko društvo kao dan dividende ne može odrediti raniji dan od dana akcionara utvrđenog u skladu sa članom 331. ovog zakona.

Ako statutom nije određen dan dividende za isplatu privremene dividende, taj dan se određuje odlukom iz člana 273. ovog zakona kojom se odobrava njena isplata.

Akcionar koji prenese svoje akcije po osnovu kojih je stekao pravo na dividendu posle dana dividende, a pre isplate dividende, zadržava to pravo.

Ograničenja plaćanja akcionarima

Član 275.

Društvo ne može vršiti plaćanja akcionarima ako je prema poslednjim godišnjim finansijskim izveštajima neto imovina društva manja, ili bi usled takve isplate postala manja, od uplaćenog osnovnog kapitala uvećanog za rezerve koje je društvo u obavezi da održava u skladu sa zakonom ili statutom, ako takve rezerve postoje, osim u slučaju smanjenja osnovnog kapitala.

Ukupan iznos isplata akcionarima za poslovnu godinu ne može biti veći od dobiti na kraju te poslovne godine, uvećane za neraspoređenu dobit iz prethodnih perioda i iznose rezervi predviđenih za raspodelu akcionarima, a umanjene za nepokrivene gubitke iz prethodnih perioda i iznose rezervi koje je društvo u obavezi da održava u skladu sa zakonom ili statutom, ako takve rezerve postoje.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, društvo uvek može vršiti plaćanja svom akcionaru koji je fizičko lice po osnovu ugovora o radu.

Akcionari kojima je izvršeno plaćanje suprotno odredbama ovog člana obavezni su da isti iznos vrate društvu ako su znali ili su morali znati da se plaćanje vrši u suprotnosti sa odredbama ovog člana.

Zahtev društva iz stava 4. ovog člana zastareva u roku od pet godina od dana kada je isplata izvršena.

Svaki akcionar koji ispunjava uslove iz člana 79. ovog zakona može podneti derivativnu tužbu zbog povrede odredaba stava 5.

ovog člana u svoje ime a za račun društva.

Zajam i davanje obezbeđenja društvu od strane akcionara

Član 276.

Na zajam i davanje obezbeđenja društvu od strane akcionara shodno se primenjuju odredbe člana 181. ovog zakona o zajmu i davanju obezbeđenja člana društva s ograničenom odgovornošću.

Pravo prečeg upisa

Član 277.

Akcionar ima pravo prečeg upisa akcija iz nove emisije srazmerno broju u celosti uplaćenih akcija te klase koje ima na dan donošenja odluke o izdavanju akcija, u odnosu na ukupan broj akcija te klase.

Pravo iz stava 1. ovog člana akcionar ima i kod izdavanja hartija od vrednosti koje daju pravo na sticanje vrste i klase akcija koje akcionar ima.

Statutom se može utvrditi da akcionar ima pravo prečeg upisa i kod izdavanja akcija druge vrste i klase od onih koje ima ali samo po ostvarivanju tog prava od strane akcionara koji poseduju vrstu i klasu akcija koje se izdaju.

Postupak ostvarivanja prava prečeg upisa utvrđuje se statutom, pri čemu je društvo u obavezi da:

- 1) svakog akcionara koji ima pravo prečeg upisa obavesti o odluci o izdavanju akcija, odnosno drugih hartija od vrednosti;
- 2) obezbedi da rok za ostvarivanje ovog prava ne bude kraći od 30 dana od dana slanja obaveštenja o odluci o izdavanju akcija, odnosno drugih hartija od vrednosti.

Obaveštenje iz stava 4. tačka 1) ovog člana upućuje se shodnom primenom odredaba člana 335. ovog zakona o slanju poziva za skupštinu akcionara, i sadrži naročito: broj akcija koje se izdaju, emisionu cenu, rok i način korišćenja prava prečeg upisa.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se prilikom izdavanja novih akcija kada se one izdaju u postupku statusne promene društva.

Isključenje prava prečeg upisa

Član 278.

Pravo prečeg upisa iz člana 277. ovog zakona može se ograničiti ili isključiti samo u slučaju ponude kod koje nije obavezna objava prospekta u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, i to odlukom skupštine donetom na pisani predlog odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, koji obavezno sadrži:

- 1) razloge ograničenja, odnosno isključenja prava prečeg upisa;
- 2) detaljno obrazloženje predložene emisione cene.

Odluka iz stava 1. ovog člana donosi se tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara i registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako je emisiona cena utvrđena putem procene u skladu sa članom 259. stav 2. ovog zakona, akcionar koji smatra da ta procena nije odgovarajuća ima pravo da po tom osnovu pobija odluku iz stava 1. ovog člana u skladu sa članom 376. ovog zakona.

Odluka iz stava 1. ovog člana ne može se sprovesti pre isteka roka za pobijanje te odluke u skladu sa članom 376. ovog zakona.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodromno, ima ovlašćenje da izdaje odobrene akcije, pravo preče kupovine može se ograničiti ili ukinuti samo na osnovu odluke skupštine koja je doneta tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se prilikom izdavanja novih akcija kada se one izdaju u postupku statusne promene društva.

Finansijska podrška društva za sticanje akcija

Član 279.

Odredbe člana 154. ovog zakona o finansijskoj podršci društva s ograničenom odgovornošću za sticanje udela u društvu shodno se primenjuju na finansijsku podršku akcionarskog društva za sticanje akcija u društvu.

Isključenje akcionara zbog neuplate odnosno neunošenja uloga

Član 280.

Na isključenje akcionara zbog neuplate odnosno neunošenja uloga shodno se primenjuju odredbe člana 195. ovog zakona o isključenju člana društva s ograničenom odgovornošću.

5. Sopstvene akcije

Zabrana upisa akcija društva

Član 281.

Društvo ne može upisivati akcije koje samo izdaje.

Akcije društva ne može upisivati njegovo kontrolisano društvo, niti te akcije može upisati treće lice koje postupa u svoje ime, a za račun kontrolisanog društva.

Ako je akcije društva upisalo treće lice u svoje ime a za račun društva, smatraće se da je to lice upisalo akcije za svoj račun.

Akcionari koji osnivaju društvo, a u slučaju povećanja osnovnog kapitala članovi odbora direktora, odnosno izvršnog i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodromno, odgovorni su za uplatu odnosno unos uloga za akcije upisane suprotno st. 1 i 2. ovog člana. Sporazum o oslobađanju od odgovornosti ili obeštećenju koji društvo zaključi sa licima iz stava 4. ovog člana ništav je.

Lica iz stava 4. ovog člana mogu se osloboditi odgovornosti ako dokažu da nisu znali niti su mogli znati da je došlo do kršenja odredaba st. 1. i 2. ovog člana.

Sopstvene akcije i uslovi sticanja

Član 282.

Sopstvene akcije u smislu ovog zakona su akcije koje je društvo steklo od svojih akcionara.

Društvo može sticati sopstvene akcije neposredno ili preko trećeg lica koje akcije stiče u svoje ime a za račun društva pod sledećim uslovima:

1) da je skupština donela odluku kojom je dala odobrenje za sticanje sopstvenih akcija;

- 2) da kao rezultat sticanja sopstvenih akcija neto imovina društva neće biti manja od uplaćenog osnovnog kapitala uvećanog za rezerve koje je društvo u obavezi da održava u skladu sa zakonom ili statutom, ako takve rezerve postoje, osim rezervi koje su statutom predviđene za sticanje sopstvenih akcija;
- 3) da su akcije koje društvo stiče u celosti uplaćene;
- 4) u slučaju javnog akcionarskog društva, da ukupna nominalna vrednost, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti tako stečenih akcija, uključujući i ranije stečene sopstvene akcije, ne prelazi 10% osnovnog kapitala društva.

Odluka iz stava 2. tačka 1) ovog člana sadrži uslove sticanja i raspolaganja ovim akcijama, a naročito:

- 1) maksimalan broj sopstvenih akcija koje se stiču;
- 2) rok u kome društvo može steći sopstvene akcije, koji ne može biti duži od dve godine;
- 3) minimalnu i maksimalnu cenu za sticanje sopstvenih akcija, ako se sopstvene akcije stiču uz naknadu;
- 4) način raspolaganja i cenu po kojoj se stečene sopstvene akcije otuđuju, odnosno metod utvrđivanja te cene, ako se sopstvene akcije otuđuju uz naknadu.

Izuzetno, društvo može sticati sopstvene akcije i bez odluke iz stava 2. tačka 1) ovog člana, a na osnovu odluke odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno:

- 1) u slučaju javnog akcionarskog društva, ako je to neophodno da bi se sprečila veća i neposredna šteta po društvo, u kom slučaju je odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, obavezan da na prvoj sledećoj sednici skupštine akcionare obavesti o razlozima i načinu sticanja sopstvenih akcija, njihovom broju i ukupnoj nominalnoj vrednosti, odnosno ukupnoj računovodstvenoj vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti, njihovom učešću u osnovnom kapitalu društva kao i ukupnom iznosu koji je društvo za njih platilo;
- 2) ako se sopstvene akcije stiču radi raspodele zaposlenima u društvu ili povezanom društvu, ili za nagrađivanje članova odbora direktora, odnosno izvršnog i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, ali najviše do 3% bilo koje klase akcija u toku poslovne godine, pod uslovom da je takva mogućnost predviđena statutom i da su izdvojene rezerve za ove namene.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, u obavezi je da prilikom svakog sticanja sopstvenih akcija proveri da li su uslovi iz stava 2. tač. 2) do 4) ovog člana ispunjeni i da o tome sačini pisani izveštaj.

Sticanje sopstvenih akcija kontrolnog društva

Član 283.

Ako akcije društva stiče njegovo kontrolisano društvo, kao i ako te akcije stiče treće lice koje postupa u svoje ime, a za račun kontrolisanog društva, smatra se da je te akcije steklo kontrolno društvo i na takve akcije se primenjuju odredbe ovog zakona o sopstvenim akcijama.

Ako je kontrolisano društvo steklo akcije kontrolnog društva pre uspostavljanja kontrole, po uspostavljanju kontrole ove akcije ne smatraju se sopstvenim akcijama u smislu ovog zakona, ali prestaju da daju pravo glasa i njihova nominalna vrednost, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti, dodaje se iznosu osnovnog kapitala i rezervi kod utvrđivanja ispunjenosti uslova iz člana 282. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Izuzeci od uslova za sticanje sopstvenih akcija

Član 284.

Odredbe člana 282. st. 2. do 5. ovog zakona ne primenjuju se ako društvo stiče sopstvene akcije:

- 1) kao posledicu ostvarivanja prava nesaglasnih akcionara;
- 2) kao posledicu isključenja akcionara;
- 3) besteretno;

- 4) kao posledicu statusne promene;
- 5) po osnovu odluke suda;
- 6) ako se akcije stiču radi sprovođenja postupka smanjenja kapitala društva. **Postupak sticanja sopstvenih akcija**

Član 285.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno je dužan da, u skladu sa odlukom o sticanju sopstvenih akcija iz člana 282. stav 2. tačka 1) ovog zakona i člana 282. stav 4. ovog zakona, uputi ponudu za otkup svim akcionarima te klase akcija.

Ponuda iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) vrstu, klasu i broj akcija koje društvo želi da stekne;
- 2) cenu koju je društvo spremno da plati ili način njenog utvrđivanja;
- 3) način i rok za isplatu cene;
- 4) postupak i rok u kojem akcionari mogu odgovoriti na ponudu društva, koji ne može biti kraći od 15 dana.

Ponuda iz stava 1. ovog člana upućuje se shodnom primenom odredaba člana 335. ovog zakona o slanju poziva za skupštinu akcionara.

Ako je ukupan broj akcija koje akcionari društvu ponude na prodaju veći od broja akcija iz stava 2. tačka 1) ovog člana, društvo će od svakog akcionara otkupiti srazmeran broj akcija koje akcionar ponudi na prodaju, s tim što će se prilikom obračuna srazmernog broja akcija uzeti u obzir samo ceo broj akcija.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, može odlučiti da društvo stekne i veći broj akcija, ali ne više od broja akcija navedenih u odluci iz člana 282. stav 2. tačka 1) ovog zakona, a ako je broj akcija koje društvo stiče manji od ukupnog broja akcija koje akcionari ponude na prodaju, društvo je u obavezi da poštuje princip srazmernosti iz stava 4. ovog člana.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se kod sticanja sopstvenih akcija u slučajevima iz člana 282. stav 4. tačka 1) i člana 284. tač. 1) do 5) ovog zakona.

Status sopstvenih akcija

Član 286.

Sopstvene akcije ne daju pravo glasa.

Sopstvene akcije ne daju pravo na dividendu ili druga primanja, niti mogu biti osnov za plaćanja akcionarima osim u slučaju smanjenja kapitala.

Obaveza otuđenja sopstvenih akcija

Član 287.

Ako je društvo steklo sopstvene akcije suprotno odredbama čl. 282. i 284. ovog zakona, ono je u obavezi je da ih otuđi ili poništi u roku od godinu dana od dana sticanja.

Sopstvenim akcijama stečenim u skladu sa članom 282. stav 4. tačka 1) ovog zakona društvo raspolaže u skladu sa propisima koji uređuju tržište kapitala.

Sopstvene akcije stečene u skladu sa članom 282. stav 4. tačka 2) ovog zakona društvo je u obavezi da raspodeli licima utvrđenim u odluci o sticanju u roku od godinu dana od dana sticanja.

Ako je društvo steklo sopstvene akcije u skladu sa članom 282. i članom 284. tač. 1) do 5) ovog zakona čija je nominalna vrednost, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti veća od 10% osnovnog kapitala, u obavezi je da ih u roku od tri godine od dana sticanja otuđi tako da ukupna vrednost tako stečenih sopstvenih akcija društva ne bude veća od 10% osnovnog kapitala.

Izuzetno, u slučaju akcionarskog društva koje nije javno u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, ukupna vrednost stečenih sopstvenih akcija društva, koje društvo može zadržati nakon isteka roka iz stava 4. ovog člana, ne može biti veća od 20% osnovnog kapitala.

Ako društvo ne raspodeli, odnosno ne otuđi sopstvene akcije u rokovima iz st. 3. i 4. ovog člana, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno u obavezi je da ih, bez posebne odluke skupštine, odmah po isteku roka poništi i po tom osnovu smanji osnovni kapital društva. **Način i postupak otuđenja sopstvenih akcija**

Član 288.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno donosi odluku o otuđenju sopstvenih akcija, u skladu sa uslovima raspolaganja utvrđenim odlukom iz člana 282. stav 2. tačka 1) ovog zakona.

Prilikom otuđenja sopstvenih akcija lica koja su akcionari društva na dan donošenja odluke iz stava 1. ovog člana imaju pravo preče kupovine.

Ako po ispunjenju obaveze iz stava 1. ovog člana preostane određeni broj sopstvenih akcija, društvo ih može otuđiti trećim licima ili poništiti u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno, u slučaju akcionarskog društva koje nije javno, pravo preče kupovine se može ograničiti ili ukinuti samo odlukom skupštine koja je doneta tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara.

Cena po kojoj društvo može otuđiti sopstvene akcije utvrđuje se shodnom primenom člana 260. ovog zakona.

Na ostvarivanje, ograničavanje ili ukidanje prava preče kupovine iz ovog člana shodno se primenjuju odredbe čl. 277. i 278. ovog zakona.

Izveštavanje o sopstvenim akcijama

Član 289.

Društvo koje je tokom poslovne godine steklo ili raspolagalo sopstvenim akcijama dužno je da u godišnjim finansijskim izveštajima za tu poslovnu godinu navede:

- 1) razloge sticanja;
- 2) vrstu, klasu, broj i nominalnu vrednost, odnosno računovodstvenu vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti, sopstvenih akcija stečenih i otuđenih tokom te godine, kao i njihovo učešće u osnovnom kapitalu;
- 3) cenu po kojoj su te akcije stečene odnosno otuđene;
- 4) vrstu, klasu, ukupan broj i nominalnu vrednost, odnosno računovodstvenu vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti, sopstvenih akcija društva na kraju te poslovne godine, kao i njihovo učešće u osnovnom kapitalu društva.

Sopstvene akcije javnog akcionarskog društva

Član 290.

Odredbe čl. 281. do 289. ovog zakona primenjuju se i na javno akcionarsko društvo ako zakonom kojim se uređuje tržište kapitala nije drugačije uređeno.

Uzimanje u zalogu akcija društva

Član 291.

Društvo ne može uzeti u zalogu akcije koje je samo izdalo, neposredno ili preko trećeg lica koje te akcije uzima u zalogu u svoje ime, a za račun društva.

Sticanje sopstvenih zamenljivih obveznica i varanata

Član 292.

Na sticanje zamenljivih obveznica i varanata shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o sticanju sopstvenih akcija iz člana 282. ovog zakona.

Ako društvo stekne svoje zamenljive obveznice ili varante, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno u obavezi je da ih, bez posebne odluke skupštine, odmah po sticanju poništi.

Poništavanjem zamenljivih obveznica i varanata u skladu sa stavom 2. ovog člana smanjuje se uslovno povećani osnovni kapital društva, pri čemu se ne sprovodi postupak smanjenja osnovnog kapitala.

Smanjenje uslovno povećanog osnovnog kapitala registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

6. Kapital

6.1. Minimalni osnovni kapital

Član 293.

Akcionarsko društvo mora imati minimalni osnovni kapital u visini od 3.000.000,00 dinara, osim ako je posebnim zakonom predviđen veći iznos.

6.2. Povećanje osnovnog kapitala Donošenje odluke

Član 294.

Odluku o izdavanju akcija radi povećanja osnovnog kapitala društva donosi skupština, osim u slučaju odobrenog kapitala kada takvu odluku može doneti odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Odluka iz stava 1. ovog člana registruje se u skladu sa zakonom o registraciji u roku od šest meseci od dana donošenja.

Odluka iz stava 1. ovog člana koja nije registrovana u skladu sa stavom 2. ovog člana ništava je.

Upis akcija po osnovu odluke iz stava 1. ovog člana ne može početi pre njene registracije u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Odluka iz stava 1. ovog člana može se doneti tek nakon potpune uplate, odnosno unosa uloga za ranije izdate i upisane akcije.

Ograničenje iz stava 5. ovog člana ne primenjuje se ako se odluka o izdavanju akcija donosi po osnovu:

1) povećanja osnovnog kapitala koje je rezultat statusne promene; 2) povećanja osnovnog kapitala

nenovčanim ulozima.

Načini povećanja

Član 295.

Osnovni kapital društva može se povećati:

- 1) novim ulozima;
- 2) uslovno, u skladu sa članom 301. ovog zakona (uslovno povećanje kapitala);
- 3) iz neraspoređene dobiti i rezervi društva raspoloživih za te namene (povećanje iz neto imovine društva);
- 4) kao rezultat statusne promene.

Pod povećanjem osnovnog kapitala novim ulozima iz stava 1. tačka 1) ovog člana smatra se i konverzija duga u osnovni kapital.

U javnom akcionarskom društvu povećanje osnovnog kapitala se ne može sprovesti konverzijom duga u osnovni kapital.

Odredbe o povećanju osnovnog kapitala novim ulozima iz čl. 296. do 300. ovog zakona primenjuju se i na izdavanje akcija javnom ponudom ako zakonom kojim se uređuje tržište kapitala nije drugačije uređeno.

6.2.1. Povećanje osnovnog kapitala novim ulozima Sadržaj odluke

Član 296.

Odluka o povećanju osnovnog kapitala novim ulozima sadrži naročito:

- 1) iznos povećanja osnovnog kapitala;
- 2) način povećanja osnovnog kapitala, kao i prag uspešnosti emisije akcija;
- 3) rokove za sprovođenje odluke;
- 4) emisionu cenu određenu u skladu sa članom 260. ovog zakona ili metod njenog utvrđivanja;
- 5) bitne elemente akcija koje se izdaju iz člana 248. ovog zakona, ili kriterijume na osnovu kojih će se ti elementi odrediti;
- 6) oznaku banke kod koje se vrši uplata akcija.

Prag uspešnosti iz stava 1. tačka 2) ovog člana predstavlja odnos između broja upisanih akcija i broja akcija čije je izdavanje utvrđeno odlukom.

Ako se osnovni kapital povećava nenovčanim ulozima odluka iz stava 1. ovog člana sadrži i:

- 1) predmet ili pravo koje društvo stiče i procenu njegove vrednosti;
- 2) ime i druge podatke iz člana 265. ovog zakona o licu koje unosi nenovčani ulog;
- 3) vrstu, klasu, broj i nominalnu vrednost akcija, odnosno računovodstvenu vrednost akcija kod akcija bez nominalne vrednosti, koje se izdaju po tom osnovu.

Procena vrednosti iz stava 3. tačka 1) ovog člana vrši se u skladu sa članom 51. ovog zakona.

Ako odluka o povećanju osnovnog kapitala nenovčanim ulozima ne sadrži podatke iz stava 3. ovog člana:

- 1) pravne radnje koje su preduzete radi unosa nenovčanog uloga u društvo ne proizvode pravno dejstvo prema društvu;
- 2) lice koje je akcije upisalo na osnovu nenovčanog uloga dužno je da emisionu cenu tako upisanih akcija uplati u novcu.

Upis akcija po osnovu novih uloga

Član 297.

Društvo koje izdaje akcije u postupku povećanja osnovnog kapitala novim ulozima u obavezi je da sačini obrazac upisnice koji sadrži:

- 1) podatke o društvu;
- 2) datum odluke o izdavanju akcija;
- 3) ukupan iznos za koji se osnovni kapital povećava;
- 4) vrstu, klasu i broj akcija koje se izdaju;
- 5) prava, ograničenja i ostale bitne elemente akcija koje se izdaju;
- 6) emisiju cenu akcije i prag uspešnosti izdavanja;
- 7) način i rokove plaćanja, odnosno unosa uloga i druge obaveze ako su utvrđene odlukom o izdavanju;
- 8) podatke o nenovčanom ulogu iz člana 296. stav 3. ovog zakona, ako se povećanje kapitala vrši nenovčanim ulozima;
- 9) datum kada licu koje upisuje akcije prestaje obaveza koju je preuzelo upisnicom u slučaju neuspešne emisije;
- 10) podatke o licu koje upisuje akcije iz člana 265. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 11) podatke o vrsti, klasi i broju akcija koje se upisuju.

Društvo je dužno da odlukom iz člana 296. ovog zakona utvrdi način na koji će obrazac upisnice sa podacima iz stava 2. tač. 1) do 9) ovog člana biti učinjen dostupnim zainteresovanim licima.

Lice upisuje akcije unošenjem podataka iz stava 1. tač. 10) i 11) ovog člana u upisnicu i podnošenjem potpisane upisnice društvu ili licu koje je društvo ovlastilo da sprovede postupak upisa akcija.

Društvo može odlukom iz člana 296. ovog zakona propisati i način identifikacije lica koja podnose upisnicu društvu.

Uplata akcija po osnovu novih uloga i unos nenovčanih uloga

Član 298.

Upisane akcije uplaćuju se u skladu s odlukom o njihovom izdavanju, s tim što se neposredno po isteku perioda za vršenje upisa uplaćuje iznos koji ne može biti manji od 25% njihove nominalne, odnosno računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti, kao i celokupan iznos emisije premije, ako postoji.

Uplata preostalog iznosa upisanih akcija mora se izvršiti u roku od pet godina od dana registracije odluke o povećanju osnovnog kapitala, odnosno u roku od dve godine u slučaju javnog akcionarskog društva, osim ako je odlukom o njihovom izdavanju predviđen kraći rok.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, kod javnog akcionarskog društva uplata akcija u slučaju povećanja kapitala putem javne ponude vrši se odmah po isteku roka za upis akcija.

Ako se povećanje osnovnog kapitala vrši nenovčanim ulozima, isti u celosti moraju biti uneti u društvo u roku od pet godina od dana registracije odluke o povećanju osnovnog kapitala u skladu sa zakonom o registraciji, odnosno u roku od dve godine ako je društvo javno, osim ako je odlukom o njihovom izdavanju predviđen kraći rok.

Ako povećanje kapitala nije uspelo, a deo uloga je uplaćen, odnosno unet, društvo je u obavezi da vrati uplaćeni, odnosno uneti ulog najkasnije u roku od 15 dana od isteka roka za upis akcija.

Na postupak uplate akcija koje se izdaju javnom ponudom primenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje tržište kapitala.

Upis akcija i akcionara u Centralni registar

Član 299.

Ako je povećanje kapitala po osnovu novih uloga uspelo u smislu čl. 296. i 298. ovog zakona, društvo podnosi zahtev za upis novoizdatih akcija i njihovih imalaca u Centralni registar preko člana Centralnog registra, u roku od pet radnih dana od dana okončanja upisa i uplate.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana dostavlja se:

- 1) odluka o izdavanju akcija;
- 2) dokaz o registraciji odluke iz tačke 1) ovog stava u skladu sa zakonom o registraciji;
- 3) spisak lica koja su upisala i uplatila akcije, sa pojedinačno označenim brojem upisanih i uplaćenih akcija i ukupnim iznosom uplaćenih akcija, sa pisanom izjavom zakonskog zastupnika društva o tačnosti tih podataka;
- 4) potvrda člana Centralnog registra i banke kod koje je vršena uplata akcija o upisanim i uplaćenim akcijama;
- 5) pisana izjava zakonskog zastupnika društva o uspešnosti emisije i ispunjenosti uslova iz člana 298. st. 1. i 3. ovog zakona;
- 6) primerak ugovora zaključenog između društva i člana Centralnog registra u pogledu usluga u vezi sa tim povećanjem kapitala.

Centralni registar donosi akt kojim propisuje formu zahteva iz stava 1. ovog člana i dokumentaciju koja se prilaže uz taj zahtev.

Ako su akcije izdate javnom ponudom, upis izdatih akcija i njihovih zakonitih imalaca u Centralni registar vrši se u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala.

Registracija povećanja kapitala novim ulozima

Član 300.

U roku od osam dana od dana upisa akcija izdatih u postupku povećanja osnovnog kapitala u Centralni registar u skladu sa članom 299. ovog zakona, društvo je u obavezi da povećanje osnovnog kapitala registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Osnovni kapital društva smatra se povećanim danom registracije povećanja osnovnog kapitala u skladu sa stavom 1. ovog člana.

6.2.2. Uslovno povećanje osnovnog kapitala

Osnovi i iznos uslovnog povećanja osnovnog kapitala

Član 301.

Uslovno povećanje osnovnog kapitala društva sprovodi se samo u obimu potrebnom za:

- 1) ostvarivanje prava imalaca zamenljivih obveznica na konverziju u akcije društva;
- 2) ostvarivanje prava imalaca varanata na kupovinu akcija društva;
- 3) ostvarivanje prava zaposlenih, direktora i članova nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno, na kupovinu akcija društva, ako je to određeno statutom;
- 4) sprovođenje postupka statusne promene.

Iznos povećanja osnovnog kapitala iz stava 1. ovog člana u momentu donošenja odluke ne može biti veći od 50% osnovnog kapitala društva, osim u slučaju iz stava 1. tačka 3) ovog člana kada ne može biti veći od 3% osnovnog kapitala društva.

Odluka skupštine o uslovnom povećanju osnovnog kapitala koja nije u skladu sa odredbama ovog člana ništava je.

Sadržaj odluke

Član 302.

Odluka o uslovnom povećanju osnovnog kapitala društva sadrži naročito:

- 1) iznos i namenu uslovnog povećanja osnovnog kapitala;
- 2) kategorije lica koja imaju pravo na upis akcija i uslove i rokove za ostvarivanje tog prava;

3) rok u kome se može sprovesti povećanje osnovnog kapitala; 4) cenu po kojoj se stiču akcije ili metod po kojoj se ona može odrediti;

5) bitne elemente akcija koje se izdaju iz člana 248. ovog zakona.

Upis i uplata akcija kod uslovnog povećanja osnovnog kapitala

Član 303.

Imaoci zamenljivih obveznica pravo upisa akcija kod realizacije uslovnog povećanja osnovnog kapitala ostvaruju dostavljanjem pisane izjave društvu o pretvaranju zamenljivih obveznica u akcije, pri čemu ova izjava zamenjuje upis i plaćanje akcija.

Na postupak upisa akcija u slučajevima iz člana 301. stav 1. tač. 2) do 4) shodno se primenjuje član 297. ovog zakona.

U slučajevima iz člana 301. stav 1. tač. 2) do 4) ovog zakona akcije se ne mogu izdati pre njihove uplate.

Akcije se mogu izdati u zamenu za zamenjive obveznice samo ako se razlika između iznosa za koji su izdate te obveznice i iznosa osnovnog kapitala koji predstavljaju te akcije pokrije iz rezervi raspoloživih za te namene ili uplatom odgovarajućeg novčanog iznosa od strane imalaca tih obveznica.

Upis akcija i akcionara u Centralni registar i registracija uslovnog povećanja osnovnog kapitala

Član 304.

Na upis akcija i akcionara u Centralni registar, kao i na registraciju povećanja osnovnog kapitala u slučaju iz člana 303. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe čl. 299. i 300. ovog zakona.

6.2.3. Povećanje osnovnog kapitala iz neto imovine društva Pretvaranje neraspoređene dobiti i rezervi u osnovni kapital

Član 305.

Povećanje osnovnog kapitala društva iz neto imovine društva vrši se pretvaranjem neraspoređene dobiti i rezervi u osnovni kapital društva.

Neraspoređena dobit i rezerve društva mogu se pretvoriti u osnovni kapital samo ako društvo nije iskazalo gubitak u finansijskim izveštajima na osnovu kojih se donosi odluka o povećanju osnovnog kapitala.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, društvo može, pod uslovom da prethodno izvrši pokriće gubitka iz stava 2. ovog člana, povećati osnovni kapital iz neraspoređene dobiti i rezervi koje preostanu po pokriću tog gubitka.

U osnovni kapital se mogu pretvoriti samo rezerve koje se mogu koristiti za te namene. **Finansijski izveštaji kao osnov**

za donošenje odluke

Član 306.

U slučaju javnog akcionarskog društva i društva koje podleže obavezi revizije u skladu sa zakonom koji uređuje računovodstvo i reviziju, finansijski izveštaji na osnovu kojih se donosi odluka o povećanju osnovnog kapitala iz neto imovine društva moraju imati pozitivno mišljenje revizora u smislu zakona koji uređuje računovodstvo i reviziju.

U slučaju iz stava 1. ovog člana odluka o povećanju osnovnog kapitala društva iz neto imovine društva može se zasnivati na finansijskim izveštajima za prethodnu poslovnu godinu pod uslovom da društvo registruje takvu odluku u skladu sa zakonom o registraciji u roku od šest meseci od dana usvajanja tih finansijskih izveštaja od strane skupštine.

Sadržaj odluke

Član 307.

Odluka o povećanju osnovnog kapitala iz neto imovine društva sadrži naročito:

- 1) ukupan iznos povećanja osnovnog kapitala;
- 2) iznos i vrstu rezervi odnosno iznos neraspoređene dobiti koja se pretvara u osnovni kapital;
- 3) naznaku da li se izdaju nove akcije ili se postojećim akcijama povećava nominalna vrednost, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti;
- 4) bitne elemente akcija koje se izdaju iz člana 248. ovog zakona, ako se povećanje osnovnog kapitala vrši izdavanjem novih akcija.

Ko ima pravo na sticanje akcija

Član 308.

Pravo na akcije po osnovu povećanja osnovnog kapitala društva iz neto imovine društva imaju akcionari društva na dan donošenja te odluke.

Akcionari iz stava 1. ovog člana imaju pravo na akcije po osnovu povećanja osnovnog kapitala u srazmeri sa njihovim uplaćenim odnosno unetim ulogom u odnosu na uplaćeni odnosno uneti osnovni kapital društva.

Pravo iz stava 1. ovog člana pripada i društvu po osnovu sopstvenih akcija društva.

Odluka skupštine koja nije u skladu sa odredbama ovog člana ništava je.

Prava imalaca zamenljivih obveznica

Član 309.

Kod povećanja osnovnog kapitala iz neto imovine društva srazmerno se povećavaju prava imalaca zamenljivih obveznica društva u pogledu broja akcija na koje imaju pravo ili njihove nominalne, odnosno računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti.

Pravo na dividendu

Član 310.

Akcije stečene povećanjem osnovnog kapitala iz neto imovine društva, odnosno iznos povećanja nominalne vrednosti ili računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti, daju pravo na dividendu za celu poslovnu godinu u kojoj je doneta odluka o povećanju osnovnog kapitala, ako tom odlukom nije drugačije određeno.

Odlukom o povećanju osnovnog kapitala iz neto imovine društva može se odrediti da akcije stečene povećanjem osnovnog kapitala iz neto imovine društva, odnosno iznos povećanja nominalne vrednosti ili računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti učestvuju u raspodeli dividendi i za prethodnu poslovnu godinu, ako se ta odluka donese pre odluke o raspodeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu.

Upis povećanja osnovnog kapitala u Centralni registar

Član 311.

Uz zahtev Centralnom registru za upis novih akcija i njihovih imalaca, odnosno upis povećanja nominalne ili računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti po osnovu povećanja kapitala iz neto imovine društva dostavlja se:

- 1) odluka o povećanju kapitala;
- 2) dokaz o registraciji odluke iz tačke 1) ovog stava u skladu sa zakonom o registraciji;

3) pisana izjava zakonskog zastupnika društva o ispunjenosti uslova iz čl. 305. i 306. ovog zakona.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se u roku od pet radnih dana od dana registracije odluke o povećanju kapitala u skladu sa zakonom o registraciji.

Javno akcionarsko društvo dužno je da istovremeno sa podnošenjem zahteva iz stava 1. ovog člana Komisiji za hartije od vrednosti dostavi obaveštenje o povećanju kapitala iz neto imovine društva.

Registracija povećanja osnovnog kapitala iz neto imovine društva

Član 312.

Na registraciju povećanja osnovnog kapitala iz neto imovine društva shodno se primenjuju odredbe člana 300. ovog zakona.

6.2.4. Odobreni kapital Odobrene akcije

Član 313.

Akcionarsko društvo pored izdatih akcija može da ima i odobrene akcije određene vrste i klase, ako je to predviđeno statutom, s tim što broj odobrenih akcija uvek mora biti manji od polovine broja izdatih običnih akcija.

Odobrene akcije mogu se izdavati kod povećanja kapitala društva novim ulozima ili za ostvarivanje prava imalaca zamenljivih obveznica i varanata.

Skupština donosi odluku o odobrenim akcijama koja sadrži bitne elemente odobrenih akcija, a može da sadrži i ovlašćenje za odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno da te odobrene akcije izda u roku određenom tom odlukom.

Rok iz stava 3. ovog člana ne može biti duži od pet godina od dana donošenja odluke i može biti produžen izmenom statuta ili odlukom skupštine, pre njegovog isteka, s tim što svako takvo produženje može biti za period koji ne može biti duži od pet godina.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, odluka skupštine nije potrebna ako su svi elementi propisani stavom 3. ovog člana utvrđeni statutom.

Odluka iz stava 3. ovog člana registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

6.3. Smanjenje osnovnog kapitala Donošenje i sadržaj

odluke

Član 314.

Odluku o smanjenju osnovnog kapitala donosi skupština tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara svake klase akcija koja ima pravo glasa po predmetnom pitanju.

Izuzetno, odluku o smanjenju osnovnog kapitala može doneti odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, u slučaju poništenja sopstvenih akcija društva, ako je to ovlašćenje dato odlukom skupštine iz člana 282. stav 2. ovog zakona.

Odluka iz st. 1. i 2. ovog člana registruje se u skladu sa zakonom o registraciji najkasnije u roku od tri meseca od dana donošenja.

Odluka iz stava 1. ovog člana koja nije registrovana u skladu sa stavom 3. ovog člana ništava je.

Odlukom o smanjenju osnovnog kapitala utvrđuju se cilj, obim i način tog smanjenja, a naročito da li se smanjenje osnovnog kapitala sprovodi u skladu sa čl. 320. ili 321. ovog zakona.

Ako se smanjenje osnovnog kapitala vrši uz primenu odredaba člana 319. ovog zakona o zaštiti poverilaca, odluka o smanjenju osnovnog kapitala sadrži i poziv poveriocima da prijave svoja potraživanja radi obezbeđenja.

Član 315.

-brisan-

Načini smanjenja osnovnog kapitala

Član 316.

Osnovni kapital društva može se smanjiti:

- 1) povlačenjem i poništenjem akcija u posedu akcionara;
- 2) poništenjem sopstvenih akcija društva;
- 3) smanjivanjem nominalne vrednosti akcija, odnosno računovodstvene vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti.

Smanjenje osnovnog kapitala društva vrši se uz primenu odredaba ovog zakona o zaštiti poverilaca, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Pretpostavke za povlačenje i poništenje akcija

Član 317.

Povlačenje i poništenje akcija društva može se vršiti samo ako je ta mogućnost bila predviđena statutom pre nego što je izvršen upis akcija koje se povlače i poništavaju.

Izuzetno, povlačenje i poništenje akcija može se vršiti i u slučaju kada ta mogućnost nije bila predviđena statutom pre nego što je izvršen upis akcija koje se povlače i poništavaju, pod uslovom da se odluka o smanjenju osnovnog kapitala povlačenjem i poništenjem akcija donese uz saglasnost svakog akcionara čije se akcije povlače i poništavaju, kao i trećih lica koja imaju prava na tim akcijama koja su upisana u Centralnom registru.

Odluka skupštine o smanjenju osnovnog kapitala povlačenjem i poništenjem akcija iz stava 2. ovog člana obavezno sadrži uslove, rokove i način na koji se sprovodi povlačenje i poništenje akcija, ako isti nisu utvrđeni statutom.

Jednaki tretman akcionara iste klase

Član 318.

Akcionari iste klase u sprovođenju postupka smanjenja osnovnog kapitala društva imaju isti tretman.

Jednak tretman akcionara iz stava 1. ovog člana obezbeđuje se srazmernim povlačenjem i poništenjem akcija od svih akcionara date klase akcija, ili srazmernim smanjenjem nominalne, odnosno računovodstvene vrednosti akcija svih akcionara date klase akcija.

Iznos smanjenja osnovnog kapitala mora se utvrditi u visini koja omogućava sprovođenje načela jednakog tretmana u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Odluka o smanjenju osnovnog kapitala koja je doneta suprotno načelu jednakog tretmana ništava je. **Zaštita poverilaca**

Član 319.

Registar privrednih subjekata objavljuje odluku o smanjenju osnovnog kapitala društva u neprekidnom trajanju od tri meseca počev od dana registracije u skladu sa članom 314. stav 3. ovog zakona.

Društvo je dužno da poveriocima koji su poznati društvu, a čija pojedinačna potraživanja iznose najmanje 2.000.000 dinara u protivvrednosti bilo koje valute po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan registracije odluke o smanjenju osnovnog kapitala u skladu sa članom 314. stav 3. ovog zakona uputi i pisano obaveštenje o toj odluci, najkasnije 30 dana po sprovedenoj registraciji te odluke.

Poverioci čija su potraživanja, nezavisno od datuma dospeća, nastala pre isteka roka od 30 dana od dana objave odluke o smanjenju osnovnog kapitala društva u skladu sa stavom 1. ovog člana mogu pisanim putem tražiti od društva obezbeđenje tih potraživanja do isteka perioda objave te odluke iz stava 1. ovog člana.

Poverioci koji su tražili obezbeđenje potraživanja u skladu sa stavom 3. ovog člana i koji od društva ne dobiju obezbeđenje tih potraživanja u roku od tri meseca po isteku roka iz stava 1. ovog člana, niti im društvo izmiri ta potraživanja, mogu tužbom protiv društva pred nadležnim sudom tražiti ustanovljavanje obezbeđenja svojih potraživanja, pod uslovom da dokažu da je izmirenje njihovih potraživanja ugroženo predmetnim smanjenjem osnovnog kapitala.

Prilikom odlučivanja po tužbi iz stava 3. ovog člana sud će posebno voditi računa o tome da li je traženo obezbeđenje neophodno u cilju zaštite poverilaca imajući u vidu imovinu društva.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, obezbeđenje potraživanja ne mogu tražiti:

1) poverioci čija potraživanja spadaju u prvi ili drugi isplatni red u smislu zakona kojim se uređuje stečaj; 2) poverioci čije je potraživanje obezbeđeno.

U slučaju smanjenja osnovnog kapitala društvo može vršiti plaćanja akcionarima samo po isteku roka od 30 dana od dana registracije smanjenja osnovnog kapitala u skladu sa zakonom o registraciji.

Izuzeci od primene odredaba o zaštiti poverilaca kod poništenja akcija

Član 320.

Odredbe člana 319. ovog zakona o zaštiti poverilaca ne primenjuju se u sledećim slučajevima:

- 1) kada se poništavaju sopstvene akcije koje je društvo besteretno steklo i koje su u potpunosti uplaćene;
- 2) kada se akcije koje su u potpunosti uplaćene povlače i poništavaju isplatom na teret sredstava rezervi koje se mogu koristiti za te namene, pri čemu je društvo u obavezi da poštuje odredbe člana 275. ovog zakona o ograničenjima plaćanja;
- 3) kada se kod akcija bez nominalne vrednosti njihovim povlačenjem i poništenjem istovremeno povećava učešće preostalih akcija u osnovnom kapitalu društva, odnosno kod akcija sa nominalnom vrednošću povećava nominalna vrednost preostalih akcija tako da ne dođe do smanjenja osnovnog kapitala društva;
- 4) kada se sa povlačenjem i poništenjem akcija istovremeno izdaju nove akcije u nominalnoj vrednosti povučenih akcija, odnosno računovodstvenoj vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti.

Izuzeci od primene odredaba o zaštiti poverilaca kod smanjenja osnovnog kapitala bez promene neto imovine društva

Član 321.

Na smanjenje osnovnog kapitala društva koje nema za posledicu promenu neto imovine društva ne primenjuju se odredbe člana 319. ovog zakona o zaštiti poverilaca.

Neto imovina društva ne menja se u slučaju smanjenja osnovnog kapitala kojim se:

- 1) pokrivaju gubici društva;
- 2) stvaraju ili povećavaju rezerve za pokrivanje budućih gubitaka društva ili za povećanje osnovnog kapitala iz neto imovine društva.

Smanjenje osnovnog kapitala društva iz stava 2. tačka 1) ovog člana može se vršiti samo ako društvo ne raspolaže neraspoređenom dobiti i rezervama koje se mogu koristiti za te namene i u iznosu koji ne može biti veći od iznosa gubitaka koji se pokrivaju.

Rezerve iz stava 2. tačka 2) ovog člana po sprovedenom smanjenju kapitala ne mogu biti veće od 10% osnovnog kapitala.

Smanjenje kapitala u skladu sa odredbama ovog člana ne može biti osnov za isplate akcionarima ili oslobađanje akcionara od obaveza uplate, odnosno unosa upisanih, a neuplaćenih, odnosno neunetih uloga u društvo.

Član 322.

Nakon registracije odluke o smanjenju osnovnog kapitala društva, društvo podnosi Centralnom registru zahtev za upis promena proisteklih iz smanjenja osnovnog kapitala uz koji podnosi:

- 1) odluku o smanjenju osnovnog kapitala;
- 2) dokaz o registraciji odluke iz tačke 1) ovog stava u skladu sa zakonom o registraciji;
- 3) podatke o promenama koje se upisuju i akcionarima na čijim računima se promene upisuju;
- 4) pisanu izjavu predsednika odbora direktora, kao i predsednika nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, o ispunjenosti zakonom propisanih uslova za smanjenje kapitala.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se u roku od pet radnih dana od dana registracije odluke o smanjenju osnovnog kapitala u skladu sa zakonom o registraciji.

U slučaju smanjenja kapitala koje je društvo bilo dužno da sprovede u skladu sa članom 319. ovog zakona, društvo zahtev iz stava 1. ovog člana dostavlja nakon sprovedenog postupka zaštite poverilaca, uz koji pored dokumentacije iz stava 1. ovog člana podnosi i:

- 1) dokaz o objavljivanju odluke iz stava 1. tačka 1) ovog člana u skladu sa članom 319. ovog zakona;
- 2) pisanu izjavu predsednika odbora direktora, kao i predsednika nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, da su sva potraživanja čije obezbeđenje ili izmirenje je traženo od strane poverilaca u skladu sa članom 319. stav 3. ovog zakona obezbeđena odnosno izmirena, odnosno da ti poverioci u propisanom roku nisu podneli tužbu nadležnom sudu, odnosno da je nadležni sud odbio da naloži ustanovljavanje obezbeđenja u korist tih poverilaca.

Direktori i članovi nadzornog odbora odgovaraju solidarno poveriocima društva za štetu koja nastane kao posledica sprovedenog smanjenja osnovnog kapitala društva ako je izjava iz stava 1. tačka 4) ili izjava iz stava 2. tačka 2) ovog člana bila netačna.

Registracija smanjenja osnovnog kapitala i dejstvo registracije

Član 323.

Po izvršenom upisu promena proisteklih iz smanjenja osnovnog kapitala u Centralnom registru, društvo je u obavezi da izvrši registraciju smanjenja osnovnog kapitala u skladu sa zakonom o registraciji.

Osnovni kapital društva smatra se smanjenim danom registracije iz stava 1. ovog člana.

Najveći iznos smanjenja

Član 324.

Odluka o smanjenju osnovnog kapitala društva ispod minimalnog osnovnog kapitala iz člana 293. ovog zakona može se doneti samo pod uslovom da se istovremeno sprovede i povećanje osnovnog kapitala u skladu sa članom 325. ovog zakona tako da kao rezultat tog smanjenja i povećanja osnovni kapital društva bude najmanje jednak minimalnom iznosu osnovnog kapitala iz člana 293. ovog zakona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ako društvo ne donese istovremeno i odluku o povećanju osnovnog kapitala u skladu sa tim stavom i ne sprovede to povećanje, odluka o smanjenju osnovnog kapitala ništava je.

Istovremeno smanjenje i povećanje osnovnog kapitala

Član 325.

Društvo može doneti odluku kojom se istovremeno osnovni kapital društva smanjuje po jednom osnovu i povećava po drugom osnovu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana primenjuju se odredbe ovog zakona o smanjenju i povećanju osnovnog kapitala društva.

7. Upravljanje društvom Organi

društva

Član 326.

Upravljanje društvom može biti organizovano kao jednodomno ili dvodomno.

U slučaju jednodomnog upravljanja, organi društva su:

- 1) skupština;
- 2) jedan ili više direktora, odnosno odbor direktora.

U slučaju dvodomnog upravljanja, organi društva su:

- 1) skupština;
- 2) nadzorni odbor;
- 3) jedan ili više izvršnih direktora, odnosno izvršni odbor.

U jednočlanom društvu funkciju skupštine vrši jedini akcionar društva.

Statutom se određuje da li je upravljanje društvom jednodomno ili dvodomno.

Promena vrste organizacije upravljanja vrši se izmenom statuta.

7.1. Skupština

7.1.1. Opšta pravila

Primena odredaba o skupštini

Član 327.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na skupštinu društva primenjuju se na sva akcionarska društva nezavisno od vrste organizacije upravljanja.

Sastav skupštine i prava akcionara

Član 328.

Skupštinu čine svi akcionari društva.

Akcionar ima pravo da učestvuje u radu skupštine, što podrazumeva:

- 1) pravo da glasa o pitanjima o kojima glasa njegova klasa akcija;
- 2) pravo na učešće u raspravi o pitanjima na dnevnom redu skupštine, uključujući i pravo na podnošenje predloga, postavljanje pitanja koja se odnose na dnevni red skupštine i dobijanje odgovora, u skladu sa statutom i poslovnikom skupštine.

Izuzetno, statutom se može utvrditi minimalan broj akcija koje akcionar mora posedovati za lično učešće u radu skupštine, koji ne može biti veći od broja koji predstavlja 0,1% ukupnog broja akcija odgovarajuće klase.

Akcionari koji pojedinačno ne poseduju broj akcija propisan u skladu sa stavom 3. ovog člana imaju pravo da u radu skupštine učestvuju preko zajedničkog punomoćnika ili da glasaju u odsustvu u skladu sa ovim zakonom.

Statutom ili poslovnikom skupštine mogu se uvesti samo ona ograničenja prava na učešće u radu skupštine koja su usmerena na obezbeđivanje reda na sednici skupštine.

Nadležnost skupštine

Član 329.

Skupština odlučuje o:

- 1) izmenama statuta;
- 2) povećanju ili smanjenju osnovnog kapitala, kao i svakoj emisiji hartija od vrednosti;
- 3) broju odobrenih akcija;
- 4) promenama prava ili povlastica bilo koje klase akcija;
- 5) statusnim promenama i promenama pravne forme;
- 6) sticanju i raspolaganju imovinom velike vrednosti;
- 7) raspodeli dobiti i pokriću gubitaka;
- 8) usvajanju finansijskih izveštaja, kao i izveštaja revizora ako su finansijski izveštaji bili predmet revizije;
- 9) usvajanju izveštaja odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 10) naknadama direktorima, odnosno članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, odnosno pravilima za njihovo određivanje, uključujući i naknadu koja se isplaćuje u akcijama i drugim hartijama od vrednosti društva;
- 11) imenovanju i razrešenju direktora;
- 12) imenovanju i razrešenju članova nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 13) pokretanju postupka likvidacije, odnosno podnošenju predloga za stečaj društva;
- 14) izboru revizora i naknadi za njegov rad;
- 15) drugim pitanjima koja su u skladu sa ovim zakonom stavljena na dnevni red sednice skupštine;
- 16) drugim pitanjima u skladu sa ovim zakonom i statutom.

Sednice skupštine

Član 330.

Sednice skupštine mogu biti redovne ili vanredne.

Dan akcionara

Član 331.

Dan akcionara je dan na koji se utvrđuje spisak akcionara koji imaju pravo na učešće u radu sednice skupštine i pada na deseti dan pre dana održavanja te sednice.

Spisak akcionara iz stava 1. ovog člana društvo utvrđuje na osnovu izvoda iz jedinstvene evidencije akcionara Centralnog registra.

Akcionar sa spiska iz stava 1. ovog člana koji nakon dana akcionara na treće lice prenese svoje akcije zadržava pravo da učestvuje u radu te sednice skupštine po osnovu akcija koje je posedovao na dan akcionara.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno dužan je da svakom akcionaru sa spiska iz stava 1. ovog člana na njegov pisani zahtev, koji može biti poslat i elektronskim putem, bez odlaganja, a najkasnije narednog radnog dana od dana prijema zahteva, dostavi taj spisak u pisanoj ili elektronskoj formi.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, u slučaju javnog akcionarskog društva koje ima preko 10.000 akcionara na dan akcionara, smatraće se da je društvo izvršilo obavezu iz tog stava ako akcionarima koji su podneli zahtev omogući uvid u spisak iz stava 1. ovog člana u prostorijama društva počev od narednog radnog dana od dana akcionara pa do radnog dana koji prethodi danu održavanja sednice skupštine, o čemu je dužno da obavesti akcionare u pozivu za sednicu skupštine.

Mesto održavanja sednice

Član 332.

Sednica se po pravilu održava u sedištu društva.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno može odlučiti da se sednica skupštine održi i na drugom mestu ako je to potrebno radi olakšane organizacije sednice skupštine.

Predsednik skupštine

Član 333.

Sednicom skupštine predsedava predsednik skupštine određen statutom, odnosno lice koje skupština na svakoj sednici bira u skladu sa statutom ili poslovníkom skupštine, a ako statut i poslovnik skupštine ne propisuju postupak za izbor predsednika skupštine predsednik skupštine je lice koje poseduje ili predstavlja najveći pojedinačni broj glasova običnih akcija u odnosu na ukupan broj glasova prisutnih akcionara sa običnim akcijama.

Ako je statutom skupštine predviđeno da predsednika skupštine bira skupština, statutom ili poslovnikom skupštine može se odrediti da jednom izabran predsednik skupštine vrši tu funkciju i na svim narednim sednicama skupštine, do izbora novog predsednika u skladu sa statutom odnosno poslovnikom skupštine.

Izuzetno, sednicom skupštine predsedava lice koje je sud u skladu sa članom 339. ovog zakona odredio da vrši funkciju predsednika skupštine.

Poslovnik skupštine

Član 334.

Skupština na prvoj sednici na predlog predsednika skupštine ili akcionara koji poseduju ili predstavljaju najmanje 10% glasova prisutnih akcionara većinom glasova prisutnih akcionara usvaja poslovnik o radu skupštine (poslovnik skupštine), osim ako je veća većina predviđena statutom.

Poslovnikom skupštine bliže se utvrđuje način rada i odlučivanja skupštine u skladu sa ovim zakonom i statutom.

Skupština na svakoj sednici može, na predlog predsednika skupštine ili akcionara koji poseduju ili predstavljaju najmanje 10% glasova prisutnih akcionara, većinom iz stava 1. ovog člana usvojiti izmene i dopune poslovnika skupštine.

Poziv za sednicu

Član 335.

Poziv akcionarima za sednicu skupštine (u daljem tekstu: poziv za sednicu) sadži naročito:

- 1) dan slanja poziva;
- 2) vreme i mesto održavanja sednice;
- 3) predlog dnevnog reda sednice, sa jasnom naznakom o kojim tačkama dnevnog reda se predlaže da skupština donese odluku i navođenjem klase i ukupnog broja akcija koja o toj odluci glasa i većini koja je potrebna za donošenje te odluke;
- 4) obaveštenje o načinima na koji se mogu preuzeti materijali za sednicu;

- 5) pouku o pravima akcionara u vezi sa učešćem u radu skupštine i jasno i precizno obaveštenje o pravilima za njihovo ostvarivanje, koja pravila moraju biti u skladu sa ovim zakonom, statutom i poslovníkom skupštine;
- 6) formular za davanje punomoćja, ako je društvo propisalo obaveznu upotrebu tog formulara u skladu sa članom 344. ovog zakona;
- 7) obaveštenje o danu akcionara i objašnjenje da samo akcionari koji su akcionari društva na taj dan imaju pravo na učešće u radu skupštine.

Obaveštenje iz stava 1. tačka 7) ovog člana naročito sadrži:

- 1) podatke o pravima akcionara na predlaganje dnevnog reda i pravima na postavljanje pitanja, uz navođenje rokova u kojima se ta prava mogu koristiti, pri čemu to obaveštenje može da sadrži i samo te rokove pod uslovom da je u njemu jasno navedeno da su detaljne informacije o korišćenju tih prava dostupne na internet stranici društva;
- 2) opis procedure za glasanje preko punomoćnika, a naročito informaciju o načinu na koji društvo omogućava akcionarima dostavu obaveštenja o imenovanju punomoćnika elektronskim putem;
- 3) opis procedure za glasanje u odsustvu, kao i za glasanje elektronskim putem ako je to predviđeno statutom, uključujući i formulare za takvo glasanje.

Poziv za sednicu upućuje se licima koja su akcionari društva na dan na koji je odbor direktora, odnosno nadzorni odbor doneo odluku o sazivanju skupštine, odnosno na dan donošenja odluke suda ako se sednica skupštine saziva po nalogu suda, i to:

- 1) na adrese akcionara iz jedinstvene evidencije akcionara, a dostavljanje se smatra izvršenim danom slanja preporučene pošiljke poštom na tu adresu, odnosno elektronskom poštom ako je akcionar dao pisanu saglasnost za takav način slanja ili
- 2) objavljivanjem na internet stranici društva i na internet stranici registra privrednih subjekata.

Javno akcionarsko društvo dužno je da poziv za sednicu objavi i na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme gde su uključene njegove akcije, a objavu uvek vrši i na svojoj internet stranici.

Objava u skladu sa stavom 3. tačka 2) i stavom 4. ovog člana mora trajati najmanje do dana održavanja sednice.

Statutom društva se može predvideti da se poziv za sednicu upućuje i objavljivanjem u najmanje jednom visokotiražnom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike Srbije.

Društvo nije dužno da u pozivu za sednicu navede elemente iz stava 1. tač. 4), 6) i 7) ovog člana, ako u pozivu za sednicu naznači internet stranice sa kojih se mogu preuzeti ti podaci, odnosno dokumenti.

Društvo je u obavezi da snosi sve troškove objavljivanja i slanja poziva za sednicu.

Ako iz tehničkih razloga društvo nije u mogućnosti da formulare iz stava 2. tačka 3) ovog člana objavi na svojoj internet stranici, društvo je u obavezi da na svojoj internet stranici naznači na koji način se ti formulari mogu pribaviti u papirnoj formi, u kom slučaju je u obavezi da te formulare dostavi putem pošte i bez ikakve naknade svakom akcionararu koji to zatraži.

Materijali za sednicu skupštine moraju se staviti na raspolaganje akcionarima istovremeno sa slanjem poziva:

- 1) ličnim preuzimanjem ili putem punomoćnika, u sedištu društva u redovno radno vreme ili
- 2) na internet stranici društva, tako da ih akcionari mogu preuzeti u celosti.

Statutom se mogu predvideti i dodatni načini za stavljanje na raspolaganje materijala za sednicu akcionarima društva.

Javno akcionarsko društvo je dužno da na svojoj internet stranici, uz poziv za sednicu, objavi i ukupan broj akcija i prava glasa na dan objave poziva, uključujući i broj akcija svake klase koja ima pravo glasa po tačkama dnevnog reda sednice.

Sednica skupštine društva koje nije javno akcionarsko društvo može se održati i bez primene odredaba ovog člana ako svi akcionari prisustvuju sednici i ako se ni jedan akcionar tome ne protivi.

Dnevni red

Član 336.

Dnevni red utvrđuje se odlukom o sazivanju sednice skupštine koju donosi odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo.

Skupština može odlučivati i raspravljati samo o tačkama na dnevnom redu.

Pravo na predlaganje dopune dnevnog reda

Član 337.

Jedan ili više akcionara koji poseduju najmanje 5% akcija sa pravom glasa može odboru direktora, odnosno nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomo predložiti dodatne tačke za dnevni red sednice o kojima predlažu da se raspravlja, kao i dodatne tačke o kojima se predlaže da skupština donese odluku, pod uslovom da obrazlože taj predlog ili da dostave tekst odluke koju predlažu.

Predlog iz stava 1. ovog člana daje se pisanim putem, uz navođenje podataka o podnosiocima zahteva, a može se uputiti društvu najkasnije 20 dana pre dana održavanja redovne sednice skupštine, odnosno deset dana pre održavanja vanredne sednice skupštine.

Javno akcionarsko društvo je dužno da predlog iz stava 1. ovog člana objavi na internet stranici društva najkasnije narednog radnog dana od dana prijema predloga.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo, prihvati predlog iz stava 1. ovog člana, društvo je u obavezi da novi dnevni red bez odlaganja dostavi akcionarima koji imaju pravo na učešće u radu skupštine na način predviđen u članu 335. st. 3. do 5. ovog zakona.

Dopuna dnevnog reda po nalogu suda

Član 338.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo, ne prihvati predlog iz člana 337. ovog zakona u roku od tri dana od dana prijema predloga, podnosilac predloga ima pravo da u daljem roku od tri dana zahteva da nadležni sud u vanparničnom postupku naloži društvu da predložene tačke stavi na dnevni red skupštine.

Odlukom kojom usvaja zahtev iz stava 1. ovog člana sud određuje nove tačke dnevnog reda i odluku odmah, a najkasnije narednog radnog dana, dostavlja društvu koje je dužno da tu odluku bez odlaganja dostavi akcionarima koji imaju pravo na učešće u radu skupštine na način predviđen u članu 335. st. 3. do 5. ovog zakona.

Sud može, prema okolnostima slučaja, odlučiti da se odluka iz stava 2. ovog člana objavi o trošku društva u najmanje jednom visokotiražnom dnevnom listu koje se distribuira na celoj teritoriji Republike Srbije.

Ako nove tačke dnevnog reda obuhvataju i predlog za donošenje određenih odluka, odluka suda iz stava 2. ovog člana mora sadržati i tekst tih odluka.

Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva u sudu.

Žalba na odluku iz stava 2. ovog člana ne zadržava izvršenje.

Održavanje sednice po nalogu suda

Član 339.

Ako se redovna sednica ne održi u roku propisanom ovim zakonom, akcionar koji ima pravo na učešće u radu skupštine, direktor ili član nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomo može u roku od tri meseca od isteka roka za održavanje redovne sednice zahtevati da sud u vanparničnom postupku naloži održavanje te sednice.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo, propusti da donese odluku po zahtevu akcionara za sazivanje vanredne sednice u roku od osam dana od dana prijema zahteva, odnosno ako u tom roku odbije zahtev, i o tome u istom roku ne obavesti podnosioca zahteva, kao i ako se vanredna sednica ne održi u roku od 30 dana od dana prijema zahteva, svaki podnosilac zahteva može u daljem roku od 30 dana zahtevati da sud u vanparničnom postupku naloži održavanje te sednice.

Smatraće se da je zahtev iz stava 2. ovog člana primljen od strane društva po isteku tri dana od dana slanja zahteva ako je poslat na sedište društva preporučenom poštom.

Odluka suda kojom se nalaže održavanje sednice iz st. 1 ili 2. ovog člana sadrži mesto i vreme održavanja sednice, način oglašavanja održavanja sednice i pozivanja akcionara, kao i dnevni red sednice.

Ako nađe da je to opravdano prema okolnostima slučaja, sud može odlukom iz stava 4. ovog člana imenovati i lice koje će, u skladu sa odlukom suda, oglasiti održavanje sednice, izvršiti pozivanje akcionara na sednicu, te predsedavati sednicom.

Troškove preduzimanja radnji iz stava 4. ovog člana i troškove lica iz stava 5. ovog člana dužan je da, prema odluci suda, predujmi podnosilac zahteva.

Sud će odlukom iz stava 4. ovog člana obavezati društvo da snosi troškove iz stava 6. ovog člana, kao i sve troškove organizacije te sednice.

Postupak po zahtevu iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Glasanje u odsustvu

Član 340.

Akcionari mogu da glasaju pisanim putem bez prisustva sednici, uz overu svog potpisa na formularu za glasanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Statutom se može isključiti obaveza overe potpisa iz stava 1. ovog člana.

Akcionar koji je glasao u odsustvu smatra se prisutnim na sednici prilikom odlučivanja o tačkama dnevnog reda po kojima je glasao.

Učešće u radu skupštine elektronskim putem

Član 341.

Statutom ili poslovnikom skupštine može se omogućiti učešće u radu skupštine i elektronskim putem i to:

- 1) prenosom sednice skupštine u stvarnom vremenu;
- 2) dvosmernim prenosom skupštine u stvarnom vremenu, putem kojeg se omogućava obraćanje akcionara skupštini sa druge lokacije;
- 3) mehanizmom za glasanje elektronskim putem, bilo pre bilo tokom sednice, bez potrebe da se imenuje punomoćnik koji je fizički prisutan na sednici.

Ako društvo u skladu sa stavom 1. ovog člana omogući učešće u radu skupštine elektronskim putem, takvo učešće može biti ograničeno samo usled potrebe identifikacije akcionara i sigurnosti elektronske komunikacije, i to samo u meri u kojoj su takva ograničenja potrebna za postizanje tih ciljeva.

Ako prilikom prenosa sednice skupštine iz stava 1. tačka 1) ovog člana nastanu smetnje u prenosu, predsednik skupštine je dužan da prekine sednicu za vreme trajanja tih smetnji.

Pravo na postavljanje pitanja i dobijanje odgovora

Član 342.

Akcionar koji ima pravo na učešće u radu skupštine ima pravo da direktorima, i članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, postavi pitanja koja se odnose na tačke dnevnog reda sednice, kao i druga pitanja u vezi sa društvom samo u meri u kojoj su odgovori na ta pitanja neophodni za pravilnu procenu pitanja koja se odnose na tačke dnevnog reda sednice.

Ako se na sednici skupštine matičnog društva raspravlja i o konsolidovanom finansijskom izveštaju, pravo na postavljanje pitanja postoji i u odnosu na poslovanje povezanih društava koja su uključena u konsolidovani finansijski izveštaj.

Direktor, odnosno član nadzornog odbora dužan je da akcionaru pruži odgovor na postavljeno pitanje iz stava 1. ovog člana tokom sednice.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, odgovor se može uskratiti ako:

- 1) bi se razumno moglo zaključiti da bi davanjem odgovora mogla biti naneta šteta društvu ili sa njime povezanom licu;
- 2) bi davanjem odgovora bilo učinjeno krivično delo;
- 3) je odgovarajuća informacija dostupna na internet stranici društva u formi pitanja i odgovora najmanje sedam dana pre dana održavanja sednice.

Statutom i poslovnikom skupštine može se urediti postupak za postavljanje pitanja iz stava 1. ovog člana isključivo radi omogućavanja identifikacije akcionara, održavanja reda na sednici, odgovarajuće pripreme sednice, kao i zaštite poslovne tajne i poslovnih interesa društva.

Direktor, odnosno član nadzornog odbora može dati jedan odgovor na više pitanja koja imaju istu sadržinu.

U slučaju da direktor, odnosno član nadzornog odbora uskrati davanje odgovora akcionaru, ta činjenica i razlog iz kojeg je uskraćeno davanje odgovora unese se u zapisnik sa sednice.

Davanje odgovora po nalogu suda

Član 343.

U slučaju iz člana 342. stav 7. ovog zakona ako je po tački dnevnog reda u vezi sa kojom je postavljeno pitanje na koje je uskraćen odgovor doneta odluka skupštine, akcionar kojem je uskraćen odgovor ima pravo da u roku od osam dana od dana održavanja sednice zahteva da nadležni sud u vanparničnom postupku naloži društvu da mu dostavi odgovor na postavljeno pitanje u roku od osam dana.

Pravo iz stava 1. ovog člana ima i svaki akcionar koji je na zapisnik izjavio da smatra da je odgovor neopravdano uskraćen.

Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Punomoćje za glasanje

Član 344.

NAPOMENA: Stav 9. člana 344. će se primenjivati od 1. januara 2014. god.

Akcionar ima pravo da putem punomoćja ovlasti određeno lice da u njegovo ime učestvuje u radu skupštine, uključujući i pravo da u njegovo ime glasa (u daljem tekstu: punomoćje za glasanje).

Punomoćnik iz stava 1. ovog člana ima ista prava u pogledu učešća u radu sednice skupštine kao i akcionar koji ga je ovlastio.

Društvo ne može da propiše posebne uslove koje mora da ispunjava punomoćnik niti ograničiti njihov broj.

Ako je punomoćje za glasanje izdato većem broju lica, smatraće se da je svako od punomoćnika ponaosob ovlašćen za glasanje.

Ako sednici pristupi više od jednog punomoćnika istog akcionara po osnovu istih akcija, društvo će kao punomoćnika prihvatiti lice sa najkasnijim datumom na punomoćju za glasanje, a ako ima više od jednog punomoćja za glasanje koja imaju isti najkasniji datum društvo je ovlašćeno da kao punomoćnika prihvati samo jedno od tih lica.

Punomoćje za glasanje daje se u pisanoj formi i sadrži naročito:

- 1) ime, odnosno poslovno ime akcionara, sa svim podacima iz člana 265. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 2) ime punomoćnika, sa svim podacima iz člana 265. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 3) broj, vrstu i klasu akcija za koje se punomoćje izdaje.

Ako fizičko lice daje punomoćje za glasanje ono mora biti overeno u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa, osim ako je ta obaveza isključena statutom.

Punomoćje za glasanje može se dati i elektronskim putem, ako je društvo omogućilo takav način davanja punomoćja.

Javno akcionarsko društvo je dužno da omogući davanje punomoćja za glasanje elektronskim putem.

Ako se punomoćje daje elektronskim putem ono mora biti potpisano kvalifikovanim elektronskim potpisom u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski potpis.

Statutom javnog društva mora se predvideti najmanje jedan način na koji akcionar ili punomoćnik može obavestiti društvo o datom punomoćju za glasanje elektronskim putem, pri čemu se mogu propisivati samo formalni zahtevi koji su neophodni za identifikaciju akcionara i utvrđivanje sadržine punomoćja za glasanje.

Društvo može propisati obaveznu upotrebu određenog formulara za davanje punomoćja, pod uslovom da taj formular omogućava davanje punomoćja sa instrukcijama po svakoj tački dnevnog reda.

Statutom ili poslovnikom skupštine može se predvideti da su akcionar ili punomoćnik dužni da kopiju punomoćja dostave društvu pre dana održavanja sednice, s tim što kao poslednji dan za dostavu punomoćja za glasanje ne može biti određen dan koji prethodi danu održavanja sednice više od tri radna dana.

Ako punomoćje za glasanje sadrži uputstva ili naloge za ostvarivanje prava glasa, punomoćnik je dužan da postupa po njima, a ako punomoćje ne sadrži uputstvo punomoćnik je dužan da glasa savesno i u najboljem interesu akcionara.

Nalozi i uputstva iz stava 14. ovog člana moraju biti jasni i precizni i dati po tačkama dnevnog reda.

Nakon održavanja sednice, punomoćnik je dužan da obavesti akcionara o načinu na koji je glasao na sednici.

Punomoćnik je odgovoran za štetu akcionaru ako pravo glasa vrši u suprotnosti sa odredbom stava 14. ovog člana i ta odgovornost se ne može unapred ili naknadno ograničiti ili isključiti.

Ako je u punomoćju za glasanje navedeno da se daje za jednu sednicu skupštine, ono važi i za ponovljenu sednicu.

Ako u punomoćju za glasanje nije navedeno da se daje za jednu sednicu skupštine, ono važi i za sve naredne sednice skupštine do opoziva, odnosno do isteka perioda na koji je dato.

Punomoćje za glasanje nije prenosivo.

Ako je punomoćnik pravno lice, ono pravo glasa vrši preko svog zakonskog zastupnika ili drugog za to posebno ovlašćenog lica, koje može isključivo biti član organa tog pravnog lica ili njegov zaposleni.

Ko može biti punomoćnik

Član 345.

Punomoćnik iz člana 344. ovog zakona može biti svako poslovno sposobno lice.

Izuzetno, ako je upravljanje društvom dvodromno punomoćnik ne može biti lice koje je direktor ili član nadzornog odbora društva.

U javnom akcionarskom društvu punomoćnik akcionara ne može biti lice koje je:

- 1) kontrolni akcionar društva ili je lice koje je pod kontrolom kontrolnog akcionara ili
- 2) direktor ili član nadzornog odbora društva, ili lice koje ima to svojstvo u drugom društvu koje je kontrolni akcionar društva ili u društvu koje je pod kontrolom kontrolnog akcionara ili
- 3) zaposleni u društvu ili lice koje ima to svojstvo u drugom društvu koje je kontrolni akcionar društva ili u društvu koje je pod kontrolom kontrolnog akcionara ili
- 4) lice koje se u skladu sa članom 62. ovog zakona smatra povezanim licem sa fizičkim licem iz tač. 1) do 3) ovog stava ili

5) revizor društva ili zaposleni u licu koje obavlja reviziju društva, ili lice koje ima to svojstvo u drugom društvu koje je kontrolni akcionar društva ili u društvu koje je pod kontrolom kontrolnog akcionara.

Odredbe stava 3. tač. 1) do 4) ovog člana ne primenjuju se na punomoćnika kontrolnog akcionara.

Punomoćje za više akcionara

Član 346.

Ako je jedno lice ovlašćeno od strane više akcionara kao punomoćnik za glasanje, ono može vršiti pravo glasa različito za svakog od tih akcionara.

Posebno pravilo za punomoćnike koje predlaže društvo

Član 347.

Ako je u pozivu za sednicu akcionarima predloženo jedno ili više lica kojima akcionari mogu dati punomoćje za glasanje, za svako od tih lica se u tom pozivu moraju navesti sve činjenice i okolnosti od značaja za utvrđivanje postojanja sukoba interesa iz člana 345. ovog zakona.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da odbor direktora, odnosno izvršni i nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno obaveste o svim činjenicama i okolnostima iz stava 1. ovog člana odmah po saznanju o postojanju tih činjenica ili okolnosti.

Posebno pravilo za banke koje vode zbirne ili kastodi račune

Član 348.

Banka koja vodi zbirne ili kastodi račune koja se u jedinstvenoj evidenciji akcionara vodi kao akcionar u svoje ime a za račun svojih klijenata smatra se punomoćnikom za glasanje u odnosu na te svoje klijente pod uslovom da prilikom pristupanja na sednicu prezentuje pisano punomoćje za glasanje, odnosno nalog za zastupanje izdat od strane tih klijenata.

Banka iz stava 1. ovog člana može vršiti pravo glasa u odnosu na svakog od svojih klijenata posebno.

Punomoćje za glasanje, odnosno nalog za zastupanje mora se popuniti u celosti prilikom izdavanja i može sadržati samo elemente ili izjave koje se odnose na vršenje prava glasa.

Ako klijent ne izda određena uputstva za glasanje, punomoćje za glasanje može dati pravo banci da glasa samo:

- 1) u skladu sa predlogom koji je sama banka dala klijentu u pogledu vršenja prava glasa ili
- 2) u skladu sa predlozima odbora direktora društva, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

Banka iz stava 1. ovog člana je dužna da najmanje jednom godišnje sve klijente iz stava 1. ovog člana obavesti o tome da su ovlašćeni da punomoćje za glasanje opozovu ili izmene u svako doba.

Banka iz stava 1. ovog člana je u obavezi da klijentima iz stava 1. ovog člana omogući korišćenje formulara, koji mogu biti i elektronski, za davanje punomoćja za glasanje, odnosno naloga za zastupanje.

Banka iz stava 1. ovog člana je u obavezi da tri godine od dana održavanja sednice čuva kopije svih naloga za zastupanje i datih punomoćja za glasanje, u papirnoj ili elektronskoj formi, kao i da tokom tog perioda na zahtev akcionara koji je izdao nalog za zastupanje, odnosno punomoćje za glasanje izdaju pisanu potvrdu o tome da li su postupili u skladu sa nalozima, odnosno uputstvima datim u punomoćju.

Banka iz stava 1. ovog člana je u obavezi da poštuje i druge obaveze u pogledu postupanja na sednicama skupštine akcionara i punomoćja za glasanje propisane zakonom ili određene odlukama Komisije za hartije od vrednosti.

Izmena ili opoziv punomoćja za glasanje

Član 349.

Akcionar može da izmeni ili opozove punomoćje u svakom trenutku do dana održavanja sednice pisanim putem, pod uslovom da o tome do dana održavanja sednice obavesti punomoćnika i društvo.

Izmena ili opoziv punomoćja za glasanje vrši se shodnom primenom odredaba ovog zakona o davanju punomoćja.

Smatra se da je punomoćje opozvano ako akcionar lično pristupi sednici skupštine. **Pristupanje na sednicu**

Član 350.

Statutom ili poslovnikom skupštine može se odrediti način identifikacije akcionara i njihovih punomoćnika koja prisustvuju sednici i koji učestvuju u njenom radu.

Procedura određena u skladu sa stavom 1. ovog člana mora biti ograničena isključivo na utvrđivanje identiteta lica i to samo u meri u kojoj je to potrebno radi ostvarenja tog cilja.

Ako statutom i poslovnikom skupštine nije određena procedura iz stava 1. ovog člana, identitet lica koja pristupaju na sednicu utvrđuje se:

- 1) za fizička lica, uvidom u lični identifikacioni dokument sa slikom na licu mesta;
- 2) za pravna lica, dokazom o svojstvu ovlašćenog lica tog pravnog lica i uvidom u lični identifikacioni dokument sa slikom na licu mesta.

Dokazom iz stava 3. tačka 2) ovog člana smatra se izvod iz odgovarajućeg registra, i posebno ovlašćenje koje glasi na ime tog lica ako to lice nije upisano u izvodu iz registra kao zastupnik društva.

Kvorum

Član 351.

Kvorum za sednicu skupštine čini obična većina od ukupnog broja glasova klase akcija sa pravom glasa po predmetnom pitanju, ako statutom nije određena veća većina.

Sopstvene akcije date klase, kao i akcije date klase čije je pravo glasa suspendovano, ne uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja kvoruma.

U kvorum se računaju i glasovi akcionara koji su glasali u odsustvu ili elektronskim putem.

Kvorum na sednici skupštine utvrđuje se pre početka rada skupštine.

Skupština može odlučivati po predmetnom pitanju samo ako sednici skupštine prisustvuju ili su na njoj predstavljeni akcionari koji poseduju ili predstavljaju potreban broj glasova klase akcija sa pravom glasa po tom pitanju.

Ponovljena sednica

Član 352.

Ako je sednica skupštine akcionarskog društva odložena zbog nedostatka kvoruma, može biti ponovo sazvana sa istim dnevnim redom tako da se održi najkasnije 30, a najranije 15 dana računajući od dana neodržane sednice (ponovljena sednica).

Poziv za ponovljenu sednicu upućuje se akcionarima najkasnije deset dana pre dana predviđenog za održavanje ponovljene sednice.

Ako je dan održavanja ponovljene sednice unapred određen u pozivu za neodržanu sednicu, ponovljena sednica će biti održana na taj dan.

Dan iz stava 3. ovog člana ne može biti dan koji pada ranije od osmog ni kasnije od tridesetog dana računajući od dana neodržane sednice.

Dan akcionara neodržane sednice važi i za ponovljenu sednicu.

Kvorum za ponovljenu sednicu

Član 353.

Ponovljena redovna sednica može biti održana i ako nije ispunjen uslov kvoruma iz člana 351. ovog zakona, ako statutom nije drugačije određeno.

Kvorum za ponovljenu vanrednu sednicu čini jedna trećina od ukupnog broja glasova akcija sa pravom glasa po predmetnom pitanju, ako statutom nije određen veći broj glasova.

Ako na ponovljenoj sednici skupštine nema potrebnog kvoruma ili se ona ne održi u propisanom roku, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno u obavezi je da sazove novu sednicu skupštine.

Većina za donošenje odluka na ponovljenoj sednici

Član 354.

Odluke na ponovljenoj sednici donose se većinom propisanom ovim zakonom i statutom, koja u slučaju javnog akcionarskog društva ne može biti manja od jedne četvrtine od ukupnog broja glasova akcija sa pravom glasa po predmetnom pitanju.

Komisija za glasanje

Član 355.

Predsednik skupštine imenuje zapisničara i članove komisije za glasanje, ako statutom ili poslovníkom skupštine nije drugačije određeno.

Komisija za glasanje koja se sastoji od najmanje tri člana:

- 1) utvrđuje spisak lica koja učestvuju u radu sednice, a posebno akcionara i njihovih punomoćnika, pri čemu posebno navodi koje akcionare ti punomoćnici zastupaju, osim u slučaju akcionara čije akcije kasodi banka drži u svoje ime a njihov račun;
- 2) utvrđuje ukupan broj glasova i broj glasova svakog od prisutnih akcionara i punomoćnika, kao i postojanje kvoruma za rad skupštine;
- 3) utvrđuje valjanost svakog punomoćja i uputstva u svakom punomoćju;
- 4) broji glasove;
- 5) utvrđuje i objavljuje rezultate glasanja;
- 6) predaje glasačke listiće odboru direktora, odnosno izvršnom odboru ako je upravljanje društvom dvodomno na čuvanje;
- 7) vrši i druge poslove u skladu sa statutom i poslovníkom skupštine.

Komisija za glasanje dužna je da postupa nepristrasno i savesno prema svim akcionarima i punomoćnicima i o svom radu podnosi potpisani pisani izveštaj.

Članovi komisije za glasanje ne mogu biti direktori, članovi nadzornog odbora, kandidati za te funkcije, kao ni sa njima povezana lica.

Rezultati glasanja

Član 356.

Predsednik skupštine je dužan da za svaku odluku o kojoj su akcionari glasali utvrdi ukupan broj akcija akcionara koji su učestvovali u glasanju, procenat osnovnog kapitala koji te akcije predstavljaju, ukupan broj glasova i broj glasova za i protiv te odluke kao i broj glasova akcionara koji su se uzdržali od glasanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u javnim akcionarskim društvima predsjednik skupštine je ovlašten da utvrdi samo postojanje potrebne većine za donošenje određene odluke ako se tome ne protivi nijedan prisutni akcionar.

Javno akcionarsko društvo je u obavezi da najkasnije u roku od tri dana od dana održane sednice na svojoj internet stranici objavi donete odluke i rezultate glasanja po svim tačkama dnevnog reda o kojima su akcionari glasali.

Informacije iz stava 3. ovog člana moraju da budu dostupne na internet stranici društva najmanje 30 dana.

Društvo koje ne postupi u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana dužno je da svakom akcionaru na zahtev dostavi informacije iz stava 3. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Ako društvo propusti da postupi u skladu sa stavom 5. ovog člana, podnositelj zahteva može u daljem roku od 30 dana tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku naloži društvu da dostavi predmetne informacije.

Glasanje posebnih klasa akcija

Član 357.

Ako je po određenim tačkama dnevnog reda potrebno da glasaju posebne klase akcionara, to glasanje se može održati u okviru rada sednice skupštine ili na posebno sazvanoj sednici skupštine akcionara te klase (posebna sednica skupštine) ako to zahtevaju akcionari posebne klase akcija koji predstavljaju najmanje 10% od ukupnog broja glasova akcija koje imaju pravo glasa po tom pitanju.

Statutom se može isključiti mogućnost održavanja posebne sednice skupštine.

Na sazivanje, održavanje, utvrđivanje kvoruma i učestvovanje u radu u posebnoj sednici skupštine primenjuju se odredbe ovog zakona o sazivanju, održavanju, utvrđivanju kvoruma i učestvovanju u radu obične sednice skupštine.

Većina za odlučivanje

Član 358.

Skupština donosi odluke običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji imaju pravo glasa po određenom pitanju, osim ako je ovim zakonom ili statutom za pojedina pitanja određen veći broj glasova.

Prilikom utvrđivanja broja glasova prisutnih akcionara za potrebe utvrđivanja većine za odlučivanje u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim ili elektronskim putem.

Ugovori o glasanju

Član 359.

Ugovor kojim se akcionar ili punomoćnik akcionara obavezuje da će glasati po predlozima ili uputstvima društva, direktora ili člana nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno, ništav je.

Ugovor kojim se akcionar obavezuje da će koristiti pravo glasa na određeni način ili da neće glasati, u zamenu za pogodnosti ili druge usluge koje mu odobri društvo, direktor ili član nadzornog odbora, ništav je.

Način glasanja

Član 360.

Glasanje može biti javno ili tajno.

Statutom, poslovníkom skupštine ili odlukom skupštine koja važi samo za tu sednicu predvideće se način i postupak glasanja.

Ako aktima iz stava 2. ovog člana nije predviđen način glasanja, odluke se donose javnim glasanjem.

U slučaju tajnog glasanja, glasački listići biće sastavljeni tako da licima koja glasaju obezbede jasan izbor.

Komisija za glasanje je dužna da, pored poslova iz člana 355. ovog zakona, utvrdi i ukupan broj glasačkih listića, kao i broj neiskorišćenih i nevažećih listića.

Ako glasački listić sadrži više pitanja o kojima se glasa, nepunovažnost glasa akcionara po jednom pitanju ne utiče na punovažnost njegovih glasova po drugim pitanjima.

Akcionar je dužan da po konkretnom pitanju glasa sa svim glasovima kojima raspolaže na isti način, osim u slučaju kumulativnog glasanja iz člana 384. stav 4. ovog zakona.

Pravo glasa na osnovu založenih akcija

Član 361.

Pravo glasa na osnovu akcija datih u zalogu ima akcionar kao zalagodavac. **Isključenje prava glasa**

Član 362.

Akcionar, kao i lica koja su sa njime povezana, ne mogu glasati na sednici na kojoj se odlučuje o:

- 1) njegovom oslobađanju od obaveza prema društvu, ili o smanjenju tih obaveza;
- 2) pokretanju ili odustajanju od spora protiv njega;
- 3) odobravanju poslova u kojima taj akcionar ima lični interes.

Glasovi akcionara čije je pravo glasa isključeno u skladu sa stavom 1. ovog člana ne uzimaju se u obzir ni prilikom utvrđivanja kvoruma.

Zapisnik

Član 363.

Svaka odluka skupštine unosi se u zapisnik.

Predsednik skupštine imenuje zapisničara koji vodi zapisnik i predsednik skupštine je odgovoran za uredno sačinjavanje zapisnika.

Ako društvo ima sekretara on vodi zapisnik i odgovoran je za uredno sačinjavanje zapisnika.

Zapisnik sa sednice skupštine sačinjava se najkasnije u roku od osam dana od dana njenog održavanja.

Zapisnik sadrži:

- 1) mesto i dan održavanja sednice;
- 2) ime lica koje vodi zapisnik;
- 3) imena članova komisije za glasanje;
- 4) sažeti prikaz rasprave po svakoj tački dnevnog reda;
- 5) način i rezultat glasanja po svakoj tački dnevnog reda po kojoj je skupština odlučivala sa pregledom donetih odluka;
- 6) po svakoj tački dnevnog reda o kojoj je skupština glasala: broj glasova koji su dati, broj važećih glasova i broj glasova „za“, „protiv“ i „uzdržan“;
- 7) postavljena pitanja akcionara i date odgovore, u skladu sa članom 342. ovog zakona i prigovore nesaglasnih akcionara. Sastavni deo zapisnika čini spisak lica koja su učestvovala u radu sednice skupštine, kao i dokazi o propisnom sazivanju sednice.

Zapisnik potpisuju predsednik skupštine, zapisničar, odnosno sekretar društva ako postoji i svi članovi komisije za glasanje.

Predsednik skupštine, odnosno sekretar društva ako postoji, dužan je da potpisani zapisnik u skladu sa stavom 6. ovog člana u roku od tri dana od isteka roka iz stava 4. ovog člana:

- 1) dostavi svim akcionarima ili
- 2) objavi na internet stranici društva ili internet stranici registra privrednih subjekata, u trajanju od najmanje 30 dana.

Nepostupanje na način propisan ovim članom nema uticaja na punovažnost odluka donetih na sednici skupštine, ako se rezultat glasanja i sadržina tih odluka na drugi način može utvrditi.

7.1.2. Redovna sednica skupštine Održavanje sednice

Član 364.

Redovna sednica skupštine održava se jednom godišnje, najkasnije u roku od šest meseci od završetka poslovne godine.

Neodržavanje redovne sednice nema uticaja na pravnu valjanost pravnih poslova, radnji i odluka društva.

Sazivanje sednice i poziv za sednicu

Član 365.

Redovnu sednicu skupštine saziva odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Poziv za sednicu upućuje se najkasnije 30 dana pre dana održavanja sednice. **Prisustvo drugih lica sednici**

Član 366.

Redovnoj sednici skupštine po pravilu prisustvuju i učestvuju u raspravi direktori i članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, a na tu sednicu se poziva i revizor društva u roku iz člana 365. stav 2. ovog zakona.

Materijali za sednicu

Član 367.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor je u obavezi da za sednicu skupštine akcionarima stavi na raspolaganje sledeće dokumente i informacije:

- 1) finansijske izveštaje, sa mišljenjem revizora ako je revizija finansijskih izveštaja obavezna za društvo u skladu sa zakonom koji se uređuje računovodstvo i revizija;
- 2) predlog odluke o raspodeli dobiti, ako je ostvarena;
- 3) tekst predloga svake odluke čije se donošenje predlaže, sa obrazloženjem;
- 4) tekst svakog ugovora ili drugog pravnog posla koji se predlaže za odobrenje;
- 5) detaljan opis svakog pitanja koje se predlaže za raspravu, sa komentarom ili izjašnjenjem odbora direktora, odnosno izvršnog odbora i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 6) u slučaju javnog akcionarskog društva, izveštaj odbora direktora, odnosno izvršnog odbora o stanju i poslovanju društva sačinjen u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala (godišnji izveštaj o poslovanju), kao i konsolidovani godišnji izveštaj o stanju i poslovanju društva ako je društvo dužno da ga sastavi u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala (konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju);
- 7) u slučaju javnog akcionarskog društva, izveštaj nadzornog odbora o poslovanju društva i sprovedenom nadzoru nad radom izvršnog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno.

Materijali iz stava 1. tač. 1) do 4) i tačka 6) ovog člana prethodno se utvrđuju od strane nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomo.

Akcionarima se pored dokumenata i informacija iz stava 1. ovog člana na raspolaganje mogu staviti i drugi dokumenti i informacije za koje odbor direktora, odnosno izvršni odbor ili nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo, smatra da su od značaja za rad i odlučivanje skupštine. Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Član 368.

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja je sastavni deo godišnjeg izveštaja o poslovanju javnog akcionarskog društva i sadrži naročito:

- 1) obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan;
- 2) sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom;
- 3) odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja iz tačke 1) ovog stava ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja.

Objavlivanje godišnjih izveštaja o poslovanju društva

Član 369.

Javno akcionarsko društvo je u obavezi da godišnji izveštaj o poslovanju i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju objavi u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, kao i da ih registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Usvajanje godišnjih finansijskih izveštaja i drugih izveštaja

Član 370.

Usvajanje godišnjih finansijskih izveštaja ili drugih izveštaja iz člana 367. stav 1. ovog zakona ne utiče na prava akcionara ako se kasnije pokaže da su ti izveštaji bili netačni.

Do usvajanja godišnjih finansijskih izveštaja skupština ne može doneti odluku o raspodeli dobiti, a ako ti izveštaji nisu usvojeni do isteka roka za održavanje redovne sednice skupštine iz člana 364. stav 1. ovog zakona po isteku tog roka odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo ne može donositi odluku o raspodeli međuidividende.

7.1.3. Vanredna sednica skupštine

Održavanje sednice

Član 371.

Vanredna sednica skupštine održava se po potrebi, kao i kada je to određeno ovim zakonom ili statutom.

U slučaju da se prilikom izrade godišnjih ili drugih finansijskih izveštaja koje društvo izrađuje u skladu sa zakonom utvrdi da društvo posluje sa gubitkom usled kojeg je vrednost neto imovine društva postala manja od 50% osnovnog kapitala društva, vanredna sednica skupštine se obavezno saziva, a u pozivu za tu sednicu mora biti naveden razlog sazivanja te sednice, kao i predlog dnevnog reda koji mora da sadrži predlog odluke o likvidaciji društva, odnosno predlog odluke o drugim merama koje je potrebno preduzeti kada nastupi situacija zbog koje je sednica skupštine i sazvana.

Sazivanje sednice

Član 372.

Vanrednu sednicu saziva odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo:

- 1) na osnovu svoje odluke;
- 2) po zahtevu akcionara koji imaju najmanje 5% osnovnog kapitala društva, odnosno akcionara koji imaju najmanje 5% akcija u okviru klase koja ima pravo glasa po tačkama dnevnog reda koji se predlaže, osim ako je statutom predviđeno niže učešće u osnovnom kapitalu društva, odnosno manji broj akcija u okviru klase koja ima pravo glasa po tačkama dnevnog reda koji se predlaže.

Zahtev iz stava 1. tačka 2) ovog člana mora da sadrži podatke o svakom podnosiocu zahteva u skladu sa članom 265. ovog zakona i obrazloženi predlog dnevnog reda sednice.

Podnosioci zahteva iz stava 1. tačka 2) ovog člana mogu biti akcionari koji su to svojstvo stekli najmanje tri meseca pre podnošenja zahteva i koji to svojstvo zadrže do donošenja odluke po zahtevu.

U slučaju iz stava 1. tačka 2) ovog člana, dnevni red vanredne sednice može biti utvrđen isključivo prema predlogu dnevnog reda iz zahteva, osim tačaka koje nisu u delokrugu skupštine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, vanrednu sednicu društva u likvidaciji saziva likvidator društva. **Slanje poziva za sednicu**

Član 373.

Poziv za vanrednu sednicu šalje se najkasnije 21 dan pre dana održavanja sednice. **Materijali za sednicu**

Član 374.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor u obavezi je da za sednicu skupštine pripremi i akcionarima stavi na raspolaganje sledeće dokumente i informacije:

- 1) tekst predloga svake odluke čije se donošenje predlaže, sa obrazloženjem;
- 2) tekst svakog ugovora ili drugog pravnog posla koji se predlaže za odobrenje; 3) glasački listić;
- 4) detaljan opis svakog pitanja koje se predlaže za raspravu, sa obrazloženjem ili izjašnjenjem odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

Vanredna sednica skupštine društva koje nije javno akcionarsko društvo

Član 375.

U slučaju društva koje nije javno akcionarsko društvo, vanredna sednica može se održati i bez sazivanja, pozivanja akcionara i dostavljanja materijala u skladu sa čl. 373. do 374. ovog zakona ako joj prisustvuju svi akcionari sa pravom glasa po svim tačkama dnevnog reda i ako se nijedan akcionar tome ne protivi, osim ako je statutom ili poslovníkom skupštine drugačije određeno.

7.1.4. Pobijanje odluka skupštine Pravo na

pobijanje odluke

Član 376.

Jedan ili više akcionara koji su imali pravo na učešće u radu sednice skupštine mogu tužbom nadležnom sudu pobijati odluku donetu na toj sednici skupštine i tražiti naknadu štete ako:

- 1) ta sednica skupštine nije bila sazvana u skladu sa ovim zakonom i statutom;
- 2) je taj akcionar od strane društva ili uz znanje bilo kog direktora ili člana nadzornog odbora bio onemogućen da učestvuje u radu sednice na kojoj je odluka doneta;

- 3) odluka skupštine iz drugih razloga nije doneta u skladu sa ovim zakonom, statutom ili poslovnikom skupštine;
- 4) je odluka skupštine suprotna zakonu ili statutu;
- 5) bilo koji akcionar vršenjem svog prava glasa ima nameru da za sebe ili treće lice pribavi korist na štetu društva ili drugih akcionara kroz donošenje ili izvršenje te odluke;
- 6) u drugim slučajevima u skladu sa ovim zakonom.

Tužbu iz stava 1. ovog člana može podneti i svaki direktor ili član nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomno, ako bi izvršenjem te odluke: 1) učinio krivično delo ili drugo delo kažnjivo po zakonu; ili

2) bio odgovoran za štetu prema društvu ili trećem licu.

Tužba iz stava 1. ovog člana može se podneti u roku od 30 dana od dana saznanja za odluku skupštine, odnosno od dana registracije ako je odluka bila registrovana u skladu sa zakonom o registraciji, ali ne kasnije od tri meseca od dana kada je odluka doneta.

Pravo na podnošenje tužbe iz stava 1. ovog člana nema akcionar koji je:

- 1) prestao da bude akcionar društva nakon dana akcionara;
- 2) glasao za predloženu odluku, ako je tu činjenicu moguće dokazati uvidom u zapisnik sa sednice ili izveštaj komisije za glasanje;
- 3) prisustvovao sednici, ako odluku pobija u skladu sa stavom 1. tačka 2) ovog člana.

Ako tokom postupka po tužbi iz stava 1. ovog člana tužilac prestane da bude akcionar društva, nadležni sud će odbaciti zahtev za poništaj odluke, a odlučiti o zahtevu za naknadu štete ako je takav zahtev postavljen.

Posledice podnete tužbe za pobijanje odluke Član 377.

Podnošenje tužbe za pobijanje odluke ne sprečava njeno izvršenje, niti registraciju te odluke, odnosno registraciju promene na osnovu te odluke, u skladu sa zakonom o registraciji.

Nadležni sud može na zahtev tužioca odrediti privremenu meru zabrane izvršenja, odnosno registracije iz stava 1. ovog člana.

Na zahtev lica koje je podnelo tužbu za pobijanje odluke registruje se zabeležba spora u skladu sa zakonom o registraciji.

Postupak po tužbi

Član 378.

Postupak po tužbi za pobijanje odluke je hitan.

Ako je podneto više od jedne tužbe za pobijanje iste odluke, postupci se spajaju.

Posledice odluke suda kojom se poništava odluka

Član 379.

Presuda u delu kojim se odluka poništava ima dejstvo prema društvu, akcionarima, direktorima i članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

Ako je poništena odluka bila registrovana u skladu sa zakonom o registraciji, nadležni sud presudu iz stava 1. ovog člana po pravosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata radi registracije u skladu sa zakonom o registraciji.

U slučaju iz stava 1. ovog člana treća savesna lica zadržavaju prava koja su stekla na osnovu poništene odluke odnosno njenog izvršenja.

Pobijanje odluke o usvajanju godišnjih finansijskih izveštaja društva

Član 380.

Ako je presudom poništena odluka o usvajanju godišnjih finansijskih izveštaja društva, smatraće se da je i odluka o raspodeli dobiti za tu poslovnu godinu poništena istom presudom i akcionari će biti u obavezi da svu dividendu primljenu po osnovu te odluke vrate društvu u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Kada odluka neće biti poništena

Član 381.

Odluka skupštine neće biti poništena:

- 1) ako se odlukom vrši manje značajna povreda statuta ili poslovnika skupštine, a kao rezultat odluke ili njenog izvršenja pravo tužioca ili drugog lica koje ima pravo na podnošenje tužbe u skladu sa članom 376. ovog zakona nije povređeno ili je povređeno u manjoj meri;
- 2) ako su u radu skupštine učestvovali akcionari koji nisu imali pravo na učešće u radu skupštine u skladu sa ovim zakonom, osim ako je to učešće bilo od odlučujućeg značaja za formiranje kvoruma za rad skupštine ili donošenje te odluke;
- 3) u slučaju nevažećih pojedinačnih glasova ili pogrešnog brojanja glasova, osim ako su bili odlučujući u smislu postizanja kvoruma ili potrebne većine za donošenje odluke;
- 4) u slučaju nepotpunosti ili netačnosti zapisnika, osim ako je time onemogućeno utvrđivanje sadržine donete odluke odnosno utvrđivanje osnova za njeno pobijanje;
- 5) ako je zamenjena drugom odlukom koja je doneta u skladu sa ovim zakonom, statutom i poslovníkom;
- 6) u slučaju odluke o novoj emisiji hartija od vrednosti javnom ponudom, ako je emisija uspela u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala;
- 7) u slučaju statusne promene, iz razloga nesrazmere u zameni udela, odnosno akcija.

U slučaju iz stava 1. ovog člana sud će odlučiti o zahtevu za naknadu štete ako je takav zahtev postavljen.

U slučaju iz stava 1. tačka 5) ovog člana sud će presudom obavezati tuženo društvo da snosi troškove spora i odlučiti o zahtevu za naknadu štete ako je takav zahtev postavljen, a treća savesna lica zadržavaju prava koja su stekla na osnovu zamenjene odluke, odnosno njenog izvršenja.

7.2. Jednodomno upravljanje

Uslovi i ograničenja za obavljanje dužnosti direktora

Član 382.

Direktor može biti svako poslovno sposobno lice.

Statutom se mogu odrediti i drugi uslovi koje određeno lice mora ispuniti da bi bilo direktor.

Direktor ne može biti lice:

- 1) koje je direktor ili član nadzornog odbora u više od pet društava;
- 2) koje je osuđeno za krivično delo protiv privrede, tokom perioda od pet godina računajući od dana pravnosnažnosti presude, s tim da se u taj period ne uračunava vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora;
- 3) kome je izrečena mera bezbednosti zabrana obavljanja delatnosti koja predstavlja pretežnu delatnost društva, za vreme dok traje ta zabrana.

Broj direktora

Član 383.

Društvo ima jednog ili više direktora, čiji broj se određuje statutom.

Ako društvo ima tri ili više direktora, oni čine odbor direktora društva.

Na društvo koje ima jednog ili dva direktora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o odboru direktora, osim odredaba o sednicama odbora direktora.

Javno akcionarsko društvo ima odbor direktora, koji se sastoji od najmanje tri direktora.

Direktor se registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Imenovanje direktora

Član 384.

Direktore imenuje skupština.

Predlog kandidata za direktora može dati:

- 1) direktor, odnosno odbor direktora;
- 2) komisija za imenovanje, ako postoji;
- 3) akcionari koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda sednice skupštine.

U javnom akcionarskom društvu predlog kandidata za direktora mogu dati komisija za imenovanje i akcionari koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda sednice skupštine.

U javnom akcionarskom društvu direktori se imenuju kumulativnim glasanjem, ako je to predviđeno statutom.

Mandat direktora

Član 385.

Direktori se imenuju na period određen statutom, koji ne može biti duži od četiri godine (mandat direktora).

Ako statutom ili odlukom skupštine o imenovanju direktora nije određena dužina trajanja mandata direktora, mandat traje četiri godine.

Po isteku mandata, direktor može biti ponovo imenovan.

Kooptacija direktora

Član 386.

Ako se broj direktora smanji ispod broja direktora koji je određen statutom, preostali direktori mogu imenovati lice, odnosno lica koja će vršiti dužnost direktora do imenovanja nedostajućih direktora od strane skupštine (kooptacija), osim ako je statutom drugačije određeno.

Broj lica imenovanih u skladu sa stavom 1. ovog člana ne može biti veći od dva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako se broj izabranih direktora smanji ispod polovine broja direktora koji je određen statutom, ili ako nije dovoljan za donošenje odluka ili zajedničko zastupanje, preostali direktori su dužni da bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana, sazovu skupštinu radi imenovanja nedostajućih direktora.

Direktoru koji je imenovan kooptacijom mandat prestaje na prvoj narednoj sednici skupštine, a ne može biti angažovan pod uslovima koji su povoljniji za njega u odnosu na uslove koje je imao direktor umesto koga je imenovan.

Izvršni i neizvršni direktori

Član 387.

Direktori mogu biti:

- 1) izvršni direktori;
- 2) neizvršni direktori.

Ako društvo ima manje od tri direktora, svaki direktor je izvršni direktor.

Javno akcionarsko društvo mora imati neizvršne direktore, čiji broj mora biti veći od broja izvršnih direktora.

Nadležnost izvršnih direktora

Član 388.

Izvršni direktori vode poslove društva i zakonski su zastupnici društva, osim ako je statutom određeno da samo pojedini izvršni direktori zastupaju društvo.

Ako društvo ima dva ili više izvršnih direktora, oni vode poslove i zastupaju društvo zajednički, ako statutom ili odlukom skupštine nije drugačije određeno.

Pravni posao ili radnja preduzeta prema jednom izvršnom direktoru ovlašćenom za zastupanje smatra se da je preduzeta prema društvu.

Izvršni direktori se u vođenju poslova društva moraju pridržavati ograničenja koja su određena ovim zakonom, statutom, odlukama skupštine ili odlukama odbora direktora.

Statutom, odlukom skupštine ili odlukom odbora direktora mogu se pojedini ili svi izvršni direktori ograničiti u zastupanju društva i supotpisom prokuriste.

Izvršni direktor ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana, a u slučaju da društvo nema drugog izvršnog direktora koji je ovlašćen da zastupa društvo, to punomoćje izdaje skupština.

Generalni direktor

Član 389.

Direktori mogu imenovati jednog od izvršnih direktora ovlašćenih za zastupanje društva za generalnog direktora društva.

Generalni direktor društva koordinira rad izvršnih direktora i organizuje poslovanje društva.

Statutom ili odlukom skupštine mogu se definisati uslovi koje direktor mora ispunjavati da bi mogao biti imenovan za generalnog direktora i bliže urediti njegova ovlašćenja i nadležnosti. **Neizvršni direktori**

Član 390.

Neizvršni direktori nadziru rad izvršnih direktora, predlažu poslovnu strategiju društva i nadziru njeno izvršavanje.

Neizvršni direktori odlučuju o davanju odobrenja u slučajevima postojanja ličnog interesa izvršnog direktora društva u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Ograničenje za obavljanje dužnosti neizvršnog direktora

Član 391.

Neizršni direktor ne može biti lice koje je zaposleno u društvu.

Nezavisni direktori

Član 392.

Javno akcionarsko društvo ima najmanje jednog neizršnog direktora koji je istovremeno i nezavisan od društva (nezavisni direktor). Nezavisni direktor je lice koje nije povezano sa direktorima i koje u prethodne dve godine nije:

- 1) bilo izvršni direktor ili zaposleno u društvu, ili u drugom društvu koje je povezano sa društvom u smislu ovog zakona;
- 2) bilo vlasnik više od 20% osnovnog kapitala, zaposleno ili na drugi način angažovano u drugom društvu koje je od društva ostvarilo više od 20% godišnjeg prihoda u tom periodu;
- 3) primilo od društva, ili od lica koja su povezana sa društvom u smislu ovog zakona, isplate odnosno potraživalo od tih lica iznose čija je ukupna vrednost veća od 20% njegovih godišnjih prihoda u tom periodu;
- 4) bilo vlasnik više od 20% osnovnog kapitala društva koje je povezano sa društvom u smislu ovog zakona;
- 5) bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izveštaja društva.

Ako nezavisni direktor tokom trajanja mandata prestane da ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana, tom licu prestaje svojstvo nezavisnog direktora i ono nastavlja da obavlja dužnost kao neizršni direktor ako ispunjava uslove za neizršnog direktora, odnosno kao izvršni direktor ako ispunjava uslove za izvršnog direktora.

Ako lice iz stava 3. ovog člana ne ispunjava uslove da bude direktor društva, smatra se da mu je prestao mandat direktora danom prestanka ispunjenosti tih uslova.

Ako javno akcionarsko društvo iz bilo kog razloga ostane bez najmanje jednog nezavisnog direktora, preostali direktori su u obavezi da, ako ne imenuju nedostajućeg nezavisnog direktora putem kooptacije, u roku od 30 dana od dana saznanja za razlog prestanka svojstva nezavisnog direktora sazovu vanrednu sednicu skupštine radi njegovog imenovanja.

Javno akcionarsko društvo je u obavezi da u roku od 60 dana od dana kada su preostali direktori saznali za razlog prestanka svojstva nezavisnog direktora izabere novog nezavisnog direktora.

Naknada za rad direktora i stimulacija (bonus) putem dodele akcija

Član 393.

Direktor ima pravo na naknadu za svoj rad, a može imati i pravo na stimulaciju putem dodele akcija.

Statutom, odlukom skupštine ili odlukom nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno određuju se naknada i stimulacija iz stava 1. ovog člana ili način njenog određivanja.

Visina naknade i stimulacije iz stava 1. ovog člana može zavisiti od poslovnih rezultata društva, ali ta naknada ne može biti određena kao učešće u raspodeli dobiti društva.

Stimulacija iz stava 1. ovog člana može biti određena i u akcijama, odnosno varantima društva ili drugog društva koje je povezano sa društvom.

U javnom akcionarskom društvu naknada i stimulacija iz stava 1. ovog člana posebno se iskazuju u okviru godišnjih finansijskih izveštaja društva, a u delu u kojem je stimulacija bila određena u akcijama uz naznaku o vrsti, klasi, broju i nominalnoj vrednosti akcija, odnosno računovodstvenoj vrednosti kod akcija bez nominalne vrednosti, koje je direktor stekao, odnosno na čije sticanje ima pravo po tom osnovu.

Prestanak mandata

Član 394.

Mandat direktora prestaje istekom perioda na koji je imenovan.

Ako direktor u toku trajanja mandata prestane da ispunjava uslove da bude direktor društva, smatra se da mu je prestao mandat danom prestanka ispunjenosti tih uslova.

Mandat direktora prestaje ako skupština ne usvoji godišnje finansijske izveštaje društva u roku koji je predviđen za održavanje redovne sednice skupštine.

Ako statutom nije drugačije određeno, imenovanje direktora po prestanku mandata vrši se na prvoj narednoj sednici skupštine, do kada direktor kome je prestao mandat nastavlja da obavlja svoju dužnost, ako njegovo mesto nije popunjeno kooptacijom.

Razrešenje direktora

Član 395.

Skupština može razrešiti direktora i pre isteka mandata na koji je imenovan, bez navođenja razloga. **Ostavka direktora**

Član 396.

Direktor može u svako doba preostalim direktorima dati ostavku pisanim putem.

U društvima koja imaju samo jednog direktora, direktor daje ostavku predsedniku skupštine ili akcionaru društva koji poseduje najveći broj akcija sa pravom glasa.

Ostavka proizvodi dejstvo u odnosu na društvo danom podnošenja, osim ako u njoj nije naveden neki kasniji datum.

Ostavka direktora registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako je jedini direktor društva dao ostavku, u obavezi je da nastavi da preduzima poslove koji ne trpe odlaganje do imenovanja novog direktora ali ne duže od 30 dana od dana registracije te ostavke u skladu sa zakonom o registraciji.

Postavljanje privremenog zastupnika

Član 397.

Ako je društvo ostalo bez direktora, a novi direktor ne bude registrovan u registru privrednih subjekata u daljem roku od 30 dana, akcionar ili drugo zainteresovano lice može tražiti da sud u vanparničnom postupku postavi privremenog zastupnika društva.

Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Nadležnost i odgovornost odbora direktora

Član 398.

Odbor direktora:

- 1) utvrđuje poslovnu strategiju i poslovne ciljeve društva;
- 2) vodi poslove društva i određuje unutrašnju organizaciju društva;
- 3) vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva;
- 4) ustanovljava računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima;

- 5) odgovara za tačnost poslovnih knjiga društva;
- 6) odgovara za tačnost finansijskih izveštaja društva;
- 7) daje i opoziva prokuru;
- 8) saziva sednice skupštine i utvrđuje predlog dnevnog reda sa predlozima odluka;
- 9) izdaje odobrene akcije, ako je na to ovlašćen statutom ili odlukom skupštine;
- 10) utvrđuje emisionu cenu akcija i drugih hartija od vrednosti, u skladu sa članom 260. stav 4. i članom 263. stav 3. ovog zakona;
- 11) utvrđuje tržišnu vrednost akcija u skladu sa članom 259. ovog zakona;
- 12) donosi odluku o sticanju sopstvenih akcija u skladu sa članom 282. stav 3. ovog zakona;
- 13) izračunava iznose dividendi koji u skladu sa ovim zakonom, statutom i odlukom skupštine pripadaju pojedinim klasama akcionara, određuje dan i postupak njihove isplate, a određuje i način njihove isplate u okviru ovlašćenja koja su mu data statutom ili odlukom skupštine;
- 14) donosi odluku o raspodeli međudividendi akcionarima, u slučaju iz člana 273. stav 2. ovog zakona;
- 15) predlaže skupštini politiku naknada direktora, ako nije utvrđena statutom, i predlaže ugovore o radu, odnosno ugovore o angažovanju direktora po drugom osnovu;
- 16) izvršava odluke skupštine;
- 17) vrši druge poslove i donosi odluke u skladu sa ovim zakonom, statutom i odlukama skupštine.

Pitanja iz nadležnosti odbora direktora:

- 1) ne mogu se preneti na izvršne direktore društva;
- 2) mogu se preneti u nadležnost skupštine samo odlukom odbora direktora, ako statutom nije drugačije određeno.

Obaveza izveštavanja skupštine

Član 399.

Odbor direktora na redovnoj sednici skupštine podnosi izveštaje o:

- 1) računovodstvenoj praksi i praksi finansijskog izveštavanja društva i njegovih povezanih društava, ako postoje;
- 2) usklađenosti poslovanja društva sa zakonom i drugim propisima;
- 3) kvalifikovanosti i nezavisnosti revizora društva u odnosu na društvo, ako su finansijski izveštaji društva bili predmet revizije;
- 4) ugovorima zaključenim između društva i direktora, kao i sa licima koja su sa njima povezana u smislu ovog zakona.

Predsednik odbora direktora

Član 400.

Ako društvo ima odbor direktora, direktori biraju jednog od direktora za predsednika odbora.

U javnom akcionarskom društvu predsednik odbora direktora mora biti jedan od neizvršnih direktora.

Predsednik odbora direktora saziva i predsedava sednicama odbora, predlaže dnevni red i odgovoran je za vođenje zapisnika sa sednica odbora.

Odbor direktora može da razreši i izabere novog predsednika odbora u bilo koje vreme, bez navođenja razloga.

U slučaju odsutnosti predsjednika odbora, svaki od direktora može sazvati sednicu odbora, a većinom glasova prisutnih direktora bira se jedan od direktora za predsjedavajućeg na početku sednice, koji u javnom akcionarskom društvu mora biti neizvršni direktor.

U javnom akcionarskom društvu, predsjednik odbora direktora zastupa društvo u odnosu sa izvršnim direktorima na način određen statutom, odlukom skupštine ili jednoglasnom odlukom neizvršnih direktora.

Predsjednik odbora direktora registruje se u skladu sa zakonom o registraciji. **Način rada odbora**

direktora

Član 401.

Statutom se može urediti način rada odbora direktora, a odbor direktora može doneti i poslovnik o svom radu koji mora biti u skladu sa ovim zakonom i statutom (u daljem tekstu: poslovnik o radu odbora direktora).

Odbor direktora javnog akcionarskog društva mora na prvoj sednici doneti poslovnik o radu odbora direktora.

Sednice odbora direktora

Član 402.

Odbor direktora javnog akcionarskog društva održava najmanje četiri sednice godišnje.

Ako predsjednik odbora direktora ne sazove sednicu odbora na pisani zahtev bilo kog direktora tako da ta sednica bude održana u roku od 30 dana od dana podnošenja tog zahteva, sednicu može sazvati i taj direktor uz navođenje razloga za sazivanje sednice i predlog dnevnog reda.

Sazivanje sednice odbora direktora

Član 403.

Pisani poziv za sednicu odbora direktora sa navođenjem dnevnog reda i materijalima za sednicu dostavlja se svim direktorima u roku predviđenom statutom ili poslovnikom o radu odbora direktora, a ako taj rok nije određen poziv se dostavlja najkasnije osam dana pre dana sednice, osim ako se svi direktori ne saglase drugačije.

Odluke donete na sednici odbora direktora koja nije sazvana u skladu sa ovim zakonom, statutom ili poslovnikom odbora direktora nisu punovažne, osim ako se svi direktori ne saglase drugačije.

Kvorum za održavanje i način održavanja sednica odbora direktora

Član 404.

Kvorum za rad sednice odbora direktora jeste većina od ukupnog broja direktora, ako statutom ili poslovnikom o radu odbora direktora nije određen veći broj.

Sednice odbora direktora mogu se održati i pisanim ili elektronskim putem, telefonom, telegrafom, telefaksom ili upotrebom drugih sredstava audio-vizuelne komunikacije, pod uslovom da se tome ne protivi nijedan direktor u pisanoj formi, ako statutom ili poslovnikom o radu odbora direktora nije drugačije određeno.

Odsutni direktori mogu glasati i pisanim putem, kada se za potrebe kvoruma smatra da su prisustvovali sednici, ako statutom ili poslovnikom o radu odbora direktora nije drugačije određeno. **Prisustvo drugih lica sednicama odbora direktora**

Član 405.

Sednicama odbora direktora osim direktora mogu prisustvovati i članovi komisija odbora direktora, ako su na dnevnom redu pitanja iz nadležnosti određene komisije.

Sednici odbora direktora na kojoj se raspravlja o finansijskim izveštajima društva obavezno prisustvuje revizor društva.

Sednicama odbora direktora mogu, po pozivu predsednika odbora direktora, prisustvovati i druga stručna lica ako su potrebna za raspravljanje po pojedinim pitanjima na dnevnom redu.

Odlučivanje na sednicama odbora direktora

Član 406.

Odbor direktora odluke donosi većinom glasova prisutnih direktora, osim ako je statutom ili poslovnikom o radu određena veća većina.

Ako su glasovi direktora pri odlučivanju jednako podeljeni, odlučujući je glas predsednika odbora direktora, ako statutom ili poslovnikom o radu nije drugačije određeno.

Zapisnik sa sednice odbora direktora

Član 407.

Na sednicama odbora direktora vodi se zapisnik, koji sadrži naročito mesto i vreme održavanja sednice, dnevni red, spisak prisutnih i odsutnih direktora, bitan sadržaj rasprave po svakom pitanju dnevnog reda, rezultat glasanja i donete odluke, kao i eventualna izdvojena mišljenja pojedinih direktora.

Zapisnik potpisuje predsednik odbora, odnosno direktor koji je u njegovom odsustvu predsedavao sednicom i dostavlja se svakom direktoru.

Predsednik odbora direktora dužan je da zapisnik sa sednice dostavi svim direktorima u roku od osam dana od dana održane sednice, osim ako je statutom ili poslovnikom o radu odbora direktora određen drugi rok.

Nepostupanje po odredbama ovog člana o vođenju, potpisivanju i dostavljanju zapisnika sa sednice odbora direktora ne utiče na punovažnost donetih odluka.

Komisije odbora direktora

Član 408.

Odbor direktora može obrazovati komisije koje mu pomažu u radu, a naročito radi pripremanja odluka koje donosi, odnosno nadzora nad sprovođenjem određenih odluka ili radi obavljanja određenih stručnih poslova za potrebe odbora direktora.

Članovi komisija mogu biti direktori i druga fizička lica koja imaju odgovarajuća znanja i radna iskustva od značaja za rad komisije.

Komisije ne mogu odlučivati o pitanjima iz nadležnosti odbora direktora.

Komisije su dužne da o svom radu redovno izveštavaju odbor direktora, u skladu sa odlukom o njihovom obrazovanju.

Komisije odbora direktora u javnom akcionarskom društvu

Član 409.

Odbor direktora javnog akcionarskog društva obavezno obrazuje komisiju za reviziju.

Pored komisije iz stava 1. ovog člana odbor direktora javnog akcionarskog društva može obrazovati i:

- 1) komisiju za imenovanja;
- 2) komisiju za naknade;
- 3) druge komisije u skladu sa potrebama društva, ako je to predviđeno statutom.

Ako u javnom akcionarskom društvu nisu obrazovane komisije iz stava 2. ovog člana, odbor direktora obavlja poslove iz nadležnosti ovih komisija.

Sastav komisija odbora direktora

Član 410.

Komisije odbora direktora imaju najmanje tri člana, a u slučaju javnog akcionarskog društva jedan od tih članova uvek mora biti nezavisni direktor.

U odlučivanju o obrazovanju komisija iz člana 409. ovog zakona ne učestvuju izvršni direktori, koji ne mogu ni predlagati članove tih komisija.

Izuzetno od člana 408. stav 2. ovog zakona, u javnom akcionarskom društvu u komisiji za reviziju, komisiji za imenovanja i komisiji za naknade većinu članova moraju činiti neizvršni direktori.

U javnom akcionarskom društvu predsednik komisije za reviziju mora biti nezavisni direktor.

Najmanje jedan član komisije za reviziju mora biti lice koje je ovlašćeni revizor u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija ili koje ima odgovarajuća znanja i radno iskustvo u oblasti finansija i računovodstva, a koje je nezavisno od društva u smislu člana 392. ovog zakona.

Lice koje je zaposleno ili na drugi način angažovano u pravnom licu koje vrši reviziju finansijskih izveštaja društva ne može biti član komisije za reviziju.

U slučaju javnog akcionarskog društva, ako nijedan od neizvršnih direktora društva ne ispunjava uslove iz stava 5. ovog člana, člana komisije za reviziju koji ispunjava uslove iz tog stava bira skupština. **Komisija za reviziju**

Član 411.

Komisija za reviziju:

- 1) priprema, predlaže i proverava sprovođenje računovodstvenih politika i politika upravljanja rizicima;
- 2) daje predlog odboru direktora za imenovanje i razrešenje lica nadležnih za obavljanje funkcije unutrašnjeg nadzora u društvu;
- 3) vrši nadzor nad radom unutrašnjeg nadzora u društvu;
- 4) ispituje primenu računovodstvenih standarda u pripremi finansijskih izveštaja i ocenjuje sadržinu finansijskih izveštaja;
- 5) ispituje ispunjenost uslova za izradu konsolidovanih finansijskih izveštaja društva;
- 6) sprovodi postupak izbora revizora društva i predlaže kandidata za revizora društva, sa mišljenjem o njegovoj stručnosti i nezavisnosti u odnosu na društvo;
- 7) daje mišljenje o predlogu ugovora sa revizorom društva i u slučaju potrebe daje obrazloženi predlog za otkaz ugovora sa revizorom društva;
- 8) vrši nadzor nad postupkom revizije, uključujući i određivanje ključnih pitanja koja treba da budu predmet revizije i proveru nezavisnosti i objektivnosti revizora;
- 9) obavlja i druge poslove iz domena revizije koje joj poveri odbor direktora.

Komisija za reviziju sastavlja i odboru direktora podnosi izveštaje o pitanjima iz stava 1. ovog člana najmanje jedanput godišnje, osim ako statutom ili odlukom odbora direktora nije određeno da se svi ili pojedini izveštaji sastavljaju i podnose u kraćim vremenskim intervalima. **Komisija za imenovanja**

Član 412.

Komisija za imenovanja:

- 1) daje predlog kandidata za direktora, sa svojim mišljenjem i preporukom za imenovanje;
- 2) predlaže uslove koje treba da ispunjava kandidat za direktora i postupak imenovanja direktora;
- 3) najmanje jedanput godišnje sastavlja izveštaj o primerenosti sastava odbora direktora i broja direktora i daje preporuke s tim u vezi;
- 4) razmatra kadrovsku politiku društva u izboru lica na rukovodeća mesta u društvu i obavlja druge poslove u vezi sa kadrovskom politikom društva koje joj poveri odbor direktora.

Odbor direktora je dužan da u dnevni red prve naredne sednice skupštine uvrsti razmatranje predloga i izveštaja iz stava 1. tač. 1) do 3) ovog člana.

Komisija za naknade

Član 413.

Komisija za naknade:

- 1) priprema nacrt odluke o politici naknada izvršnim direktorima;
- 2) daje predlog o iznosu i strukturi naknade za svakog pojedinog izvršnog direktora, kao i predlog naknade revizoru društva;
- 3) najmanje jednom godišnje sastavlja izveštaj za skupštinu društva o oceni iznosa i strukture naknada za svakog direktora;
- 4) daje preporuke izvršnim direktorima o iznosu i strukturi naknada licima na rukovodećim mestima u društvu i obavlja druge poslove u vezi sa politikom naknada društva koje joj poveri odbor direktora.

Odbor direktora je dužan da u dnevni red prve naredne sednice skupštine uvrsti razmatranje predloga i izveštaja iz stava 1. tač. 1) do 3) ovog člana.

Način rada komisija odbora direktora

Član 414.

Komisije odbora direktora donose odluke većinom glasova od ukupnog broja članova. U slučaju jednake podele glasova, glas predsednika komisije je odlučujući.

Samo članovi komisije mogu prisustvovati sednicama komisije, kao i stručna lica koja su jednoglasno pozvana od strane članova komisije da prisustvuju pojedinoj sednici ako je njihovo prisustvo potrebno za raspravljanje pojedinih tačaka dnevnog reda.

Odgovornost direktora

Član 415.

Direktor odgovara društvu za štetu koju mu prouzrokuje kršenjem odredaba ovog zakona, statuta ili odluke skupštine.

Izuzetno, direktor neće biti odgovoran za štetu ako je postupao u skladu sa odlukom skupštine.

Ako šteta iz stava 1. ovog člana nastane kao posledica odluke odbora direktora, za štetu odgovaraju i svi direktori koji su za tu odluku glasali.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, direktor koji je bio uzdržan od glasanja smatra se da je glasao za tu odluku u pogledu postojanja odgovornosti za štetu.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, ako direktor nije bio prisutan na sednici odbora direktora na kojoj je odluka doneta, niti je za nju glasao na drugi način, smatra se da je glasao za tu odluku u pogledu postojanja odgovornosti za štetu ako se toj odluci nije pisanim putem usprotivio u roku od osam dana po saznanju za njeno donošenje.

Zahtev društva za naknadu štete u skladu sa ovim članom zastareva u roku od tri godine računajući od dana nastupanja štete.

Društvo se ne može odreći zahteva za naknadu štete, osim u skladu sa odlukom skupštine koja se donosi tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ali se ta odluka ne može doneti ako joj se usprotive akcionari koji poseduju ili predstavljaju najmanje 10% osnovnog kapitala društva. **Izveštaji izvršnih direktora**

Član 416.

Ako statutom ili odlukom odbora direktora nije drugačije određeno, izvršni direktori su dužni da pisanim putem izveštavaju odbor direktora o:

- 1) planiranoj poslovnoj politici i drugim načelnim pitanjima koja se odnose na postojeće i buduće vođenje poslova, kao i o odstupanjima od postojećih planova i projekcija uz navođenje razloga za to, najmanje jedanput godišnje, osim ako promenjene okolnosti ne nalažu vanredni izveštaj;
- 2) rentabilnosti poslovanja društva, za sednicu odbora direktora na kojoj se raspravlja o finansijskim izveštajima društva;
- 3) poslovanju, prihodima i finansijskom stanju društva, na kvartalnom nivou;
- 4) poslovima i poslovnim događajima koji su u toku ili su očekivani, a koji bi mogli biti od većeg značaja za poslovanje i likvidnost društva, kao i na rentabilnost njegovog poslovanja, uvek kada takve okolnosti nastupe ili se očekuje da će nastupiti;
- 5) drugim pitanjima u vezi sa njihovim radom za koja je odbor direktora ili bilo koji direktor zahtevao posebne izveštaje.

Izveštaji iz stava 1. ovog člana obuhvataju i kontrolisana društva, ako postoje.

Predsednik odbora direktora dužan je da preostale direktore obavesti o primljenim ili traženim izveštajima izvršnih direktora odmah kada to bude praktično moguće, a najkasnije na prvoj narednoj sednici odbora direktora.

Svaki direktor ima pravo uvida u dostavljene izveštaje iz stava 1. ovog člana, kao i pravo na primerak izveštaja ako odbor direktora nije drugačije odlučio.

Odbor direktora može odlučiti da se pojedini izveštaji dostave i komisijama odbora direktora, ako direktori ocene da je to potrebno za njihov rad.

7.3. Dvodomno upravljanje Organi

društva

Član 417.

Društvo sa dvodomnom organizacijom upravljanja ima jednog ili više izvršnih direktora i nadzorni odbor.

Ako društvo ima tri ili više izvršnih direktora, oni čine izvršni odbor.

Javno akcionarsko društvo ima najmanje tri izvršna direktora.

7.3.1. Izvršni direktori

Ko može biti izvršni direktor

Član 418.

Na izvršne direktore primenjuju se odredbe člana 382. ovog zakona o uslovima za imenovanje direktora u društvu.

Broj izvršnih direktora

Član 419.

Broj izvršnih direktora određuje se statutom.

Izvršni direktori ne mogu imati zamenike.

Izvršni direktori registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Imenovanje izvršnih direktora

Član 420.

Izvršne direktore imenuje nadzorni odbor društva.

Predlog kandidata za izvršnog direktora daje komisija za imenovanje, ako postoji.

Ako u društvu nije formirana komisija za imenovanje, predlog kandidata za izvršnog direktora može dati svaki član nadzornog odbora.

Mandat direktora

Član 421.

Na mandat izvršnih direktora shodno se primenjuju odredbe člana 385. ovog zakona.

Nadležnost izvršnih direktora

Član 422.

Na pitanja koja se odnose na nadležnost izvršnih direktora shodno se primenjuju odredbe člana 388. ovog zakona, ako ovim članom nije drugačije određeno.

Za obavljanje odnosno preduzimanje sledećih poslova potrebna je saglasnost nadzornog odbora:

- 1) sticanje, otuđenje i opterećenje udela i akcija koje društvo poseduje u drugim pravnim licima;
- 2) sticanje, otuđenje i opterećenje nepokretnosti;
- 3) uzimanje kredita, odnosno uzimanje i davanje zajmova, uspostavljanje obezbeđenja na imovini društva, kao i davanje jemstava i garancija za obaveze trećih lica;
- 4) drugi poslovi za koje je ovim zakonom propisano da su u nadležnosti nadzornog odbora.

Statutom ili odlukom nadzornog odbora može se odrediti:

- 1) da saglasnost nadzornog odbora nije potrebna za poslove iz stava 2. tač. 1) do 3) ovog člana ako se ti poslovi preduzimaju u okviru redovnog poslovanja društva; i
- 2) vrednost poslova iz stava 2. tačka 3) ovog člana koji se mogu obavljati odnosno preduzimati i bez saglasnosti nadzornog odbora.

Statutom ili odlukom nadzornog odbora mogu se odrediti i drugi poslovi za čije je obavljanje odnosno preduzimanje potrebna saglasnost nadzornog odbora.

Izvršni direktori se u vođenju poslova društva moraju pridržavati ograničenja za preduzimanje određenih poslova ili vrste poslova za koje je potrebna saglasnost nadzornog odbora ili skupštine, a koja su određena ovim zakonom, statutom, odlukama skupštine i odlukama nadzornog odbora.

Statutom, odlukom skupštine ili odlukom nadzornog odbora, ako je nadzorni odbor na to ovlašćen statutom, mogu se pojedini ili svi izvršni direktori ograničiti u zastupanju društva i supotpisom prokuriste.

Izvršni direktor ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana, a u slučaju da društvo nema drugog izvršnog direktora koji je ovlašćen da zastupa društvo, to punomoćje izdaje nadzorni odbor.

Generalni direktor

Član 423.

Nadzorni odbor može imenovati jednog od izvršnih direktora ovlašćenih za zastupanje društva za generalnog direktora društva.

Nadzorni odbor mora imenovati generalnog direktora ako u društvu postoji izvršni odbor.

Generalni direktor koordinira rad izvršnih direktora i organizuje poslovanje društva.

U slučaju održavanja sednice izvršnog odbora, generalni direktor predsedava sednicom i predlaže njen dnevni red.

U slučaju odsutnosti generalnog direktora, svaki od izvršnih direktora može sazvati sednicu izvršnog odbora, a većinom glasova prisutnih izvršnih direktora bira se jedan od izvršnih direktora za predsedavajućeg na početku sednice.

Statutom, odlukom skupštine i odlukom nadzornog odbora mogu se utvrditi uslovi koje izvršni direktor mora ispunjavati da bi mogao biti imenovan za generalnog direktora i bliže urediti njegova ovlašćenja i nadležnosti.

Generalni direktor registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Naknada za rad izvršnih direktora

Član 424.

Na naknadu za rad izvršnih direktora shodno se primenjuju odredbe člana 393. ovog zakona. **Prestanak mandata i razrešenje**

izvršnih direktora

Član 425.

Mandat izvršnog direktora prestaje istekom perioda na koji je izabran.

Ako izvršni direktor u toku trajanja mandata prestane da ispunjava uslove da bude izvršni direktor društva, smatra se da mu je prestao mandat danom prestanka ispunjenosti tih uslova.

Nadzorni odbor može razrešiti izvršnog direktora i pre isteka mandata na koji je izabran, bez navođenja razloga.

Ostavka izvršnog direktora

Član 426.

Izvršni direktor može u svako doba nadzornom odboru dati ostavku pisanim putem.

Ostavka proizvodi dejstvo danom podnošenja, osim ako u njoj nije naveden neki kasniji datum.

Ako je jedini izvršni direktor društva dao ostavku, u obavezi je da nastavi da preduzima poslove koji ne trpe odlaganje do imenovanja novog direktora ali ne duže od 30 dana od dana registracije te ostavke u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako se u roku od 60 dana od dana kada je društvo ostalo bez jedinog izvršnog direktora ne izabere novi izvršni direktor, registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti ili po zahtevu zainteresovanog lica pokreće postupak prinudne likvidacije društva.

Nadležnost i odgovornost izvršnog odbora

Član 427.

Izvršni odbor:

- 1) vodi poslove društva i određuje unutrašnju organizaciju društva;
- 2) odgovara za tačnost poslovnih knjiga društva;
- 3) odgovara za tačnost finansijskih izveštaja društva;
- 4) priprema sednice skupštine društva i predlaže dnevni red nadzornom odboru;
- 5) izračunava iznose dividendi koji u skladu sa ovim zakonom, statutom i odlukom skupštine pripadaju pojedinim klasama akcionara, određuje dan i postupak njihove isplate, a određuje i način njihove isplate u okviru ovlašćenja koja su mu data statutom ili odlukom skupštine;
- 6) izvršava odluke skupštine;
- 7) vrši druge poslove i donosi odluke u skladu sa ovim zakonom, statutom, odlukama skupštine i odlukama nadzornog odbora.

Pitanja iz nadležnosti izvršnog odbora ne mogu se preneti na nadzorni odbor društva. Društvo sa jednim ili dva

direktora

Član 428.

Na društvo koje ima jednog ili dva izvršna direktora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o izvršnom odboru, osim odredaba o sednicama izvršnog odbora.

Način rada izvršnog odbora

Član 429.

Izvršni odbor u vođenju poslova društva postupa samostalno.

Izvršni odbor odlučuje i postupa van sednica.

Ako ne postoji saglasnost izvršnih direktora po određenom pitanju, generalni direktor može sazvati sednicu izvršnog odbora.

Na sednici iz stava 3. ovog člana odluka se donosi većinom glasova izvršnih direktora, a u slučaju jednake podele glasova glas generalnog direktora je odlučujući. Na kvorum za održavanje i način održavanja sednica iz stava 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 404. ovog zakona.

Statutom i odlukom nadzornog odbora može se urediti način rada izvršnog odbora, a izvršni odbor može doneti i poslovnik o svom radu koji mora biti u skladu sa ovim zakonom, statutom i odlukama nadzornog odbora (poslovnik o radu izvršnog odbora).

Odgovornost izvršnih direktora

Član 430.

Na odgovornost izvršnih direktora shodno se primenjuju odredbe člana 415. ovog zakona. Izveštaji izvršnih direktora

Član 431.

Na obavezu izveštavanja izvršnih direktora shodno se primenjuju odredbe člana 416. ovog zakona.

7.3.2. Nadzorni odbor

Uslovi i ograničenja za članstvo u nadzornom odboru

Član 432.

Na uslove i ograničenja za članstvo u nadzornom odboru shodno se primenjuju odredbe čl. 382. i 391. ovog zakona.

Sastav nadzornog odbora

Član 433.

Nadzorni odbor ima najmanje tri člana.
Broj članova nadzornog odbora određuje se statutom i mora biti neparan.

Članovi nadzornog odbora ne mogu imati zamjenike.

Članovi nadzornog odbora ne mogu biti izvršni direktori društva niti prokuristi društva.

Članovi nadzornog odbora registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Imenovanje članova nadzornog odbora

Član 434.

Članove nadzornog odbora imenuje skupština.

Predlog kandidata za člana nadzornog odbora daju:

- 1) nadzorni odbor;
- 2) komisija za imenovanje, ako postoji;
- 3) akcionari koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda skupštine.

Mandat članova nadzornog odbora

Član 435.

Na mandat članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 385. ovog zakona. Kooptacija članova nadzornog odbora

Član 436.

Na kooptaciju članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 386. ovog zakona.

Nezavisni član nadzornog odbora

Član 437.

Javno akcionarsko društvo ima najmanje jednog člana nadzornog odbora koji je nezavisan od društva (nezavisni član nadzornog odbora).

Na nezavisnog člana nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 392. ovog zakona o nezavisnom direktoru.

Naknada za rad članova nadzornog odbora

Član 438.

Na naknadu za rad članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 393. ovog zakona o naknadi za rad direktora.

Prestanak mandata i razrešenje članova nadzornog odbora

Član 439.

Na prestanak mandata i razrešenje članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe čl. 394. i 395. ovog zakona.

Ostavka člana nadzornog odbora

Član 440.

Član nadzornog odbora može u svako doba preostalim članovima nadzornog odbora dati ostavku pisanim putem.

Ostavka proizvodi dejstvo danom podnošenja, osim ako u njoj nije naveden neki kasniji datum.

Nadležnost nadzornog odbora

Član 441.

Nadzorni odbor:

- 1) utvrđuje poslovnu strategiju i poslovne ciljeve društva i nadzire njihovo ostvarivanje;
- 2) nadzire rad izvršnih direktora;
- 3) vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva;
- 4) ustanovljava računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima;
- 5) utvrđuje finansijske izveštaje društva i podnosi ih skupštini na usvajanje;
- 6) daje i opoziva prokuru;
- 7) saziva sednice skupštine i utvrđuje predlog dnevnog reda;
- 8) izdaje odobrene akcije, ako je na to ovlašćen statutom ili odlukom skupštine;
- 9) utvrđuje emisionu cenu akcija i drugih hartija od vrednosti, u skladu sa članom 260. stav 4. i članom 262. stav 3. ovog zakona;
- 10) utvrđuje tržišnu vrednost akcija, u skladu sa članom 259. ovog zakona;
- 11) donosi odluku o sticanju sopstvenih akcija, u skladu sa članom 282. stav 3. ovog zakona;
- 12) donosi odluku o raspodeli međuidividendi akcionarima, u slučaju iz člana 273. stav 2. ovog zakona;

- 13) predlaže skupštini politiku naknada izvršnih direktora, ako nije utvrđena statutom, i predlaže ugovore o radu, odnosno angažovanju izvršnih direktora;
- 14) daje saglasnost izvršnim direktorima za preduzimanje poslova ili radnji u skladu sa ovim zakonom, statutom, odlukom skupštine i odlukom nadzornog odbora;
- 15) vrši druge poslove i donosi odluke u skladu sa ovim zakonom, statutom i odlukama skupštine.

Pitanja iz nadležnosti nadzornog odbora:

- 1) ne mogu se preneti na izvršne direktore društva;
- 2) mogu se preneti u nadležnost skupštine samo odlukom nadzornog odbora, ako statutom nije drugačije određeno.

Nadzorni odbor odlučuje o davanju odobrenja u slučajevima postojanja ličnog interesa izvršnog direktora društva u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Obaveza izveštavanja skupštine

Član 442.

Na obaveze izveštavanja nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 399. ovog zakona.

Predsednik nadzornog odbora

Član 443.

Na predsednika nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 400. ovog zakona.

Način rada nadzornog odbora

Član 444.

Na način rada nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 401. ovog zakona.

Sednice nadzornog odbora

Član 445.

Na sednice nadzornog odbora, njihovo sazivanje, kvorum za održavanje i način održavanja, prisustvo drugih lica, odlučivanje i zapisnik sa sednice shodno se primenjuju odredbe čl. 402. do 407. ovog zakona.

Komisije nadzornog odbora

Član 446.

Na komisije nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe čl. 408. do 414. ovog zakona.

Odgovornost članova nadzornog odbora

Član 447.

Na odgovornost članova nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 415. ovog zakona.

7.4. Sekretar društva Imenovanje i status

Član 448.

Akcionarsko društvo može imati sekretara društva, ako je to određeno statutom.

Sekretar društva može biti zaposlen u društvu.

Sekretara društva imenuje odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno i utvrđuje mu visinu zarade, odnosno naknade za rad i druga prava. **Mandat sekretara društva**

Član 449.

Mandat sekretara društva traje četiri godine, osim ako je statutom ili odlukom o imenovanju drugačije određeno. Na posledice prestanka mandata sekretaru društva shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prestanku mandata direktoru društva.

Nadležnost sekretara društva

Član 450.

Ako statutom ili odlukom o imenovanju sekretara društva nije drugačije određeno, sekretar društva odgovoran je za:

- 1) pripremu sednica skupštine i vođenje zapisnika;
- 2) pripremu sednica odbora direktora, odnosno izvršnog odbora i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, i vođenje zapisnika;
- 3) čuvanje svih materijala, zapisnika i odluka sa sednica iz tač. 1) i 2) ovog stava;
- 4) komunikaciju društva sa akcionarima i omogućavanje pristupa aktima i dokumentima iz tačke 3) ovog stava u skladu sa odredbama člana 465. ovog zakona.

Sekretar društva može imati i druge dužnosti i odgovornosti u skladu sa statutom i odlukom o njegovom imenovanju.

7.5. Unutrašnji nadzor

Organizovanje unutrašnjeg nadzora

Član 451.

Društvo svojim aktima uređuje način sprovođenja i organizaciju rada unutrašnjeg nadzora poslovanja.

U javnim akcionarskim društvima najmanje jedno lice nadležno za unutrašnji nadzor poslovanja mora ispunjavati uslove propisane za internog revizora u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

Javno akcionarsko društvo statutom ili drugim aktom propisuje uslove koje mora ispuniti lice koje rukovodi poslovima unutrašnjeg nadzora u pogledu profesionalnog i stručnog znanja i iskustva koji ga čine podobnim za obavljanje ove funkcije u društvu.

Lice iz stava 2. ovog člana mora biti zaposleno u društvu i obavljati samo poslove unutrašnjeg nadzora i ne može biti direktor niti član nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, a imenuje ga odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, na predlog komisije za reviziju.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

Član 452.

Poslovi unutrašnjeg nadzora naročito obuhvataju:

- 1) kontrolu usklađenosti poslovanja društva sa zakonom, drugim propisima i aktima društva;
 - 2) nadzor nad sprovođenjem računovodstvenih politika i finansijskim izveštavanjem;
 - 3) proveru sprovođenja politika upravljanja rizicima;
 - 4) praćenje usklađenosti organizacije i delovanja društva sa kodeksom korporativnog upravljanja;
 - 5) vrednovanje politika i procesa u društvu, kao i predlaganje njihovog unapređenja.
- Lice koje rukovodi poslovima unutrašnjeg nadzora dužno je da o sprovedenom nadzoru poslovanja redovno izveštava komisiju za reviziju, a u društvima koja nemaju komisiju za reviziju odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomo.

7.6. Spoljni nadzor

Revizija finansijskih izveštaja

Član 453.

Godišnji finansijski izveštaji javnih akcionarskih društva obavezno su predmet revizije.

Revizor društva dužan je da pre zaključenja ugovora o vršenju revizije, a nakon toga najmanje jednom godišnje za vreme trajanja tog ugovora, komisiji za reviziju javnog akcionarskog društva dostavi:

- 1) pisanu izjavu kojom potvrđuje svoju nezavisnost od društva;
- 2) obaveštenje o svim uslugama koje je u prethodnom periodu, pored revizije finansijskih izveštaja, pružio tom društvu.

Revizor javnog akcionarskog društva dužan je da komisiju za reviziju tog društva izvesti o svim okolnostima koje bi mogle uticati na njegovu nezavisnost u odnosu na društvo i merama koje su preduzete za otklanjanje tih okolnosti.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na sva akcionarska društva koja su obavezna da vrše reviziju finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

Ograničenje za otkaz ugovora sa revizorom u toku revizije

Član 454.

Javno akcionarsko društvo ne može revizoru otkazati ugovor o vršenju revizije tokom vršenja revizije finansijskih izveštaja zbog neslaganja sa mišljenjem revizora o finansijskim izveštajima.

Posebna i vanredna revizija

Član 455.

Posebna revizija u smislu ovog zakona je revizija kojom se može proveravati:

- 1) procena vrednosti nenovčanog uloga ili
- 2) vrednost i uslovi pod kojima je vršeno sticanje ili raspolaganje imovinom velike vrednosti iz člana 470. ovog zakona.

Vanredna revizija u smislu ovog zakona je revizija finansijskih izveštaja koji su već bili predmet revizije, a koja se može preduzeti ako:

- 1) postoji sumnja da revizija finansijskih izveštaja nije sprovedena u skladu sa zakonom i propisanim računovodstvenim standardima i postupcima ili
- 2) finansijski izveštaji ne sadrže napomene propisane računovodstvenim standardima ili su ove napomene nepotpune.

Posebna revizija može se sprovesti u roku od tri godine od dana unosa nenovčanog uloga, odnosno sticanja ili raspolaganja imovinom velike vrednosti, a vanredna revizija u roku od tri godine od dana usvajanja finansijskih izveštaja koji su bili predmet revizije.

Predlog za sprovođenje posebne ili vanredne revizije

Član 456.

Predlog za sprovođenje posebne ili vanredne revizije mogu podneti akcionari koji poseduju ili predstavljaju najmanje 10% akcija sa pravom glasa.

Predlog iz stava 1. ovog člana sa obrazloženjem razloga iz kojih se predlaže posebna ili vanredna revizija daje se pisanim putem odboru direktora, odnosno nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomno, koji je dužan da:

- 1) ovaj predlog uvrsti u dnevni red prve naredne redovne sednice skupštine akcionara ako je period do njenog održavanja kraći od šest meseci i ako nije istekao rok za dopunu dnevnog reda iz člana 337. stav 2. ovog zakona ili
- 2) da sazove vanrednu sednicu skupštine akcionara u skladu sa članom 371. ovog zakona ako je period do održavanja prve naredne redovne sednice skupštine akcionara duži od šest meseci ili je istekao rok za dopunu dnevnog reda iz člana 337. stav 2. ovog zakona.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana, akcionari koji su predložili sprovođenje posebne ili vanredne revizije mogu u skladu sa članom 339. ovog zakona podneti zahtev nadležnom sudu da naloži održavanje vanredne sednice skupštine na kojoj će se odlučivati o predlogu iz stava 1. ovog člana.

Ako predlog iz stava 1. ovog člana nije stavljen na dnevni red redovne sednice skupštine u skladu sa stavom 2. tačka 1) ovog člana, zahtev iz stava 3. ovog člana može se podneti u roku od 30 dana od dana održavanja te sednice.

Donošenje odluke o sprovođenju posebne ili vanredne revizije

Član 457.

Odluku o sprovođenju posebne ili vanredne revizije donosi skupština akcionara običnom većinom glasova prisutnih akcionara.

Odlukom iz stava 1. ovog člana mora se odrediti revizor koji će izvršiti posebnu ili vanrednu reviziju.

Za revizora iz stava 2. ovog člana ne može biti izabran revizor koji je sproveo:

- 1) procenu nenovčanog uloga koja je predmet posebne revizije;
- 2) reviziju finansijskih izveštaja za period u kojem je izvršeno sticanje ili raspolaganje imovinom velike vrednosti koje je predmet posebne revizije;
- 3) reviziju finansijskih izveštaja koji su predmet vanredne revizije.

Ako skupština odbije predlog za sprovođenje posebne, odnosno vanredne revizije, akcionari koji su ovaj predlog podneli mogu u roku od 30 dana od dana održavanja sednice skupštine zahtevati da nadležni sud u vanparničnom postupku odluči o predlogu za sprovođenje posebne, odnosno vanredne revizije.

Odlukom kojom usvaja predlog za sprovođenje posebne, odnosno vanredne revizije sud imenuje i revizora, koji mora ispunjavati uslove iz stava 3. ovog člana.

Društvo mora učiniti dostupnom svu potrebnu dokumentaciju i obaveštenja koje zatraži revizor koji sprovodi posebnu, odnosno vanrednu reviziju.

Zabrana prenosa akcija tokom sprovođenja posebne ili vanredne revizije

Član 458.

U slučaju iz člana 457. stav 4. ovog zakona na zahtev društva sud u vanparničnom postupku može doneti rešenje kojim nalaže Centralnom registru da izvrši upis privremene zabrane prenosa akcija akcionara po čijem predlogu je doneta odluka o sprovođenju posebne, odnosno vanredne revizije.

Troškovi sprovođenja posebne ili vanredne revizije

Član 459.

Troškove sprovođenja posebne ili vanredne revizije snosi društvo.

Ako se posebna ili vanredna revizija sprovodi po odluci suda, sud tom odlukom utvrđuje i iznos procenjenih troškova iz stava 1. ovog člana i nalaže društvu njegovu uplatu na odgovarajući depozitni račun suda.

Ako društvo ne izvrši uplatu iznosa procenjenih troškova za sprovođenje posebne ili vanredne revizije u roku određenom odlukom iz stava 2. ovog člana, sud će prinudno izvršiti naplatu ovog iznosa. **Sadržaj izveštaja o posebnoj reviziji**

Član 460.

Izveštaj o posebnoj reviziji mora se sačiniti u pisanom obliku i obavezno sadrži obrazložene nalaze revizora.

U izveštaju iz stava 1. ovog člana revizor se mora izjasniti da li nalazi posebne revizije odstupaju od:

- 1) procenjene vrednosti nenovčanog uloga ako je ona bila predmet posebne revizije ili
- 2) vrednosti i uslova pod kojima je vršeno sticanje ili raspolaganje imovinom velike vrednosti ako su oni bili predmet posebne revizije.

Ako se revizor izjasni da su odstupanja iz stava 2. ovog člana značajna, on to mora jasno naznačiti i predložiti mere za otklanjanje njihovih posledica.

Ako se revizor izjasni da odstupanja iz stava 2. ovog člana nisu značajna, predlog za sprovođenje posebne revizije smatra se neosnovanim.

Sadržaj izveštaja o vanrednoj reviziji

Član 461.

Izveštaj o vanrednoj reviziji mora se sačiniti u pisanom obliku i obavezno sadrži obrazložene nalaze revizora.

U izveštaju iz stava 1. ovog člana revizor se mora izjasniti da li se njegovo mišljenje o finansijskim izveštajima koji su bili predmet vanredne revizije razlikuje od mišljenja koje je na te finansijske izveštaje dao revizor koji je prethodno vršio reviziju i da navede razloge zbog kojih se mišljenja razlikuju.

Ako se revizor izjasni da su razlike iz stava 2. ovog člana značajne, on mora predložiti mere za otklanjanje njihovih posledica.

Ako se revizor izjasni da razlike iz stava 2. ovog člana nisu značajne, predlog za sprovođenje vanredne revizije smatra se neosnovanim.

Postupanje sa izveštajem o posebnoj ili vanrednoj reviziji

Član 462.

Izveštaj o posebnoj ili vanrednoj reviziji dostavlja se odboru direktora, odnosno izvršnom odboru i nadzornom odboru ako je upravljanje društvom dvodomno, akcionarima koji su predložili njeno sprovođenje i sudu ako je posebna ili vanredna revizija sprovedena po odluci suda.

Ako se revizor u izveštaju iz stava 1. ovog člana izjasnio da postoje značajna odstupanja u smislu člana 460. stav 2. i 461. stav 2. ovog zakona odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno dužan je da u roku od osam dana od dana dostavljanja izveštaja sazove vanrednu sednicu skupštine akcionara radi razmatranja tog izveštaja, tako da se ta sednica održi u roku od 30 dana od dana dostavljanja tog izveštaja.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, dužan je da uz izveštaj iz stava 1. ovog člana za sednicu skupštine pripremi i svoje pisano izjašnjenje o nalazima iz tog izveštaja, sa predlogom odluka skupštine.

Ako odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana akcionari koji su predložili sprovođenje posebne ili vanredne revizije mogu u roku od 30 dana od dana dostavljanja izveštaja podneti zahtev sudu da u vanparničnom postupku naloži održavanje vanredne sednice skupštine akcionara iz stava 2. ovog člana.

Ako u slučaju iz stava 2. ovog člana skupština akcionara ne usvoji izveštaj revizora koji je vršio posebnu, odnosno vanrednu reviziju, ili mere koje je on predložio, akcionari koji su glasali za usvajanje izveštaja i mera koje je predložio revizor imaju pravo pravo da budu nesaglasni u smislu člana 474. ovog zakona, kao i pravo na naknadu štete od društva.

Ako se revizor u izveštaju iz stava 1. ovog člana izjasnio da ne postoje značajna odstupanja u smislu člana 460. stav 2. i 461. stav 2. ovog zakona odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno dužan je da ovaj izveštaj stavi na dnevni red prve naredne sednice skupštine akcionara.

Pravo društva na naknadu štete

Član 463.

Ako izveštaj o posebnoj ili vanrednoj reviziji pokaže da je predlog za njeno sprovođenje bio neosnovan, društvo ima pravo na naknadu troškova sprovođenja posebne, odnosno vanredne revizije od akcionara koji su predložili njeno sprovođenje.

Akcionari koji su predložili sprovođenje posebne ili vanredne revizije neograničeno solidarno su odgovorni za naknadu troškova iz stava 1. ovog člana.

8. Akti i dokumenti društva

Obaveza čuvanja akata i dokumenata društva

Član 464.

Društvo čuva:

- 1) osnivački akt;
- 2) rešenje o registraciji osnivanja društva;
- 3) statut i sve njegove izmene i dopune;
- 4) opšte akte društva;
- 5) zapisnike sa sednica skupštine i odluke skupštine;
- 6) akt o obrazovanju svakog ogranka ili drugog organizacionog dela društva;
- 7) dokumenta koja dokazuju svojinu i druga imovinska prava društva;
- 8) zapisnike sa sednica odbora direktora, odnosno izvršnog odbora i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 9) godišnje izveštaje o poslovanju društva i konsolidovane godišnje izveštaje;
- 10) izveštaje odbora direktora, odnosno izvršnog odbora i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 11) evidenciju o adresama direktora i članova nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 12) ugovore koje su direktori, članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, ili sa njima povezana lica u smislu ovog zakona, zaključili sa društvom.

Društvo je dužno je da dokumenta i akte iz stava 1. ovog člana čuva u svom sedištu ili na drugom mestu koje je poznato i dostupno svim direktorima i članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno.

Dokumente i akte iz stava 1. tač. 1) do 5), 8, 9) i 12) ovog člana društvo čuva trajno, a ostala dokumenta i akte iz stava 1. ovog člana najmanje pet godina, nakon čega se čuvaju u skladu sa propisima o arhivskoj građi.

Pristup aktima i dokumentima društva

Član 465.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, dužan je da akte i dokumenta iz člana 464. stav 1. tač. 1) do 5) i tačka 9) ovog zakona, kao i finansijske izveštaje društva, stavi na raspolaganje svakom akcionaru, kao i ranijem akcionaru za period u kojem je bio akcionar, na njegov pisani zahtev podnet u skladu sa članom 81. ovog zakona, radi vršenja uvida i kopiranja o svom trošku, tokom radnog vremena.

Smatraće se da je obaveza iz stava 1. ovog člana izvršena u pogledu dokumenata iz stava 1. ovog člana za koje je društvo omogućilo slobodan pristup i preuzimanje sa internet stranice društva, bez naknade.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je imenovan sekretar društva on je odgovoran za izvršavanje obaveze iz stava 1. ovog člana.

Pravo akcionara iz stava 1. ovog člana može biti ograničeno samo u meri u kojoj je to potrebno radi uobičajene identifikacije akcionara.

Pristup aktima i dokumentima po odluci suda

Član 466.

Ako odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ili sekretar društva, ako postoji, propusti da postupi po zahtevu iz člana 465. ovog zakona u roku od pet dana od dana prijema zahteva, podnosilac zahteva ima pravo da traži da sud u vanparničnom postupku naloži društvu da postupi po njegovom zahtevu.

Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Ograničenje u pogledu objavljivanja akata i dokumenata društva

Član 467.

Lice koje ostvari pristup aktima i dokumentima društva u skladu sa čl. 465. i 466. ovog zakona ne može da ih objavi na način kojim bi nanelo štetu društvu ili njegovom ugledu.

9. Prestanak društva

Način prestanka

Član 468.

Društvo prestaje da postoji brisanjem iz registra privrednih subjekata, po osnovu:

- 1) sprovedenog postupka likvidacije ili prinudne likvidacije u skladu sa ovim zakonom;
- 2) sprovedenog postupka stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj;
- 3) statusne promene koja ima za posledicu prestanak društva.

Prestanak društva po odluci suda

Član 469.

Po tužbi akcionara koji poseduju akcije koje predstavljaju najmanje 20% osnovnog kapitala društva protiv društva nadležni sud može odrediti prestanak društva ili druge mere ako:

- 1) odbor direktora, odnosno izvršni i nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, ne mogu da vode poslove društva, bilo zbog međusobnog neslaganja ili iz drugih razloga, a skupština ne može da prekine blokadu, što za posledicu ima da se poslovi društva ne mogu više voditi u interesu akcionara;
- 2) su akcionari blokirani u odlučivanju na skupštini na najmanje dve uzastopne sednice skupštine, što za posledicu ima da se poslovi društva ne mogu više voditi u interesu društva;
- 3) direktori, odnosno članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, deluju protivzakonito, nepošteno ili prevarno, a protivno interesima akcionara koji podnose tužbu;
- 4) se imovina društva rasipa i umanjuje.

U postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana sud može, ako su razlozi za podnošenje tužbe otklonjivi, ostaviti društvu rok od najviše šest meseci za otklanjanje nepravilnosti.

Ako društvo u roku iz stava 2. ovog člana ne otkloni nepravilnosti, sud će presudom odrediti prestanak društva ili jednu ili više od sledećih mera:

- 1) razrešenje direktora ili člana nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 2) uvođenje prinudne uprave u društvo do imenovanja novih direktora, odnosno članova nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 3) sprovođenje vanredne revizije finansijskih izveštaja društva;
- 4) donošenje odluke o raspodeli dobiti ili o isplati učešća u dobiti, odnosno dividende;
- 5) otkup akcija koje poseduju akcionari koji su podneli tužbu od strane društva po tržišnoj vrednosti u smislu ovog zakona.

Presudom iz stava 3. ovog člana sud može odrediti i naknadu štete od strane društva akcionarima koji su podneli tužbu.

DEO ČETVRTI

STICANJE I RASPOLAGANJE IMOVINOM VELIKE VREDNOSTI Pojam i osnovne odredbe

Član 470.

Ako društvo stiče, odnosno raspolaže imovinom čija nabavna i/ili prodajna i/ili tržišna vrednost u momentu donošenja odluke o tome predstavlja 30% ili više od knjigovodstvene vrednosti ukupne imovine društva iskazane u poslednjem godišnjem bilansu stanja, smatra se da društvo stiče, odnosno raspolaže imovinom velike vrednosti.

Pod sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrednosti smatra se sticanje, odnosno raspolaganje imovinom na bilo koji način, uključujući naročito kupovinu, prodaju, zakup, razmenu, uspostavljanje založnog prava i hipoteke, zaključenje ugovora o kreditu i zajmu, davanje jemstva i garancija, i preduzimanje bilo koje druge radnje kojom nastaje obaveza za društvo.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, neće se smatrati sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrednosti kupovina ili prodaja imovine koja je izvršena u okviru redovnog poslovanja društva.

Pod imovinom u smislu st. 1. i 2. ovog člana smatraju se stvari i prava, uključujući i nepokretnosti, pokretne stvari, novac, udele u društvima, hartije od vrednosti, potraživanja, industrijsku svojinu i druga prava.

Jednim sticanjem, odnosno raspolaganjem, u smislu stava 1. ovog člana, smatraće se i više povezanih sticanja, odnosno raspolaganja izvršenih u periodu od godinu dana, pri čemu se kao vreme nastanka uzima dan izvršenja poslednjeg sticanja, odnosno raspolaganja.

Sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrednosti može se sprovesti ako to sticanje, odnosno raspolaganje prethodno ili naknadno odobri skupština.

Ako društvo stiče, odnosno raspolaže imovinom velike vrednosti shodno se primenjuju pravila ovog zakona o pravima nesaglasnih članova.

Postupak sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrednosti

Član 471.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljane društvom dvodomno, priprema predlog odluke kojom skupština odobrava sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrednosti, sa:

- 1) obrazloženjem koje sadrži razloge iz kojih se preporučuje usvajanje te odluke;
- 2) izveštajem o uslovima pod kojim se stiče, odnosno raspolaze imovinom velike vrednosti.

Sastavni deo materijala za sednicu skupštine na kojoj se odluka iz stava 1. ovog člana donosi je nacrt ugovora o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom velike vrednosti.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, ako se odlukom odobrava već zaključen ugovor o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom velike vrednosti, taj ugovor se dostavlja uz materijal za sednicu skupštine na kojoj se odluka iz stava 1. ovog člana donosi.

Odluku o odobravanju sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrednosti skupština donosi tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara sa pravom glasa.

Posledice povrede odredaba o raspolaganju imovinom velike vrednosti

Član 472.

Ako nije pribavljeno odobrenje u skladu sa čl. 470. i 471. ovog zakona, društvo i akcionar koji poseduje ili predstavlja najmanje 5% osnovnog kapitala društva može podneti tužbu za poništaj pravnog posla, odnosno radnje sticanja ili raspolaganja imovinom velike vrednosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravni posao, odnosno radnja neće biti poništena ako lice koje je druga strana u pravnom poslu, odnosno prema kome je radnja izvršena nije znalo niti je moralo znati za povredu odredaba člana 471. ovog zakona u vreme zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljane društvom dvodomno, solidarno su odgovorni društvu za štetu koju to društvo pretrpi usled sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrednosti ako je to sticanje, odnosno raspolaganje sprovedeno bez odluke kojom ga skupština odobrava.

Tužbe iz st. 1. i 3. ovog člana mogu biti podnete u roku od tri godine od dana sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrednosti.

Shodna primena na društvo s ograničenom odgovornošću

Član 473.

Odredbe o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom velike vrednosti shodno se primenjuju i na društvo s ograničenom odgovornošću, ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno.

DEO PETI

POSEBNAPRAVANESAGLASNIHAKCIONARA

Pravo nesaglasnih akcionara na otkup akcija

Član 474.

Akcionar može da traži od društva da otkupi njegove akcije ako glasa protiv ili se uzdrži od glasanja za odluku:

- 1) o promeni statuta društva kojom se umanjuju njegova prava predviđena statutom ili zakonom; 2) o statusnoj promeni;

- 3) o promeni pravne forme;
- 4) o promeni vremena trajanja društva;
- 5) kojom se odobrava sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrednosti;
- 6) kojom se menjaju njegova druga prava, ako je statutom određeno da akcionar iz tog razloga ima pravo na nesaglasnost i na naknadu tržišne vrednosti akcija u skladu sa ovim zakonom;
- 7) o povlačenju jedne ili više klasa akcija sa regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Pravo na otkup akcija i isplatu iz stava 1. ovog člana ima i akcionar koji nije prisustvovao sednici skupštine na kojoj se odlučuje o pitanjima iz stava 1. ovog člana.

Akcionar koji zatraži od društva da od njega otkupi akcije u skladu sa članom 475. ovog zakona ne može osporavati odluku društva na kojoj zasniva to svoje pravo.

Odluka iz stava 1. ovog člana mora sadržati odredbu o tome da stupa na snagu davanjem pisane izjave od strane predsednika odbora direktora, kao i predsednika nadzornog odbora društva ako je upravljanje društvom dvodomno, da su svi nesaglasni akcionari u celosti isplaćeni za vrednost svojih akcija u skladu sa čl. 475. i 476. ovog zakona.

Na povlačenje akcija iz stava 1. tačka 7) ovog člana primenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Postupak ostvarivanja prava na otkup akcija

Član 475.

Sastavni deo materijala za sednicu skupštine na kojoj se donosi odluka iz člana 474. stav 1. ovog zakona je:

- 1) obaveštenje o pravima nesaglasnih akcionara na otkup njihovih akcija i formular zahteva za ostvarivanje tog prava, koji sadrži polja u koja se unosi ime, odnosno poslovno ime akcionara i njegovo prebivalište, odnosno sedište, kao i broj i klasa akcija čiji otkup zahteva;
- 2) podatak o knjigovodstvenoj vrednosti akcija, podatak o tržišnoj vrednosti akcija utvrđenoj u skladu sa članom 259. stav 1. ovog zakona i podatak o procenjenoj vrednosti akcija utvrđenoj u skladu sa članom 51. ovog zakona, pri čemu se te vrednosti utvrđuju na dan donošenja odluke o sazivanju sednice skupštine.

Ako želi da ostvari pravo na otkup njegovih akcija, nesaglasni akcionar zahtev iz stava 1. ovog člana može dostaviti društvu:

- 1) na sednici skupštine na kojoj se donosi odluka iz člana 474. stav 1. ovog zakona i to predsedniku skupštine, odnosno licu koga predsedavajući skupštine ovlasti ili
- 2) u roku od 15 dana od dana zaključenja te sednice skupštine.

Društvo je u obavezi da u roku od 60 dana od dana isteka roka iz stava 2. tačka 2) ovog člana nesaglasnom akcionaru isplati vrednost akcija koje su predmet zahteva iz stava 1. ovog člana, koja je jednaka najvišoj od vrednosti iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Isplata iz stava 3. ovog člana izvršiće se u skladu sa pravilima poslovanja Centralnog registra.

Sudska zaštita prava nesaglasnog akcionara

Član 476.

Nesaglasni akcionar može tužbom nadležnom sudu protiv društva tražiti isplatu:

- 1) razlike do pune vrednosti njegovih akcija utvrđene u skladu sa članom 475. stav 3. ovog zakona, ako smatra da mu je društvo na ime otkupne cene za njegove akcije isplatilo iznos niži od te vrednosti usled toga što je bilo koja od vrednosti iz člana 475. stav 1. tačka 2) ovog zakona pogrešno utvrđena ili ako je društvo izvršilo samo delimičnu isplatu;

2) pune vrednosti njegovih akcija utvrđene u skladu sa članom 475. stav 3. ovog zakona, ako mu društvo nije izvršilo nikakvu isplatu po tom osnovu, a podneo je zahtev u skladu sa članom 475. stav 2. ovog zakona.

Tužba iz stava 1. ovog člana se podnosi najkasnije u roku od 30 dana od dana izvršene isplate u skladu sa članom 475. stav 4. ovog člana, odnosno isteka roka za tu isplatu ako isplata nije izvršena.

Ako je podneto više od jedne tužbe iz stava 1. ovog člana, postupci se spajaju.

Ako sud pravosnažnom presudom donetom u postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana obaveže društvo da nesaglasnom akcionaru isplati razliku do pune vrednosti akcija, odnosno punu vrednost akcija, društvo je u obavezi da svim drugim nesaglasnim akcionarima iste klase akcija prizna i isplati istu vrednost akcije, nezavisno od činjenice da li su ti akcionari podneli tužbu iz stava 1. ovog člana.

Ako društvo ne postupi u skladu sa stavom 5. ovog člana u roku za izvršenje presude iz stava 4. ovog člana, svaki nesaglasni akcionar može tužbom nadležnom sudu tražiti isplatu razlike do pune vrednosti akcija, odnosno vrednost akcija koja je utvrđena tom presudom.

Shodna primena na društvo s ograničenom odgovornošću

Član 477.

Odredbe o pravima nesaglasnih akcionara shodno se primenjuju i na članove društva s ograničenom odgovornošću, osim ako je osnivačkim aktom tog društva drugačije određeno.

DEO ŠESTI

PROMENAPRAVNEFORME

Pojam promene pravne forme

Član 478.

Promenom pravne forme društvo prelazi iz jedne pravne forme u drugu pravnu formu u skladu sa ovim zakonom.

Promena pravne forme društva ne utiče na pravni subjektivitet tog društva.

Na promenu pravne forme društva primenjuju se shodno odredbe ovog zakona o osnivanju date forme društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Ako javno akcionarsko društvo menja pravnu formu, ono mora da ispunji uslove za prestanak svojstva javnog društva koji su propisani zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Društvo ne može da menja pravnu formu ako je u likvidaciji ili u stečaju, osim kao meru reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Priprema akata i dokumenata u vezi sa promenom pravne forme

Član 479.

Radi sprovođenja postupka promene pravne forme, odbor direktora priprema i dostavlja skupštini radi usvajanja sledeće akte i dokumenta:

- 1) predlog odluke o promeni pravne forme društva;
- 2) predlog izmene osnivačkog akta radi usklađivanja sa odredbama ovog zakona koje se odnose na datu pravnu formu društva;
- 3) predlog statuta društva, ako društvo menja pravnu formu u akcionarsko društvo;
- 4) predlog odluke kojom se imenuju članovi organa društva u skladu sa odredbama ovog zakona koje regulišu datu pravnu formu društva;
- 5) izveštaj o potrebi sprovođenja postupka promene pravne forme, koji obavezno sadrži:

- (1) objašnjenje pravnih posledica promene pravne forme;
 - (2) razloge i analizu očekivanih efekata promene pravne forme;
 - (3) obrazloženje srazmere konverzije akcija u udele, odnosno udela u akcije, odnosno konverzije udela jedne pravne forme društva u udele druge pravne forme društva, u zavisnosti od konkretne promene pravne forme;
- 6) detaljno obaveštenje o pravu člana društva da bude nesaglasan sa odlukom o promeni pravne forme u smislu člana 481. ovog zakona.

Ako je upravljanje društvom dvodomno, akta i dokumente iz stava 1. ovog člana priprema izvršni odbor, a nadzorni odbor ih utvrđuje i dostavlja skupštini radi usvajanja.

Sprovođenje postupka promene pravne forme društva

Član 480.

Na obaveštavanje članova društva i poverilaca o sprovođenju postupka promene pravne forme, na pozivanje na sednicu na kojoj se donosi odluka o promeni pravne forme i na postupak donošenja te odluke shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na statusne promene, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Odluka o promeni pravne forme društva

Član 481.

Odluka o promeni pravne forme društva sadrži naročito:

- 1) poslovno ime i adresu sedišta društva koje sprovodi postupak promene pravne forme;
- 2) označenje nove pravne forme društva;
- 3) podatke o načinu i uslovima konverzije udela u društvu u akcije ili obratno, odnosno konverzije udela jedne pravne forme društva u udele druge pravne forme društva, u zavisnosti od konkretne promene pravne forme.

U akcionarskom društvu odluka o promeni pravne forme donosi se troćetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije određena veća većina.

Istovremeno sa odlukom iz stava 1. ovog člana članovi društva, odnosno skupština usvaja:

- 1) izmene osnivačkog akta;
- 2) statut, u slučaju promene pravne forme u akcionarsko društvo;
- 3) odluku ili odluke kojom se imenuju članovi organa društva.

Registracija promene pravne forme društva i pravne posledice registracije

Član 482.

Registracija promene pravne forme društva vrši se u skladu sa zakonom o registraciji, a ako društvo menja pravnu formu u akcionarsko društvo prethodno vrši registraciju akcija u Centralnom registru u skladu sa ovim zakonom.

Ako društvo menja pravnu formu i postaje javno akcionarsko društvo ili prestaje da to bude, primenjuju se i odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala koje se odnose na sticanje, odnosno prestanak svojstva javnog društva.

Pravne posledice promene pravne forme društva nastupaju danom registracije te promene u skladu sa zakonom o registraciji.

Promenom pravne forme društva nastupaju sledeće pravne posledice:

- 1) udeli članova u društvu pretvaraju se u akcije ili obratno, odnosno udeli jedne pravne forme društva se pretvaraju u udele druge pravne forme društva, u zavisnosti od konkretne promene pravne forme;

2) zakonitim imaocima zamenljivih obveznica i varanata, odnosno drugih hartija od vrednosti sa posebnim pravima, osim akcija, obezbeđuju se najmanje ista posebna prava nakon promene pravne forme, osim ako je odlukom o izdavanju tih hartija od vrednosti drugačije određeno ili ako je drugačije ugovoreno sa njihovim imaocima;

3) ortaci i komplementari koji su promenom pravne forme postali članovi društva koji su ograničeno odgovorni ostaju solidarno odgovorni sa društvom za obaveze društva nastale do registracije promene pravne forme u skladu sa zakonom o registraciji.

DEO SEDMI STATUSNEPROMENE

1. Pojam i vrste statusnih promena Pojam statusne

promene

Član 483.

Statusnom promenom se društvo (u daljem tekstu: društvo prenosilac) reorganizuje tako što na drugo društvo (u daljem tekstu: društvo sticalac) prenosi imovinu i obaveze, dok njegovi članovi u tom društvu stiču udele, odnosno akcije.

Svi članovi društva prenosioca stiču udele, odnosno akcije u društvu sticaocu srazmerno svojim udelima, odnosno akcijama u društvu prenosioocu, osim ako se svaki član društva prenosioca saglasi da se statusnom promenom izvrši zamena udela odnosno akcija u drugačijoj srazmeri ili ako koristi svoje pravo na isplatu umesto sticanja udela, odnosno akcija u društvu sticaocu u skladu sa članom 508. ovog zakona.

Članu društva prenosioca se po osnovu statusne promene može izvršiti i novčano plaćanje, ali ukupan iznos tih plaćanja svim članovima društva prenosioca ne može preći 10% ukupne nominalne vrednosti udela, odnosno akcija koje stiču članovi društva prenosioca, a ako te akcije nemaju nominalnu vrednost 10% ukupne računovodstvene vrednosti tih akcija.

Ako se statusnom promenom osniva novo društvo, na osnivanje tog društva primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na osnivanje društva u odgovarajućoj pravnoj formi, osim ako je drugačije propisano odredbama ovog zakona koje regulišu statusne promene.

Ako se statusnom promenom javno akcionarsko društvo pripaja društvu koje nije javno akcionarsko društvo ili se sa njim spaja u novo društvo koje nije javno akcionarsko društvo, to društvo mora da ispuni uslove za prestanak svojstva javnog društva koji su propisani zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Statusne promene se ne mogu vršiti suprotno odredbama zakona kojim se uređuje zaštita konkurencije. Učesnici u statusnoj

promeni

Član 484.

U statusnoj promeni mogu učestvovati jedno ili više društava iste ili različite pravne forme.

U statusnoj promeni ne može učestvovati društvo koje je u likvidaciji ili u stečaju, osim ako se statusna promena sprovodi kao mera reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Vrste statusnih promena

Član 485.

Statusne promene su:

1) pripajanje;

2) spajanje;

- 3) podela;
- 4) izdvajanje.

Pripajanje član

486.

Jedno ili više društava može se pripojiti drugom društvu prenošenjem na to društvo celokupne imovine i obaveza, čime društvo koje se pripaja prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije.

Spajanje

Član 487.

Dva ili više društava mogu se spojiti osnivanjem novog društva i prenošenjem na to društvo celokupne imovine i obaveza, čime društva koja se spajaju prestaju da postoje bez sprovođenja postupka likvidacije.

Podela

Član 488.

Društvo se može podeliti tako što će istovremeno preneti celokupnu imovinu i obaveze na:

- 1) dva ili više novoosnovanih društava (u daljem tekstu: podela uz osnivanje) ili
- 2) dva ili više postojećih društava (u daljem tekstu: podela uz pripajanje) ili
- 3) jedno ili više novoosnovanih društava i jedno ili više postojećih društava (u daljem tekstu: mešovita podela).

Društvo iz stava 1. ovog člana po sprovedenoj statusnoj promeni prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije.

Izdvajanje

Član 489.

Društvo se može podeliti tako što će preneti deo svoje imovine i obaveza na:

- 1) jedno ili više novoosnovanih društava (u daljem tekstu: izdvajanje uz osnivanje) ili
- 2) jedno ili više postojećih društava (u daljem tekstu: izdvajanje uz pripajanje) ili
- 3) jedno ili više novoosnovanih društava i jedno ili više postojećih društava (u daljem tekstu: mešovito izdvajanje).

Društvo iz stava 1. ovog člana po sprovedenoj statusnoj promeni nastavlja da postoji.

2. Redovni postupak sprovođenja statusne promene

2.1. Akti i dokumenti u vezi sa statusnom promenom

Priprema akata i dokumenata u vezi sa statusnom promenom

Član 490.

Radi sprovođenja statusne promene odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, priprema sledeće akte i dokumente:

- 1) nacrt ugovora o statusnoj promeni, odnosno nacrt plana podele ako samo jedno društvo učestvuje u statusnoj promeni, kao i sve dokumente iz člana 491. stav 3. ovog zakona;
- 2) finansijske izveštaje, sa mišljenjem revizora, sa stanjem na dan koji prethodi danu donošenja odluke skupštine o statusnoj promeni najviše šest meseci;
- 3) izveštaj revizora o izvršenoj reviziji statusne promene;
- 4) izveštaj odbora direktora, odnosno izvršnog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, o statusnoj promeni;
- 5) predlog odluke skupštine o statusnoj promeni.

Društvo može kao finansijske izveštaje iz stava 1. tačka 2) ovog člana koristiti:

- 1) poslednje godišnje finansijske izveštaje, sa mišljenjem revizora, ako od završetka poslovne godine do dana donošenja odluke skupštine o statusnoj promeni nije prošlo više od šest meseci ili
- 2) polugodišnje finansijske izveštaje, sa mišljenjem revizora, ako je od završetka poslovne godine do dana donošenja odluke skupštine o statusnoj promeni prošlo više od šest meseci.

Finansijski izveštaji iz stava 1. tačka 2) ovog člana mogu da se zasnivaju na poslednjim godišnjim finansijskim izveštajima, ako su ti izveštaji bili predmet revizije, tako što će na osnovu knjigovodstvene dokumentacije uzeti u obzir promene nastale od dana na koji su poslednji godišnji finansijski izveštaji bili izrađeni uključujući i značajnije promene vrednosti sredstava, bez sprovođenja posebnog popisa zaliha i osnovnih sredstava.

Izuzetno, finansijski izveštaji iz stava 1. tačka 2) ovog člana nisu potrebni ako su se svi članovi društva koje učestvuje u statusnoj promeni saglasili da se ti izveštaji ne pripremaju.

U društvu koje nije javno akcionarsko društvo, izveštaj revizora iz stava 1. tačka 3) ovog člana nije potreban ako se svi članovi svakog društva koje učestvuje u statusnoj promeni saglase da se taj izveštaj ne sačinjava.

Izveštaj iz stava 1. tačka 4) ovog člana za društvo koje učestvuje u statusnoj promeni nije potreban ako se svi članovi tog društva saglase da se taj izveštaj ne sačinjava.

Ako društvo po sprovedenoj statusnoj promeni nastavlja da postoji, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno priprema predlog odluke skupštine o izmeni osnivačkog akta, odnosno statuta u slučaju akcionarskog društva.

Ako statusnom promenom nastaje novo društvo, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, priprema predlog osnivačkog akta tog društva, a ako je to društvo akcionarsko društvo i predlog statuta tog društva.

Ugovor o statusnoj promeni

Član 491.

Ugovor o statusnoj promeni zaključuje se ako u statusnoj promeni učestvuju dva ili više društava.

Ugovor iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) poslovna imena i sedišta društava koja učestvuju u statusnoj promeni;
- 2) cilj i uslove pod kojima se vrši statusna promena;
- 3) označenje vrednosti imovine i visine obaveza koje se statusnom promenom prenose na društvo sticaoca i njihov opis, kao i način na koji se taj prenos vrši društvu sticaocu;
- 4) podatke o zameni udela, odnosno akcija, a naročito:
 - 1) srazmeru u skladu sa kojom se vrši zamena udela, odnosno akcija u društvu prenosiocu za udele, odnosno akcije u društvu sticaocu i visinu novčanog plaćanja ako postoji;

- (2) način preuzimanja udela, odnosno akcija u društvu sticaocu i datum od koga ti udeli, odnosno akcije daju pravo učešća u dobiti;
- (3) podatke o posebnim pravima u društvu sticaocu koja stiču članovi društva prenosioca sa posebnim pravima;
- 5) datum od koga prestaju poslovne aktivnosti društva prenosioca, ako ono prestaje po sprovedenoj statusnoj promeni;
- 6) datum od koga se transakcije društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, transakcijama obavljenim u ime društva sticaoca;
- 7) sve posebne pogodnosti u društvu sticaocu koje se odobravaju članovima odbora direktora, odnosno izvršnog i nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, društava koja učestvuju u statusnoj promeni;
- 8) uslove pod kojima će se nastaviti radni odnos zaposlenih u društvu sticaocu;
- 9) ostala pitanja od značaja za sprovođenje statusne promene.

Sastavni deo ugovora iz ovog člana čine:

- 1) predlog odluke o izmenama i dopunama osnivačkog akta, odnosno statuta društva sticaoca, a ako statusnom promenom nastaje novo društvo predlog osnivačkog akta, kao i predlog statuta tog društva ako je ono akcionarsko društvo;
- 2) deobni bilans društva prenosioca, u slučaju statusne promene podele ili izdvajanja;
- 3) spisak članova društva prenosioca, sa navođenjem nominalne vrednosti njihovih udela, odnosno akcija u društvu sticaocu, kao i udela, odnosno akcija koje stiču u društvu sticaocu;
- 4) spisak zaposlenih u društvu prenosiocu čiji se radni odnos nastavlja u društvu sticaocu.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se između svih društava koja učestvuju u statusnoj promeni u pisanoj formi i overava se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Ako se statusnom promenom kontrolisano društvo pripaja društvu koje je njegov isključivi vlasnik, ugovor iz stava 1. ovog člana ne sadrži podatke o zameni udela, odnosno akcija, niti se sačinjava dokument iz stava 3. tačka 3) ovog člana.

Plan podele

Član 492.

Ako samo jedno društvo učestvuje u statusnoj promeni, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, usvaja plan podele.

Plan podele iz stava 1. ovog člana sadrži naročito podatke iz člana 491. stav 2. ovog zakona.

Sastavni deo plana podele iz stava 1. ovog člana čine akti i dokumenti iz člana 491. stav 3. ovog zakona.

Plan podele mora biti sastavljen u pisanoj formi i overava se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Izveštaj revizora o statusnoj promeni

Član 493.

Nadležni sud u vanparničnom postupku na zahtev društva koje učestvuje u statusnoj promeni imenuje revizora radi revizije ugovora o statusnoj promeni, odnosno plana podele, koji sačinjava izveštaj o statusnoj promeni.

Ako u statusnoj promeni učestvuje više društava, nadležni sud može na zajednički zahtev svih tih društava imenovati jednog revizora koji sačinjava zajednički izveštaj o statusnoj promeni za sva društva.

Revizor je dužan da izveštaj iz stava 2. ovog člana sačini i dostavi svim društvima koja učestvuju u statusnoj promeni u roku koji odredi sud, a koji ne može biti duži od dva meseca od dana imenovanja.

Revizor sačinjava izveštaj o statusnoj promeni u pisanoj formi, koji sadrži mišljenje o tome da li je srazmera u skladu sa kojom se vrši zamena udela, odnosno akcija pravična i primerena, kao i obrazloženje u okviru kojeg je dužan da navede naročito:

- 1) koji su metodi procene vrednosti primenjeni prilikom utvrđivanja predložene srazmere zamene udela, odnosno akcija i koji su ponderi dodeljeni vrednostima dobijenim primenom tih metoda;
- 2) da li su primenjeni metodi i ponderi dodeljeni vrednostima dobijenim primenom tih metoda primereni okolnostima tog slučaja, kao i kakva bi srazmera zamene udela bila da su dodeljeni drugačiji ponderi;
- 3) koje okolnosti su otežavale procenu vrednosti i obavljanje revizije, ako ih je bilo.

Revizor je ovlašćen da od svih društava koja učestvuju u statusnoj promeni zatraži sve podatke i isprave potrebne za uspešnu pripremu izveštaja, kao i da preduzme sve ostale radnje potrebne za proveru istinitosti podataka i isprava dobijenih od tih društava.

Izveštaj odbora direktora, odnosno izvršnog odbora o statusnoj promeni

Član 494.

Odbor direktora, odnosno izvršni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, društva koje sprovodi statusnu promenu sačinjava detaljan pisani izveštaj koji sadrži naročito:

- 1) ciljeve koji se žele postići statusnom promenom, sa analizom očekivanih ekonomskih efekata na društva koja učestvuju u statusnoj promeni;
- 2) objašnjenje pravnih posledica zaključenja ugovora o statusnoj promeni, odnosno usvajanja plana podele;
- 3) obrazloženje srazmere zamene akcija ili udela;
- 4) podatke o izmenama ugovora o statusnoj promeni, odnosno plana podele, ako su takve izmene izvršene na osnovu izveštaja revizora o reviziji statusne promene;
- 5) podatke o značajnijim promenama imovine i obaveza društava koja učestvuju u statusnoj promeni do kojih je došlo nakon datuma sa kojim su izrađeni finansijski izveštaji.

Ako je upravljanje društvom dvodomno, izveštaj iz stava 1. ovog člana dostavlja se nadzornom odboru na usvajanje pre podnošenja skupštini na odobrenje.

2.2. Obaveštavanje o sprovođenju statusne promene Obaveza objavljivanja

Član 495.

Nacrt ugovora o statusnoj promeni, odnosno nacrt plana podele društvo objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima, i dostavlja registru privrednih subjekata radi objavljivanja na internet stranici tog registra najkasnije mesec dana pre dana održavanja sednice skupštine na kojoj se donosi odluka o statusnoj promeni.

Nacrti iz stava 1. ovog člana moraju biti objavljeni neprekidno najmanje 60 dana od dana održavanja sednice skupštine na kojoj je doneta odluka o statusnoj promeni, a pristup tim nacrtima mora biti omogućen svim zainteresovanim licima bez obaveze identifikacije i bez naknade.

Uz nacrt iz stava 1. ovog člana objavljuje se i obaveštenje članovima društva o vremenu i mestu gde mogu izvršiti uvid u dokumente i akte iz člana 490. ovog zakona.

Društvo koje nije javno akcionarsko društvo nema obavezu objavljivanja obaveštenja iz stava 3. ovog člana ako je to obaveštenje uputilo lično svakom članu društva.

Ako u statusnoj promeni učestvuje više od jednog društva, objavljivanje u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana može se izvršiti zajednički za sva ta društva.

Objavljivanjem nacrta ugovora o statusnoj promeni, odnosno nacrta plana podele iz stava 1. ovog člana smatra se da su i poverioci društva obavešteni o statusnoj promeni.

Obaveza obezbeđivanja uvida u akte i dokumente

Član 496.

Društvo koje sprovodi statusnu promenu dužno je da svojim članovima u sedištu društva omogući uvid u akta i dokumente iz člana 490. ovog zakona, kao i u godišnje finansijske izveštaje za poslednje tri godine za svako od društava koje učestvuje u statusnoj promeni, sa mišljenjem revizora ako su bili predmet revizije, najmanje tokom perioda od mesec dana koji prethodi danu održavanja sednice skupštine na kojoj se donosi odluka o statusnoj promeni.

Izuzetno, društvo nije dužno da omogući uvid u dokumenta i akte iz stava 1. ovog člana u svom sedištu ako su ti akti i dokumenta objavljeni u skladu sa članom 495. st. 1. i 2. ovog zakona.

Društvo je dužno da omogući svakom članu društva kopiranje, o trošku društva, dokumenata i akata iz stava 1. ovog člana.

Izuzetno, društvo nije dužno da omogući kopiranje dokumenata i akata iz stava 1. ovog člana ako je svim zainteresovanim licima, bez obaveze identifikacije, omogućeno da ta dokumenta i akte pribave sa internet stranice registra privrednih subjekata bez naknade.

Obaveza ličnog obaveštavanja poverilaca

Član 497.

Društvo je dužno da poveriocu koji je poznat društvu, a čija potraživanja iznose najmanje 2.000.000 dinara u protivvrednosti bilo koje valute po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan objave iz člana 495. stav 2. ovog zakona, uputi i pisano obaveštenje o sprovođenju statusne promene, koje sadrži elemente iz člana 491. stav 2. ovog zakona, najkasnije 30 dana pre dana održavanja sednice skupštine na kojoj se donosi odluka o statusnoj promeni.

Predsednik odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, dužan je da da pisanu izjavu o tome da je obaveza upućivanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana izvršena.

2.3. Odluka o statusnoj promeni i njeno pravno dejstvo Odluka o statusnoj promeni

Član 498.

Odlukom o statusnoj promeni skupština odobrava:

- 1) plan podele koji je usvojio odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno;
- 2) ugovor o statusnoj promeni, ako je taj ugovor zaključen do dana održavanja sednice skupštine;
- 3) nacrt ugovora o statusnoj promeni, ako taj ugovor nije zaključen do dana održavanja sednice skupštine.

U slučaju akcionarskog društva odluka o statusnoj promeni društva donosi se tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije određena veća većina.

Ako kao rezultat statusne promene određeni članovi društva prenosioca postaju članovi društva sticaoca koji neograničeno solidarno odgovaraju za njegove obaveze, odluka o statusnoj promeni može se doneti samo uz njihovu saglasnost.

Skupština je dužna da istovremeno sa donošenjem odluke iz stava 1. ovog člana:

- 1) usvoji izmene i dopune osnivačkog akta, odnosno statuta u slučaju akcionarskog društva, ako društvo nastavlja da postoji;
- 2) usvoji osnivački akt društva koje nastaje statusnom promenom, kao i statut tog društva ako je ono akcionarsko društvo.

U slučaju akcionarskog društva, odluka iz stava 1. ovog člana mora da sadrži odredbu o tome da stupa na snagu davanjem pisane izjave od strane predsednika odbora direktora, kao i predsednika nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, da su svi nesaglasni akcionari u celosti isplaćeni za vrednost svojih akcija u skladu sa članom 475. ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 499.

Ugovor o statusnoj promeni stupa na snagu kada ga odlukom iz člana 498. ovog zakona odobre skupštine svih društava koja učestvuju u statusnoj promeni, odnosno danom zaključenja tog ugovora ako je taj datum kasniji, ako ugovorom nije predviđeno da stupa na snagu nekog kasnijeg datuma.

Plan podele stupa na snagu kada ga odlukom iz člana 498. ovog zakona odobri skupština društva koje sprovodi statusnu promenu, osim ako je tim planom predviđeno da stupa na snagu nekog kasnijeg datuma.

Osnivački akt društva koje nastaje statusnom promenom, kao i njegov statut ako je ono akcionarsko društvo, stupa na snagu istovremeno sa stupanjem na snagu ugovora o statusnoj promeni.

Pobijanje odluke o statusnoj promeni

Član 500.

Na pobijanje odluke o statusnoj promeni primenjuju se odredbe čl. 376. do 381. ovog zakona.

U postupku po tužbi za pobijanje odluke o statusnoj promeni sud će tuženom društvu ostaviti primeren rok za otklanjanje razloga za pobijanje, ako se radi o otklonjivim razlozima.

Nadležni sud je dužan da odluku kojom se poništava odluka o statusnoj promeni po pravosnažnosti dostavi registru privrednih subjekata radi objavljivanja u skladu sa zakonom o registraciji.

Odluka iz stava 3. ovog člana nema uticaja na prava i obaveze društva sticaoca u vezi sa statusnom promenom, koje su nastale nakon nastupanja pravnih posledica statusne promene, a do dana objave odluke u skladu sa stavom 3. ovog člana, i za te obaveze neograničeno solidarno odgovaraju sva društva učesnici statusne promene.

Odluka o statusnoj promeni ne može se pobijati zbog utvrđene srazmere zamene akcija, odnosno udela.

3. Pojednostavljeni postupak sprovođenja statusne promene Pojednostavljeni postupak u slučaju pripajanja kontrolnom društvu

Član 501.

Ako je društvo sticalac kontrolno društvo sa najmanje 90% udela u osnovnom kapitalu društva prenosioca, odnosno sa najmanje 90% akcija sa pravom glasa u društvu prenosiocu, statusna promena pripajanja sprovodi se bez odluke o statusnoj promeni skupštine društva sticaoca ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) ako je društvo sticalac izvršilo objavu iz člana 495. ovog zakona najkasnije mesec dana pre dana održavanja sednice skupštine društva prenosioca na kojoj se donosi odluka o statusnoj promeni;
- 2) ako je društvo sticalac postupilo u skladu sa članom 496. ovog zakona tokom perioda od mesec dana koji prethodi danu održavanja sednice skupštine društva prenosioca na kojoj se donosi odluka o statusnoj promeni;
- 3) ako jedan ili više akcionara društva sticaoca koji poseduju akcije koje predstavljaju najmanje 5% njegovog osnovnog kapitala ne zahtevaju da se sazove skupština društva sticaoca radi donošenja odluke o statusnoj promeni, u roku iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, društvo prenosilac nije u obavezi da sačini i dostavi na odobrenje skupštini izveštaje iz člana 490. stav 1. tač. 3) i 4) ovog zakona.

Ako je društvo sticalac jedini član društva prenosioca, ugovor o statusnoj promeni ne sadrži podatke iz člana 491. stav 2. tačka 4) ovog zakona.

Na pitanja pojednostavljenog postupka statusne promene koja nisu posebno uređena ovim članom primenjuju se odredbe ovog zakona o sprovođenju statusne promene u redovnom postupku.

4. Promena osnovnog kapitala i neraspoređena imovina i obaveze Povećanje osnovnog kapitala društva sticaoca

Član 502.

Povećanje osnovnog kapitala društva sticaoca sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na povećanje kapitala za pravnu formu društva sticaoca.

Na povećanje osnovnog kapitala javnog akcionarskog društva kao društva sticaoca ne primenjuju se odredbe Zakona o tržištu kapitala koje se odnose na odobrenje Komisije za hartije od vrednosti, kao i druge odredbe tog zakona koje su nespojive sa zamenom akcija u postupku statusne promene.

Članovi društva prenosioca koji su u društvu prenosiocu koje prestaje kao rezultat statusne promene upisali udele, odnosno akcije, ali ih do trenutka zamene za udele, odnosno akcije društva sticaoca nisu u celosti uplatili, dužni su da ugovoreni ulog uplate, odnosno unesu u društvo sticaoca pod uslovima pod kojima su ih upisali, osim ako ugovorom o statusnoj promeni nije drugačije određeno.

Zabrana stvaranja prividnog kapitala

Član 503.

Društvo sticalac ne može povećati svoj osnovni kapital kao rezultat statusne promene po osnovu udela, odnosno akcija:

- 1) koje društvo sticalac poseduje u društvu prenosiocu;
- 2) koje društvo prenosilac poseduje u društvu sticaocu.

Društvo sticalac ne može da izdaje akcije u zamenu za:

- 1) akcije koje društvo sticalac poseduje u društvu prenosiocu, odnosno akcije koje za račun društva sticaoca drži treće lice u svoje ime;
- 2) sopstvene akcije društva prenosioca, odnosno akcije koje za račun društva prenosioca drži treće lice u svoje ime.

Udele, odnosno akcije koje društvo prenosilac ima u društvu sticaocu, a koji se kao rezultat statusne promene prenose društvu sticaocu, postaju sopstveni udeli, odnosno akcije društva sticaoca.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, društvo sticalac može, ako je to predviđeno ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele, da članovima društva prenosioca zameni njihove udele, odnosno akcije sa udelima, odnosno akcijama koje društvo prenosilac ima u društvu sticaocu.

5. Registracija statusne promene i pravne posledice registracije Registracija statusne promene

Član 504.

Registracija statusne promene vrši se u skladu sa zakonom o registraciji u odnosu na društvo sticaoca i u odnosu na društvo prenosioca.

Registracija statusne promene ne može se vršiti pre isteka roka od 30 dana od dana stupanja na snagu ugovora o statusnoj promeni, odnosno plana podele.

Povećanje, odnosno smanjenje osnovnog kapitala nastalo kao rezultat statusne promene registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako društvo prestaje da postoji kao rezultat statusne promene, ono se briše iz registra privrednih subjekata u skladu sa zakonom o registraciji.

Pravne posledice statusne promene

Član 505.

Pravne posledice statusne promene nastupaju danom registracije statusne promene u skladu sa zakonom o registraciji i to:

- 1) imovina i obaveze društva prenosioca prelaze na društvo sticaoca, u skladu sa ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele;
- 2) društvo sticalac postaje solidarno odgovorno sa društvom prenosiocem za njegove obaveze koje nisu prenete na društvo sticaoca, ali samo do iznosa razlike vrednosti imovine društva prenosioca koja mu je preneti i obaveza društva prenosioca koje je preuzeo, osim ako je sa određenim poveriocem drugačije ugovoreno;
- 3) članovi društva prenosioca postaju članovi društva sticaoca, tako što se njihovi udeli, odnosno akcije zamenjuju udelima, odnosno akcijama u društvu sticaocu, u skladu sa ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele;
- 4) udeli, odnosno akcije društva prenosioca, koji su zamenjeni udelima, odnosno akcijama u društvu sticaocu, poništavaju se;
- 5) prava trećih lica, koja predstavljaju terete na udelima, odnosno akcijama društva prenosioca koje se zamenjuju za udele, odnosno akcije društva sticaoca prelaze na udele, odnosno akcije koje član društva prenosioca stiče u društvu sticaocu, kao i na potraživanje novčane naknade na koju ima pravo pored ili umesto zamene za te akcije, odnosno udele u skladu sa ovim zakonom;
- 6) zaposleni u društvu prenosiocu koji su ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele raspoređeni u društvo sticaoca nastavljaju da rade u tom društvu u skladu sa propisima o radu;
- 7) druge posledice u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 1. tačka 1) ovog člana, u pogledu stvari i prava čiji je prenos uslovljen upisom u javne knjige, odnosno pribavljanjem određenih saglasnosti ili odobrenja, prenos te imovine na društvo sticaoca vrši se tim upisom na osnovu ugovora o statusnoj promeni ili plana podele, odnosno pribavljanjem tih saglasnosti ili odobrenja.

Ako se statusnom promenom društvo prenosilac gasi, nastupaju i sledeće pravne posledice:

- 1) društvo prenosilac prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije;
- 2) uzajamna potraživanja između društva prenosioca i društva sticaoca gase se;
- 3) obaveze društva prenosioca prelaze na društvo sticaoca u skladu sa ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele, i društvo sticalac postaje novi dužnik u pogledu tih obaveza, a ako postoji više društava sticalaca, svako od njih supsidijarno odgovara za obaveze koje su u skladu sa ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele prešle na ostala društva sticaoca do iznosa razlike vrednosti imovine društva prenosioca koja mu je preneti i obaveza društva prenosioca koje je preuzeo, osim ako je sa određenim poveriocem drugačije ugovoreno;
- 4) dozvole, koncesije, druge povlastice i oslobođenja data ili priznata društvu prenosiocu prelaze na društvo sticaoca u skladu sa ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele, osim ako je propisima kojim se uređuje njihovo davanje drugačije određeno;
- 5) direktorima, i članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, i zastupnicima društva prenosioca prestaju dužnosti i ovlašćenja, kao i punomoćja za glasanje u skupštini društva prenosioca.

U slučaju pripajanja jedinom članu društva u skladu sa članom 501. stav 3. ovog zakona ne nastupa posledica iz stava 1. tačka 3) ovog člana.

Izuzetno od stava 1. tačka 2) i stava 3. tačka 3) ovog člana, solidarna odnosno supsidijarna odgovornost društva sticaoca neće postojati u pogledu potraživanja za koje je poverilac u skladu sa odredbama člana 509. ovog zakona ostvario pravo na odgovarajuću zaštitu.

Neraspoređena imovina i obaveze društva prestalog podelom

Član 506.

Imovina društva prenosioca prestalog podelom, koja ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele nije prenetu nijednom društvu sticaocu, niti se tumačenjem tog ugovora, odnosno plana može odrediti kojem društvu sticaocu se ta imovina ima preneti, prenosi se svakom od društava sticalaca srazmerno učešću imovine koja je na njih prenetu, umanjenoj za preuzete obaveze, u ukupnoj neto imovini društva prestalog podelom.

Za obaveze društva prenosioca prestalog podelom koje ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele nisu raspoređene nijednom društvu sticaocu, niti se tumačenjem tog ugovora, odnosno plana može odrediti kojem društvu sticaocu se imaju raspodeliti, solidarno odgovara svako društvo sticalac do iznosa razlike između vrednosti imovine koja je na to društvo prenetu i obaveza koje je to društvo preuzelo.

6. Zaštita prava članova društva prenosioca Pravo na doplatu

Član 507.

Član društva prenosioca koji smatra da je oštećen utvrđenom srazmerom zamene udela, odnosno akcija u društvu prenosiocu za udele, odnosno akcije u društvu sticaocu može tužbom nadležnom sudu protiv društva sticaoca u roku od 30 dana od dana objave obaveštenja iz člana 495. ovog zakona tražiti isplatu novčane naknade u skladu sa ovim članom.

Ako sud u postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana utvrdi da je tržišna vrednost udela, odnosno akcija koje je član društva prenosioca stekao u društvu sticaocu manja od tržišne vrednosti udela, odnosno akcija u društvu prenosiocu koje su bile predmet zamene, presudom će obavezati društvo sticaoca da tom licu isplati novčanu naknadu koja ne može biti veća od 10% nominalne vrednosti njegovih zamenjenih udela, odnosno akcija u društvu prenosiocu.

U postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana sud će, ako odredi sprovođenje veštačenja na okolnost određivanja tržišne vrednosti udela, odnosno akcija, naložiti tuženom društvu sticaocu da predujmi troškove tog veštačenja.

Ako sud u postupku po tužbi iz stava 1. ovog člana obaveže društvo sticaoca na isplatu novčane naknade, društvo sticalac u obavezi je da svim članovima društva prenosioca čiji su udeli, odnosno akcije iste vrste i klase zamenjeni za udele, odnosno akcije društva sticaoca isplati srazmeran iznos na ime doplate.

Ako je podneto više od jedne tužbe u skladu sa stavom 1. ovog člana, postupci se spajaju. **Pravo na isplatu**

Član 508.

Član društva prenosioca koje je bio nesaglasan sa odlukom o statusnoj promeni u smislu člana 483. ovog zakona ima pravo iz člana 474. ovog zakona, pri čemu je otkupna cena njegovih akcija utvrđena odlukom o statusnoj promeni.

Ako član društva prenosioca smatra da otkupna cena utvrđena odlukom o statusnoj promeni ne odgovara tržišnoj vrednosti tih akcija, ili ako mu ta cena ne bude isplaćena, ima pravo podnošenja tužbe nadležnom sudu u skladu sa članom 476. ovog zakona.

Udeli, odnosno akcije otkupljene u skladu sa ovim članom postaju sopstveni udeli, odnosno akcije društva sticaoca.

Član društva prenosioca ne može isticati druge zahteve prema društvu sticaocu.

7. Zaštita trećih lica Zaštita

poverilaca

Član 509.

Poverilac društva koje učestvuje u statusnoj promeni čije je potraživanje nastalo pre registracije statusne promene u skladu sa zakonom o registraciji i koji smatra da će statusna promena u kojoj učestvuje njegov dužnik ugroziti namirenje njegovog potraživanja, može, u roku od 30 dana od dana objavljivanja obaveštenja iz člana 495. ovog zakona od strane njegovog dužnika, zahtevati dobijanje odgovarajuće zaštite.

Zaštita poverilaca u smislu stava 1. ovog člana obezbeđuje se na sledeći način:

- 1) davanjem obezbeđenja u vidu zaloge, jemstva i slično;
- 2) izmenama uslova ugovora po osnovu kog je nastalo potraživanje ili raskidom tog ugovora;
- 3) odvojenim upravljanjem imovinom društva prenosioca do namirenja potraživanja;
- 4) preduzimanjem drugih radnji i mera koje obezbeđuju poveriocu položaj koji nije lošiji u odnosu na položaj koji je imao pre sprovođenja statusne promene.

Uslovi za davanje zaštite

Član 510.

Poverilac društva prenosioca, odnosno društva sticaoca ima pravo da zaštitu iz člana 509. ovog zakona zahteva od svog dužnika ili od društva sticaoca, odnosno društva prenosioca samo ako je finansijska situacija društava koja učestvuju u statusnoj promeni takva da sprovođenje statusne promene ugrožava namirenje njegovog potraživanja pa je pružanje te zaštite neophodno radi obezbeđivanja položaja poverioca koji neće biti lošiji od položaja koji je imao pre sprovođenja statusne promene.

Pravo da zahtevaju zaštitu iz člana 509. ovog zakona nemaju:

- 1) poverioci čija potraživanja spadaju u prvi ili drugi isplatni red u smislu zakona kojim se uređuje stečaj;
- 2) poverioci čije je potraživanje obezbeđeno.

Zaštita od strane suda

Član 511.

Poverilac koji u roku od 15 dana od dana slanja zahteva za pružanje zaštite ne dobije odgovarajuću zaštitu ima pravo da tužbom nadležnom sudu protiv svog dužnika zahteva dobijanje odgovarajuće zaštite, u smislu čl. 509. i 510. ovog zakona.

Poverilac ima pravo na zaštitu samo ako dokaže da je namirenje njegovog potraživanja ugroženo usled statusne promene.

Na zahtev društva sud može odrediti privremenu meru zabrane sprovođenja statusne promene, ako nađe da je to nužno i opravdano radi obezbeđivanja odgovarajuće zaštite za poverioca koji je podneo tužbu.

Zaštita imalaca obveznica i drugih dužničkih hartija od vrednosti

Član 512.

Odredbе čl. 509. do 511. ovog zakona primenjuju se i na zakonite imaoce obveznica i drugih dužničkih hartija od vrednosti koje je izdalo društvo prenosilac, osim ako je drugačije određeno u odluci o emisiji ovih hartija od vrednosti ili ako je drugačije ugovoreno sa njihovim imaoćima. **Zaštita imalaca posebnih prava**

Član 513.

Zakoniti imaoći zamenljivih obveznica, varanata i drugih hartija od vrednosti sa posebnim pravima, osim akcija, koje je izdalo društvo prenosilac koje prestaje usled statusne promene stiču najmanje jednaka prava prema društvu sticaocu, osim ako je:

- 1) drugačije određeno u odluci o izdavanju tih hartija od vrednosti ili
- 2) sa tim imaoćem drugačije ugovoreno ili
- 3) društvo sticalac ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele obavezano da, na zahtev tih lica, otkupi te hartije od vrednosti po njihovoj tržišnoj vrednosti.

U slučaju iz stava 1. tačka 3) ovog člana otkupna cena mora biti određena u ugovoru o statusnoj promeni, odnosno planu podele prema tržišnoj vrednosti tih hartija od vrednosti utvrđenoj shodnom primenom člana 57. ovog zakona, što mora biti potvrđeno i od strane revizora u izveštaju o reviziji statusne promene.

Lica iz stava 1. ovog člana imaju pravo da u roku od 30 dana od dana objave obaveštenja iz člana 495. ovog zakona traže da nadležni sud u vanparničnom postupku odredi otkupnu cenu predmetnih hartija od vrednosti ako smatraju da njihova vrednost utvrđena ugovorom o statusnoj promeni, odnosno planom podele nije odgovarajuća.

Odgovornost za štetu

Član 514.

Direktori društva, odnosno članovi nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, koje učestvuje u statusnoj promeni solidarno su odgovorni članovima, odnosno akcionarima tog društva za štetu prouzrokovanu namerno ili krajnjom nepažnjom prilikom pripreme i sprovođenja statusne promene.

Tužba za naknadu štete iz stava 1. ovog člana može biti podneta u roku od tri godine od dana objavljivanja registracije statusne promene u skladu sa zakonom o registraciji.

Za štetu ne odgovaraju lica iz stava 1. ovog člana ako se kontrolisano društvo pripaja svom jedinom članu.

DEO OSMI

PRINUDNI OTKUP AKCIJA I PRAVO NA PRODAJU AKCIJA

Uslovi za prinudni otkup

Član 515.

Na predlog akcionara koji ima akcije koje predstavljaju najmanje 90% osnovnog kapitala društva i koji ima najmanje 90% glasova svih akcionara koji poseduju obične akcije (otkupilac) skupština donosi odluku o prinudnom otkupu svih akcija preostalih akcionara društva uz isplatu cene koja se određuje shodnom primenom odredaba ovog zakona o isplati nesaglasnih akcionara.

Akcije koje poseduju lica povezana sa otkupiocem smatraju se akcijama koje ima otkupilac u smislu stava 1. ovog člana, pod uslovom da su ta lica povezana sa otkupiocem u periodu od najmanje godinu dana pre donošenja odluke o prinudnom otkupu.

Statutom se može predvideti da prinudni otkup iz stava 1. ovog člana nije dopušten ili se može propisati veći procenat učešća otkupioca u osnovnom kapitalu društva kao uslov za prinudni otkup.

Odluka o izmeni statuta kojom se menjaju odredbe statuta iz stava 3. ovog člana donosi se tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije predviđena veća većina. **Utvrđivanje i isplata cene**

Član 516.

Cena akcija iz člana 515. stav 1. ovog zakona utvrđuje se prema vrednosti akcija na dan koji ne prethodi više od tri meseca danu donošenja odluke o prinudnom otkupu, ne uzimajući u obzir njeno bilo kakvo očekivano povećanje ili smanjenje kao posledicu te odluke.

Izuzetno, ako kao posledica donošenja odluke o prinudnom otkupu pojedinim akcionarima prestaju posebne pogodnosti na koje su imali pravo, ta činjenica se uzima u obzir prilikom utvrđivanja tržišne vrednosti akcija.

Društvo je dužno da u skladu sa članom 475. ovog zakona utvrdi cenu akcija koje treba da budu predmet otkupa u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o prinudnom otkupu akcija i da o tome obavesti Centralni registar, u suprotnom odluka o prinudnom otkupu prestaje da važi.

Otkupilac je u obavezi da na poseban račun kod Centralnog registra otvoren za tu namenu deponuje sredstva za isplatu cene akcija iz stava 3. ovog člana najkasnije u roku od osam dana od dana obaveštavanja Centralnog registra u skladu sa stavom 3. ovog člana.

U slučaju da ne postupi u skladu stavom 4. ovog člana odluka o prinudnom otkupu prestaje da važi.

Akcionarima čije su akcije predmet prinudnog otkupa Centralni registar isplaćuje cenu iz stava 3. ovog člana iz deponovanih sredstava u daljem roku od tri dana.

Materijali za sednicu skupštine

Član 517.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno dužan je da u okviru materijala za sednicu skupštine na kojoj se donosi odluka o prinudnom otkupu akcionarima dostavi:

- 1) obaveštenje o načinu utvrđivanja cene akcija koje su predmet prinudnog otkupa u skladu sa članom 475. ovog zakona;
- 2) sve vrednosti tih akcija utvrđene u skladu sa članom 475. ovog zakona;
- 3) godišnje finansijske izveštaje i godišnje izveštaje o poslovanju, kao i konsolidovane godišnje izveštaje o poslovanju ako postoje, za tri poslednje poslovne godine.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži i podatak o pravu akcionara čije su akcije predmet otkupa na isplatu cene utvrđene u skladu sa članom 516. ovog zakona, pravu na pobijanje odluke skupštine, kao i o pravu da traži da nadležni sud ispita primerenost naknade u skladu sa članom 521. ovog zakona, i to nezavisno od načina glasanja o odluci o prinudnom otkupu.

Glasanje o odluci o prinudnom otkupu

Član 518.

Prilikom glasanja o odluci o prinudnom otkupu ne primenjuju se odredbe ovog zakona o glasanju akcionara sa preferencijalnim akcijama u okviru svoje klase.

Registracija odluke o prinudnom otkupu

Član 519.

Odluka o prinudnom otkupu registruje se u skladu sa zakonom o registraciji, a dostavlja se Centralnom registru u roku od osam dana od dana donošenja.

Pobijanje odluke o prinudnom otkupu

Član 520.

Izuzetno od odredaba ovog zakona o pobijanju odluka skupštine, rok za podnošenje tužbe za pobijanje odluke o prinudnom otkupu je 30 dana od dana donošenja te odluke.

Odluka o prinudnom otkupu ne može se pobijati zbog neprimerenosti cene za akcije koje su predmet prinudnog otkupa.

Ispitivanje primerenosti cene od strane suda

Član 521.

Svaki akcionar društva čije su akcije predmet prinudnog otkupa koji smatra da cena koju je utvrdilo društvo u skladu sa članom 516. ovog zakona nije utvrđena u skladu sa ovim zakonom može u roku od 30 dana od dana registracije odluke o prinudnom otkupu tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku utvrdi vrednost tih akcija u skladu sa ovim zakonom.

Ako je zahtev podnet u skladu sa stavom 1. ovog člana, nadležni sud će o tome odmah obavestiti Centralni registar radi obustavljanja isplate cene akcionarima čije su akcije predmet prinudnog otkupa.

Nadležni sud odluku kojom se utvrđuje vrednost akcija koje su predmet prinudnog otkupa po pravnosnažnosti dostavlja Centralnom registru.

Ako je vrednost utvrđena odlukom suda viša od cene koju je utvrdilo društvo, otkupilac je u obavezi da razliku sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom obračunatom od dana donošenja odluke o prinudnom otkupu deponuje na račun iz člana 516. stav 4. ovog zakona u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti odluke suda.

Ako otkupilac propusti da deponuje razliku u skladu sa stavom 4. ovog člana, društvo postaje neograničeno solidarno odgovorno za isplatu te razlike.

Zahtev akcionara čije su akcije bile predmet otkupa za isplatu razlike iz stava 4. ovog člana zastareva u roku od tri godine od dana pravnosnažnosti odluke suda iz stava 3. ovog člana. **Pravo na prodaju akcija**

Član 522.

Kontrolni akcionar koji stekne akcije koje predstavljaju najmanje 90% osnovnog kapitala društva obavezan je da kupi akcije svakog od preostalih akcionara društva na njegov pisani zahtev.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži vrstu, klasu i broj akcija koje su predmet prodaje i dostavlja se društvu, čime se smatra da je zahtev dostavljen i kontrolnom akcionaru.

Cena po kojoj je kontrolni akcionar obavezan da kupi akcije iz stava 1. ovog člana određuje se shodnom primenom odredaba ovog zakona o ceni po kojoj se isplaćuju nesaglasni akcionari.

Društvo je dužno da u roku od 60 dana od dana prijema zahteva iz stava 1. ovog člana utvrdi cenu iz stava 3. ovog člana shodnom primenom člana 475. ovog zakona i da o tome u istom roku obavesti kontrolnog akcionara i akcionara podnosioca zahteva.

Kontrolni akcionar je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja iz stava 4. ovog člana izvrši isplatu utvrđene vrednosti akcija akcionaru podnosiocu zahteva, čime se vrši prenos akcija na kontrolnog akcionara.

Akcionar podnosilac zahteva koji smatra da vrednost utvrđena od strane društva nije utvrđena u skladu sa ovim zakonom može u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja iz stava 4. ovog člana tražiti da sud u vanparničnom postupku utvrdi tu vrednost akcija u skladu sa članom 475. ovog zakona.

Ako sud postupajući po zahtevu akcionara podnosioca zahteva iz stava 6. ovog člana kao vrednost akcija utvrdi iznos koji je viši od cene koju je utvrdilo društvo, kontrolni akcionar je u obavezi da razliku do tako utvrđene vrednosti doplati akcionaru podnosiocu zahteva u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti odluke suda sa zakonskom zateznom kamatom počev od isteka roka za isplatu iz stava 5. ovog člana.

Ako kontrolni akcionar propusti da postupi u skladu sa stavom 7. ovog člana, društvo postaje neograničeno solidarno odgovorno za obavezu kontrolnog akcionara iz stava 7. ovog člana.

Zahtev akcionara čije su akcije prodate kontrolnom akcionaru za isplatu razlike iz stava 7. ovog člana zastareva u roku od tri godine od dana pravnosnažnosti odluke suda iz stava 7. ovog člana.

Izuzetak u pogledu cene akcija u slučaju ponude za preuzimanje

Član 523.

Izuzetno od čl. 515. i 516. ovog zakona, otkupilac koji je putem ponude za preuzimanje ispunio uslov iz člana 515. stav 1. ovog zakona ima pravo da u roku od tri meseca od dana isteka ponude za preuzimanje sprovede prinudni otkup akcija po uslovima iz ponude za preuzimanje, ako je u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava:

- 1) isključivo putem dobrovoljne ponude za preuzimanje upućene svim preostalim akcionarima za sve njihove akcije stekao najmanje 90% akcija koje su bile predmet te ponude; ili
- 2) tu ponudu za preuzimanje sproveo kao obaveznu.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, preostali akcionari imaju pravo na prodaju svojih akcija u skladu sa članom 522. ovog zakona, po uslovima iz ponude, u roku od tri meseca od dana isteka ponuda za preuzimanje.

Po isteku roka iz st. 1. i 2. ovog člana, utvrđivanje cene akcija kod ostvarivanja prava na prinudni otkup i prava na prodaju akcija vrši se u skladu sa čl. 515. i 516. ovog zakona.

DEO DEVETI

LIKVIDACIJADRUŠTVA

1. Pojam i pokretanje likvidacije

Pojam

Član 524.

Likvidacija društva se može sprovesti kada društvo ima dovoljno sredstava za namirenje svih svojih obaveza.

Odluka o likvidaciji

Član 525.

Likvidacija društva pokreće se:

- 1) jednoglasnom odlukom svih ortaka, odnosno komplementara, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno;
- 2) odlukom skupštine članova društva s ograničenom odgovornošću, u skladu sa članom 211. ovog zakona;
- 3) odlukom skupštine akcionara, u skladu sa članom 358. ovog zakona. **Registracija i objavljivanje**

Član 526.

Likvidacija društva počinje danom registracije odluke o likvidaciji i objavljivanjem oglasa o pokretanju likvidacije, u skladu sa zakonom o registraciji.

Postupci u toku i pokretanje stečaja

Član 527.

Pokretanje likvidacije ne sprečava određivanje i sprovođenje izvršenja protiv društva u likvidaciji niti vođenje drugih postupaka koji se vode protiv ili u korist društva u likvidaciji.

Pokretanje likvidacije nema uticaja na podneti predlog za pokretanje stečaja podnet u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, a poverioci društva u likvidaciji mogu podneti predlog za pokretanje stečaja i tokom trajanja likvidacije iz razloga propisanih zakonom kojim se uređuje stečaj.

Ograničenja isplata članovima društva u likvidaciji

Član 528.

Za vreme likvidacije društva ne isplaćuje se učešće u dobiti, odnosno dividende niti se imovina društva raspodeljuje članovima društva pre isplate svih potraživanja poverilaca.

2. Likvidacioni upravnik Likvidacioni

upravnik

Član 529.

U odluci o pokretanju likvidacije društvo imenuje likvidacionog upravnika.

Imenovanjem likvidacionog upravnika svim zastupnicima društva prestaju prava zastupanja društva.

Ako društvo ne imenuje likvidacionog upravnika na način predviđen stavom 1. ovog člana, svi zakonski zastupnici društva postaju likvidacioni upravnici.

Društvo može imati više likvidacionih upravnika.

Ako društvo ima više likvidacionih upravnika, oni zastupaju društvo zajedno, ako odlukom kojom su imenovani nije drugačije određeno.

Razrešenje i ostavka likvidacionog upravnika

Član 530.

Likvidacioni upravnik može biti razrešen odlukom donetom u skladu sa članom 395. ovog zakona, a istom odlukom mora biti imenovan novi likvidacioni upravnik.

Likvidacioni upravnik može dati ostavku u skladu sa članom 396. ovog zakona kojim se uređuje ostavka direktora društva.

Registracija likvidacionog upravnika

Član 531.

Imenovanje, razrešenje i ostavka likvidacionog upravnika registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

U slučaju iz člana 529. stav 3. ovog zakona, registracija likvidacionog upravnika sprovodi se po službenoj dužnosti u skladu sa zakonom o registraciji.

Ovlašćenja likvidacionog upravnika

Član 532.

Likvidacioni upravnik zastupa društvo u likvidaciji i odgovoran je za zakonitost poslovanja društva.

Likvidacioni upravnik može preduzimati sledeće aktivnosti:

- 1) vršiti radnje na okončanju poslova započetih pre početka likvidacije;
- 2) preuzima radnje potrebne za sprovođenje likvidacije, kao što su prodaja imovine, isplata poverilaca i naplata potraživanja;
- 3) vrši druge poslove neophodne radi sprovođenja likvidacije društva.

3. Obaveštavanje poverilaca i prijavljivanje potraživanja Oglas o pokretanju likvidacije

Član 533.

Oglas o pokretanju likvidacije iz člana 526. ovog zakona objavljuje se u trajanju od 90 dana na internet stranici registra privrednih subjekata i sadrži naročito:

- 1) poziv poveriocima da prijave svoja potraživanja;
- 2) adresu sedišta društva, odnosno adresu za prijem pošte iz člana 20. ovog zakona na koju poverioci dostavljaju prijave potraživanja;
- 3) upozorenje da će potraživanja poverilaca biti prekludirana ako ih poverioci ne prijave najkasnije u roku od 30 dana od dana isteka perioda trajanja oglasa iz stava 1. ovog člana.

Ako društvo tokom perioda trajanja oglasa o pokretanju likvidacije promeni adresu sedišta ili adresu za prijem pošte, rok od 90 dana iz stava 1. ovog člana ponovo počinje da teče od dana registracije te promene u skladu sa zakonom o registraciji, a sve do tada prispele prijave potraživanja se smatraju uredno podnetim.

Ako društvo tokom roka za prijavu potraživanja poverilaca iz stava 1. tačka 3) ovog člana promeni adresu sedišta ili adresu za prijem pošte, taj rok ponovo počinje da teče od dana registracije te promene u skladu sa zakonom o registraciji, a sve do tada prispele prijave potraživanja se smatraju uredno podnetim.

Individualno obaveštenje poznatim poveriocima

Član 534.

Likvidacioni upravnik je dužan da poznatim poveriocima koji po ovom zakonu prijavljuju potraživanje uputi i pisano obaveštenje o pokretanju likvidacije društva, najkasnije u roku od 15 dana od dana početka likvidacije društva.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) podatak o danu objavljivanja i periodu trajanja oglasa o pokretanju likvidacije;
- 2) adresu sedišta društva, odnosno adresu za prijem pošte iz člana 20. ovog zakona, na koju poverilac dostavlja prijavu potraživanja;
- 3) upozorenje da će potraživanje poverioca biti prekludirano ako ga poverilac ne prijavi najkasnije u roku od 30 dana od dana isteka perioda trajanja oglasa o pokretanju likvidacije.

Ako društvo tokom perioda trajanja oglasa o pokretanju likvidacije ili roka iz stava 1. tačka 3) ovog člana za prijavu potraživanja poverilaca promeni adresu sedišta ili adresu za prijem pošte, likvidacioni upravnik je u obavezi da ponovo uputi obaveštenje iz stava 1. ovog člana poznatim poveriocima koji do tada nisu dostavili svoje prijave potraživanja i to u roku od 15 dana od dana registracije te promene u skladu sa zakonom o registraciji.

Poverioci čije je potraživanje utvrđeno izvršnom ispravom i poverioci u vezi sa čijim potraživanjem protiv društva počne da teče parnica do početka likvidacije nemaju obavezu prijavljivanja potraživanja, a njihova potraživanja se smatraju prijavljenim, u skladu sa ovim zakonom.

Prijava potraživanja

Član 535.

Društvo je dužno da sve prispele prijave potraživanja, kao i potraživanja iz člana 534. stav 4. ovog zakona, evidentira u listu prijavljenih potraživanja i da sačini listu priznatih i osporenih potraživanja.

Društvo može, u roku od 30 dana od dana prijema prijave potraživanja, osporiti potraživanje poverioca, u kom slučaju je obavezno da o tome u istom roku obavesti poverioca uz obrazloženje osporavanja potraživanja.

Društvo ne može osporavati potraživanja poveriocima čija su potraživanja utvrđena izvršnom ispravom.

Ako poverilac čije je potraživanje osporeno ne pokrene postupak pred nadležnim sudom u roku od 15 dana od dana prijema obaveštenja o osporavanju potraživanja i u istom roku o tome pisanim putem obavesti društvo, to potraživanje se smatra prekludiranim.

Ako je do trenutka prijema obaveštenja o osporavanju potraživanja poverilac protiv društva već pokrenuo postupak o tom potraživanju pred nadležnim sudom, poverilac nije dužan da pokreće novi postupak po prijemu obaveštenja o osporavanju potraživanja.

Potraživanja nastala nakon pokretanja likvidacije ne prijavljuju se i moraju se namiriti do okončanja likvidacije.

4. Likvidacioni bilansi i izveštaji, obustava likvidacije i pokretanje stečaja Početni likvidacioni bilans i početni likvidacioni izveštaj

Član 536.

Likvidacioni upravnik u roku od 30 dana od dana početka likvidacije sastavlja početni likvidacioni bilans kao vanredni finansijski izveštaj u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija, i u istom roku ga podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini na usvajanje.

Ortaci, komplementari, odnosno skupština dužni su da donesu odluku o usvajanju početnog likvidacionog bilansa najkasnije u roku od 30 dana od dana kada im je podnet na usvajanje.

Likvidacioni upravnik sastavlja i početni likvidacioni izveštaj koji sadrži:

- 1) listu prijavljenih potraživanja;
- 2) listu priznatih potraživanja;
- 3) listu osporenih potraživanja sa obrazloženjem osporavanja;
- 4) podatak da li je imovina društva dovoljna za namirenje svih obaveza društva, uključujući i osporena potraživanja;
- 5) neophodne radnje za sprovođenje likvidacije;
- 6) vreme predviđeno za završetak likvidacije;
- 7) druge činjenice od značaja za sprovođenje likvidacije.

Početni likvidacioni izveštaj likvidacioni upravnik sastavlja najranije 90 dana, a najkasnije 120 dana od dana početka likvidacije i u istom roku ga podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini na usvajanje.

Ortaci, komplementari, odnosno skupština dužni su da donesu odluku o usvajanju početnog likvidacionog izveštaja najkasnije u roku od 30 dana od dana kada im je podnet na usvajanje.

Usvojeni početni likvidacioni izveštaj registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

Likvidacioni upravnik ne može otpočeti sa plaćanjima radi namirenja poverilaca niti sa isplata članovima društva pre registracije početnog likvidacionog izveštaja, osim plaćanja obaveza iz tekućeg poslovanja društva.

Godišnji likvidacioni izveštaji

Član 537.

Likvidacioni upravnik u toku likvidacije podnosi godišnje likvidacione izveštaje o svojim radnjama, sa obrazloženjem razloga zbog kojih se likvidacija nastavlja, a nije završena, ortacima, komplementarima, odnosno skupštini na usvajanje, najkasnije u roku od tri meseca po isteku svake poslovne godine.

Godišnji likvidacioni izveštaji registruju se u skladu sa zakonom o registraciji. **Obustava likvidacije**

Član 538.

U toku likvidacije društvo odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine može obustaviti likvidaciju i nastaviti sa poslovanjem.

Odluka iz stava 1. ovog člana donosi se većinom određenom za donošenje odluke o likvidaciji.

Odluka o obustavi likvidacije može se doneti samo u slučaju da je društvo namirilo u potpunosti sve poverioce, nezavisno od toga da li su tim poveriocima potraživanja osporena ili priznata, pod uslovom da nije otkazalo ugovor o radu bilo kom zaposlenom po osnovu likvidacije niti otpočelo sa isplata članovima društva.

Sastavni deo odluke o obustavi likvidacije je imenovanje zakonskog zastupnika društva.

Sastavni deo odluke o obustavi likvidacije je i izjava likvidacionog upravnika da su svi poverioci namireni u potpunosti i da društvo nije otpočelo sa isplata članovima društva.

Ako društvo ima više likvidacionih upravnika, oni izjavu iz stava 5. ovog člana daju zajednički.

Odluka o obustavi likvidacije registruje se u skladu sa zakonom o registraciji.

U slučaju obustave likvidacije, potraživanja poverilaca koji nisu prijavili svoja potraživanja i poverilaca čija su potraživanja osporena, a nisu u roku predviđenom u članu 535. stav 4. ovog zakona pokrenuli postupak pred nadležnim sudom, neće se smatrati prekludiranim u smislu ovog zakona.

Pokretanje postupka stečaja zbog prezaduženosti

Član 539.

Ako se iz početnog likvidacionog bilansa ili početnog likvidacionog izveštaja utvrdi da imovina društva nije dovoljna za namirenje svih potraživanja poverilaca (prezaduženost), likvidacioni upravnik je dužan da nadležnom sudu podnese predlog za pokretanje stečaja u roku od 15 dana od dana sastavljanja početnog likvidacionog bilansa, odnosno početnog likvidacionog izveštaja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana likvidacioni upravnik ne može namirivati potraživanja poverilaca, osim potraživanja nastalih iz tekućeg poslovanja društva do dana pokretanja stečajnog postupka.

Dokumenti koji se sastavljaju nakon isplate poverilaca

Član 540.

Nakon isplate poverilaca likvidacioni upravnik sastavlja:

- 1) završni likvidacioni bilans;
- 2) izveštaj o sprovedenoj likvidaciji;
- 3) pisanu izjavu da je uputio obaveštenje svim poznatim poveriocima u skladu sa članom 534. ovog zakona, kao i da su sve obaveze društva po osnovu prijavljenih potraživanja i potraživanja koja se u smislu člana 534. stav 4. ovog zakona smatraju prijavljenim izmirene u potpunosti i da se protiv društva ne vode drugi postupci;
- 4) predlog odluke o raspodeli likvidacionog ostatka društva.

Završni likvidacioni bilans sastavlja se i registruje u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija.

Ortaci, komplementari, odnosno skupština usvaja dokumente iz stava 1. ovog člana i donosi odluku o okončanju likvidacije na način propisan članom 525. ovog zakona.

Društvo ne može doneti odluku o okončanju likvidacije pre pravnosnažnog okončanja svih postupaka koji za pravnu posledicu mogu imati bilo kakvu obavezu društva i izmirenja svih tih obaveza.

5. Okončanje likvidacije i odgovornost za štetu Raspodela likvidacionog ostatka

Član 541.

Imovina društva u likvidaciji koja preostane posle izmirenja svih obaveza društva (likvidacioni ostatak) raspodeljuje se članovima društva u skladu sa odlukom o raspodeli likvidacionog ostatka društva.

Ako osnivačkim aktom, odnosno statutom ili jednoglasnom odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine nije drugačije određeno, raspodela iz stava 1. ovog člana vrši se na sledeći način:

- 1) ortacima, komplementarima i komanditorima i članovima društva s ograničenom odgovornošću srazmerno njihovim udelima u društvu;
- 2) akcionarima sa preferencijalnim akcijama koji imaju pravo prioriteta u odnosu na likvidacioni ostatak, a nakon njihove isplate akcionarima sa običnim akcijama srazmerno učešću njihovih akcija u ukupnom broju običnih akcija u društvu.

Komanditori, članovi društva s ograničenom odgovornošću i akcionari koji su u likvidaciji savesno primili isplate dužni su da vrate primljeno ako je to potrebno za namirenje poverilaca društva.

U slučaju spora između članova društva u vezi raspodele likvidacionog ostatka, likvidacioni upravnik odlaže tu raspodelu do pravnosnažnog okončanja spora.

Naknada likvidacionom upravniku

Član 542.

Likvidacioni upravnik ima pravo da mu se nadoknade troškovi koje je imao u sprovođenju likvidacije kao i na isplatu naknade za rad. Naknadu za rad i visinu troškova sprovođenja likvidacije određuju ortaci, komanditori, odnosno skupština, a u slučaju spora ili kada to društvo ne odredi, likvidacioni upravnik može tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku odredi iznos naknade za rad i nadoknade troškova.

U pogledu potraživanja iz stava 1. ovog člana likvidacioni upravnik smatra se poveriocem društva u likvidaciji.

Okončanje likvidacije

Član 543.

Likvidacija se okončava donošenjem odluke o okončanju likvidacije iz člana 540. stav 3. ovog zakona.

Po okončanju likvidacije društvo se briše iz registra privrednih subjekata u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako ortaci, komplementari, odnosno skupština ne donesu odluku o usvajanju dokumenata iz člana 540. stav 1. tač. 2), 3) i 4) ovog zakona u roku od 60 dana od dana podnošenja tih dokumenata na usvajanje od strane likvidacionog upravnika, tu odluku može zameniti pisana izjava likvidacionog upravnika o neusvajanju tih dokumenata.

Poslovne knjige i dokumenta društva koje je brisano usled okončanja likvidacije čuvaju se u skladu sa propisima kojima se uređuje arhivska građa, a ime i adresa lica kome su poslovne knjige i dokumenta povereni na čuvanje registruju se u skladu sa zakonom o registraciji.

Ako odluku o imenu i adresi lica iz stava 6. ovog člana ne donesu ortaci, komplementari, odnosno skupština, tu odluku može zameniti i pisana izjava likvidacionog upravnika o imenu i adresi tog lica.

Zainteresovana lica imaju pravo na uvid u poslovne knjige i dokumenta brisanog društva o svom trošku.

Ako je nakon brisanja društva iz registra potrebno preduzeti određene radnje u pogledu imovine društva prestalog brisanjem ili druge radnje koje je trebalo preduzeti tokom likvidacije, zainteresovano lice može tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku odredi likvidacionog upravnika sa ovlašćenjem za preduzimanje tih radnji.

Odgovornost likvidacionog upravnika za štetu

Član 544.

Likvidacioni upravnik odgovara za štetu koju pričini u vršenju svoje dužnosti članovima društva i poveriocima društva.

Potraživanje iz stava 1. ovog člana zastareva u roku od tri godine od dana brisanja društva iz registra.

Odgovornost članova društva po okončanju likvidacije

Član 545.

Ortaci i komplementari odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva u likvidaciji i nakon brisanja društva iz registra privrednih subjekata.

Komanditori, članovi društva s ograničenom odgovornošću i akcionari akcionarskog društva odgovaraju solidarno za obaveze društva u likvidaciji i nakon brisanja društva iz registra privrednih subjekata, do visine primljenog iznosa iz likvidacionog ostatka.

Potraživanja poverilaca iz st. 1. i 2. ovog člana zastarevaju u roku od tri godine od dana brisanja društva iz registra.

6. Prinudna likvidacija

Razlozi za pokretanje postupka

Član 546.

Prinudna likvidacija pokreće se ako:

- 1) je društvu pravosnažnim aktom izrečena mera zabrane obavljanja delatnosti, odnosno oduzeta dozvola, licenca ili odobrenje za obavljanje određene delatnosti, a društvo ne registruje promenu pretežne delatnosti ili ne otpočne likvidaciju u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti tog akta;
- 2) u roku od 30 dana od dana isteka vremena na koje je društvo osnovano društvo ne registruje produženje vremena trajanja društva ili u istom roku ne otpočne likvidaciju;
- 3) ortačko društvo ostane sa jednim ortakom, odnosno komanditno društvo ostane bez komplementara ili bez komanditora, a društvu u roku od tri meseca ne pristupi nedostajući član ili u istom roku društvo ne promeni pravnu formu u pravnu formu čije uslove ispunjava u skladu sa ovim zakonom ili u istom roku ne otpočne likvidaciju;
- 4) se osnovni kapital društva smanji ispod minimalnog iznosa propisanog ovim zakonom, a društvo u roku od šest meseci ne poveća osnovni kapital najmanje do minimalnog iznosa propisanog ovim zakonom, ili u istom roku društvo ne promeni pravnu formu u pravnu formu čije uslove ispunjava u skladu sa ovim zakonom, ili u istom roku društvo ne donese odluku o likvidaciji i takvu promenu u istom roku registruje u skladu sa zakonom o registraciji;
- 5) društvo ne dostavi nadležnom registru godišnje finansijske izveštaje do kraja poslovne godine za prethodnu poslovnu godinu, odnosno ako ne dostavi početni likvidacioni bilans u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija;
- 6) je pravosnažnom presudom utvrđena ništavost registracije osnivanja društva u skladu sa zakonom o registraciji ili ništavost osnivačkog akta društva u skladu sa članom 14. ovog zakona;
- 7) je pravosnažnom presudom naložen prestanak društva u skladu sa članom 469. ovog zakona, a društvo u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude ne otpočne likvidaciju;
- 8) društvo ostane bez zakonskog zastupnika, a ne registruje novog u roku od tri meseca od dana brisanja zakonskog zastupnika iz registra privrednih subjekata;
- 9) društvo u likvidaciji ostane bez likvidacionog upravnika, a ne registruje novog u roku od tri meseca od dana brisanja likvidacionog upravnika iz registra privrednih subjekata;
- 10) usvojeni početni likvidacioni izveštaj ne bude dostavljen registru privrednih subjekata u skladu sa članom 536. stav 6. ovog zakona;
- 11) u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Pokretanje postupka prinudne likvidacije

Član 547.

U slučajevima iz člana 546. ovog zakona registrator koji vodi registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti prevodi društvo u status „u prinudnoj likvidaciji” i istovremeno objavljuje oglas o prinudnoj likvidaciji na internet stranici registra privrednih subjekata u neprekidnom trajanju od šest meseci.

Oglas iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) dan objave oglasa;

- 2) poslovno ime i matični broj društva;
- 3) razlog prinudne likvidacije;
- 4) obaveštenje poveriocima da u roku od šest meseci od dana objave oglasa mogu podneti predlog za pokretanje stečaja nadležnom sudu u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Nad društvom u prinudnoj likvidaciji može se otvoriti stečaj u slučaju postojanja stečajnog razloga u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Ako registar privrednih subjekata u roku od godinu dana od dana objave oglasa iz stava 1. ovog člana ne primi rešenje nadležnog suda o otvaranju stečaja nad društvom u prinudnoj likvidaciji, registar koji vodi registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti briše društvo iz registra.

Posledice brisanja društva iz registra u slučaju prinudne likvidacije

Član 548.

Imovina brisanog društva postaje imovina članova društva u srazmeri sa njihovim udelima u kapitalu društva, a u slučaju ortačkog društva koje nema kapital raspodeljuje se na jednake delove između ortaka.

Članovi društva svoje odnose u pogledu imovine iz stava 1. ovog člana uređuju ugovorom, pri čemu svaki član društva može tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku izvrši podelu te imovine.

Nakon brisanja društva iz registra privrednih subjekata, članovi brisanog društva odgovaraju za obaveze društva u skladu sa odredbama člana 545. ovog zakona o odgovornosti članova društva u slučaju likvidacije.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, kontrolni član društva s ograničenom odgovornošću i kontrolni akcionar akcionarskog društva odgovara neograničeno solidarno za obaveze društva i nakon brisanja društva iz registra.

Potraživanja poverilaca društva prema članovima društva iz stava 4. ovog člana zastarevaju u roku od tri godine od dana brisanja društva iz registra.

DEO DESETI

POVEZIVANJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

1. Osnovna pravila

Načini povezivanja društava

Član 549.

Društva se mogu povezivati putem:

- 1) učešća u osnovnom kapitalu ili ortačkim udelima (društva povezana kapitalom);
- 2) ugovora (društva povezana ugovorom);
- 3) kapitala i ugovora (mešovito povezana društva).

Zabranjeno je povezivanje privrednih društava suprotno propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

Vrste povezanih društava

Član 550.

Privredna društva povezivanjem u smislu člana 549. ovog zakona formiraju:

- 1) grupu društava (koncern);
- 2) holding;
- 3) društva sa uzajamnim učešćem u kapitalu.

Grupa društava

Član 551.

Grupa društava postoji kada kontrolno društvo pored upravljanja zavisnim društvima obavlja i druge delatnosti.

Grupu društava čine:

- 1) kontrolno društvo i jedno ili više kontrolisanih društava kojima upravlja kontrolno društvo (faktička grupa) ili
- 2) kontrolno društvo i jedno ili više kontrolisanih društava koja su zaključila ugovor o kontroli i upravljanju (ugovorna grupa) ili
- 3) društva koja nisu u međusobno zavisnom položaju, a kojima se upravlja na jedinstven način (grupa sa odnosima ravnopravnosti).

Holding društvo

Član 552.

Holding društvo je društvo koje kontroliše jedno ili više društava i koje za isključivu delatnost ima upravljanje i finansiranje tih društava.

Društva sa uzajamnim učešćem u kapitalu

Član 553.

Društva sa uzajamnim učešćem u kapitalu su društva od kojih svako od tih društava poseduje značajno učešće u kapitalu drugog društva.

2. Ugovori o kontroli i upravljanju

2.1. Pojam, zaključenje, izmene i prestanak

Pojam

Član 554.

Ugovor o kontroli i upravljanju je ugovor kojim društvo poverava upravljanje i vođenje poslova drugom društvu.

Ako društva koja čine grupu sa odnosima ravnopravnosti u smislu člana 551. stav 2. tačka 3) ovog zakona zaključe ugovor kojim se uspostavlja upravljanje na jedinstven način, takav ugovor se ne smatra ugovorom o kontroli i upravljanju u smislu ovog zakona.

Zaključenje ugovora

Član 555.

Ugovor o kontroli i upravljanju zaključuje se u pisanoj formi i mora biti odobren od strane skupštine svakog društva koje ga je zaključilo tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom nije određena veća većina.

U slučaju ortačkog ili komanditnog društva, ugovor o kontroli i upravljanju odobravaju svi ortaci, odnosno komplementari, ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno.

Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, sastavljaju izveštaj za skupštinu prilikom podnošenja ugovora o kontroli i upravljanju na odobrenje skupštini, u kome moraju navesti i finansijske podatke i podatke o poslovanju društava sa kojima ugovor treba da bude zaključen.

U izveštaju iz stava 3. ovog člana obrazlažu se pravni i ekonomski razlozi za zaključenje ugovora i njegov sadržaj, uključujući i iznos naknade za upravljanje, odnosno način njenog određivanja.

Izveštaj iz stava 3. ovog člana može biti sastavljen kao zajednički izveštaj za sva društva koja zaključuju ugovor.

Ugovor o kontroli i upravljanju registruje se u skladu sa zakonom o registraciji i ne može stupiti na snagu pre dana registracije. Oglas o zaključenju ugovora o kontroli i upravljanju objavljuje se na internet stranici registra privrednih subjekata danom registracije tog ugovora, u trajanju od najmanje 90 dana od dana objavljivanja.

Izmena i prestanak ugovora

Član 556.

Ugovor o kontroli i upravljanju menja se po postupku po kojem je i zaključen.

Ako drugačije nije ugovoreno, a ugovor o kontroli i upravljanju je zaključen na neodređeno vreme, svaka od ugovornih strana ima pravo da ugovor raskine samo sa danom završetka poslovne godine ili drugog ugovorenog obračunskog perioda, obaveštenjem o raskidu koje je u obavezi da svim ostalim ugovornim stranama dostavi u pisanoj formi najmanje 30 dana pre isteka poslovne godine, odnosno drugog ugovorenog obračunskog perioda.

Prestanak ugovora o kontroli i upravljanju po bilo kom osnovu registruje se u skladu sa zakonom o registraciji, i objavljuje se na način iz člana 555. stav 7. ovog zakona.

Oglas iz stava 3. ovog člana mora sadržati i obaveštenje poveriocima o njihovom pravu da od kontrolnog društva zahtevaju odgovarajuću zaštitu u pogledu naplate svojih potraživanja prema kontrolisanom društvu.

2.2. Prava, obaveze i odgovornosti iz ugovora o kontroli i upravljanju Obavezujuća uputstva

Član 557.

U slučaju postojanja ugovora o kontroli i upravljanju, kontrolno društvo ima pravo da daje obavezujuća uputstva zavisnom društvu o načinu vođenja poslova, rukovodeći se interesima grupe.

Ako je za sprovođenje određenog uputstva iz stava 1. ovog člana potrebna odluka ili odobrenje odbora direktora kontrolisanog društva, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje zavisnim društvom dvodomno, a ta odluka ili odobrenje nisu dati u razumnom roku, direktor, odnosno izvršni odbor kontrolisanog društva dužan je da o tome obavesti kontrolno društvo bez odlaganja, ako drugačije nije predviđeno ugovorom o upravljanju i kontroli.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, uputstvo može biti ponovljeno samo uz saglasnost odbora direktora kontrolnog društva, odnosno nadzornog odbora ako je upravljanje kontrolnim društvom dvodomno. **Odgovornost direktora kontrolnog društva**

Član 558.

Direktori kontrolnog društva dužni su da uputstva kontrolisanom društvu iz člana 557. ovog zakona daju sa pažnjom dobrog privrednika, pri čemu se odredbe čl. 63. do 80. ovog zakona o posebnim dužnostima direktora shodno primenjuju na direktore kontrolnog društva i u odnosu na kontrolisano društvo. **Isključenje odgovornosti direktora kontrolisanog društva**

Član 559.

Direktori, odnosno članovi nadzornog odbora ne odgovaraju za štetu koja je nastala kao posledica povrede posebnih dužnosti prema društvu iz čl. 63. do 80. ovog zakona ako su postupali po uputstvima iz člana 557. ovog zakona.

Odgovornost kontrolnog društva

Član 560.

Kontrolno društvo odgovara za štetu koju je pretrpelo kontrolisano društvo usled postupanja po obavezujućim uputstvima iz člana 557. stav 1. ovog zakona.

2.3. Zaštita akcionara i poverilaca kontrolisanog društva Isplata naknade

Član 561.

Naknada po osnovu ugovora o kontroli i upravljanju ne može se isplatiti ako je kontrolisano društvo poslovalo sa gubitkom.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, naknada za period tokom kojeg je kontrolisano društvo poslovalo sa gubitkom može se isplatiti u godini kada je kontrolisano društvo ostvarilo dobit.

Na potraživanje naknade iz stava 1. ovog člana ne obračunava se kamata.

Primerena naknada spoljnim akcionarima

Član 562.

Spoljni akcionar u smislu ovog zakona je svaki akcionar kontrolisanog društva koji nije kontrolno društvo, niti je akcionar kontrolnog društva.

Ugovorom o kontroli i upravljanju mora se odrediti primerena naknada po akciji koju je kontrolno društvo dužno da plaća spoljnim akcionarima na godišnjem nivou.

Naknada iz stava 2. ovog člana određuje se prema proceni buduće prosečne očekivane dividende po akciji za naredne tri poslovne godine, koju bi društvo isplatilo kada ne bi bio zaključen ugovor o kontroli i upravljanju, a najmanje u visini prosečne dividende po akciji za prethodne tri poslovne godine.

Ako je kontrolno društvo jedini akcionar podređenog društva ugovorom o kontroli i upravljanju ne predviđa se naknada iz stava 2. ovog člana.

Za izmene ili prestanak ugovora o kontroli i upravljanju kojim se menja naknada manjinskim akcionarima neophodna je saglasnost tih akcionara koju oni daju kao posebna klasa akcija.

Ispitivanje primerenosti naknade od strane suda

Član 563.

Spoljni akcionar podređenog društva može u roku od tri meseca od dana registracije ugovora o kontroli i upravljanju, odnosno njegovih izmena, u skladu sa zakonom o registraciji tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku odredi primerenu naknadu ako smatra da je naknada određena ugovorom neprimerena.

Ako sud postupajući po zahtevu iz stava 1. ovog člana odredi naknadu u većem iznosu od ugovorene, kontrolno društvo ima pravo na raskid ugovora o kontroli i upravljanju u roku od tri meseca od dana pravnosnažnosti odluke suda, bez otkaznog roka.

Pravo na prodaju akcija

Član 564.

Ugovor o kontroli i upravljanju mora predviđati pravo spoljnih akcionara da svoje akcije prodaju kontrolnom društvu po ceni koja odgovara tržišnoj vrednosti akcija utvrđenoj u skladu sa članom 57. ovog zakona.

Umesto isplate cene iz stava 1. ovog člana, ugovor o kontroli i upravljanju može predvideti pravo na zamenu akcija za akcije kontrolnog društva, u srazmeri koja je određena ugovorom.

Srazmera iz stava 2. ovog člana mora odgovarati srazmeri u kojoj bi se vršila zamena akcija kontrolisanog društva za akcije kontrolnog društva u slučaju pripajanja kontrolisanog društva kontrolnom društvu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana može se predvideti i doplata u novcu spoljnim akcionarima, na koju se primenjuju odredbe o doplati u novcu kod statusnih promena.

Ugovor o kontroli i upravljanju koji ne predviđa pravo iz stava 1. ovog člana ili ne određuje cenu iz stava 1. ovog člana ništav je.

Ispitivanje primerenosti cene od strane suda

Član 565.

Spoljni akcionar koji smatra da cena iz člana 564. stav 1. ovog zakona ili srazmera iz člana 564. stav 2. ovog zakona nije primerena može u roku od tri meseca od dana registracije ugovora o kontroli i upravljanju, odnosno njegovih izmena, u skladu sa zakonom o registraciji tražiti da nadležni sud u vanparničnom postupku odredi primerenu cenu, odnosno srazmeru.

Ako sud po zahtevu spoljnog akcionara odredi višu cenu ili povoljniju srazmeru za spoljne akcionare, društvo je u obavezi da odluku suda odmah po pravnosnažnosti objavi na svojoj internet stranici i da je dostavi registru privrednih subjekata radi objavljivanja na internet stranici tog registra.

Odluka suda iz stava 2. ovog člana obavezuje društvo u odnosu na sve spoljne akcionare. **Zaštita poverilaca**

Član 566.

Ako ugovor o kontroli i upravljanju prestane da važi, kontrolno društvo je u obavezi da poveriocu kontrolisanog društva na njegov pisani zahtev podnet u roku od šest meseci po prestanku važnosti tog ugovora pruži odgovarajuću zaštitu za naplatu njegovih potraživanja koja su nastala pre registracije prestanka važnosti tog ugovora u skladu sa zakonom o registraciji.

Pravo na odgovarajuću zaštitu nemaju poverioci kontrolisanog društva čija su potraživanja obezbeđena ili koja bi u slučaju stečaja kontrolisanog društva bila u prvom ili drugom isplatnom redu u smislu zakona kojim se uređuje stečaj.

DEO JEDANAESTI

OGRANAK PRIVREDNOG DRUŠTVA I PREDSTAVNIŠTVO STRANOG PRIVREDNOG DRUŠTVA

1. Ogranak privrednog društva Pojam ogranka

Član 567.

Ogranak privrednog društva (u daljem tekstu: ogranak) je izdvojeni organizacioni deo privrednog društva preko koga društvo obavlja delatnost u skladu sa zakonom.

Ogranak nema svojstvo pravnog lica, a u pravnom prometu istupa u ime i za račun privrednog društva.

Privredno društvo neograničeno odgovara za obaveze prema trećim licima koje nastanu u poslovanju njegovog ogranka.

Obrazovanje ogranka

Član 568.

Ogranak se obrazuje odlukom koju donosi skupština, odnosno ortaci ili komplementari, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno.

Odluka iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) poslovno ime i matični broj društva;

- 2) adresu ogranka;
- 3) pretežnu delatnost ogranka, koja se može razlikovati od pretežne delatnosti društva;
- 4) lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika ogranka i obim ovlašćenja zastupnika, ako je zastupnik ogranka različit od zastupnika društva.

Registracija ogranka

Član 569.

Ogranak može biti registrovan u skladu sa zakonom o registraciji.

Izuzetno od stava 1. ovog člana obavezno se registruje:

- 1) ogranak domaćeg privrednog društva, ako ima zastupnika različitog od zastupnika društva ili je to propisano posebnim zakonom kao uslov za obavljanje delatnosti;
- 2) ogranak stranog privrednog društva.

Ako je ogranak registrovan u skladu sa st. 1. ili 2. ovog člana, registruju se podaci o ogranku, promene tih podataka i prestanak tog ogranka, u skladu sa zakonom o registraciji.

Dejstvo registracije zastupnika ogranka

Član 570.

Ako je zastupnik ogranka registrovan u skladu sa zakonom o registraciji, to lice smatra se zastupnikom celog privrednog društva i na pitanja u vezi sa dejstvom ograničenja ovlašćenja za zastupanje prema trećim licima shodno se primenjuju odredbe člana 33. ovog zakona.

Upotreba poslovnog imena i drugih podataka

Član 571.

U pravnom prometu ogranak nastupa pod poslovnim imenom društva, uz navođenje:

- 1) da je reč o ogranku;
- 2) adrese ogranka, ako se razlikuje od adrese sedišta društva;
- 3) naziva ogranka, ako ga ima.

Na upotrebu poslovnog imena i drugih podataka u dokumentima ogranka shodno se primenjuju odredbe iz člana 25. ovog zakona koje se odnose na upotrebu poslovnog imena i drugih podataka u dokumentima društva.

Prestanak ogranka

Član 572.

Ogranak prestaje:

- 1) odlukom koju donosi skupština, odnosno ortaci ili komplementari, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno;
- 2) prestankom postojanja privrednog društva u čijem je sastavu.

Specifičnost u vezi sa ogrankom stranog privrednog društva

Član 573.

Ogranak stranog privrednog društva je njegov izdvojeni organizacioni deo preko koga to društvo obavlja delatnost u Republici Srbiji u skladu sa zakonom.

Na delatnosti ogranka stranog privrednog društva shodno se primenjuju odredbe člana 4. ovog zakona.

Odluka o obrazovanju ogranka iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) naziv i adresu ogranka;
- 2) pretežnu delatnost ogranka;
- 3) lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika ogranka i obim ovlašćenja zastupnika;
- 4) naziv i sedište registra u kom je osnivač ogranka registrovan;
- 5) naziv, pravnu formu i sedište osnivača ogranka;
- 6) matični/registarski broj osnivača ogranka;
- 7) lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika osnivača ogranka;
- 8) podatak o registrovanom kapitalu osnivača, ako se prema pravu države u kojoj je registrovan osnivač takav podatak registruje.

Prilikom registracije ogranka iz stava 1. ovog člana registruju se podaci iz stava 3. ovog člana, a u skladu sa zakonom o registraciji registruju se i:

- 1) promene podataka iz stava 2. ovog člana;
- 2) finansijski izveštaji osnivača koji su sastavljeni, podvrgnuti reviziji i obelodanjeni na osnovu prava države po kojem osnivač ima tu obavezu.
- 3) prestanak ogranka.

2. Predstavništvo stranog privrednog društva

Pojam predstavništva stranog privrednog društva

Član 574.

Predstavništvo stranog privrednog društva (u daljem tekstu: predstavništvo) je njegov izdvojen organizacioni deo koji može obavljati prethodne i pripremne radnje u cilju zaključenja pravnog posla tog društva. Predstavništvo nema svojstvo pravnog lica.

Predstavništvo može zaključivati samo pravne poslove u vezi svog tekućeg poslovanja.

Strano privredno društvo odgovara za obaveze prema trećim licima koje nastanu u poslovanju njegovog predstavništva.

Obrazovanje predstavništva

Član 575.

Predstavništvo se obrazuje odlukom nadležnog organa stranog privrednog društva.

Odluka iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži:

- 1) naziv i sedište registra u kom je osnivač predstavništva registrovan;

- 2) naziv, pravnu formu i sedište osnivača predstavništva;
- 3) matični/registarski broj osnivača predstavništva;
- 4) lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika osnivača predstavništva;
- 5) adresu predstavništva;
- 6) lično ime, odnosno poslovno ime zastupnika predstavništva.

Prestanak predstavništva

Član 576.

Predstavništvo prestaje:

- 1) odlukom o prestanku predstavništva;
- 2) prestankom postojanja osnivača predstavništva.

Registracija predstavništva

Član 577.

Predstavništvo se obavezno registruje u skladu sa zakonom o registraciji.

Prilikom registracije predstavništva registruju se podaci iz člana 575. stav 2. ovog zakona, a u skladu sa zakonom o registraciji registruje se i:

- 1) promene podataka iz člana 575. stav 2. ovog zakona;
- 2) prestanak predstavništva.

DEO DVANAESTI

POSLOVNAUDRUŽENJA

Poslovno udruženje

Član 578.

Poslovno udruženje je pravno lice koje osnivaju dva ili više privrednih društava ili preduzetnika, radi postizanja zajedničkih interesa.

Poslovno udruženje ne može obavljati delatnost radi sticanja dobiti, već samo radi postizanja zajedničkih interesa svojih članova.

Pravna forma poslovnog udruženja se u poslovnom imenu označava sa: „poslovno udruženje” ili „p.u.” ili „pu”.

Poslovno udruženje stiče svojstvo pravnog lica registracijom u skladu sa zakonom o registraciji.

Promena pravne forme poslovnog udruženja

Član 579.

Poslovno udruženje ne može promeniti pravnu formu u formu privrednog društva.

Shodna primena propisa kojima se uređuje položaj udruženja

Član 580.

Na pitanja u vezi sa poslovnim udruženjima koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primenjuju propisi kojima se uređuje položaj udruženja.

DEO TRINAESTI

KAZNENEODREDBE

GLAVA I

KRIVIČNADELA

Davanje izjave neistinitog sadržaja

Član 581.

Zakonski zastupnik društva ili član organa društva, kao i likvidacioni upravnik, ovlašćeni sudski veštak, revizor ili drugo stručno lice koje da pisanu izjavu neistinitog sadržaja, koja je propisana ovim zakonom kao uslov za sprovođenje konkretnog postupka, sa namerom da taj postupak započne i/ili sprovede i/ili okonča ili kao uslov za stupanje na snagu ili sprovođenje odluke društva, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Ako je delo iz stava 1. ovog člana izvršio u nameri da ošteti poverioce društva ili članove društva, a iznos za koji su oštećena ta lica prelazi deset miliona dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

Uz kaznu zatvora sud može učiniocu izreći zabranu obavljanja funkcije, odnosno poziva u skladu sa Krivičnim zakonikom.

Zaključenje pravnog posla ili preduzimanje radnje u slučaju postojanja ličnog interesa

Član 582.

Ako lice iz člana 61. ovog zakona, koje ima posebnu dužnost prema društvu ne prijavi društvu pravni posao ili radnju u kojoj ima lični interes, odnosno od tog društva ne pribavi odobrenje pravnog posla ili radnje u slučaju postojanja ličnog interesa iz člana 66. ovog zakona, u nameri da to društvo zaključi ugovor ili preduzme radnju u kojoj će pretrpeti štetu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom od jedne godine.

Ako je usled izvršenja dela iz stava 1. ovog člana društvo pretrpelo štetu koja prelazi iznos od deset miliona dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Uz kaznu zatvora sud može učiniocu izreći zabranu obavljanja funkcije, odnosno poziva u skladu sa Krivičnim zakonikom.

Povreda dužnosti izbegavanja sukoba interesa

Član 583.

Ako lice iz člana 61. ovog zakona, koje ima posebnu dužnost prema društvu, povredi dužnost izbegavanja sukoba interesa iz člana 69. ovog zakona, u nameri pribavljanja za sebe ili drugoga imovinske koristi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Ako je usled izvršenja dela iz stava 1. ovog člana društvo pretrpelo štetu koja prelazi iznos od deset miliona dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Uz kaznu zatvora sud može učiniocu izreći zabranu obavljanja funkcije, odnosno poziva u skladu sa Krivičnim zakonikom.

Povreda dužnosti zastupnika da postupa u skladu sa ograničenjima ovlašćenja za zastupanje

Član 584.

Ako zastupnik društva povredi dužnost postupanja u skladu sa ograničenjima svojih ovlašćenja, koja su utvrđena aktima društva ili odlukama nadležnih organa društva iz člana 33. stav 1. ovog zakona, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Ako je usled izvršenja dela iz stava 1. ovog člana društvo pretrpelo štetu koja prelazi iznos od deset miliona dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Uz kaznu zatvora sud može učiniocu izreći zabranu obavljanja funkcije, odnosno poziva u skladu sa Krivičnim zakonikom.

GLAVA II

PRIVREDNIPRESTUPI

Privredni prestupi privrednog društva i odgovornog lica

Član 585.

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup privredno društvo ako:

- 1) obavlja delatnost bez prethodnog odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa, ako je isto kao uslov za obavljanje te delatnosti propisano posebnim zakonom (član 4. stav 2. ovog zakona);
- 2) u poslovanju poslovno ime i druge obavezne podatke ne upotrebljava u skladu sa članom 25. ovog zakona ili posluje pod poslovnim imenom pod kojim krši ograničenja iz člana 27. stav 1. ovog zakona; 3) -brisana-;
- 4) pruža finansijsku podršku za sticanje svojih udela ili akcija (član 154. stav 1. i član 279. ovog zakona);
- 5) vrši plaćanja članovima suprotno odredbama o ograničenju plaćanja (čl. 184. i 275. ovog zakona); 6) ako ne otuđi, poništi ili raspodeli sopstvene akcije u skladu sa obavezom otuđenja sopstvenih akcija (član 287. ovog zakona);
- 7) ne drži i ne čuva akta i dokumenta u skladu ovim zakonom (član 240, član 348. stav 7. i član 464. ovog zakona);
- 8) smanjenje kapitala vrši suprotno odredbama o zaštiti poverilaca (član 319. ovog zakona);
- 9) prilikom statusne promene povredi zabranu stvaranja prividnog kapitala (član 503. ovog zakona);
- 10) za vreme likvidacije preduzima nove poslove ili članovima isplaćuje dividende ili raspodeljuje imovinu (član 531. i član 535. stav 3. ovog zakona);
- 11) ne sastavi dokumente koje nakon isplate poverilaca treba da sastavi u skladu sa članom 540. ovog zakona;
- 12) kao kontrolisano društvo isplati, odnosno kao kontrolno društvo primi naknadu po osnovu ugovora o kontroli i upravljanju, ako je kontrolisano društvo poslovalo sa gubitkom (član 561. ovog zakona);
- 13) ne pruži odgovarajuću zaštitu poveriocu kontrolisanog društva, pošto mu je prestalo svojstvo kontrolnog društva, u skladu sa članom 566. ovog zakona;
- 14) se ne uskladi sa odredbama ovog zakona ili se ne uskladi u propisanom roku u skladu sa ovim zakonom.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u društvu novčanom kaznom od 20.000 do 200.000 dinara.

Privredni prestupi privrednog društva koje je javno akcionarsko društvo i odgovornog lica

Član 586.

NAPOMENA: Tačka 8) stava 1. člana 344. će se primenjivati od 1. januara 2014. god.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup privredno društvo koje je javno akcionarsko društvo ako:

- 1) nastupe izmenjene okolnosti iz člana 54. ovog zakona, a društvo ne izvrši novu procenu vrednosti nenovčanog uloga u skladu sa čl. 51. do 53. ovog zakona;
 - 2) odredi emisionu cenu akcija ili popust na tu cenu u suprotnosti sa članom 260. ovog zakona;
 - 3) odredi emisionu cenu zamenljivih obveznica u suprotnosti sa članom 263. ovog zakona;
 - 4) sa akcionarima koji su ga osnovali, u periodu od dve godine od dana registracije osnivanja, zaključi ugovor u suprotnosti sa članom 268. ovog zakona;
 - 5) akcionaru dividendu isplaćuje u suprotnosti sa članom 272. ovog zakona;
 - 6) akcionaru isplaćuje privremenu dividendu u suprotnosti sa članom 273. ovog zakona;
 - 7) ako ne vrati uplaćeni, odnosno uneti ulog najkasnije u roku od 15 dana od isteka roka za upis akcija, u slučaju neuspelog povećanja kapitala (član 298. stav 5. ovog zakona);
 - 8) ako ne omogući davanje punomoćja za glasanje elektronskim putem u skladu sa članom 344. stav 9. ovog zakona;
 - 9) ako ne učini dostupnim akcionarima rezultate glasanja u skladu sa članom 356. ovog zakona.
- Za radnje iz stava 1. ovog člana, kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u društvu novčanom kaznom od 40.000 do 400.000 dinara.

GLAVA III

PREKRŠAJI

Prekršaji fizičkih lica

Član 587.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) u svojstvu člana društva zloupotrebi pravo na informisanje i pristup aktima i dokumentima društva i iste objavi ili saopšti trećim licima (član 82. ovog zakona);
- 2) ponudi ili da novčanu naknadu ili drugu korist:
 - (1) akcionaru javnog akcionarskog društva u cilju pribavljanja punomoćja za glasanje na skupštini tog društva;
 - (2) za to da neko na skupštini javnog akcionarskog društva glasa ili ne glasa na određen način.

Novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako obavlja delatnost a to ne čini kroz propisane oblike obavljanja privredne delatnosti, uključujući i privredno društvo i preduzetnika;

Prekršaji preduzetnika

Član 588.

Novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

- 1) on ili lice koja zapošljava ne ispunjavaju uslove utvrđene propisom kojim se uređuje zaštita stanovništva od zaraznih bolesti;
- 2) obavlja delatnost iz mesta koje nije registrovano u skladu sa zakonom o registraciji, osim u slučaju kada je po prirodi same delatnosti obavljanje delatnosti van tog mesta jedino moguće ili uobičajeno (član 87. ovog zakona);
- 3) ne istakne svoje poslovno ime u svom sedištu, kao i na drugom mestu obavljanja delatnosti u skladu sa članom 87. stav 5. ovog zakona;

- 4) obavlja delatnost iz mesta koje ne ispunjava uslove utvrđene propisom koji uređuje uslove za obavljanje te delatnosti (član 87. stav 6. ovog zakona);
- 5) obavlja delatnost preko poslovođe koji nije registrovan u skladu sa zakonom o registraciji ili koji ne ispunjava posebne uslove koji su propisani u pogledu ličnih kvalifikacija preduzetnika (član 89. ovog zakona);
- 6) koristi rad lica koja nisu kod njega u radnom odnosu suprotno članu 89. st. 9. i 10. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana oduzeće se imovinska korist ostvarena izvršenjem prekršaja, a može se izreći i mera zabrane obavljanja delatnosti u trajanju od šest meseci do godinu dana.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se na licu mesta naplatiti kazna u iznosu od 20.000 dinara.

DEO ČETRNAESTI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Obaveza usklađivanja kapitala

Član 589.

Postojeća društva dužna su da svoj osnovni kapital usklade sa odredbama ovog zakona do 1. januara 2014. godine, osim u pogledu uloga u radu i uslugama koji su upisani do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Registrator koji vodi registar privrednih subjekata će u roku od 90 dana od dana početka primene ovog zakona po službenoj dužnosti osnovni kapital postojećih društava koji je registrovan u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata („Službeni glasnik RS”, br. 55/04, 61/05 i 111/09 - dr. zakon) iskazati u dinarima po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije važećem na dan uplate odgovarajućeg uloga, pri čemu se udeli članova društva u osnovnom kapitalu društva ne menjaju, a u slučaju akcionarskih društava u iznosu osnovnog kapitala koji je upisan u Centralnom registru. **Dodatni ulozi**

Član 590.

Ako osnivačkim aktom društva nije drugačije određeno, dodatni ulozi u postojećim društvima ugovoreni ili uplaćeni do dana stupanja na snagu ovog zakona smatraju se zajmom i na te uloge će se primenjivati odredbe ovog zakona koje uređuju zajam društvu.

Obaveza usklađivanja postojećih društava s ograničenom odgovornošću

Član 591.

Postojeća društva s ograničenom odgovornošću dužna su da svoje organe usklade sa odredbama ovog zakona do dana početka primene ovog zakona.

Postojeća društva s ograničenom odgovornošću dužna su da izvršene promene iz stava 1. ovog člana registruju u skladu sa zakonom o registraciji u roku od tri meseca od dana početka primene ovog zakona.

Nad postojećim društvima s ograničenom odgovornošću koja ne postupe u skladu sa odredbama stava 2. ovog člana registrator koji vodi registar privrednih subjekata pokreće postupak prinudne likvidacije. **Obaveza usklađivanja**

postojećih akcionarskih društava

Član 592.

Postojeća akcionarska društva dužna su da svoj osnivački akt usklade sa odredbama ovog zakona do 30. juna 2012. godine.

Usklađivanje osnivačkog akta iz stava 1. ovog člana vrši se tako da taj akt sadrži:

- 1) poslovno ime i sedište društva;

- 2) pretežnu delatnost društva;
- 3) iznos novčanog i nenovčanog dela osnovnog kapitala koji je upisan u Centralnom registru, sa naznakom o ukupnom iznosu novčanih i nenovčanih uloga koji su uplaćeni, odnosno uneti u društvo;
- 4) podatke o vrstama i klasama akcija koje je društvo izdalo, sa bitnim elementima svake klase akcija u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Postojeća akcionarska društva dužna su da svoj statut i organe usklade sa odredbama ovog zakona, do 30. juna 2012. godine odnosno da u istom roku donesu statut ako ga nisu donela do dana stupanja na snagu ovog zakona, a tim statutom mogu imenovati direktore, kao i članove nadzornog odbora, ako je upravljanje društvom dvodomo.

Postojeća otvorena i zatvorena akcionarska društva usklađuju se u smislu st. 1, 2. i 3. ovog člana sa odredbama ovog zakona kojima se uređuju akcionarska društva, a otvorena akcionarska društva i sa odredbama ovog zakona kojima se uređuju javna akcionarska društva.

Postojeća akcionarska društva dužna su da izvršene promene registruju u skladu sa zakonom o registraciji, a najkasnije do 15. jula 2012. godine.

Nad postojećim akcionarskim društvima koja ne postupe u skladu sa odredbama stava 5. ovog člana regulator koji vodi registar privrednih subjekata pokreće postupak prinudne likvidacije.

Na postojeća akcionarska društva do njihovog usklađivanja u smislu ovog člana primenjivaće se odredbe ovog zakona pri čemu:

- 1) odredbe osnivačkog akta, statuta i drugih opštih akata tih društava primenjivaće se ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona;
- 2) postojeći upravni odbori obavljaće nadležnosti odbora direktora u smislu ovog zakona. **Brisani privredni subjekti**

Član 593.

Članovi, odnosno vlasnici privrednih subjekata koji su brisani iz registra privrednih subjekata u skladu sa članom 452. stav 4. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, broj 125/04) danom stupanja na snagu ovog zakona postaju suvlasnici nad imovinom tih privrednih subjekata, u idealnim delovima koji odgovaraju njihovim vlasničkim udelima u osnovnom kapitalu tih privrednih subjekata.

Lica iz stava 1. ovog člana mogu ugovorom urediti način raspodele imovine iz stava 1. ovog člana, između sebe, i na drugačiji način.

Postojeći tereti na imovini iz stava 1. ovog člana ostaju na snazi.

Lica iz stava 1. ovog člana odgovaraju za obaveze brisanih subjekata iz stava 1. ovog člana do visine vrednosti imovine koja je u skladu sa ovim članom, odnosno ugovorom iz stava 2. ovog člana prešla u njihovo vlasništvo.

Postojeći preduzetnici koji nisu prevedeni iz registra opštinskih jedinica lokalnih samouprava i postojeće ortačke radnje

Član 594.

Preduzetnici koji nisu prevedeni iz registra opštinskih jedinica lokalnih samouprava u registar privrednih subjekata u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata („Službeni glasnik RS”, br. 55/04, 61/05 i 111/09 - dr. zakon), danom početka primene ovog zakona smatraju se brisanim iz registra u koji su upisani.

Vlasnici postojećih ortačkih radnji dužni su da svoju formu obavljanja delatnosti promene u pravnu formu privrednog društva propisanu ovim zakonom, najkasnije do 1. marta 2013. godine.

Ako vlasnici postojećih ortačkih radnji registru privrednih subjekata ne prijave promenu pravne forme u roku iz stava 2. ovog člana, regulator koji vodi registar privrednih subjekata po službenoj dužnosti će ih prevesti u pravnu formu ortačkog društva.

Izuzetak od primene odredaba o prinudnoj likvidaciji

Član 595.

Odredbe ovog zakona o prinudnoj likvidaciji ne primenjuju se na postupak prinudne likvidacije propisan Zakonom o privatizaciji („Službeni glasnik RS”, br. 38/01, 18/03, 45/05, 123/07 - dr. zakon i 30/10).

Postojeća poslovna udruženja

Član 596.

Danom početka primene ovog zakona, poslovna udruženja koja su osnovana po Zakonu o preduzećima („Službeni list SRJ”, br. 29/96, 33/96 - ispravka, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 - SUS i 36/02 i „Službeni glasnik RS”, 125/04 - dr. zakon) i prevedena u registar privrednih subjekata, nastavljaju da posluju po ovom zakonu.

Poslovna udruženja iz stava 1. ovog člana dužna su da svoja osnivačka akta i poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona do dana početka primene ovog zakona.

Postojeća poslovna udruženja dužna su da izvršene promene iz stava 2. ovog člana registruju u skladu sa zakonom o registraciji u roku od tri meseca od dana početka primene ovog zakona.

Nad postojećim poslovnim udruženjima koja ne postupe u skladu sa odredbama stava 3. ovog člana registar privrednih subjekata pokreće postupak prinudne likvidacije.

Prestanak važenja postojećih propisa

Član 597.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, broj 125/04), osim odredbe člana 456. tog zakona koja se primenjuje do okončanja privatizacije postojećih društvenih preduzeća i privrednih društava koja posluju društvenim ili državnim kapitalom.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o privatnim preduzetnicima („Službeni glasnik SRS”, br. 54/89 i 9/90 i „Službeni glasnik RS”, br. 19/91, 46/91, 31/93 - US, 39/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 35/02, 101/05 - dr. zakon, 55/04 - dr. zakon i 61/05 - dr. zakon), osim odredaba koje se odnose na ortačke radnje koje prestaju da važe 1. januara 2013. godine.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe odredbe člana 4. Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 36/09).

Izuzetak od primene zakona kojim se uređuje parnični postupak

Član 598.

Od dana početka primene ovog zakona odredba člana 214. tačka 5) Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS”, br. 125/04 i 111/09) ne primenjuje se u pogledu postupaka likvidacije koji budu pokrenuti u skladu sa odredbama ovog zakona.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 599.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona biće doneti u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu i početak primene

Član 600.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjivaće se od 1. februara 2012. godine, osim člana 344. stav 9. i člana 586. stav 1. tačka 8) ovog zakona, koji će se primenjivati od 1. januara 2014. godine.

ČLANOVI ČIJE ODREDBE NISU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST:

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima („Sl. glasniku RS”, br. 99/2011)

Član 24.

Registrator koji vodi registar privrednih subjekata će do 30. aprila 2012. godine, po službenoj dužnosti, poslovna imena postojećih društava i preduzetnika koja su registrovana u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata („Službeni glasnik RS”, br. 55/04, 61/05 i 111/09 - dr. zakon) uskladiti sa odredbama čl. 22. i 86. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, broj 36/11).

Zakon o izmenama i dopuni Zakona o privrednim društvima („Sl. glasniku RS”, br. 5/2015)

Član 3.

Odredbe čl. 1. i 2. ovog zakona primenjuju se i na sopstvene akcije stečene pre stupanja na snagu ovog zakona.

IZMENE:

Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o izmenama i dopuni Zakona o privrednim društvima

Proglašava se Zakon o izmenama i dopuni Zakona o privrednim društvima, koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na sednici Prvog vanrednog zasedanja u 2015. godini, 19. januara 2015. godine.

PR broj 1

U Beogradu, 20. januara 2015. godine

Predsednik Republike,

Tomislav Nikolić, s.r.

Zakon o izmenama i dopuni Zakona o privrednim društvima

Zakon je objavljen u "Sl. glasniku RS", broj 5/2015 od 20. januara 2015. god.

Član 1.

U Zakonu o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, br. 36/11, 99/11 i 83/14 - dr. zakon) u članu 287. posle stava 4. dodaje se novi stav 5. koji glasi:

„Izuzetno, u slučaju akcionarskog društva koje nije javno u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, ukupna vrednost stečenih sopstvenih akcija društva, koje društvo može zadržati nakon isteka roka iz stava 4. ovog člana, ne može biti veća od 20% osnovnog kapitala.”

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Član 2.

U članu 288. stav 4. menja se i glasi:

„Izuzetno, u slučaju akcionarskog društva koje nije javno, pravo preče kupovine se može ograničiti ili ukinuti samo odlukom skupštine koja je doneta tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara.”

U članu 288. u stavu 6. reči: „člana 277.” zamenjuju se rečima: „čl. 277. i 278.”.

Član 3.

Odredbe čl. 1. i 2. ovog zakona primenjuju se i na sopstvene akcije stečene pre stupanja na snagu ovog zakona.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

RS